

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ТА ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ
ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
(УКРАЇНА)

MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ (ТУРЕЧЧИНА)
SULEYMAN DEMIREL UNIVERSITY (ТУРЕЧЧИНА)

«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»

МАТЕРІАЛИ
III МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

11 ТРАВНЯ 2023 РОКУ

МІСТО ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

УДК 378.147:80/.81'272(062)

С 91

*Друкується за рішенням вченої ради
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
(протокол № 7 від 29 червня 2023 р.)*

С 91 Сучасні проблеми філології та методології викладання в умовах євроінтеграції: матеріали III Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. (Хмельницький, 11 травня, 2023 р.) [Електронне видання]. Хмельницький : ХГПА, 2023. 304 с.

Редакційна колегія: *Голова – Шоробура І. М.,* ректор ХГПА, заслужений діяч науки і техніки України, дійсний член Академії наук вищої школи України, д.пед.н., професор; *заступник голови – Галус О. М.,* проректор з наукової роботи ХГПА, дійсний член Української академії акмеологічних наук, д.пед.н., професор; *члени редколегії – Дарманська І. М.,* декан факультету початкової освіти та філології ХГПА, д.пед.н., доцент кафедри менеджменту освіти та педагогіки вищої школи; *Северіна Т. М.,* в. о. завідувача кафедри іноземних мов, к.пед.н., доцент кафедри іноземних мов ХГПА; *Воротняк Л. І.,* доцент кафедри іноземних мов ХГПА, к.пед.н.; *Гандабура О. В.,* доцент кафедри іноземних мов ХГПА, к.пед.н.; *відповідальний редактор – Закреницька Л. А.,* доцент кафедри іноземних мов, к.філ.н. ХГПА.

Рецензенти:

Нагорна О. О., доктор педагогічних наук, доцент, завідувача кафедри мовознавства Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова;

Павлішена Л. В., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови та літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

© Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, 2023

© Автори статей, 2023

ЗМІСТ

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИКИ

Троян Олександр, Яцишина Віталія. Окремі аспекти перекладу військових текстів з німецької мови на українську 7

МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

Колесніцька Валерія. Етноцентризм як ключовий бар'єр у міжкультурній комунікації 12

Северіна Тетяна, Betül Sirin. Developing the intercultural dimension in language teaching 17

Черевик Вікторія, Воротняк Людмила. Сутність та змістові характеристики міжкультурної компетентності 21

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Бабій Людмила. Pedagogical strategies that encourage inclusive education within a supportive learning environment 24

Будник Марія, Северіна Тетяна. Creating learner-centered classroom in language learning 28

Вербицька Людмила. Video methods of teaching English 32

Вереш Марія. Digitale kompetenzen unter der berücksichtigung der einsetzungsmöglichkeiten von wordwall im fremdsprachenunterricht 35

Галка Дар'я, Аніщенко Ірина. Teaching narrative writing. 39

Дегтярьова Марина. Інтерактивне середовище навчання і співпраці на уроках англійської мови 43

Доманська Альона, Закреницька Людмила. Англійськомовні автентичні аудіо- та відеоматеріали як засіб формування мовленнєвої компетентності учнів старшої школи 49

Drapata Anna, Anishchenko Iryna. Internet resources for teaching spelling 56

Задвірний Віктор, Федорова Олеся. Інструменти формувального оцінювання

у навчанні англійської мови в старшій школі	60
Zymna Angelina, Severina Tetiana. Bosting second language acquisiyion out of school and online	65
Zubar Anastasia, Handabura Oksana. Features of using game-based learning technologies at english lessons	69
Каленіченко Ольга. Використання ігрових технологій як засіб підвищення мотивації вивчення іноземної мови	73
Коваленко Андрій, Глушок Людмила. Формування соціокультурної компетентності старшокласників засобами автентичних відеоматеріалів	78
Kovalenko Kateryna, Anishchenko Iryna. The ways to engage students to extensive reading	83
Kovbasyuk Olga, Severina Tetiana. Challenges to develop learner autonomy in language learning	90
Козярук Альона, Северіна Тетяна. Сучасні підходи до навчання аудіювання старшокласників	93
Kondratiuk Dariia, Anishchenko Iryna. Developing students` autonomy in listening	99
Korol Dariia, Anishchenko Iryna. Mobile applications for teaching speaking...104	
Kosovych Olga. Analysis of the benefits of using technology in language education at the present stage	108
Kryvynchuk Oleksandra, Anishchenko Iryna. Teaching descriptive writing ...114	
Krupelnytska Andriana, Anishchenko Iryna. Role-plays in teaching speaking skills	118
Kurta Oksana, Severina Tetiana. Harmful and helpful affective factors in language learning	122
Ліщук Надія, Долинський Євген. Діалогізація процесу навчання англійської мови як ефективний засіб формування іншомовних комунікативних умінь учнів старших класів	127
Мерінова Оксана. Реалізація теорії множинного інтелекту на уроках іноземної мови в середній школі.....132	
Мудрик Діна, Гандабура Оксана. Ефективна взаємодія як умова успішного оволодіння англійською мовою у старшій школі	138

Nashchubaska Uliana. Teacher as a facilitator in language learning	141
Panochyshena Diana. Teaching argumentative writing	145
Перейма Ольга, Гандабура Оксана. Роль мультимедійних технологій в освітньому процесі	150
Поляновська Інна. Тренінгові вправи для молодших школярів	155
Поточняк Анастасія. Формування іншомовної лексичної компетентності в учнів старшої школи	160
Пригода Катерина, Гандабура Оксана. Стратегії навчання аудіювання та розвитку аудитивної навички учнів старших класів	166
Pukhtiar Anastasia. Teaching descriptive writing	171
Рибак Катерина, Закреницька Людмила. Проектні технології в контексті розвитку англomовного монологічного мовлення старшокласників	176
Ruda Iryna. Catering for different learning styles in language learning.....	181
Semenchuk Daryna. Helpful/harmful affective factors in language learning	186
Severina Tetiana. Content language integrated learning in teaching English to university students	190
Соблова Світлана. Формування комунікативної компетенції на уроках англійської мови	194
Stremeniuk Solomiia. Praising and correcting students wisely	198
Tarchevska Vira. The ways to engage students to extensive reading	202
Umantsiv Margaryta. Challenges for developing learner autonomy in language learning	208
Шковронська Наталія. Навчання діалогічного мовлення на уроках англійської мови	211
Юзюк Наталія, Федорова Олеся. Емоційний інтелект та його значення для учнів	215
Yavorska Bohdana. Internet resources for teaching spelling	219

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Мазуренок Надія. Реалізація ідей педагогіки співробітництва як умова

формування у здобувачів вищої освіти позитивної мотивації вивчення іноземної мови	223
Мельник Руслана. Активізація і мотивація на сучасному занятті з іноземної мови	229
Сікора Катерина, Наталія Фаненштель. Формування професійної іншомовної комунікативної компетентності студентів педагогічного фахового коледжу	233
Яцишина Віталія. Стиль учіння як психолого-педагогічний чинник ефективності вивчення іноземної мови	237

БАЗОВА ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Абрамова Мар'яна. Сучасні методи навчання німецької мови в базовій середній школі	240
Єрмоленко Катерина, Лисак Галина. Розвиток лексичної компетентності учнів 5-6 класів із застосуванням методу повного фізичного реагування (TPR)	245
Захаренко Ірина, Фаненштель Наталія. Організаційно-дидактичні умови змішаного навчання англійської мови в старших класах	248
Кикилик Аліна. Мережеві платформи для створення навчального контенту з української мови в Новій українській школі	252
Кравець Олена. Сучасне заняття англійської мови: метод проєктів як прийом та інструмент взаємодії учасників освітнього процесу	257
Крижановська Валерія, Фаненштель Наталія. Розвиток сприйняття мови на слух в контексті підготовки учнів до ЗНО з англійської мови	264
Іщук Тетяна. Використання педагогічної технології «створення ситуації успіху» у роботі практичних психологів	267
Mazurenok Maryna. Psychological and Pedagogical Aspects of the Organization of Work with Children in Out-Of-School Education Institutions	273
Nychyporenko Daryna. Developing Students' Autonomy in Listening	278
Poperechna Olga. Classroom Management, Equipment, and Décor	281
Ягодзінська Катерина, Дудчак Галина. Педагогіка партнерства як психолого-педагогічна проблема в науковій літературі	284

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ВОЄННИЙ ЧАС

Гончаренко Альона. Організація навчання англійської мови учнів початкової школи у воєнний час	287
Маховська Ольга. Сучасна освіта в умовах воєнного стану	290
Нич Віра, Мельник Руслана. Забезпечення освіти під час війни: використання інноваційних технологій	293
Суха Галина. Сучасна освіта в умовах воєнного стану	298
НАШІ АВТОРИ	302

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИКИ

Троян Олександр,
магістрант Хмельницького національного університету
Яцишина Віталія,
старший викладач кафедри іноземних мов
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ ВІЙСЬКОВИХ ТЕКСТІВ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

На зміну інформаційному ХХ сторіччю прийшла нова ера, ера комунікацій – обміну накопиченою інформацією, здобутим досвідом та знаннями. При цьому неможливість знайти спільну мову у процесі міжкультурного спілкування часто-густо пояснюється якраз відсутністю такої спільної для сторін єдиної мови.

Станом на сьогодні курс України щодо членства в НАТО залишається незмінним та визначеним Конституцією України. Таким чином, реформи в найбільш важливих для країни сферах, включаючи сферу безпеки та оборони, набули незворотнього характеру. Широке міжнародне співробітництво у військовій сфері вимагає відповідних знань структури та особливостей міжнародної документації. Інтеграція України у Європейський союз, НАТО та участь у миротворчих операціях ООН потребує стандартизації у сфері бойових документів, які мають забезпечувати згуртовану роботу між військовими контингентами з різних країн. Саме тому, питання галузевого перекладу взагалі та військового перекладу зокрема постійно знаходяться в центрі уваги фахівців з перекладу.

Актуальність дослідження проблеми перекладу текстів зумовлена малою кількістю літератури, довідників та словників для подолання цієї проблеми, адже у літературі з перекладу військових документів інших країн, у тому числі

німецькомовних, можна знайти лише окремі зауваження з цього питання, що не мають характеру систематичного вивчення. Незважаючи на те, що Україна здобула незалежність більш ніж 30 років тому, лише протягом останніх років українська мова почала функціонувати в повному обсязі в структурах армії та внутрішніх військах. Українські військові спеціалісти повинні були створювати практично з нуля термінологію, структуру документів та їх новий формат, оскільки наша армія успадкувала документацію, яка до цього часу була російськомовною. Також варто зазначити, що інтеграція України в Європейський союз, НАТО та участь у миротворчих операціях ООН потребує стандартизації у сфері бойових документів, які мають забезпечувати згуртовану роботу військового контингенту.

Проблематиці військового перекладу присвячена незначна кількість науково-методичних праць минулого століття (Л.Л. Нелюбін, М.Я. Цвіллінг, Л.К. Латишев, В.М. Шевчук), сучасних наукових розвідок (О.Г. Князева, Н.М. Романенко, Е.К. Шорин та ін.). Як зазначається, школа військового перекладу стояти на міцному фундаменті перекладознавчої науки, яку в Україні успішно розвивають перекладознавчі школи професорів В. В. Коптілова, О. І. Чередниченка, Р. П. Зорівчак, Н. Ф. Клименко, М. О. Новікової, В. І. Карабана [3, с. 108].

У своєму підручнику «Основи військового перекладу» В. В. Балабін дав визначення терміну «військова лексика» є особливим видом спеціальної лексики, оскільки в силу специфічної комунікативнофункціональної спрямованості вона перебуває на стику двох функціональних стилів мови - офіційноділового та науково-технічного [1, с. 254]. Беручи до уваги усі основні принципи та особливості перекладу, можна виділити дві групи військових текстів. До першої групи належать військово-наукові тексти; військово-технічні тексти; військово-інформаційні тексти; військово-публіцистичні тексти. Друга група сформована такими підгрупами: статuti та настанови; військово-ділові тексти.

Якщо проаналізувати мовне наповнення зазначених текстів, то, з погляду лексичного наповнення, усі військові матеріали відрізняються від будь-яких інших широким використанням військової та науково-технічної термінології, наявністю певної кількості стійких словосполучень, характерних тільки для військової сфери спілкування, великою кількістю спеціальних скорочень і умовних позначень, а, з погляду синтаксису – широким використанням еліптичних і клішованих конструкцій, обмеженістю дієслівних форм, стислою формою висловлювання. І все це пов'язано з певним функціональним навантаженням, що взагалі характеризує військову сферу спілкування: стислість, чіткість і конкретність формулювань, точність і ясність викладу, що забезпечує логічну послідовність, чітке відмежування однієї думки від іншої для легкого сприйняття переданої інформації.

У різних мовах системи військових понять не є ідентичними. При розбіжності понять двомовні словники не завжди можуть допомогти вибрати потрібний еквівалент перекладу. У таких випадках слід звертатися до одномовних словників типу тлумачних або ж енциклопедичних лексиконів, оскільки вони мають не варіанти значень слова, а розкривають всю повноту внутрішнього складу слова.

Шлях до еквівалентного перекладу лежить через певні мовні трансформації. Наприклад: словосполучення *moderne Kriegsführung* буквально перекладається *сучасне ведення війни*. Стилістично цей буквальний переклад є незадовільним. Аналізуючи його, ми помічаємо, що *сучасне* цілком рівнозначне сполученню *в сучасних умовах*, тобто, здійснивши трансформацію еквівалентної заміни на рівні мови перекладу, ми маємо еквівалентний переклад всього словосполучення *ведення війни в сучасних умовах*.

В інших випадках до трансформацій вдаються на рівні вихідного смислу, оскільки буквальний переклад або суперечить вихідному смислу, або неприйнятний з міркувань сполучуваності слів. Наприклад, речення *Der taktische Schwerpunkt muss mit dem Schwerpunkt der Fernmeldeverbindungen*

zusammenfallen складно перекласти, оскільки термін *Fernmeldeverbindungen* буквально відповідає терміну *лінії зв'язку*. Але зосереджуються все ж таки не лінії, а на засобі зв'язку, тобто *Fernmeldemittel*. Замінивши *Fernmeldeverbindungen* на *Fernmeldemittel*, ми помічаємо, що вихідний смисл не змінився, а переклад тепер може бути зроблений без проблем.

У всіх жанрах військової літератури часто зустрічаються скорочені військові терміни, які міцно ввійшли в повсякденне життя. Наведемо деякі з них: *ABC –atomar, biologisch und chemisch – проти ядерний, проти біологічний і протихімічний; Az.o.V. –Aufschlagzünder ohne Verzögerung – ударний димонатор миттєвої дії; Btl. – Bataillon – батальйон*. Для німецької мови в цілому і військової термінології зокрема характерна наявність великої кількості термінів – складних слів, які складаються з двох, трьох і більше компонентів. Наприклад: *Bundeswehr, Waffengattung, Luftwaffe, Dienstgradabzeichen, Wehrbereichskommando*. Найбільш поширеним способом перекладу термінів – складних слів є конструкції «прикметник + іменник», «іменник + іменник у родовому відмінку як означення». Можливий також переклад складним словом, простим словом(однокомпонентним) тощо.

Не менш цікавим видається нам переклад фразеологічних словосполучень, зокрема сталих дієслівних словосполучень, оскільки вони є найбільш чисельними. Дієслівні поєднання утворюються за допомогою дієслів, які мають переважно абстрактне значення (*stehen, stellen, bringen, setzen, kommen* та інші). Такі дієслова у поєднанні з іменниками, частіше похідними від дієслова, утворюють нерозривну лексичну єдність, яка перекладається або іменником і дієсловом, або лише дієсловом. Наприклад: *in Bewegung setzen – приводити в рух, пускати в хід; zur Anwendung kommen – знаходити застосування; zur Verfügung stehen – бути в розпорядженні; Dienst leisten – нести службу, служити*. З прикладів видно, що в поєднанні з іменниками дієслова втрачають своє основне значення, а суть фразеологічного звороту визначається головним чином значенням іменника. Наприклад:

Minensperren sollen die Bewegungen des Feindes behindern, verlangsamten oder zum Stillstand bringen. - Мінні загородження призначені для того, щоб ускладнити, сповільнити або зупинити пересування ворога. Слід звернути увагу на те, що дієслівні словосполучення у самотійному реченні часто бувають розчленованими, утворюючи рамку з дієслова та іменника; дієслово стоїть на початку речення, а іменник – у кінці. При перекладі ці розрізнені елементи рамкової конструкції варто об'єднати. Наприклад: *Das neue Flugzeug findet in erster Linie im taktischen Bereich Verwendung.* - Новий літак використовується в першу чергу для вирішення тактичних завдань. Отже, для правильного перекладу сталих дієслівних словосполучень необхідно: визначити суть словосполучення, враховуючи іменник; знати дієслова, які найчастіше входять до фразеологічних сполучень та враховувати рамкову конструкцію.

Аналіз можливих варіантів компонування макро- та мікроструктури розмовників ще раз доводить нагальну потребу в урахуванні специфіки цільової групи користувачів під час структурування їхнього змісту. Заявлена еkleктичність цільової аудиторії розмовників, безумовно, ставить особливі вимоги щодо вибору мікро- та, особливо, макроструктури видання. Ще раз підкреслимо доцільність паралельного поділу макроструктури розмовника на два розділи – для потреб 1) іноземних та 2) українських користувачів.

Список використаних джерел

1. Балабін В. В. Жанрово-стильова специфіка військового перекладу. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2018 № 34 том 2. С. 67 -73.
2. Балабін В.В. Об'єкт і предмет теорії військового перекладу. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2017. № 31. Т. 3. С. 97-100.

3. Бойко, Ю.П. Особливості перекладу англійської військової термінології [Текст] / Ю. П. Бойко, Є. В. Долинський // Актуальні проблеми філології та перекладознавства. 2020. Вип. 20. С. 17-21.

4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. З дод., допов. та переробл. К.;Ірпінь: ВТФ «Переун», 2007. 1736., іл.

5. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу: навч. посіб. Київ: Юніверс, 2003. 280 с.

6. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства: навч. підруч. Вінниця: Нова книга, 2008. 512с.

7. “Languages of Europe – Official EU languages”. European Commission. – [Електронний ресурс]. URL: http://ec.europa.eu/education/languages/languages-of-europe/doc135_en.htm.

МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

Колесніцька Валерія,
сертифікований TEFL і TESOL викладач,
тренер з підготовки до IELTS (*Канада*)

ЕТНОЦЕНТРИЗМ ЯК КЛЮЧОВИЙ БАР'ЄР У МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Комунікація, котра може бути вербальною (словесною) і невербальною (безсловесною) є невід'ємною частиною існування людини у соціумі. Вербальне спілкування часто ототожнюють з мовою, котра, з теоретичної точки зору, – набір символів та правил, за допомогою яких людина може передавати інформацію. Насправді ж, поняття мови набагато глибше. Саме мова є одним з найважливіших засобів пізнання людиною самої себе, тих, хто її оточує,

розуміння її культури та передачі культурної спадщини. Це засіб вираження думок, почуттів та волевиявлень.

Тому ми вважаємо, що міжкультурну комунікацію, як процес обміну інформацією, ідеями та ставленням між окремими особами або групами з різного культурного середовища [4], неможливо досліджувати окремо від спілкування у межах однієї мовної групи та мови як засобу цього спілкування. Саме це можна побачити у наведеній нами схемі (рис. 1).

Нами розглянуто міжкультурну комунікацію, як загальне явище, котре поєднує в собі спілкування індивідів в межах однієї мовної (та культурної) групи, за допомогою спільного інструменту – мови – та проблеми їх взаємозв'язку у межах міжкультурної комунікації.

Важливо пам'ятати, що проблеми міжкультурної комунікації не завжди є абсолютними й можуть змінюватися залежно від конкретних культур і окремих груп людей, а також доповнюватись іншими, більш специфічними. Також варто зазначити, що при високому розвитку міжкультурної комунікаційної компетентності між комунікаторами, ці бар'єри можуть бути частково подолані.

За Ларей М. Барна [1] можна виокремити шість важливих бар'єрів, котрі негативно впливають на комунікації між різними мовними групами, а саме: припущення подібності (люди схильні припускати, що інші схожі на них з точки зору цінностей, переконань і стилів спілкування), вербальні (мовні) та невербальні (неправильне тлумачення невербальних знаків) бар'єри, упереджені уявлення та стереотипи, тривожність та, власне, етноцентризм.

Безліч дослідників давали власні визначення щодо поняття етноцентризму, наприклад, згідно з В. Самнером [10] етноцентризм визначається як погляд на речі, в якому власна група є центром усього, а всі інші оцінюються з посиланням на неї, А. Крьобер і К. Клюкхон [9] описували етноцентризм як схильність розглядати власну культуру як вищу за інші та застосовувати власні культурні цінності для оцінювання поведінки та вірувань людей, вихованих в інших культурах. Вірою в те, що власна культурна група за

своєю суттю є вищою за всі інші і що її норми та цінності є стандартом, за яким слід оцінювати всі інші культури називали етноцентризм Д. Кілі та Д. Протеро [7]. Я. Кім і В. Гудікунст [8] безапеляційно охарактеризували етноцентризм як «віру в те, що власна культура є єдиною справжньою культурою, а всі інші культури нижчі, дивні або неварті розуміння».

Тим не менш, сучасні науковці, зокрема М. Бреввер [2] наголошують, що ставлення до іншої культурної і мовної групи пов'язане з ставленням до власної, але не залежить від нього. Тобто, позитивне ставлення до власної групи не завжди супроводжується негативним ставленням до іншої. Тому явище етноцентризму, насправді, більш складне, ніж вважалось у минулих наукових дослідженнях.

З огляду на поняття, надані нами вище, ми хотіли б надати етноцентризму наступне визначення: використання власних культурних стандартів як орієнтир, для оцінки поведінки і сприйняття інших людей. Ми також вважаємо, що поняття етноцентризму можна прямо протиставити поняттю міжкультурної компетенції, котра за Г.Д. Чен і В. Старостою [5] є одним з найважливіших факторів міжкультурної комунікації і включає у себе взаємодію між комунікаторами, увагу до процесу спілкування та повагу до культурних відмінностей.

Ми згодні з тим, що явище етноцентризму не завжди має негативний вплив на формування людини, адже несе захисну функцію для кожної культури – це природній процес, котрий виникає через людську потребу відчувати належність до певної групи. Проте, саме етноцентризм може призвести до перешкод у спілкуванні та розумінні, адже індивід розглядає свою власну культуру як вищу за інші.

У межах дослідження важливо також пам'ятати, що спілкування залежить не лише від передачі інформації суб'єктом, але й від інтерпретування її об'єктом спілкування – це взаємне створення сенсу. Однак, етноцентричні люди схильні судити про інших на основі власних культурних цінностей і

практик, що не дозволяє їм сприймати інші культурні групи як рівні, що відображено в роботі Г.Д. Чен [5].

Під час взаємодії між собою, люди з різних культур привносять у спілкування притаманні для їх культури норми, які можуть конфліктувати з тими, котрі мають інші індивіди і створювати перешкоди у спілкуванні. При високому рівні міжкультурної комунікаційної компетентності, комунікатори здатні адаптуватися до різних культурних контекстів і ефективно спілкуються з людьми з різного походження та конструктивно обговорюють культурні відмінності. На противагу, Р.П. Дуран та Л. Сіфуентес у своїй праці [6] вказують, що наслідком етноцентричності може стати сприйняття культурних відмінностей як загрози, а не як можливості для навчання та зростання, що призводить до страху, недовіри та опору культурному різноманіттю, і посилює труднощі спілкування.

Етноцентризм, в рамках міжкультурної комунікації, не дозволяє представникам різних культурних і мовних груп коригувати своє спілкування таким чином, щоб розпізнавати власні культурні упередження та відкрито і гнучко ставитись до культурних відмінностей, що може викликати негативне ставлення до членів іншої групи, що може призвести до стереотипів, упереджень і дискримінації щодо інших культур і посилити міжкультурну напругу. Критичні прояви етноцентризму у спілкуванні, коли одна група намагається насадити свої культурні цінності, моральні принципи, вірування, можуть призводити до руйнівних дій, таких як війна та геноцид.

З огляду на попередні дослідження, ми хочемо зазначити, що явище етноцентризму необхідне для існування культурних груп, але може призводити до різноманітних наслідків – від звичайного нерозуміння інформації, до осуду, упередженого ставлення та навіть насилля щодо представників інших культурних груп. Хоча етноцентризм не єдиний бар'єр міжкультурного спілкування, та саме він заважає комунікаторам ефективно спілкуватись один з одним. Для подолання критичного рівня етноцентризму необхідне відкрите та

толерантне ставлення до інших культур, а також бажання вивчати та цінувати культурне різноманіття [3].

У міжкультурному спілкуванні важливо усвідомлювати власні культурні упередження та прагнути розуміти й цінувати культурні відмінності інших. Це може допомогти зменшити негативні наслідки етноцентризму та сприяти більш ефективній комунікації та міжкультурним стосункам.

Список використаних джерел

1. Barna, L. (1994). Stumbling Blocks in Intercultural Communication. En Samovar, L. y Porter, R.(Eds.). Intercultural Communication, a Reader. Pp. 337-346. Wadsworth: Belmont, CA.
2. Brewer, M. B. (1999). The psychology of prejudice: Ingroup love and outgroup hate? Journal of Social Issues, 55(3), 429-444.
3. Brouwer, P. J. (2019). Ethnocentrism, communication, and intergroup relations. In The International Encyclopedia of Intercultural Communication (pp. 1-7). John Wiley & Sons, Ltd.
4. Chen, G. M. (2018). The importance of cross-cultural communication in international business. Frontiers of Business Research in China, 12(1), 1-6.

5. Chen, G. M., & Starosta, W. J. (2000). The development and validation of the intercultural sensitivity scale. *Human Communication*, 3, 1-15.
6. Durán, R. P., & Cifuentes, L. J. (2015). The effects of ethnocentrism on intercultural communication: A theoretical approach. *Journal of Research in Humanities and Social Science*, 3(2), 10-18.
7. Kealey, D. J., & Protheroe, D. R. (1976). *Cross-Cultural Management: A Knowledge Perspective*. Prentice-Hall.
8. Kim, Y. Y., & Gudykunst, W. B. (1988). *Cross-Cultural Adaptation: An Integrative Theory*. Routledge.
9. Kroeber, A. L., & Kluckhohn, C. (1952). *Culture: A Critical Review of Concepts and Definitions*. Cambridge, MA: Peabody Museum of American Archaeology and Ethnology.
10. Sumner, W. G. (1906). *Folkways: A Study of the Sociological Importance of Usages, Manners, Customs, Mores, and Morals*. Boston: Ginn.

Severina Tetiana,

Associate Professor of Foreign Languages Department,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical academy,

Sirin Betül,

Head of International Relations Department,
Suleyman Demirel University

DEVELOPING THE INTERCULTURAL DIMENSION IN LANGUAGE TEACHING

In today's interconnected world, people from different cultures interact and collaborate more than ever before. Thus, language learners need to be equipped with the skills to navigate cross-cultural communication effectively. The intercultural dimension is essential in language teaching methodology as it promotes effective communication, cultural understanding, tolerance, and the development of intercultural competence. By embracing this dimension, language learners can

become more proficient, adaptable, and respectful communicators in our increasingly diverse world.

Recent studies on the problem have shown that incorporating the intercultural dimension in language teaching can help learners develop their intercultural communicative competence. For instance, Alptekin C. explored the problem of developing intercultural communicative competence in the context of English Language Teaching (ELT) and the need to go beyond linguistic proficiency and incorporate intercultural understanding and skills in language learning and teaching. [1]. Taşdemir H., Gürbüz N. examined the extent to which the EFL instructors have opportunities to raise their knowledge about the target language cultures, the place of culture in EFL classes, and their opinions and practices on the teaching of culture [5]. Byram M. studied how teachers can develop learners' intercultural communicative competence by exposing them to different cultures, promoting cultural awareness, and developing empathy towards other cultures [2]. Kramsch C. explored the role of context and culture in language teaching, emphasizing the importance of integrating the intercultural dimension in language classrooms [3]. Risager K. examined the complex relationship between language and culture in the context of globalization, highlighting the need for intercultural competence in language education [4].

The present study explores the ways of incorporating the intercultural dimension in language teaching.

Intercultural competence in D. Deardorff's point of view is comprising of attitudes, knowledge, skills, internal and external outcomes [6]. Attitudes of respect, openness, curiosity, and discovery are prerequisites to developing knowledge with different subsets: cultural self-awareness, culture-specific and deep cultural knowledge, and sociolinguistics awareness. To process and acquire such knowledge, one needs to have certain skills such as observation, analyzing, or relating. This would lead to both internal and external outcomes.

Developing intercultural competence, the effective and appropriate behaviour and communication in intercultural situations, is a lifelong process requiring critical

reflection [6]. The intercultural dimension in language teaching involves the incorporation of culture into language teaching. It involves teaching learners about different cultural practices, beliefs, and values, and encouraging learners to reflect on their own cultural identity.

According to recent researches, the intercultural dimension in language teaching can be integrated in various ways, such as through the use of authentic materials, cultural exchange programs, and intercultural activities [1; 2]. The use of authentic materials in language teaching can expose learners to different cultural practices and perspectives.

Cultural exchange programs can also be an effective way of developing the intercultural dimension in language teaching. Cultural exchange programs involve the exchange of students between different countries, where they can experience different cultures firsthand. By participating in cultural exchange programs, learners can promote cultural awareness, and develop empathy towards other cultures.

Intercultural activities can also be implemented into language teaching, such as role-plays, debates, and discussions that focus on cultural differences and similarities. By engaging in intercultural activities, learners can develop their critical thinking skills, challenge their assumptions and stereotypes, and develop their intercultural communicative competence.

However, incorporating the intercultural dimension in language teaching can also present challenges. One challenge is the potential for cultural stereotypes and biases to be reinforced [3]. To avoid this, teachers must be aware of their own cultural biases and work to create a safe and inclusive learning environment. Another challenge is the lack of resources and training for teachers to effectively incorporate the intercultural dimension in language teaching.

To summarize, intercultural communicative competence refers to the ability to communicate effectively with individuals from different cultural backgrounds. It involves the development of knowledge, skills, attitudes, and values that enable learners to understand and appreciate cultural differences. Developing the

intercultural dimension in language teaching is essential to help learners become effective communicators in a multicultural world.

Recent studies have shown that incorporating the intercultural dimension in language teaching can help learners develop their intercultural communicative competence, promote cultural awareness, and develop empathy towards other cultures.

The intercultural dimension in language teaching can be incorporated through the use of authentic materials, cultural exchange programs, and intercultural activities. However, teachers must be aware of the potential challenges and work to create a safe and inclusive learning environment. By developing the intercultural dimension in language teaching, learners can become more effective communicators and develop a deeper understanding and appreciation of different cultures.

References

1. Alptekin C. Towards intercultural communicative competence in ELT. *ELT Journal*. 2002. 56(1). P. 57 – 64.
2. Byram M. From communicative competence to intercultural communicative competence: Language education and intercultural education. *Language Teaching*. 2018. 51(2). P. 240 – 252.
3. Kramersch C. Teaching foreign languages in an era of globalization: Introduction. *The Modern Language Journal*. 2014. 98(1). P. 296 – 311.
4. Risager K. Language and culture: Global flows and local complexity. Clevedon, UK: Multilingual Matters, 2006. 212 p.
5. Taşdemir H., Gürbüz N. An Investigation into the Cultural Dimension in EFL Classes: Turkish Instructors' Views and Practices. *Canadian Journal of Applied Linguistics*: 2021. 24(1). P. 54 – 74.
6. Deardorff D. Theory reflections: Intercultural competence framework/model. URL:https://www.nafsa.org/sites/default/files/ektron/files/underscore/theory_connection_intercultural_competence.pdf (date of access: 17.05.2023).

Черевик Вікторія,
магістрантка групи ЗМФА-51
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Воротняк Людмила,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Міжкультурна компетентність є важливим аспектом в сучасному світі, де глобалізація та культурна різноманітність є невід'ємними складовими. Це здатність ефективно взаємодіяти та спілкуватися з людьми з різних культур, розуміти та поважати їхні цінності, традиції та способи життя. Міжкультурна компетентність може знадобитися як в особистому, так і в професійному житті.

Однією з основних характеристик міжкультурної компетентності є знання, які включають розуміння культурних особливостей, менталітету, історії та традицій інших країн. Знання про культурні відмінності допомагають побудувати ефективні взаємини з представниками інших культур. Наприклад, в Японії вважається неприйнятним відкривати подарунки під час зустрічі, вони повинні бути відкриті в приватному оточенні. Це відмінність в культурі, яку варто знати, щоб уникнути неприємних ситуацій [3, с. 37-42].

Знання про культурні відмінності також допомагають зрозуміти поведінку людей з різних культур. Наприклад, в Азії більшість людей більш інтровертні, ніж на Заході. Це означає, що вони можуть бути менш відкритими в комунікації. Знання про цю відмінність може допомогти встановити більш ефективний контакт з такими людьми, наприклад, через використання більш прямих запитань та дотримання певної етикетки [1, с. 32-35].

Окрім того, знання про історію та культуру інших країн може допомогти уникнути стереотипів та уявлень, які можуть бути негативними або неправильними. Наприклад, у багатьох країнах, які розвиваються, є багато талановитих та успішних людей, хоча це не завжди відображається у ЗМІ.

Таким чином, знання про культурні відмінності та історію інших країн є важливим елементом міжкультурної компетентності, яка може допомогти побудувати ефективні взаємини та уникнути непорозумінь.

Крім знань, важливим елементом міжкультурної компетентності є вміння. Це включає у себе здатність ефективно спілкуватися з людьми з різних культур, зокрема, вміння слухати та розуміти інших, використовувати невербальну комунікацію та дотримуватися етикету.

Наприклад, в арабських країнах дотримання етикету має велике значення, і важливо знати про це, щоб побудувати ефективні взаємини. Необхідно дотримуватися певного одягу та манери поведінки, а також віддавати шану людям старшого віку [4, с. 19-23].

У світі бізнесу вміння ефективно спілкуватися з представниками інших культур може стати ключовим фактором успіху. Наприклад, в Китаї звичайно обговорювати особисті справи перед тим, як розпочати обговорення бізнесу. У таких випадках важливо мати знання про культурні відмінності та вміти адаптувати свою комунікацію до контексту іншої культури.

Крім того, важливим вмінням є вміння культурної медіації, тобто сприяння взаєморозумінню між представниками різних культур. Це може бути корисно в ситуаціях конфлікту або непорозуміння, коли необхідно знайти спільне рішення, яке б задовольняло всі сторони.

Усі ці вміння можна розвивати і покращувати через практику та навчання. Наприклад, можна брати участь у міжкультурних тренінгах або просто вести більше діалогу з представниками інших культур, щоб набути досвіду та вмінь у міжкультурному спілкуванні.

Окрім знань та вмінь, міжкультурна компетентність також включає у себе певну поведінку. Це означає дотримання певних норм та правил, що є прийнятними в інших культурах.

Наприклад, у деяких культурах привітання може включати в собі поцілунки у щоку, тоді як у інших країнах це може вважатися неприйнятним. Тому важливо знати про різні способи привітання та дотримуватися їх, щоб уникнути непорозумінь та конфліктів.

Поведінка також може включати в себе повагу до традицій та культурних цінностей інших народів. Наприклад, у багатьох країнах велике значення має релігія, тому важливо бути поважним до вірувань та обрядів, які можуть бути незвичними для нас [2, с. 86-94].

Отже, міжкультурна компетентність в ключає у себе не тільки знання та вміння, але й певну поведінку, яка відповідає культурним нормам та правилам інших народів. Це означає, що важливо бути відкритим до інших культур та готовим дотримуватися їхніх звичаїв та традицій, які можуть відрізнятися від наших. Навчитися цьому можна через взаємодію з представниками інших культур, дослідження їхньої історії та культури, а також участь у міжкультурних тренінгах та програмах. Міжкультурна компетентність є важливим навичком, який стає все більш актуальним у глобалізованому світі, де люди з різних культур мають можливість спілкуватися та працювати разом.

Список використаних джерел

1. Бойченко О.В. Метод проектів у викладанні англійської мови як засіб розвитку міжкультурної компетентності учнів. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки*. Миколаїв, 2016. Вип. 4(67). С. 32-35.

2. Бондарчук О. О. Формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців в умовах сучасної освіти. *Наукові записки Кіровоградського*

національного технічного університету. Серія: Педагогічні науки, (35). С. 86-94.

3. Бурдун О.М. Застосування проектного методу як засіб формування міжкультурної компетентності старшокласників. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Серія: Педагогічні науки.* 2017. Вип. 51. С. 37-42.

4. Сидоренко, Т. В., & Підлісна, О. І. (2018). Міжкультурна компетентність майбутніх соціальних працівників як гуманістична основа професійної підготовки. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Педагогіка і психологія,* (28). С. 19-23.

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Babii Liudmyla,
a student of PHIL-41e group,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy

PEDAGOGICAL STRATEGIES THAT ENCOURAGE INCLUSIVE EDUCATION WITHIN A SUPPORTIVE LEARNING ENVIRONMENT

Nowadays the field of education is being improved more and more. Some of such developments have been made in inclusive education. Inclusion means providing an opportunity for everyone who wants to study and fully participate in the life of the community, starting from preschool and ending with a higher educational institution. According to the Ministry of Education and Science of Ukraine, «Since 2017 Ukraine has been actively developing inclusive education with the aim of creating unified approaches in the education system of Ukraine, where every child will be covered by education and will be able to realize their potential» [4].

The actual problem of the successful implementation of inclusive education is the issue of the competence of the teacher and lack of knowledge of different strategies that could encourage and facilitate inclusive education. Therefore, this paper aims at strategies and exploring ways of encouraging inclusive education within a supportive learning environment.

First of all, for successful inclusive education it is significant that the teachers have a positive attitude to it, meet with other teachers in order to share their experience and have the opportunities for professional development in this field of study. If teachers need to work effectively in inclusive conditions, they must possess appropriate values and attitudes, skills and competences, knowledge and understanding. Furthermore, as O. Datskiv claims, «the teachers need to be familiarized with and trained in using different approaches, methods, forms and techniques to be able to use an individual approach while teaching students with special educational needs in the inclusive classroom» [1, p. 220]. She believes that this goal can be achieved by common effort of «learning university courses in pedagogy, psychology, English language teaching methodology and practical application of the knowledge and skills during their teaching practice in inclusive classrooms» [1, p. 220]. Her beliefs can be agreed as it goes without saying that the teacher can work simultaneously with the class and the students with special educational needs only if s/he is knowledgeable about psychology, different methods, defectology and even social work.

Furthermore, Leila Pullum suggests five main strategies for building a safe community in the inclusive classroom [2]. One of those strategies is getting to know your students and creating a safe space for them to share, which might create opportunities for students to share their struggles and aspirations and for the teacher to learn more about their abilities and possible difficulties. Moreover, delivering instruction in a variety of ways, one more strategy from L. Pullum, will appeal to different learning styles, interests and possibilities. In addition, it is important to begin fostering a community of acceptance and inclusion from the moment our

students come in the classroom. Therefore, one more strategy for encouraging inclusive education is making our students aware of the fact that people are different with their own abilities and that we all should respect each other, because as I. Shulha claims «school is a place where every child should feel safety, security; grow up healthy and happy, in line with the principles of humanization of education, changes of pedagogical paradigms and educational technics in the context of European integration and globalization» [3, p. 224–227].

Moreover, strategies created and documented by the Ministry of Education and Science of Ukraine are worth mentioning. So, first of all, they recommend «to create a coherent legislative framework in the field of inclusive and special education» and provide «training of pedagogical workers and means for training students with special educational needs». The Ministry of Education and Science in Ukraine is also going to provide «architectural accessibility and create a safe and inclusive educational environment» till 2030 [4].

Furthermore, K. Reida asserts that efficiency of education in the inclusive classroom mostly depends on the teacher. She offers teachers to consider the peculiarities of children as «an advantage for education; such diversity of students should be respected, valued and understood as a resource that expands learning opportunities and gives added value. Provide support to each and every student, especially in those learning situations where students may "take risks" and even fail» [5, p. 159]. The teacher's role in this direction is in understanding the values and benefits of working together with other teachers and specialists. Such interaction should contribute to building a high-quality system and structure the educational trajectory of a student with special educational needs, allow relying on the support of internal and external school resources, find joint solutions to problems with other specialists, etc.

The prospects of scientific research for further study, in our opinion, can be the development of what we have already got and innovation of more ways and strategies for teachers to improve inclusive education such as adaptation and modification of

textbook tasks, recommendation on the cooperation of teachers of foreign languages with specialists in inclusion etc. If we manage to improve our education in this field of study we will definitely make an impact on our future and the future of our planet as we are growing a new generation that is totally different from previous ones and might change this world in a different way as well.

References

1. Datskiv O. Training pre-service English teachers to develop health-saving competence of learners with special educational needs. *I Всеукраїнська міждисциплінарна науково-практична конференція «Інклюзивна освіта: ідея, стратегія, результат»*. Ternopil: TNPU, 2021. P. 218–221.

2. Pullum L. 5 Inclusive Classroom Strategies To Build A Safe Community. URL: <https://everfi.com/blog/k-12/inclusive-classroom-strategies/> (дата звернення: 05.02.2023).

3. Shulha I. Preparing future teachers to the formation of a non-discriminatory inclusive environment in general secondary education institutions. *I Всеукраїнська міждисциплінарна науково-практична конференція «Інклюзивна освіта: ідея, стратегія, результат»*. Ternopil: TNPU, 2021. P. 224–227.

4. МОН розробило стратегічні напрями розвитку інклюзивної освіти до 2030 року. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-rozrobilo-strategichni-napryami-rozvitku-inklyuzivnoyi-osviti-do-2030-roku> (дата звернення: 07.02.2023).

5. Рейда К. В. Роль вчителя в інклюзивній освіті. *I Всеукраїнська міждисциплінарна науково-практична конференція «Інклюзивна освіта: ідея, стратегія, результат»*. Тернопіль: ТНПУ, 2021. С. 157–160.

Budnik Maria,
a student of PHIL-11e group,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy
Severina Tetiana,
Associate Professor of Foreign Languages Department,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy

CREATING LEARNER-CENTERED CLASSROOM IN LANGUAGE LEARNING

I believe student-centered learning is essential now, as educators and students are changing. If it was usual for the teacher to speak and the children to listen attentively, memorize and take notes, then today children are not so focused, and their concentration is usually limited, so we need to encourage children to learn, give them a choice in activities and involve them in the learning process.

The purpose of this study is to provide reasons why teachers need to encourage students to actively participate in the learning process, incorporate students' interests into the curriculum, create an environment where students feel comfortable taking risks, making mistakes, and learning from them, and many other ways to use a learner-centered approach to learning.

Student-centered learning, also known as *learner-centered education*, is a method of teaching that shifts the focus of instruction from the teacher to the student. Student-centered learning puts students' interests first by making the individual and collective perspectives and actions of students central to the learning process. In a student-centered learning space, students choose what they will learn and what pace of learning works best for them.

Many scholars and educators have worked to create and develop learner-centered language teaching practices, for example, Stephen Krashen, Diane Larsen-Freeman, Richard Amato, David Noonan, Jack C. Richards, and others.

Diane Larsen-Freeman is a prominent scholar and educator in language learning and teaching. She is known for her work on complex systems theory in language learning and teaching, as well as her focus on learner-centered teaching. According to Larsen-Freeman, learning should be learner-centered in language learning, and her work has been influential in shaping language teaching practices worldwide. Her approach emphasizes the need for teachers to consider the individual needs, goals, and learning styles of their students, and to provide them with opportunities to engage in authentic communication and use the language in meaningful contexts [4].

David Noonan is another influential scholar and educator in language learning and teaching. He is known for his work on learner autonomy and the role of teachers in promoting it. Noonan believes that learners should be encouraged to take an active part in their own learning, and teachers should support them in this process by acting as guides and facilitators rather than simply imparting knowledge [6].

Stephen Krashen is a renowned linguist and language teacher who has made significant contributions to the field of second language learning. He is known for his theory of second language acquisition, which emphasizes the importance of comprehensible materials for language learning. Krashen argues that learners learn best when they are exposed to material that is slightly above their current level of proficiency and that they are not pressured to speak the language until they are ready to do so.

Jack C. Richards is another prominent scholar and educator in language learning and teaching. He is known for his work on communicative language teaching, which emphasizes the importance of communication and interaction in language learning. Richards' approach emphasizes the need for teachers to create opportunities for learners to engage in authentic communication and use language in meaningful contexts. The Richards approach also emphasizes the importance of considering learners' individual needs, goals, and interests, and of providing opportunities for them to interact with the language in a variety of ways [7].

As we know, a *student-centered classroom* is one in which the students actively participate in their learning. This type of classroom is often more successful than a traditional lecture-style classroom, as it allows students to learn at their own pace and take an active role in their education. In a student-centered classroom, the teacher allows students to explore their interests, ask questions, and collaborate with their peers. This environment can help students develop critical thinking, problem-solving skills, and a love for learning.

So, there are many different ways to create a student-centered classroom. Some teachers may use a more traditional approach, while others may use more innovative methods. However, all student-centered classrooms share some standard features. All of these features were pointed out by Carl Rogers, John Dewey, Jean Piaget, and others, as they all, studied this topic and wrote extensively about the importance of creating a student-centered classroom. These features include:

- Allowing students to be actively involved in their learning
- Encouraging students to explore their interests
- Allowing students to learn at their own pace
- Creating an environment where students feel comfortable taking risks
- Providing students with opportunities to be creative
- Encouraging students to take ownership of their learning

Also, there are many benefits to creating a class of this type. The scientists mentioned above also participated in the development of these benefits. Each scientist and researcher who discussed this topic contributed some ideas and adjustments. So, some of these benefits include:

1. Students can take more control of their education.
2. Students can set their own goals.
3. Students can work at their own pace.
4. This type of setting can be more motivating for students.
5. Students feel more invested in their education.
6. Student-centered classrooms can lead to higher levels of student engagement.

7. These classrooms can promote higher levels of student achievement.
8. Student-centered classrooms can help students develop 21st-century skills.
9. These classrooms can foster a love of learning in students.
10. Student-centered classrooms can prepare students for success in the real world.

There can be a lot of helpful reasons for students to create a student-centered classroom as well. Such classes can foster higher levels of engagement and success by helping students develop critical skills that are so important in this day and age. A student-centered classroom may be the right choice if you are looking for a fun and effective way to teach [2].

In conclusion, this abstract confirms the importance of adopting a learner-centered approach to teaching and learning, especially in language learning. Many influential scholars and teachers have contributed to the development of learner-centered language teaching practices. It describes the main features of a learner-centered classroom, including active student participation, interest exploration, and individualized learning pace. Such a classroom can have significant benefits for students, including good levels of engagement, motivation, and achievement, as well as the development of 21st-century critical skills. Therefore, teachers who want to create a more effective and comfortable learning environment should pay attention to the possibilities of applying a student-centered approach to their teaching.

References

1. Crumly C. *Pedagogies for Student-Centered Learning: Online and On-Ground*. 1517 Media, 2014.
2. How to create a student-centered classroom. *TeacherPH*. URL: https://www.teacherph.com/student-centered-classroom/#The_Benefits_of_a_Student-Centered_Classroom (date of access: 24.04.2023).
3. Krashen S. *Second language acquisition and second language learning*. Oxford : Pergamon, 1981. 151 p.

4. Larsen-Freeman D. Techniques and principles in language teaching. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2011. 252 p.
5. Leo J. The Student-Centered Classroom. Cambridge University Press, 2007. 41 p.
6. Nunan D. Learner-Centered English language education: The Selected Works of David Nunan. Taylor & Francis Group, 2012.
7. Richards J. C. Key issues in language teaching. Cambridge University Press, 2015. 848 p.

Liudmyla Verbytska,
English teacher of
Communal institution of general
secondary education "Primary school No. 1
Khmelnysky City Council"

In the digital age, video has become an increasingly popular method of teaching children in primary school, including those in grades one through four. Videos can be a highly effective tool for teaching English to young learners, as they offer a dynamic and interactive way to engage with the language.

Animated videos.

Animated videos can be a highly effective way to teach young learners English. They are engaging and can simplify complex ideas in a fun and accessible way. Animated videos can be used to teach grammar, vocabulary, and comprehension. Videos that feature beloved characters or stories can also help children to connect emotionally with the language and stay interested in the lesson.

Educational videos.

Educational videos can be a valuable tool for teaching English to young learners. These videos are designed specifically for children, and often include songs, stories, and other engaging content that can help children to learn vocabulary and

grammar structures. Educational videos can be used to supplement classroom lessons, and can be easily accessed online.

Interactive videos.

Interactive videos can help young learners to engage with English in a fun and interactive way. These videos often include quizzes, games, and other interactive features that allow children to practice and reinforce their language skills. Interactive videos can be used to teach grammar, vocabulary, pronunciation, and other important aspects of the English language.

Teacher-made videos.

Teachers can also create their own videos to teach English to young learners. These videos can be tailored to the specific needs of the class, and can include content that is relevant and interesting to the students. Teacher-made videos can be used to introduce new vocabulary, teach grammar structures, or provide feedback on students' progress.

Subtitled videos.

Subtitled videos can be a valuable tool for teaching English to young learners who are already familiar with the language. These videos can help children to improve their reading and listening skills, and can expose them to different accents and dialects. Subtitled videos can also be used to reinforce previously learned vocabulary and grammar structures.

Video conferencing.

Video conferencing can be a valuable tool for teaching English to young learners in remote or disadvantaged areas. Video conferencing allows teachers to connect with students in real-time, and can provide an immersive language-learning experience for the children. Video conferencing can also be used to facilitate group discussions, role-playing activities, and other interactive language-learning activities.

Video storytelling: Kids love stories, and storytelling videos can be a great way to introduce new vocabulary and grammatical concepts. Teachers can choose subtitled videos or provide their own subtitles to help children follow the story

Singing videos: Music is a powerful tool for language learning, and singing videos can be an effective way to teach children English vocabulary and grammar. Teachers can choose videos that contain lyrics and encourage children to sing along

A quiz game can be a fun and effective way to teach English to children using video methods. Here are some tips on how to create a quiz game:

1. Choose a topic: Choose a topic that is relevant and interesting to children, such as animals, food, or sports.

2. Create questions: Create a list of questions related to the chosen topic. Make sure the questions are age-appropriate and cover different aspects of the topic.

3. Find videos: Find videos that relate to the chosen topic and include information that can help answer the questions. The videos can be animated, live-action, or a combination of both.

4. Create a quiz format: Create a quiz format that allows children to answer the questions based on the videos they watched. This can include multiple-choice questions, true/false questions, or open-ended questions

5. Add rewards: Add rewards for correct answers, such as points or stickers. This can motivate children to participate and learn.

6. Provide feedback: Provide feedback on the answers given by children, explaining the correct answers and giving them an opportunity to ask questions.

7. Repeat and reinforce: Repeat the quiz game using different videos and questions related to the same topic. This will help reinforce the vocabulary and concepts learned.

Overall, a quiz game using video methods can be an engaging and interactive way to teach English to children. It provides an opportunity for children to learn in a fun and competitive environment while improving their language skills.

In conclusion, video methods can be a highly effective way to teach English to young learners in grades one through four. Animated videos, educational videos, interactive teacher-made videos, subtitled videos, and video conferencing can all be used to engage children with the language and provide a dynamic and immersive

language-learning experience. When used effectively, video methods can help young learners to develop their English language skills and foster a love for learning.

References

1. Animated videos: URL: <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/video-zone> (accessed on 25.02.2023)
2. Grammar and Sentence Structures: URL: <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/grammar-vocabulary>
3. Duolingo. URL: <https://uk.duolingo.com/course/en/en/Learn-English>
4. LearnEnglish Kids. URL: <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/listen-and-watch>

Вереш Марія,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри німецької філології
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

DIGITALE KOMPETENZEN UNTER DER BERÜCKSICHTIGUNG DER EINSATZMÖGLICHKEITEN VON WORDWALL IM FREMSPRACHENUNTERRICHT

Der Einsatz von digitalen Medien im Fremdsprachenunterricht ist in der heutigen Zeit sehr aktuell und unabdingbar. Die Herausforderungen der letzten Jahre haben zur Suche von neuen Methoden und Ansätzen im Bereiche Deutsch als Fremdsprache (DaF-Unterricht) geführt. Aktuell ist die Untersuchung auf dem Gebiet der digitalen Kompetenzen und die Erforschung digitaler Tools und Apps zur Förderung der Sprachenlernens im Fremdsprachenunterricht.

Die Definition des Begriffs „digitale Kompetenzen“ ist nicht so eindeutig, wie es auf den ersten Blick erscheint. A.Calvani, A. Fini, M. Ranieri und P. Picci bezeichnen digitale Kompetenzen als „Zusammenspiel von technischen, kognitiven

und sozial-ethischen Komponenten. Die technische Komponente bezieht sich auf den Umgang mit technischen Geräten unter Maßstäben des flexiblen Erkundens sowohl veränderter als auch neuer Kontexte. Die kognitive Komponente befasst sich mit der kritischen Selektion und Bewertung von Informationen und die sozial-ethische Komponente wird geprägt von der verantwortungsvollen Nutzung von digitalen Medien und Geräten.“ [1, S. 799] Nach V. Larraz und F. Esteve werden vier Kompetenzbereiche unterschiedet: „technische, multimediale, informationelle und kommunikative Facetten. Die technologische Facette umfasst den Umgang mit digitalen Medien, die multimediale Facette umfasst die Analyse und Kreierung von multimedialen Anfragen und die informationelle Facette umfasst den Umgang mit digitalen Informationen und die kommunikative Facette umfasst die Mitbestimmung und die Festlegung einer digitalen Identität.“ [2, S. 101] Aus den beiden Definitionen lässt sich schließen, dass digitale Kompetenzen außer technischen auch noch kommunikative, informationelle, kognitive, sozial-ethische und multimediale Teilaspekte enthalten, die in der Arbeit mit digitalen Tools berücksichtigt werden sollten.

Digitale Tools und Apps sind zu einem wichtigen Bestandteil des Fremdsprachenunterrichts geworden. Der richtige Umgang und Nutzung von digitalen Medien kann diverse Bereiche des Fremdsprachenlernens fördern und zu positiven Ergebnissen führen. Zu solchen Bereichen gehören Wortschatz und Grammatik. Sie sind unentbehrlich für die Kommunikation in einer Fremdsprache. Dennoch stellen diese zwei Aspekte große Herausforderungen für die Lernenden dar. Aus diesem Grund ist die Suche nach neuen Wegen für das bessere und affektivere Erlernen des Wortschatzes und Einspeicherung der schwierigen deutschen Grammatikformen von großer Bedeutung.

Es ist allgemein bekannt, dass sowohl der deutsche Wortschatz als auch die deutsche Grammatik nicht zu den leichtesten unter den anderen Sprachen gehören. Der Grund dafür liegt in der Besonderheit der Wortbildung aber auch der grammatischen Strukturen. Die Wortbildung der deutschen Sprache ist durch

Zusammensetzung und abgeleitete Nomen gekennzeichnet. Bei der Grammatik stellt die Deklination der Substantive, Pronomen und Adjektive sowie die Konjugation der Verben und der Gebrauch von Zeitform für die Lernenden große Herausforderungen.

Um die Einprägung des neuen Wortschatzes und das Trainieren der grammatischen Strukturen im Fremdsprachenunterricht zu erleichtern, wurde das Online-Tool Wordwall zur Untersuchung ausgesucht. Bei Wordwall handelt es sich um ein Online-Tool, das eine große Varietät anbietet. Die zahlreichen Templates, die zur Auswahl stehen, bieten die Möglichkeit, gleiche Inhalt auf unterschiedliche Art und Weise zu üben, was zur besseren Einprägung von neuen Wörtern aber auch grammatischen Strukturen wie z.B. Verbendungen führt. Um alle Angebote des Tools in Gebrauch nehmen zu können, sollte man Wordwall abonnieren, denn in der kostenlosen Version kann man nur 5 Materialien erstellen. Die Registrierung erfolgt auf <https://wordwall.net/> . Für die interaktive Version braucht man Internetanschluss und internetfähige Geräte wie Computer, Tablet, Handy oder interaktive Whiteboard [3].

Wordwall bietet neben der digitalen interaktiven auch die analoge Version an. Es heißt, alle in der digitalen Form erstellten Übungen können als PDF-Datei heruntergeladen werden.

Bei der Erstellung von Online- Übungen im Wordwall ist es wichtig, das richtige Template zu wählen. Hier werden solche digitalen Kompetenzen in den Vordergrund gestellt wie technische, informationelle, kognitive und multimediale Kompetenzen, denn es ist wichtig, nicht nur das richtige Template auszuwählen, sondern auch die Übungen gut zu überlegen und die entsprechende Information in die Aufgaben zu implementieren. Vieles hängt auch vom Zweck, von der Unterrichtsphase und natürlich Schwierigkeitsgrad ab. Wenn es um die Einübung von Formen und Strukturen geht, dann eignen sich am besten Quiz. Dabei handelt es sich um Multiple-Choice-Fragen, die mit Bildern ergänzt werden können. Die Bilder stellt das Programm selbst zur Auswahl, um damit die Zusammensetzung der Aufgaben zu erleichtern. Zusätzlich können auch Audiodateien hinzugefügt werden. Für die

Einprägung von neuen Wörtern in der Anfangsphase eignen sich Flash-Karten sehr gut. Dabei geht es um das wohl bekanntest Kartenprinzip, bei dem auf einer Seite das Bild und auf der anderen das Wort stehen. Dabei muss der Lernende entscheiden, ob das Wort richtig oder falsch ist. Das Template „Passende Paare“ ersetzen das bekannte Memoryspiel, wobei das gleiche Prinzip beibehalten würde. Insgesamt stehen 33 Templates für die Lehrende und Lernende zur Verfügung [4].

Zusammenfassend lässt sich feststellen, dass digitale Kompetenzen bei der Arbeit mit Wordwall wichtig sind. Wordwall bietet für alle Beteiligten ein breites Anwendungsspektrum dar. Es kann in unterschiedlichen Unterrichtsphasen mit diversen interaktiven Online-Übung im Unterricht eingesetzt werden.

Literaturverzeichnis

1. Calvani A., Fini A., Ranieri M., Picci P. Are young generations in secondary school digitally competent? *A study on Italian teenagers. Computers & Education.* 2012. No 58, P. 797-807
2. Larraz V., Esteve F. Evaluating digital competence in simulation environments. In: *M. Gisbert & M. Bullen, Teaching and learning in digital words – strategies and issues in higher education* . 2015. P. 99-105.
3. Wordwall. URL: <https://wordwall.net/de/features> (der letzte Zugriff: 09.05.2023).
4. Wordwall. Templates. URL: <https://wordwall.net/de/create/picktemplate> (der letzte Zugriff: 09.05.2023).

Halka Daria,
a student of PHIL-21e group,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy
Anishchenko Iryna,
the teacher of Foreign Languages Department,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy

TEACHING NARRATIVE WRITING

The problem of teaching narrative writing is important nowadays because effective writing skills are essential for success in many areas of life, including academic and professional settings. Additionally, with the increasing use of technology and social media, the ability to communicate effectively through writing has become more important than ever.

The problem of teaching narrative writing was studied by Suzanne Miller, Gretchen Bernabei, Tatiana Oliva Morales, Lucy Calkins, Pie Corbett, Teresa Cremin and others.

The purpose of the paper is to identify effective strategies that can be used to teach narrative writing effectively.

Narrative writing is a genre of writing that tells a story or recounts a series of events. It typically involves a sequence of events, characters, and a plot that has a clear beginning, middle, and end. Narrative writing can take many different forms, such as short stories, novels, memoirs, personal essays, and even some forms of journalism.

Narratives are a popular genre for students and teachers as they allow the writer to share their imagination, creativity, skill, and understanding of nearly all elements of writing. Occasionally, we refer to a narrative as ‘creative writing’ or story writing. The purpose of a narrative is simple, to tell the audience a story. It can be written to motivate, educate, or entertain and can be both fact or fiction [3].

Teaching narrative writing is an important aspect of language arts instruction, as it helps students develop their writing skills and express themselves creatively. I want to suggest some advice on how to teach students narrative writing effectively.

Perhaps, the most important aspect of teaching narrative writing is nurturing a love of storytelling, along with helping your students to understand narrative writing structure and organization, and how to develop the story by adding details. So, start by getting your students familiar with the genre.

1. Teach that a narrative has characters, conflict, and a solution. A narrative is a story, or a series of events told in a sequence. Narratives feature a character or characters who face a conflict and must work to find a solution. A narrative may be fiction or non-fiction [5]. Other features of a narrative may include:

- A specific point-of-view on the events of the story
- Vivid details that incorporate all 5 senses (sight, sound, smell, touch, and taste)
- Dialogue
- A reflection on what the experience meant

2. Assign model essays, videos, and podcasts. Giving students examples of narratives to read, watch, and listen to will help them to understand the genre better. Choose narrative models that are age-appropriate for your students. Read, watch, and listen to models in class and have students read some on their own [3]. Comic strips are also good models of narrative structure [4].

Discuss models in class to identify the features of narratives. Your students will need guidance as they look at models of narrative, so set aside 1 or 2 class sessions to discuss model narratives. Ask students questions to help them better understand what makes these models good examples of narrative. Some questions you might ask your students include:

- Who are the characters in this story?
- What are they like? How can you tell?
- Who is telling the story?

- What happens to the characters?

3. Map out the plot and characters in model essays. Another way to help students see the progression of a narrative is to draw it out on a chalkboard or whiteboard. Start with what happens in the beginning of the story and move through the story paragraph by paragraph to map it out. Ask students questions as you go and encourage them to help you create the map [5].

- For example, start by looking at the action and characters in the introduction. How does the author introduce the story? The characters?

- Then, move to the body paragraphs to identify how the story develops. What happens? Who does it happen to? How do the characters respond?

- Finish your map by looking at the conclusion to the story. How is the conflict resolved? What effect does this resolution have on the characters in the story?

The next crucial aspect of teaching narrative writing is using in-class activities. Not only do they provide students with opportunities to practice their writing skills, but they also encourage active learning, collaboration, and creativity.

1. Ask students to contribute a word or sentence to a story. Telling a story 1 word or 1 sentence at a time is a fun way to help students understand the basic meaning of a narrative. Start a story that your students can build onto by saying 1 word, and then going around the room and having each student contribute a word. After doing this exercise successfully a couple of times, have each student contribute a sentence instead [3].

2. Provide questions to help students develop their characters. Write and distribute a list of questions meant to help students flesh out the details of their characters. This will make it easier for them to show readers rather than telling them what the person was like. Some questions you might include in this handout might be: [3]

- What does the character look like? Hair/eye/skin color? Height/weight/age? Clothing? Other distinguishing features?

- What is their personality like? Is the person an optimist or pessimist?

- What are their likes/dislikes? Hobbies? Profession?

3. Use a suspenseful opening line as a writing prompt for students. Another way to stimulate students' creativity is to ask them to write a story following an opening line that you provide. Let your students choose from a list of opening lines, and then continue the story however they want. Some examples of opening lines include: [1]

- I was lost in a strange city with no money, no phone, and no way to contact anyone.
- The book I found in the library was unlike any other, and it held secrets that I never could have imagined.

Taking into consideration the results of the study, it should be noted that teaching narrative writing is an important aspect of language arts instruction that helps students develop their writing skills and express themselves creatively. This paper has highlighted effective strategies for teaching narrative writing effectively, including getting students familiar with the genre and using in-class activities. By using these strategies, teachers can provide students with the tools they need to write effective narratives. With the increasing importance of writing skills in today's world, teaching narrative writing is more important than ever.

References

1. 7 Narrative Writing activities. URL: <https://secure.ncte.org/library/NCTEFiles/Resources/Books/Sample/00465Chap07.pdf> (date of application: 01.04.2023).
2. Comics in the Classroom as an Introduction to Narrative Structure | Read Write Think URL: <http://www.readwritethink.org/classroom-resources/lesson-plans/comics-classroom-introduction-narrative-223.html> (date of application: 01.04.2023).
3. Narrative Writing: A Complete Guide for Teachers and Students. Literacy Ideas. 2023, March 23 URL: <https://literacyideas.com/narrative-writing/> (date of application: 01.04.2023).

4. Taylor, C. How to Teach Narrative Writing: 14 Steps (with Pictures). 2022, February 20. URL: <https://www.wikihow.com/Teach-Narrative-Writing#aiinfo> (date of application: 01.04.2023).

5. The Learning Network. Using the Modern Love Podcast to Teach Narrative Writing. The New York Times. 2017, February 8. URL: <https://www.nytimes.com/2017/02/08/learning/lesson-plans/> (date of application: 01.04.2023).

Дегтярьова Марина,
магістрантка групи ЗМФІЛ-51(А)
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

ІНТЕРАКТИВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ НАВЧАННЯ І СПІВПРАЦІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Одним із найважливіших завдань сучасної освіти є перехід від традиційної до інноваційної парадигми, яка нерозривно поєднує особистісно орієнтований і компетентнісний підходи, що спрямовані на формування всебічно розвиненої особистості, яка володіє необхідними наскрізними вміннями та навичками.

Інтерактивне навчання є одним із сучасних напрямів активної взаємодії, у процесі якої учень вступає в діалог з учителем або іншими учнями, бере активну участь у навчальному процесі, виконуючи творчі, пошукові, проблемні завдання в парі або групі. Джерелом активності учня є його мотиви і потреби, навчальне середовище, в якому він перебуває, особистість учителя, рівень навченості учнів як партнерів у спілкуванні, засоби діяльності, форми мовленнєвої та соціальної взаємодії, що використовуються у навчанні [5, с. 245].

Мета інтерактивного навчання – підвищити рівень пізнавального інтересу, активності та мотивації здобувачів освіти до вивчення певної навчальної

дисципліни, розкрити творчий потенціал кожної особистості, сформувати різні вміння та необхідні навички для співпраці з іншими учасниками колективу.

Інтерактивна модель навчання допомагає створити сприятливу атмосферу для опанування нових знань, умінь і навичок, а тому головними ознаками такого освітнього середовища є: опора на позитив та досвід здобувачів освіти, емоційне піднесення, активність, творчість, співробітництво між учасниками навчального процесу (вчитель ↔ група, вчитель ↔ учні, учні ↔ група, учні ↔ учні), використання різноманітних методів, прийомів, форм роботи. З огляду на вище зазначені характеристики аналізованої моделі співпраці учнів на уроках, можна сформувати кредо інтерактивного навчання: «Я – роблю, розумію, обговорюю, бачу, знаю, вмію, передаю знання іншим» [2, с. 303].

Безперечно, інтерактивний урок є набагато ефективнішим, ніж традиційний, у якому теоретичний аспект дослідження певної теми чи проблеми переважає над практичним. Отож, серед переваг використання інтерактивного середовища в освітньому процесі варто виділити наступні:

- покращення психологічного клімату в учнівському колективі, здійснення активної комунікативної діяльності;
- створення нового погляду на навчальний процес, у якому всі учні є активними, творчими і креативними, мають високий рівень мотивації і пізнавального інтересу, зацікавленості до вивчення нового і невідомого;
- інтерактивне середовище забезпечує глибокий та детальний процес засвоєння змісту навчального матеріалу на всіх рівнях пізнання (знання, розуміння, використання, аналіз, синтез, оцінювання);
- формування в здобувачів освіти здатності до колаборації, бажання працювати в різних організаційних формах роботи, навчати один одного і допомагати;
- створення можливостей для обміну знаннями, навичками, досвідом, ідейними поглядами і переконаннями, різними міркуваннями, способами діяльності;

- за невеликий проміжок часу можна виконати багато поставлених завдань, провести зворотній зв'язок, оцінити всіх здобувачів освіти, їхню роботу;
- формування лідерських навичок, позитивних моральних якостей особистості, доброзичливого ставлення, відкритості та ініціативності, впевненості, довіри та поваги до всіх учасників учнівського колективу, у якому кожен здобувач освіти є організатором та лідером водночас.

Використання інтерактивних технологій та інноваційних методів і прийомів дає можливість формувати в учнів вміння шукати, аналізувати, співпрацювати, досліджувати, організовувати та планувати свою діяльність, працювати в різних організаційних формах, вирішувати поставлені проблеми, виконувати завдання, здійснювати самоконтроль, самоаналіз та самооцінювання. Зокрема, вони мають на меті розвивати в здобувачів освіти навички логічного, творчого, образного, критичного та креативного мислення, пам'ять, увагу та уяву.

У процесі впровадження інтерактивного компонента до освітнього процесу варто також звернути увагу на певні недоліки згаданої моделі навчання. Серед найголовніших є такі:

- недоцільність застосування інтерактивних технологій під час вивчення складного матеріалу, що потребує максимальної уваги та зосередженості;
- інтерактивні методи навчання потребують попередньої підготовки педагога до уроку, розробки нових підходів, прийомів та системи оцінювання учнів;
- кожен прийом інтерактивної моделі навчання має бути добре вивчений та проаналізований, використаний на уроці з урахуванням всіх особливостей;
- можливість порушення дисципліни і, як результат, втрата уваги та мотивації.

Усі вище зазначені міркування щодо переваг та недоліків інтерактивного середовища на уроках англійської мови дають можливість дійти висновку про

те, що інноваційні методи, прийоми і технології інформаційно-комунікаційного спрямування мають позитивний вплив на досягнення здобувачами освіти гарних результатів, отримання ними нових знань, умінь, навичок, неоціненного досвіду. Кожен недолік може бути легко усунений, якщо вчасно на нього звернути увагу. Варто також пам'ятати, що постійне використання лише окремих технологій не буде мати позитивний результат. Саме тому, потрібно правильно обирати різні методи й інноваційні підходи.

Існує чимало класифікацій інтерактивних методів та прийомів, які можуть бути використані на уроках англійської мови як для навчання в очному режимі, так і в умовах дистанційного навчання. Однак, загальновідомим сьогодні є поділ технологій інтерактивного спрямування на такі категорійні групи:

1) методи кооперативного навчання: робота в групах, парах, використання прийомів «Два-чотири-всі разом», «Ротаційні трійки», «Синтез думок», «Коло ідей», «Акваріум»;

2) методи колективно-групового навчання: «Мозковий штурм», «Мікрофон», «Мозаїка», «Броунівський рух» «Незакінчені речення», «Дерево рішень», «Навчаючи – учусь», «Аналіз ситуацій»;

3) технології ситуативного моделювання: проведення імітаційних та рольових ігор різного типу та спрямування;

4) технології опрацювання дискусійних питань: організація дискусій, дебатів, використання прийомів «Займи позицію», «Зміни позицію», «Шкала думок».

Інтерактивні методи кооперативного та колективно-групового навчання розвивають організаційні, комунікативні навички, вміння здійснювати активний та ґрунтовний аналіз запропонованих тверджень, навички логічного, образного, творчого і критичного мислення, пошуково-дослідницької діяльності.

Технології ситуативного моделювання та опрацювання дискусійних питань мають на меті розвинути в здобувачів освіти вміння досліджувати та

аналізувати різні проблемні ситуації, обговорювати їх колективно, в групах чи парах, шукати спільні рішення, формулювати висновки. Крім того, вони дають можливість долати стереотипи, вільно висловлювати власні міркування, позиції щодо певних проблемних питань, підтверджувати або ж спростовувати думки інших.

Запропоновані технології та їх складові можна використовувати як на уроках засвоєння, так і застосування знань, умінь і навичок. Крім того, елементи інтерактивних технологій можна застосовувати одразу ж після викладу вчителем нового матеріалу, замість опитування, на уроках, які присвячені застосуванню знань, умінь і навичок [5, с. 246].

Інтерактивне середовище на уроках англійської мови має позитивний вплив на формування в усіх здобувачів освіти здатності до колаборації. Однак, варто пам'ятати, що тісна взаємодія та продуктивна співпраця можлива лише за умов рівності всіх членів колективу та високого рівня довіри й поваги. Чудовою ідеєю може стати спільне створення правил поведінки та роботи на уроках, які будуть супроводжувати будь-який вид діяльності. Окремі положення є незмінними:

- кожна думка є важливою, цікавою та має право на існування;
- кожен має права та обов'язки, усі ми – рівні учасники колективу;
- ми можемо обговорювати різні міркування, але не людей та їхні погляди;
- ми всі – єдина команда, а тому готові працювати, підтримувати і допомагати;
- ми впевнено крокуємо за новими знаннями, вміннями і навичками.

Детальний аналіз особливостей створення інтерактивного середовища на уроках англійської мови дає підстави зробити висновок про те, що існує безліч різноманітних інноваційних технологій, методів і прийомів, які спрямовані на формування в здобувачів освіти здатності до колаборації, підвищення рівня ефективності та продуктивності взаємонавчання. Отже, використання

зазначеної моделі навчання має відбуватися з метою створення «ситуацій успіху» на уроках.

Список використаних джерел

1. Бичківська Т. М. Використання інтерактивних методів навчання у процесі формування комунікативної компетентності учнів на уроках англійської мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія : «Філологія». 2017. Випуск 64 (1). С. 48-52.

2. Зорко Я. В., Шевчук М. О. Використання інтерактивних методів на уроках англійської мови. *Вісник студентського наукового товариства* : збір. наук. праць студентів. Ніжин, 2014. Випуск 11. С. 302-308.

3. Литвинюк О. А. Інтерактивні технології у навчанні іноземної мови. *Крок у науку* : збір. статей I Всеукр. наук. шкіл. конфер. з міжнародною участю (м. Дніпро, 11-12 грудня 2016 року). Дніпро, 2016. С. 166-170.

4. Пристай Г. В. Особливості навчання іноземних мов в умовах співпраці. *Вісник Житомирського державного університету*. Педагогічні науки. 2015. Випуск 5 (77). С. 102-105.

5. Сідун М. М., Товт О. Ю. Інтерактивні методи навчання на уроках англійської мови. *Актуальні проблеми наукового й освітнього простору в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів* : збір. тез допов. за матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Мукачево, 14-15 травня 2015 року). Мукачево, 2015. Том 1. С. 244-247.

6. Чапюк Ю. С. Інтерактивні технології як засіб розвитку креативного мислення учнів на уроках англійської мови. *Педагогічний часопис Волині*. 2016. №2 (3). С. 99-103.

Доманська Альона,
магістрантка групи ЗМФІЛ-51(А)
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Закреницька Людмила,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

АНГЛОМОВНІ АВТЕНТИЧНІ АУДІО- ТА ВІДЕОМАТЕРІАЛИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

Щоб оволодіти іноземною мовою, потрібно не тільки засвоїти лінгвістичні знання, а й формулювати вміння та навички користуватися мовою на практиці. Навчання іншомовному спілкуванню відбувається комплексно. Говорячи про формування іншомовної мовленнєвої компетенції необхідно враховувати психологічні особливості тих, хто навчається, власне процес мовлення, а також знання сутності психічних процесів, які супроводжують будь-який навчальний процес.

Учні старшої школи нерідко мають низький рівень мовленнєвої компетентності в англійській мові, що може впливати на їхні подальші можливості у навчанні та професійному житті. Тому використання автентичних англомовних аудіо- та відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови, а також самостійна робота учнів з такими ресурсами вдома, безперечно сприятиме покращенню їх мовленнєвої компетентності.

Зростаюча потреба в спілкуванні і співпраці між країнами і народами з різними мовами і культурами, звичаями і традиціями поставила перед кожним педагогом необхідність оновлення змісту і методів навчання іноземної мови в середній загальноосвітній школі. Оновлення цілей і змісту навчання зумовило і оновлення освітніх технологій. Іноземна мова є важливим засобом

міжкультурного спілкування, вона сприяє вербальному порозумінню громадян різних країн, забезпечує такий рівень їхнього культурного розвитку, який дозволяє вільно орієнтуватись і комфортно почуватись у країні, мова якої вивчається.

Перехід Українських шкіл до НУШ передбачає покращення якості навчання, запровадження освітніх інновацій та інформаційних технологій, оновлення змісту навчання, створення умов для розвитку особистості і творчої самореалізації [1]. З намагання України стати невід'ємною частиною Європейського суспільства та орієнтація навчання на загальноєвропейські стандарти володіння іноземною мовою спостерігається зростання престижності іноземної мови та виникає необхідність пристосування навчальних матеріалів, які використовуються для навчального процесу у школах, до нових цілей.

Отримання мовленнєвої компетентності є важливою складовою успішної комунікації в сучасному світі. Використання аутентичних аудіо та відео-матеріалів є ефективним засобом розвитку учнівської мовленнєвої компетентності в англійській мові. При цьому необхідно враховувати методологічні аспекти використання таких матеріалів, зокрема, забезпечення автентичності матеріалів, адекватного рівня складності та диференціацію підходів до навчання для різних категорій учнів. Використання аутентичних аудіо та відео-матеріалів може підвищити мотивацію учнів до вивчення англійської мови та допомогти їм розвивати навички комунікації в різних ситуаціях життя.

Для досягнення мети формування мовленнєвої компетентності учнів потрібно використовувати певну методологію, яка заснована на активній комунікації за допомогою аудіо та відео-матеріалів. Учні можуть грати ролі, вивчати культурні особливості, обговорювати теми з реального життя, ставити запитання, що дозволить їм розвинути мовленнєві навички та критичне мислення. Ефективне володіння іноземною мовою залежить від раціональної організації навчального процесу, використання сучасних автентичних

матеріалів, вдосконалення навичок у всіх видів мовленнєвої діяльності та комунікативна спрямованість. Вчителі повинні створювати умови навчального процесу, що стимулюватимуть активність та творчий підхід учнів до навчання. Для цього можуть використовуватися сучасні методики, інформаційні та цифрові технології, а також ресурси Інтернету для створення навчального середовища, що відповідає сучасним вимогам і поставленим цілям. Підбір навчального матеріалу, який відповідатиме всім вимогам навчального процесу (автентичність, сучасність, інформаційна насиченість, лексичне наповнення) є головним завданням вчителів.

Останнім часом у зв'язку з комунікативною спрямованістю навчального процесу зростає використання відео. Загальновідомий факт, що використання аудіо-візуальних матеріалів є потужним стимулом при вивченні іноземної мови. Відео є цінним навчальним ресурсом та важливим елементом навчального середовища. З допомогою відео можна створити реальне іншомовне середовище, яке сприяє кращому розумінню, відображає поведінку співрозмовників, збагачує досвід учнів у спілкуванні, створює реалістичні моделі для ситуативних вправ та рольових ігор, збагачує знання учнів. Використання відеороликів у ході вивчення кожної теми сприяє підвищенню мотивації учнів та кращому розумінню змісту теми, активує розумову діяльність та креативну здатність, забезпечує середовище для висловлення власних думок іноземною мовою.

Найпоширенішим джерелом відеоматеріалів є YouTube. Цей ресурс надає вільний доступ до великої кількості відеороликів, передач, навчальних та розважальних відеофільмів, музичних відео. Ці матеріали можуть бути використані під час заняття з метою поглиблення знань, ознайомлення учнів з розмовними моделями, покращення вимови, спонукання до активної іншомовної взаємодії/комунікації.

Для досягнення максимальної ефективності вивчення мови на основі використання автентичних аудіо та англійських відеоматеріалів вчителі можуть

використовувати різні методики та підходи. Наприклад, методика TBLT (Task-Based Language Teaching) може бути корисною, оскільки вона спрямована на використання мовленнєвих завдань та ситуацій для практики мовлення та розуміння англійської мови. Інші методики, такі як CLIL (Content and Language Integrated Learning), дозволяють вивчати мови в контексті певних предметів, щоб зробити процес вивчення більш цікавим та практичним для учнів.

Основні переваги використання відео та аудіоматеріалів в дистанційному навчанні:

1. Візуалізація матеріалу. Відео та аудіоматеріали дозволяють студентам краще зрозуміти матеріал, оскільки вони візуально та аудіально представлені.

2. Різноманітність. Відео та аудіоматеріали можуть бути використані для навчання різних предметів та тем. Вони можуть бути як загальні, так і спеціалізовані.

3. Гнучкість. Перевагою такої роботи з відеоматеріалами є те, що учень може переглядати сюжет та його окремі частини скільки завгодно разів, виконувати вправи та негайно отримувати результати своєї діяльності та виправляти свої помилки. Таке використання відео пропонує індивідуальний темп роботи залежно від особистих здібностей та рівня підготовки. Вчитель в свою чергу має можливість перероблювати, оновлювати або доповнювати матеріали, тим самим стимулюючи пізнавальну діяльність учнів.

Використання автентичних відео ресурсів на заняттях з англійської мови передбачає попередній підбір таких автентичних відеоматеріалів, які б задовольняли вимогам учнів і вчителя, що вимагає немало часу. Більш того, вчитель має розробити комплекс вправ, який допоміг би учням успішно засвоїти матеріал. Зауважимо, що використання автентичних відео потребує відповідного рівня володіння іноземною мовою, тому цей чинник важливо враховувати під час відбору навчального відеоматеріалу.

На основі аналізу досвіду використання автентичних англомовних аудіо- та відеоматеріалів у процесі викладання англійської мови у старшій школі

можна зробити висновок, що використання цих матеріалів може бути ефективним засобом формування мовленнєвої компетентності учнів.

Особливо важливо бути уважним до вибору відповідних матеріалів, які будуть відповідати рівню знань та інтересам учнів. Також необхідно забезпечити підтримку та допомогу учням у процесі вивчення англійської мови з використанням цих матеріалів.

Застосування автентичних аудіо та відео в процесі викладання англійської мови в старшій школі допомагає створити реальні ситуації спілкування, що сприяє розвитку вміння спілкуватися на англійській мові.

Мовлення – це комплексне явище, яке, з одного боку, є одним з видів людської діяльності, та з іншого – його продуктом. Спілкуючись рідною мовою, мовець думає лише про те, що сказати і в якій послідовності. Ці дії знаходяться на рівні свідомої провідної діяльності. Окремі операції процесу породження мовленнєвого висловлювання непомітні, оскільки всі вони повністю автоматизовані і здійснюються миттєво. Тому умовою здійснення діяльності говоріння є наявність мовленнєвих автоматизмів, або мовленнєвих навичок: граматичних, лексичних, вимовних (артикуляційних та інтонаційних). Вказані навички в сукупності складають операційний рівень говоріння як уміння, яке має свої власні якості: цілеспрямованість, продуктивність, самостійність, динамічність, інтегрованість [5].

Монологічне мовлення характеризується певними комунікативними, психологічними і мовними особливостями, які вчитель має враховувати у процесі навчання цього виду мовленнєвої діяльності.

У висновку, використання англомовних матеріалів є важливою складовою процесу формування мовленнєвої компетентності учнів старшої школи. Вчителі повинні забезпечувати доступ до різноманітних ресурсів та використовувати інтерактивні методи навчання, щоб зробити процес вивчення англійської мови цікавим та ефективним.

Список використаних джерел

1. Веніг Н. М. Формування мовленнєвої компетенції особистості як методична проблема Пед. науки : зб. наук. праць. 2018. Вип. 5 – С. 31–33.
2. Cullen, R. (2013). Teaching English as a foreign language. Routledge.
3. Harmer, J. (2015). The practice of English language teaching. Pearson Education.
4. Lacey R. A. Seeing with Feeling: Film in the classroom. Philadelphia and London: W. B. Saunders Company, 1972. 118p.
5. MacAndrew R. Window on Britain 1. Oxford: Oxford University Press, 2005. P. 42–46.
6. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). Approaches and methods in language teaching. Cambridge University Press.
7. Thornbury, S. (2017). How to teach speaking. Pearson Education.
8. Willis, J., & Willis, D. (2016). Doing task-based teaching. Oxford University Press.
9. Ur, P. (2016). A course in language teaching: Practice and theory. Cambridge University Press.

Drapata Anna,
the student of PHIL-21e group,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy
Anishchenko Iryna,
the teacher of Foreign Languages Department,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy

INTERNET RESOURCES FOR TEACHING SPELLING

The issue of teaching spelling has become increasingly relevant today due to the widespread use of digital communication. Students are spending more time typing on computers and mobile devices than they are writing by hand, which can negatively

impact their spelling skills. When typing, students may not be required to pay the same level of attention to spelling as they would when writing by hand. As a result, they may develop poor spelling habits that can be challenging to break. Furthermore, the informal language and text-speak commonly used in digital communication can reinforce incorrect spelling habits. Students may become accustomed to using shortened or abbreviated forms of words, which can perpetuate misspelled words. This can create a cycle of poor spelling habits that can be difficult to overcome. Therefore, it is essential to provide effective spelling instruction and resources that support students' learning and help them develop strong spelling skills in both digital and non-digital contexts. By using a variety of instructional materials and online resources, educators can help students improve their spelling abilities and succeed in all areas of communication.

There have been many researchers who have studied spelling, including Charles Read, Richard Gentry, Marcia Invernizzi, and Shane Templeton, among others. Their research has shown that effective spelling instruction involves a combination of explicit instruction, meaningful practice, and word study activities. In addition, they have emphasized the importance of teaching students to use a variety of spelling strategies, such as sounding out words, recognizing common spelling patterns, and using visual memory. Internet resources for teaching spelling can include online games and activities that provide students with engaging and interactive practice opportunities, as well as instructional materials and resources for teachers. By using a variety of strategies and resources, teachers can help students develop strong spelling skills and become confident writers [3, p.87].

The main goal of using internet resources for teaching spelling is to provide students with engaging and effective tools to improve their spelling skills in both digital and non-digital contexts. These resources can include online games and activities that provide immediate feedback to students, as well as instructional materials and resources for teachers that support differentiated instruction and meet the needs of all learners. By using a combination of technology and traditional

teaching methods, educators can provide students with a comprehensive approach to learning spelling that is both engaging and effective. Online resources can offer interactive learning experiences that cater to different learning styles and allow students to practice their spelling skills in a fun and engaging way. Additionally, online resources can provide students with immediate feedback, allowing them to correct errors and learn from their mistakes. Overall, the goal of using internet resources for teaching spelling is to support students' learning and help them develop strong spelling skills that are essential for academic and professional success. By providing students with a range of resources and instructional materials, educators can help them improve their spelling abilities and prepare them for success in all areas of communication [1, p.254].

Teaching spelling is a critical aspect of language learning, and the increasing reliance on written communication in today's digital age makes it more important than ever before. The use of the internet for teaching spelling is rapidly gaining popularity, as it provides teachers and students with a wealth of resources that can supplement traditional classroom instruction.

One of the significant benefits of using internet resources for teaching spelling is the availability of a wide range of interactive and engaging tools that can make learning more enjoyable and effective. Many websites offer spelling games, quizzes, and activities that help students develop their spelling skills while having fun. These resources can be especially useful for younger students, who may find traditional spelling drills boring and unengaging.

Another advantage of using internet resources for teaching spelling is the ability to access a vast range of spelling materials quickly and easily. Online dictionaries and thesauruses provide instant definitions, spellings, and synonyms for millions of words. These resources are particularly helpful for students who struggle with spelling and need frequent access to reference materials [4, p 58].

Internet resources also offer the opportunity for more personalized and differentiated instruction. Many websites allow teachers to create customized spelling

lists and activities tailored to the needs of individual students. This can be especially helpful for students who require additional support or who have specific spelling challenges.

In addition to providing resources for students, internet-based tools can also assist teachers in their instruction. Many grammar and spelling-checking software programs can help teachers identify and correct errors in student writing quickly. This can save teachers time and allow them to focus on providing more targeted feedback and support to their students.

In conclusion, the use of internet resources for teaching spelling is a valuable tool for both teachers and students. These resources provide a range of benefits, including engaging and effective tools for learning, readily available reference materials, and support for personalized instruction. However, it is crucial to remember that internet resources should not be relied upon as the sole means of teaching spelling. In-class instruction and feedback are still essential for ensuring that students develop strong spelling skills. By utilizing a combination of online resources and traditional teaching methods, educators can create an effective learning environment that helps students master this critical aspect of language learning.

References:

1. Gentry, R. J. Spelling instruction: A road map for an improvement agenda. *Reading Psychology*. London: Psychology Press. 2018. 347 p.
2. Invernizzi, M., & Hayes, L. Supporting phonemic awareness development in the classroom. *The Reading Teacher*. 2004. #9
3. Read, C. The foundations of spelling ability. London: Psychology Press. 2004. 124 p.
4. Templeton, S. Teaching spelling. In R. Morris (Ed.), *Handbook of literacy and technology: Transformations in a post-typographic world*. CUP. 2004. 84 p.

Задвірний Віктор,
магістр групи ЗМФІЛ-51 (А)
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Федорова Олеся,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

ІНСТРУМЕНТИ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СТАРШІЙ ШКОЛІ

У сучасній вітчизняній педагогічній теорії оцінювання розглядається як невід’ємний складник освітнього процесу поряд із цілями, змістом та завданнями навчання, формами та методами навчання, взаємодією педагогів та учнів для здійснення навчання. Актуальність даної теорії може бути правильною до певної міри, адже має суттєвий недолік: основною сфокусованою ціллю є навчання в освітньому процесі, відповідно, вихованню і розвитку дитини відводиться другорядне місце, що провокує збиті принципи моралі. Крім того, у вітчизняній освітній практиці та її нормативному забезпеченні оцінювання до останнього часу розглядалось виключно як перевірка та контроль, знову ж таки, навчальних досягнень учнів.

Оцінювання – процес встановлення рівня навчальних досягнень учня / учениці в оволодінні змістом предмета відповідно до вимог чинних навчальних програм. Його результатом є педагогічна оцінка, яка відображається в оцінювальних судженнях і висновках учителя / учительки вербально або в балах. Виставлення балів обов’язково супроводжується оцінювальними судженнями». Таке нормативно-правове трактування оцінювання не тільки нівелювало його виховні, розвивальні, стимулювальні й мотивувальні потенції, а й протирічило змісту Концепції Нової української школи, з її принципом дитиноцентризму, компетентнісним, особистісно орієнтованим та діяльнісним

підходами й педагогікою партнерства, нехтувало зарубіжним, зокрема європейським, досвідом у цьому напрямі.

Здійснення формувального оцінювання орієнтує вчителя на спостереження за навчальним поступом кожного учня. Воно розпочинається з перших днів навчання в школі й триває постійно. Об'єктом формувального оцінювання визначено процес навчання учнів, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату, а метою – формування в учнів впевненості в собі, у своїх можливостях; відзначення будь-якого успіху; акцентування уваги на сильних сторонах, а не на помилках; діагностування досягнення на кожному з етапів навчання; адаптування освітнього процесу до здатностей учнів; виявлення проблем і вчасне запобігання їхньому нашаруванню; стимулювання бажання вчитися та прагнути максимально можливих результатів; запобігання побоюванням помилитися.

Наказ МОН України від 27.08.2019 № 1154 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів другого класу» встановлює:

1. Статус оцінювальної діяльності як важливого компонента освітнього процесу в початкових класах.

2. Здійснення оцінювальної діяльності на засадах компетентнісного, діяльнісного, суб'єкт-суб'єктного підходів, партнерської взаємодії вчителя, учнів та їхніх батьків або інших законних представників.

3. У якості основних функцій оцінювання мотиваційну, діагностичну, коригувальну, прогностичну, розвивальну, навчальну, виховну, управлінську.

Як будь-яка педагогічна діяльність, запровадження формувального оцінювання повинно здійснюватись відповідно до системи принципів:

- гуманістичного підходу – необхідно пам'ятати, що будь-яке оцінювання справляє серйозний емоційний вплив на учня, тому необхідно: а) зосереджуватися на успіхах і досягненнях дитини; б) відмовитися від порівняння дитини з іншими дітьми;

- індивідуального підходу – необхідно створити умови для повнішого виявлення індивідуальних можливостей здобувачів освіти;
- систематичності – безперервне отримання вчителем інформації про навчальні досягнення учнів на кожному етапі освітнього процесу;
- об'єктивності – чітке визначення загальних і конкретних цілей оволодіння учнями всіма компонентами змісту навчального предмета; урахування вимог до навчальних досягнень учнів з кожного предмета; обґрунтоване виділення об'єктів контролю; адекватність мети, змісту й способів перевірки вимогам програм і методик; застосування науково обґрунтованих критеріїв оцінювання навчальних досягнень, що упереджує психологічне напруження дітей;
- дієвості – забезпечення гнучкості й конструктивності в оцінюванні навчальних досягнень і використанні отриманих результатів для оптимізації освітнього процесу;
- інформаційної – доведення до основного суб'єкта освітнього процесу – учня – суспільних очікувань (обов'язкових очікуваних результатів) в адаптованому для його сприйняття вигляді (шляхом формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей);
- діагностувальної – визначення: рівня освітніх досягнень учнів; ефективності освітнього процесу;
- прогностичної – визначення: перспектив освітньої траєкторії класу загалом та окремих учнів; потреб і можливостей в оптимізації освітнього процесу;
- коригувальної – унесення корективів: у набуті учнями освітні результати; у хід освітнього процесу.
- виховної – залучення учнів до систематичної роботи, вироблення в них вольових якостей, почуття відповідальності, формування наполегливості й цілеспрямованості, а також суб'єктності учня;

- мотиваційної – сприяння усвідомленню цілей навчання та шляхів досягнення цих цілей, формуванню мотивів навчання, позитивного ставлення до активної участі в освітньому процесі, усвідомленню значущості й необхідності певних освітніх результатів;

Отже, упровадження в освітній процес української школи, зокрема такого складника системи освіти, як початкова, формувального оцінювання відповідає основним світовим тенденціям оновлення системи оцінювання:

- поступової передачі контрольно-оцінних механізмів від учителя до здобувача освіти;
- переходу від контролю констатувального до контролю діагностувального, процесуального;
- акцентування на мотиваційній функції контролю та оцінювання як невід'ємного складника освітнього процесу;
- забезпечення ефективного «зворотного зв'язку», що дозволяє здійснювати управління якістю освіти на підставі отриманої інформації про засвоєння здобувачами освіти запланованих результатів.

Список використаних джерел

1. Бойченко Л. Мотивація навчальної діяльності. Завуч. 2011. № 11. С. 3-8.
2. Большакова І. Формування мотивації до навчання. Початкова освіта. 2015. № 6. С. 21-32.
3. Буряк О.В. Формування мотивації на уроках української мови та літератури. Київ: Либідь, 1994. 319 с. 76.
4. Варченко Н.С. Розвиток мотивації молодших школярів. Англійська мова та література. 2013. № 16-18. С. 2-5.
5. Вашуленко М. Українська мова та читання: підручник для 2 класу. Ч. 1. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2019. 144 с.

6. Використання ІКТ на уроках української мови і літератури. Сучасна школа України. 2014. № 5. С. 44-46.

7. Вікова психологія: навч. посіб. / за ред. Г.С. Костюк. Київ: Рад. шк., 1976. 269 с.

8. Воронкін О. Класифікація інформаційно-комунікаційних технологій навчання. Вища освіта України. 2015. № 2. С. 95-102.

9. Гевал М.Д. Загальні принципи використання компютера на уроках різних типів. Компютер у школі та сім'ї. 2000. № 3. С. 34.

10. Голяк О. Використання ІКТ на уроках. Початкова освіта. 2014. № 3. С. 25-28.

Zymna Angelina,

a student of PHIL–11e group,

Khmelnytsky Humanitarian-Pedagogical Academy

Severina Tetiana,

Associate Professor of Foreign Languages Department,

Khmelnytsky Humanitarian-Pedagogical Academy

BOSTING SECOND LANGUAGE ACQUISIYION OUT OF SCHOOL AND ONLINE

Language acquisition is a crucial aspect of personal and professional development. In a globalized world, knowing a second language is not just an asset but a necessity. It helps individuals communicate effectively with people from different cultural backgrounds, broaden their career prospects, and enhances their cognitive abilities. However, learning a second language can be a daunting task, especially when it comes to acquiring it out of school and online.

In this essay, we will discuss various ways to boost second language acquisition out of school and online.

Second language acquisition is a natural, subconscious process by which students acquire or pick up a second language. When acquiring a second language, students do not know grammar rules, they simply «feel» correctness [5, p. 4]. For

example: a student who studies in an English-speaking country has a greater chance of success than the language he studies in the classroom.

The theory of a second language acquisition was developed by linguist Stephen Krashen. Stephen draws a distinction between language acquisition and language learning (the difference between acquisition and learning is that acquisition is a subconscious process, while learning is a conscious process). Stephen Krashen also divides the process of acquiring a second language into five stages: preparation, early production, intermediate fluency, and advanced fluency [5, p. 5].

A second language acquisition outside of school occurs when a student picks up another language outside of school, simply by being surrounded by other people, mostly in the family. This is called language acquisition. The learner acquires the language implicitly and unconsciously, that is, without any conscious thought or study. Learning a language often depends on a person's attitude to the community, the people who speak it, and the language itself.

There are the methods that contribute to a second language acquisition outside a school: internal motivation of the student; the language spoken at home; frequency of speaking a second language; integration with a second language culture [4, p. 366].

When a student communicates with people from other countries, it contributes to the expansion of world perception and the enrichment of language abilities. Subconscious training is stress-free and has no forgetting curve. It eliminates the ingrained habit of cross-translation into the native language and develops the skills to think in English and speak casually. When students simultaneously read the original digital text, listen to the recording, and speak aloud through the headset, their brains subconsciously record language patterns, begin to think in English, and speak fluently at two to three words per second. With the help of out-of-school learning, students will be able to become independent and organized, expand their critical thinking and be able to acquire language and use it to communicate.

Online education is education that is carried out with the help of Internet resources and technologies. In recent years, a lot of changes have been taking place in

the study of the English language in our country thanks to the development of modern technologies. Modern realities of life, especially the rapid development of science and technology, the rapid accumulation and continuous updating of information, put forward new requirements for the training of highly qualified specialists. Today, knowledge of foreign languages is one of the important characteristics of a specialist. The demand for foreign languages is constantly growing. Nowadays, there are many language schools, courses, cultural centers that teach English. Online networks are becoming more and more popular, because with the help of online resources, students can communicate and learn language practice from native speakers, share interests and exchange experiences.

The British scientist A. Kole believes that performing various types of educational activities in the conditions of independent extracurricular work has two goals:

- professional self-improvement;
- expansion and deepening of understanding of teaching methods, programs and content of the initial course [4, p. 365].

In 2020, the coronavirus started and spread all over the world. Since then, most students have switched to online learning.

In 2022, a full-scale war has broken out, forcing thousands of students to move to other countries and study online. With the help of online learning, students can develop the skills and abilities of independent education throughout life, the ability to generate new ideas, and learn to assess their strengths and weaknesses. They become independent and in control of their learning.

Students can study using a variety of online applications. Currently, there are a lot of them, so every student can choose the application he/she likes. For example, such applications as: Duolingo, LingualLeo, EnglishDom, Quizlet and others. For example, with the help of Quizlet, a student can learn new words, with the help of Duolingo, a student chooses a topic he is interested in and studies it.

There are the advantages of online education:

- When using online learning, students can study anywhere and anytime (a student can study without leaving home or study in a cafe or being in any part of the planet);
- Various applications keep the student interested in doing tasks and learning;
 - These are presentations and video demonstrations;
 - Individual approach;
 - They can choose the time when they should study (the student independently decides when and how much time he will devote to studying);
 - The ability to learn at your own pace (a student can return to past topics that he did not master well, without looking at the level of other students);
 - Learning in a calm environment (the student is not distracted by other students, he does not compare his level of knowledge with other students) [3].

In conclusion, learning a second language out of school and online can be a challenging but rewarding experience. Setting clear objectives, immersing oneself in the target language, taking online language classes, and making language learning a daily habit are some effective ways to boost second language acquisition. With the right approach and dedication, anyone can learn a second language and reap the benefits that come with it.

References

1. Гаманюк В.М. Навчання другої іноземної мови у системі загальної освіти в Україні: проблеми та перспективи. 2017.
2. Лучкевич В.В, Кемінь Г.М. Організація самостійної роботи студентів у процесі навчання іноземної мови у вищій школі. 2013.
3. Миронов Ю.Б, Миронова М.І. Переваги та недоліки дистанційного навчання. Переваги та недоліки дистанційного навчання. URL:

<https://kerivnyk.info/perevahy-ta-nedoliky-dystantsijnoho-navchannya> (дата звернення 4.05.2023).

4. Палеха О. М. Організація самостійної позааудиторної роботи майбутніх учителів початкової школи у ході викладання навчальної дисципліни «Іноземна мова». Полтава, 2017. 516 с.

5. Северіна Т. М. Second language acquisition: навчальний посібник з методики навчання англійської мови для студентів 1 курсу спеціальності 014 Середня освіта (Мова і зарубіжна література) (англійська). Хмельницький, 2023. 25 с.

Zubar Anastasia,
a student of PHIL-31e group,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical academy
Handabura Oksana,
Associate Professor of Foreign Languages department,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical academy

FEATURES OF USING GAME-BASED LEARNING TECHNOLOGIES AT ENGLISH LESSONS

Modern society requires a well-rounded personality that is more like a robot, but with unique skills to invent, create, and do something new. This is the basis of the NUS concept. With this in mind, to work with students and keep them interested, you need to use something that is equivalent to what the expected results are. Therefore, this raises the problem of what to use, what to work with, how to use a book, notebook and board more effectively, how to motivate and interest Generation “Z”, which is accustomed to clip thinking, cannot hold attention and is constantly playing games and watching videos, pictures on social networks.

Back in the late 90s of the last century, it was noted that the combination of computer activities could be a tool for educational processes. Further, in 2002, Brown emphasized that learning is the result of environmental influences and not just the

result of teaching or rote learning [1]. In other words, there is a trend and understanding that technology and learning go hand in hand. Therefore, there was a need to fill the gap that would connect the two components and support and facilitate the acquisition of knowledge. To do this, it is necessary to use something that will provide a level of interactivity, ensure the involvement of different forms of work and concepts.

Of course, teachers are considering the use of programs such as PowerPoint and PDF files, but this does not mean that it is a game activity. It is an e-learning process with the same basis as before, i. e. we have the information but presented in a more modern way. In this case, learners are not active participants but passive ones who follow the process: view - read – write – repeat. What we need is: familiarization – research (active participation) – note-taking – conclusions drawn by the student. It is during the second one that the result of the influence of the real environment and the ability to use it will appear.

Many researchers, both domestic and foreign, have studied this issue: L.S. Vygotskyi, K.D. Ushynskyi, M. Porenskyi, K. Kappa, etc. Later, this cross-cutting issue was referred to as “gamification” – the combination of games and digital technologies. There is another explanation of the concept – a combination of non-game and game processes, including in education, with a combination of aesthetics, thinking and mechanics to find solutions to various issues and tasks, and increase the level of motivation [2]. Further, it was highlighted that the following didactic principles can be achieved through this:

- involvement in self-awareness and self-evaluation, instant feedback;
- involvement of different forms of senses, the ability to present material in an interesting way;
- systematic and consistent approach;
- the possibility of an individual approach;
- the ability to select the material according to the level of complexity;

Taking into account the materials we worked on and the interaction with students, we can add that the value of the game in the classroom is that everything happens freely. After all, no one likes to be forced to do anything, including learning. This allows us to achieve many of the lesson objectives and provides conditional "wings" that ensure a high level of engagement in the lesson.

There are two forms of game-based learning: using online resources and live in the classroom with simple materials. While the former requires special tools, the latter can be as simple as a sheet of paper with a pen and end with drawings and role-playing dialogues. Let's start with the use of a computer or phone. There are already many resources that teachers use, such as: Quizlet, italki, Puzzle Movies, etc., applications and programmes: Linguleo, Duolingo and many others. But we focus your attention on:

- *Funbrain* [3]. This is a site with various educational games that relate not only to the English language but to general development. There you can not only play, but also read something interesting, play simple games to gather students' attention.
- *LearnEnglish from the British Council* [4]. A site that is focused exclusively on learning English. There are pages for children and adults of different levels. You can watch videos, play games, complete quizzes and much more according to the topic you need. Includes everything you need for speaking, reading, listening and writing.
- *Digitaldialects.com* [5]. Focuses on beginner levels to build vocabulary. It is especially useful because it is accompanied by aesthetic visuals.
- *Gamestolearnenglish.com* [6]. A great resource for memorizing vocabulary by topic and practicing certain grammar. It can be used as an additional interesting and useful activity or to test your vocabulary knowledge.
- *Turacogames.com* [7]. A bright site for students to play and practice vocabulary and grammar. Also available for other subjects besides English, but requires registration for better use.

There are many other platforms that focus on learning English, but mostly there you need to make games yourself. If you need to create based on your materials

or what is in the book, this is the best option, but if for general development, increasing the level of motivation, cognitive activity, you can use other resources, some of which are mentioned above. You can also use games from PlayMarket, which are for additional development because they have more entertaining content. About that, it is precisely such an unforced, interesting atmosphere that encourages memorization.

On the other hand, simple materials can also be used to create playful interest and expand the activities of the teacher and students. [8]

- *Role-playing games* – can be with or without objects. It is most often used to connect the topic with real life, for a better understanding of the topic by students.

- *Riddle games* – when the students ask each other, or the teacher gives the students a sentence-definition, and the students have to guess what it is or what the process is.

- *Block of lexical games* (guess what, name it...) – when there is a list of pictures or names and you need to pick up what they mean. The simplest game activity that tries to better learn the meaning of words.

- *A block of phonetic games* – that is, reading tongue twisters to practice sounds. It can be in different variations from prescription to reproduction. It depends on the level of language proficiency of the students and the level of interest.

Even though more PC users prefer bigger trends and ease of use, we cannot forget about simple games. Because students quickly get used to classes and they get bored doing the same thing many times and vice versa. The main feature is that whatever type of activity it is, it should be present: simplicity, colorfulness, good materials and goals necessary for an effective result. As well as the student's ability to use them and the teacher's ability to focus such activity on the appropriate stages of the lesson with mandatory discussion and connection with reality.

References

1. Brown, J. (2002). Learning in the digital age. Paper presented at the Internet & the University Forum 2001, Aspen, CO.
2. Кравець Н. С. Метод відбору ігрових механік для використання в навчальних гейміфікованих системах. Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації / Харків. держ. акад. культури. Харків, 2017. Вип. 51. С. 116–125.
3. <https://www.funbrain.com/games>
4. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/fun-games>
5. <https://www.digitaldialects.com/English.htm>
6. <https://www.gamestolearnenglish.com>
7. <https://www.turacogames.com/english/>
8. Ворожейкіна О. М. 100 цікавих ідей для проведення уроку. Х.: Вид. група «Основа», 2011. 255 с.
9. Самовник В. В. Значення та роль гри як інтерактивної технології навчання // Англійська мова та література. 2012. № 27. С. 2-7.

Ольга Каленіченко,
директор, вчитель англійської мови
КЗ «Гімназія зі структурним підрозділом
початкової школи № 32
Маріупольської міської ради Донецької області»

ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІХ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Глиbokі зміни, що відбуваються у суспільстві, світовій економіці та міжнародних відносинах, поширили і збагатили міжнародні зв'язки як між людьми, так і між державами, тому виникла гостра необхідність в оволодінні мовами. Інтеграція України у європейське співтовариство, воєнні події на

території країни, змусили українців опановувати навички іншомовного спілкування, вивчати іноземні мови та використовувати їх у різних життєвих ситуаціях.

Події, викликані воєнним станом в Україні, стали серйозним випробуванням для всіх учасників освітнього процесу. Ці процеси вплинули на необхідність зміни підходів до навчання, використання нових освітніх прийомів, методик, форм та технологій навчання. Під час війни заклад освіти став осередком, який дав змогу учням отримувати не лише знання, але й психологічну підтримку, не втрачати відчуття приналежності до спільноти, вірити в свої сили. Тому стало важливим не тільки виконувати навчальну програму з предметів вивчення, а також забезпечити психологічний комфорт учнів, приділити особливу увагу навчанню розуміти, виражати та керувати власними емоціями.

На нашу думку, пріоритетним у даному напрямку є організація освітнього процесу на уроках іноземної мови за допомогою ігрових форм як однієї з найактуальніших технологій навчання учнів різних вікових категорій. Цей метод приваблює завдяки навчанню в дії, розважальності, емоційній розрядці, мотивації працювати на занятті. Ігри допомагають зняти напругу, покращити настрій, налаштувати на позитив.

Метою нашої роботи є дослідження ефективності використання ігор як засобу підвищення мотивації до вивчення іншомовної комунікації учнями різних вікових груп.

Аналіз психолого-педагогічної та методичної літератури свідчить, що питанням про використання ігор на уроках займалась значна кількість науковців, серед яких: І. Данилович, К. Ковинева, Г. Рогова, М. Рязанова, О. Савченко, В. Толстова, Л. Артемова, Г. Грироренко, Г. Вороніна та інші. За їхніми твердженнями, гра містить більше можливостей для формування особистості школярів, ніж будь-яка інша діяльність, оскільки мотиви її

мають велику спонукальну силу і дітям зрозуміле співвідношення мотиву і мети гри. [4]

Актуальність проблеми дослідження застосування ігор на уроках англійської мови зумовлено кількома чинниками. По-перше, під час гри повною мірою виявляються здібності дитини. Як правило, збагачений ігровими моментами освітній процес активізує пізнавальні можливості вихованців : гра захоплює, викликає бажання взяти участь у ній і одночасно знімає психологічну напругу, що більшою чи меншою мірою супроводжує будь-яке навчальне навантаження. По-друге, гра завжди передбачає прийняття рішень – що сказати, як відповісти, як виграти? Бажання вирішити ці питання загострюють розумову діяльність гравців, пробуджують інтерес і активність дітей. Це дає можливість проявити себе в цікавій для них діяльності, сприяє більш швидкому і надійному запам'ятовуванню іншомовних слів та речень, особливо, якщо знання цього матеріалу є обов'язковою умовою активної участі, а в окремих випадках – обов'язковою умовою виграшу.

Гра – явище багатофункціональне. Вона є ефективним засобом навчання, що охоплює різні види мовленнєвої діяльності (слухання, говоріння, читання, письмо), вона допомагає в оволодінні іноземною мовою, а крім того, учні відчують емоційне задоволення як у процесі гри, так і при досягненні результатів. У процесі вивчення іноземної мови гра виконує такі функції: навчальну, інформаційну, мотиваційну, стимулюючу, моделюючу, формуючу, коригуючи та виховну.

Гра має також і дидактичну цінність. Адже під час гри розвивається комунікативна компетенція, краще засвоюється навчальний матеріал, відбувається соціальний розвиток особистості, розвивається уява, пам'ять, увага, мислення, уміння орієнтуватися в реальних життєвих ситуаціях. Таким чином, гра додає навчальному спілкуванню комунікативну спрямованість, зміцнює мотивацію вивчення іноземної мови і значно підвищує якість її оволодіння.

Ігри, які використовуються на уроках іноземної мови, є надзвичайно різноманітними за змістом, характером та організацією. Їх можна поділити за наступною класифікацією: буквені, фонетичні, лексичні, граматичні, мовні, музичні, рухливі, пізнавальні та рольові. Так, готуючись до уроків іноземної мови, учителям можна використати наступні ігри для навчання учнів різних вікових категорій, наприклад:

- Граматична гра "**What is he doing?**" для учнів 3-4 класів:

Aim: to practice using the Present Continuous Tense and doing actions in different situations. Outcomes: students will practice using Present Continuous Tense and they will be able to act like actors in different situations.

How to Play: the teacher prepares cards in advance according to the number of students in the class. Each card has an action in English that the student must show with a pantomime. For example: You are watching a football match on TV. You are playing with a dog... Each student pulls out a card and keeps it a secret from others. Then the class is divided into two teams. The first student of the first team goes to the board and demonstrates his pantomime. The first student of the second team must comment on it (He / she is playing volleyball). The team is awarded two points for the guessed action. The team that guesses the most pantomime from the first attempt wins.

- **Лексична гра "Crosses - Zeros"** для учнів 5-6 класів:

Aim: vocabulary activation on a certain topic. Outcomes: students will repeat names of things on a certain topic.

How to play: the teacher divides the class into two teams - "crosses" and "zeros". The board shows a square divided into 9 smaller squares. In each square is written the name of the topic-category, for example: animals, seasons, food, weather, professions, clothes, etc. Each team chooses a category, and the teacher reads the questions to this category. If the players answer the question, the teacher puts the icon of the answering team instead of the category: a cross or a zero. The team with three crosses or zeros in a row wins. Questions can be as follows: Animals: It lives in the

forest; it's brown and fat and has a short tail. (A bear) Seasons: Children don't go to school in... (Summer) Food: What vegetables do you need to cook vegetable salad etc.

- Гра для учнів 8-9 класів "**Running Dictation**":

Aim: to help teenagers to develop lexical and grammar skills in real communicative situations. Outcomes: Students will remove the language and psychological barrier when speaking in a foreign language.

How to play: the class is divided into two teams. The presenter hangs the text on the board. The "runner" from each team runs to the board and memorizes a piece of text that needs to be passed to the "secretary" in the team. When the presenter claps his hands, the runner changes. The team that writes the entire text first wins.

Слід зазначити, що вчитель має також оцінювати ризики, які можуть виникати під час використання ігрових методик на уроці. Наприклад, незацікавленість чи небажання учнів вступити в гру, загроза конфліктної ситуації, неправильне розв'язання окресленої проблеми чи занадто швидке її вирішення. Тому, розробляючи будь-яку гру, необхідно чітко дотримуватися таких вимог до її організації на уроці: мета гри (які вміння розвиває); очікувані результати; організація (місце, час, склад учасників, зміст та форма); мотивація до вивчення іноземної мови; врахування психолого-вікових особливостей дітей та їхніх інтересів; творча, невимушена атмосфера; забезпечення необхідними матеріалами; чітка стратегія керівництва грою; розподіл ролей та обов'язків; зворотній зв'язок під час гри та фідбек по її закінченню.

Враховуючи вищезазначене, гра стане гарним інструментом для введення, закріплення та подальшої активізації роботи учнів з навчальним матеріалом, гарантує позитивну атмосферу на уроці, підвищить працездатність і зацікавленість школярів, допоможе проявити свої знання на практиці, вивчити нову лексику та уникнути перенавантажень. Саме тому використання ігор на уроках англійської мови є дуже доречним та ефективним.

Список використаних джерел

1. Близнюк О.І., Панова Л.С. Ігри в навчанні іноземних мов. Київ: Освіта, 1997. 45с.
2. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: Метод. посібник / авт.-уклад. О.Пометун, Л. Пироженко. Київ: АПН,2002. 136с.
3. Сучасний урок: традиційні та інноваційні підходи / укл. О.О. Байназарова, І.В.Капустін, З.В. Рябова, Л.Д. Покроєва, С.Б. Ставицький; за заг. ред. Л.Д. Покроєвої. Харків: ХОНМІБО, 2006. 28с.
4. Куляк О. С. Брифінг для педагогів «Вплив сюжетно-рольової гри на становлення особистості дитини». 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/brifing-dla-pedagogiv-vpliv-suzetno-rolovoi-gri-na-stanovlenna-osobistosti-ditini-422482.html> (дата звернення: 10.03.2023).
5. Мєшкова Ю. М. Гра – шлях до пізнання іноземної мови. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/gra-slah-do-piznanna-inozemnoi-movi-384307.html> (дата звернення: 13.03.2023).
6. Олексійовець Ю. М. Наукові теорії та сучасні дослідження гри. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/naukovi-teorii-ta-sucasni-doslidzenna-gri-292657.html> (дата звернення: 10.03.2023).
7. Ігрова діяльність на уроках англійської мови. 2018. URL: <https://naurok.com.ua/igrova-diyalnist-na-urokah-angliysko-movi-17126.html> (дата звернення: 10.03.2023).

Коваленко Андрій
магістрант групи МФА-51
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Глушок Людмила
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЗАСОБАМИ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ

Сучасна компетентнісна парадигма освіти вимагає від учителів застосування нових методів навчання. Головний виклик, який постає перед освітянською спільнотою сьогодні – це пристосування змісту навчання до умов полікультурного світу. На фоні цього зростає роль супровідних матеріалів навчання і відбувається переосмислення ролі підручника як єдиного джерела отримання знань. Особливо яскраво це виявляється у процесі вивчення іноземної мови. Сучасний вчитель іноземної мови зобов'язаний не тільки вміти у доступній формі пояснити лексико-граматичний матеріал, але й передавати учням базові лінгвокраїнознавчі знання. На нашу думку, одним з найкращих засобів для реалізації цього завдання є англомовний автентичний відеоматеріал.

Чимало досліджень в епоху глобалізації присвячені теоретичним засадам використання соціокультурного підходу до вивчення іноземних мов (З. Бакум, О. Пальчикова, Г. Рогова, Р. Мільруд, С. Шехавцова, Ю. Кузьменко, Н. Складенко). У вітчизняній науці досить широко студіюється питання міжкультурної комунікації у практиці викладання іноземних мов (О. Бондаренко, Є. Верещагін, Т. Цветкова, Е. Воробйова, С. Ніколаєва, Н. Бориско та ін.); вивчаються окремі аспекти методики використання автентичних матеріалів під час навчання (Я. Г. Безвіна, О. В. Биряк, Т. О. Вдовіна, Н. І. Гез, С. Ю. Ніколаєва, О. Г. Квасова, О. В. Кміть, Г. І.

Подосиннікова, Ю. І. Пассов, В. Л. Скалкіна, Г. В. Рогова, І. М. Коломійчук, Г. І. Вороніна, В. Редько, J. C. Richards).

Проте, праці зазначених вище науковців містять лише поверхневий аналіз впливу автентичних матеріалів на розвиток соціокультурної компетентності школярів, а питання використання іншомовних відеоматеріалів на уроках іноземних мов не розкривається як окрема наукова проблема, чим і зумовлена актуальність цієї публікації.

З актуальності випливає й мета наукової розвідки – простежити роль англomовних автентичних відеоматеріалів у розвитку соціокультурної компетенції учнів закладів загальної середньої освіти.

Сьогодні майже всі вчителі англійської мови чітко усвідомлюють, що знання одного лише мовного матеріалу аж ніяк не дозволить учням почувати себе вільно в культурному середовищі іншої країни [3, с. 88]. Тому, одним з найважливіших компонентів їхньої діяльності є постійний пошук матеріалів, які допомагають школярам у подоланні труднощів міжкультурної комунікації. Дуже часто в пригоді стає мережа Інтернет, яка містить незліченну кількість автентичного відеоматеріалу, що в найдоступнішій для учнівського сприйняття візуальній формі відтворює типові комунікативні ситуації.

Якщо за мету навчання англійської мови покласти формування комунікативної компетенції, то ознайомлення школяра з автентичною соціокультурною сферою англomовних країн є необхідним тому, що мова і культура становлять єдиний організм [4, с. 64]. Подолання учнем мовного бар'єру ще аж ніяк не означатиме, що подолано бар'єр культурний. Навіть вільного володіння англійською не буде достатньо для того, щоб ефективно комунікувати з представниками інших націй, позаяк відсутність знань про цінності й світогляд репрезентантів цих етносів можуть стати причиною багатьох непорозумінь. Кожен учитель англійської мови повинен усвідомлювати це, тому поряд з лексикою й граматику на уроках значну увагу слід приділяти позамовному матеріалу. Звісно, в рамках загальної середньої

освіти зробити це можна лише в контексті. Наприклад, з допомогою автентичних тематичних відеозаписів. Використання подібних візуальних засобів дозволяє вирішити декілька завдань одночасно: воно мотивує школярів до вивчення мови, розвиває комунікативні навички, знайомить учнів зі звичаями й традиціями інших народів світу та позитивно впливає на їх емоційно-чуттєву сферу [5, с. 663]. У сучасній методиці навчання іноземних мов під навчальним автентичним відеоматеріалом розуміють технічний аудіовізуальний засіб навчання, що в наочній формі відображає типові комунікативні ситуації, і орієнтований на сприйняття та має на меті розвиток тих, чи інших мовленнєвих навичок [1, с. 288]. Проте таке визначення не є повним, оскільки учні наочно спостерігають за мімікою, жестами й типовою поведінкою представників інших народів, що закладає підвалини формуванню соціокультурної свідомості особистості. З цього випливає твердження, що відеоматеріали є не лише джерелом подачі мовного матеріалу, а й соціокультурного. Окрім цього, відео покликане активізувати процес мислення учнів, під час його використання розвиваються навички прогнозування, розпізнавання, порівняння. Такий позитивний ефект досягається шляхом поєднання зорових та слухових образів в уяві учнів, що сприяє засвоєнню матеріалу на інтуїтивному рівні. Використовуючи весь методичний потенціал відеоматеріалів, педагог має змогу «занурити» учнів в іншомовне середовище.

Втім застосування таких матеріалів може викликати й зворотний ефект – зробити учнів пасивними слухачами, тому вчитель повинен досконало володіти методикою використання таких матеріалів, ретельно підбирати й адаптувати їх. Так, на думку Т. Господинчик, під час введення учнів у нову тему, слід використовувати фрагменти з художніх фільмів, а при презентації нового матеріалу доцільно буде показати фрагмент з документального фільму [2, с. 57]. Відеофрагменти також будуть корисними на етапі закріплення й перевірки засвоєння мовного і позамовного матеріалу. Кіноуроки можуть стати чудовою заміною традиційному аудіюванню, яке учні часто розцінюють лише як набір

незрозумілих слів. Втім, варто пам'ятати, що змістове навантаження подібних записів є далеко не єдиним критерієм їх вибору. Важливо також, щоб якість матеріалів була якомога вищою. Звук і картинка мають бути максимально доступними для учнівського сприйняття. Необхідно звертати увагу й на тривалість уривків. На нашу думку, оптимальна тривалість відеозапису – 3 хв, максимальна – 5 хв. Якщо вчитель зумів правильно організувати процес сприйняття учнями поданого уривку, то цей уривок згодом стає предметом жвавого обговорення. Кожен учень повинен вміти висловлювати власну думку щодо переглянутого уривку, оцінювати вчинки героїв кінокартини, розуміти логіку поведінки представників цільової культури. Автентичні матеріали є відмінним засобом для підвищення мотивації у вивченні іноземних мов, їх застосування сприяє підсвідомому засвоєнню знань, як наслідок учні почувають себе більш впевнено у спілкуванні з представниками інших культур.

Отже, використання автентичних відеоматеріалів під час уроків англійської мови у старшій школі дозволяє педагогу ефективно навчати учнів міжкультурній комунікації в контексті. Соціокультурні знання сприяють готовності учня до спілкування в раніше незнайомому культурному просторі. Особистість з високим рівнем поліетнічної свідомості завжди знає як уникати конфліктів у іншомовному середовищі та гідно презентує вітчизняну культуру, що безумовно сприяє формуванню позитивного іміджу нашої держави на міжнародній арені.

Список використаних джерел

1. Андреасян І. М. Практичний курс методики викладання іноземних мов. Мінськ : ТетраСистемс, 2009. 288 с.
2. Господинчик Т. Використання аудіовізуальних матеріалів як засобу створення іншомовного середовища на уроках іноземної мови. *Нова педагогічна думка*. 2014. № 4. С. 55–58.

3. Гурій М. Необхідність вивчення мови в умовах глобалізації суспільства. *Збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2012. № 1. С. 84–90.

4. Потапенко Н. Роль соціокультурного аспекту у навчанні англійської мови. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. 2020. № 47. С. 63–70.

5. Pylaieva T., Leschchinska A. Use of video materials in foreign language classes as a means of forming communicative competence. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2022. № 51. С. 661–667.

Kovalenko Kateryna,
the student of PHIL-21e group
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical academy
Anishchenko Iryna,
the teacher of Foreign Languages Department,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical academy

THE WAYS TO ENGAGE STUDENTS TO EXTENSIVE READING

The problem of engaging students to extensive reading is more relevant now than ever. Many students may not see the value or enjoyment in reading. They may have had negative experiences with reading in the past or feel overwhelmed by the amount of reading required. Additionally, some students may struggle with reading comprehension or lack the necessary language skills to engage in extensive reading. Without the necessary motivation or skills, students may avoid reading or only read the minimum required to complete assignments. This can hinder their language development, critical thinking skills, and overall academic performance. Therefore, it

is important for teachers to find ways to make reading engaging, relevant, and enjoyable for their students.

Many researchers have studied this problem, namely: Stephen Krashen, Richard Day, Julian Bamford, Catherine Wallace, Elley J., Mangubhai A. and others.

The purpose of the paper is to explore the problem of engaging students in extensive reading and to provide effective strategies for promoting reading engagement. It will also provide practical strategies and techniques for engaging students in extensive reading, including the use of technology, choice, and goal setting. Ultimately, the goal of this paper is to provide educators with evidence-based strategies that they can use to promote reading engagement and help students develop important literacy skills that will benefit them throughout their academic and professional careers.

Reading is so much more than just an enjoyable pastime. From the outside, if you're not a huge reader, it may seem odd to you how people can spend so much time reading books. However, it's always worth trying to read more, even if it's not your first choice as a casual pastime, because there are so many important benefits to reading that extend beyond simply sitting with a book.

Reading is about exploring new themes, identities, information and – most importantly – keeping your mind working and your brain healthy [6].

Here are some benefits of extensive reading:

1) Extensive reading develops learner autonomy

There is no cheaper or more effective way to develop learner autonomy. Reading is, by its very nature, a private, individual activity. It can be done anywhere, at any time of day. Readers can start and stop at will, and read at the speed they are comfortable with [4].

2) Extensive reading improves language skills

Extensive reading can help students improve their vocabulary, grammar, and overall language proficiency, especially if they read materials that are appropriate for their language level.

A good reading competence is a necessity for students for those who studying English. By reading, students are able to update current information and knowledge that will be benefit for their language improvement. However, students often find difficulties in reading since they do not understand the meaning of the sentences or words in the text. It is due to the position of students as L2 learners [2, p.1]

3) Extensive reading improves critical thinking

It can help students develop their analytical and critical thinking skills, as they learn to identify themes, make connections, and draw conclusions from what they read.

4) Extensive reading creates and sustains motivation to read more

The virtuous circle - success leading to success - ensures that, as we read successfully in the foreign language, so we are encouraged to read more. The effect on self-esteem and motivation of reading one's first book in the foreign language is undeniable [4].

5) Extensive reading enhances cultural awareness

By reading materials from different cultures and perspectives, students can gain a better understanding of the world around them and develop greater empathy and respect for others.

Having analyzed some literary sources [4, 5], we can point out the following ways to engage students to extensive reading:

1. Providing a variety of reading materials: Teachers should provide students with a variety of reading materials, including books, magazines, and online articles, that are appropriate for their reading level and interests. This can help students find materials that are engaging and relevant to their lives.

- Stocking the classroom library: Teachers can stock the classroom library with a variety of books, magazines, and other reading materials that cover different genres and topics. This can include fiction and non-fiction, as well as materials related to current events and students' personal interests.

Using online resources: Teachers can also provide access to online resources, such as e-books and online articles, that students can read on their own devices or classroom computers. This can offer students more options and flexibility in their reading choices.

- Collaborating with the school library: Teachers can work with the school library to ensure that students have access to a wide range of reading materials. This can include collaborating on book displays and recommending materials to the librarian to purchase.

- Encouraging peer recommendations: Teachers can encourage students to recommend books and other reading materials to their peers, which can help students discover new materials that they may not have otherwise found.

2. Allowing for choice: Giving students the freedom to choose their own reading materials can help increase their motivation and engagement in the reading process. Teachers can offer a selection of materials and allow students to choose what they want to read.

Choice of readers is by far the most important element of successful extensive reading. In order to see its effect, reading a few graded readers is not enough. We're talking about 50-100 readers to complete per student, and for this to happen, you need to target their interests and reading levels so they actually read on. Students need to be able to understand 80-90 percent of the book without using dictionaries or translating into Japanese. You also need to provide a broad selection to choose from [1].

3. Setting goals and challenges: Setting goals and challenges, such as reading a certain number of books or completing a reading log, can help motivate students and encourage them to read more.

Here are some ways that teachers can set goals and challenges for extensive reading:

- Reading logs: Teachers can ask students to keep a reading log or journal where they record the titles of the books they have read, along with their thoughts and

reflections on each book. Teachers can set goals for the number of books or pages that students should aim to read within a certain time frame.

- Book clubs: Teachers can organize book clubs or reading groups, where students can read and discuss books together. Teachers can set goals for the number of books or chapters that the group should read each week, and encourage students to share their thoughts and insights on the reading.

- Reading challenges: Teachers can set reading challenges, such as reading books from different genres, reading books by diverse authors, or reading books that have won literary awards. Teachers can provide incentives or rewards for students who complete the challenges.

- Reading competitions: Teachers can organize reading competitions between students or classes, where students compete to see who can read the most books or pages within a certain time frame. Teachers can provide prizes or recognition for the winners.

4. Using technology: Incorporating technology, such as e-books, audiobooks, and online reading platforms, can help make reading more accessible and engaging for students.

Nowadays, almost all students are familiar with cell phones, mp3 players, laptops, and the Internet. They cannot live without cell phones, the Internet, and other digital tools that help them communicate with their friends and family. It is because technology and digital media are everywhere and integrated into every aspect of their lives. Thus, today's students tend to be well informed about multimedia. This condition insists today's teachers to integrate technology into the classroom. Consequently, integrating technology into extensive reading is the solution for helping today's students to read extensively [3, p.6].

5. Providing support and guidance: It's essential to help students develop the skills and confidence they need to become lifelong readers. Teachers can provide support and guidance by modeling good reading habits, offering comprehension strategies, and providing feedback and encouragement to students.

6. Be a role model. Accidentally leave the book you are reading hanging around so students ask you about it. Be seen in the canteen with your nose in a book. Be ready to talk about anything associated with books. Often, people who don't read don't actually see others reading and so don't even consider it as something which can be pleasurable [5].

So, how teachers can serve as positive models for their students? Reading in front of students:

→ Sharing reading experiences: Teachers can share their own reading experiences with students, including books that they have enjoyed and authors that they admire. This can help to create a culture of reading in the classroom and encourage students to explore new genres and authors.

→ Demonstrating reading strategies: Teachers can model effective reading strategies for their students, such as predicting outcomes, making connections, and summarizing key points. This can help students develop their own reading skills and become more confident readers.

→ Offering book recommendations: Teachers can offer book recommendations to their students, based on their interests and reading level. This can help to ensure that students are reading books that are engaging and challenging, while also encouraging them to explore new topics and genres.

By serving as positive role models for extensive reading, teachers can help to create a classroom culture where reading is valued and celebrated. This can encourage students to become enthusiastic and engaged readers, who are motivated to explore new texts and ideas on their own.

In conclusion, engaging students in extensive reading is essential for promoting their literacy development and building a lifelong love of reading. By providing a variety of reading materials, setting goals and challenges, and offering support and guidance, teachers can create a classroom culture that values reading and encourages students to explore new texts and ideas.

Providing opportunities for students to discuss their reading experiences and reflect on what they have learned can also help to deepen their understanding and appreciation of the text. Moreover, teachers can serve as positive role models by reading in front of students, sharing reading experiences, and modeling effective reading strategies. By doing so, they can create a culture of reading in the classroom and help students develop the skills, confidence, and motivation they need to become enthusiastic and engaged readers.

References

1. Atsuko Takase. Top 5 tips for successfully teaching extensive reading to Secondary to college students. 2019. URL: <https://www.pearson.com/jp/en/events-and-blogs/insights-from-experts/articles/2019/06/top-5-tips-for-successfully-teaching-extensive-reading-to-second.html> (date of application : 01.04.2023).

2. Diska Fatima. The Use of Extensive Reading to Encourage Students' Reading Ability. 2021. 10p.

URL:https://www.researchgate.net/publication/354858523_The_Use_of_Extensive_Reading_to_Encourage_Students'_Reading_Ability (date of application: 01.04.2023).

3. Dodi Settiawan. Integrating Technology into Extensive Reading Activities for University Students. 17p.

URL:<https://media.neliti.com/media/publications/244160-integrating-technology-into-extensive-re-1919c0b2.pdf>

4. Extensive reading: why it is good for our students and for us? URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/knowning-subject/articles/extensive-reading-why-it-good-our> (date of application: 01.04.2023).

5. Stephen Greene. 10 Top Tips to Encourage Extensive Reading. 2016. URL: <https://www.richmondshare.com.br/10-top-tips-encourage-extensive-reading/> (date of application: 01.04.2023).

6. Why is it important to read a variety of books?

URL: [https://memtrax.com/why-it-is-important-to-read-a-variety-of-books/\(date of application:01.04.2023\)](https://memtrax.com/why-it-is-important-to-read-a-variety-of-books/(date%20of%20application:01.04.2023))).

Kovbasyuk Olga,
the student of PHIL-11e group,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical academy
Severina Tetiana,
Associate Professor of Foreign Languages Department,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical academy

CHALLENGES TO DEVELOP LEARNER AUTONOMY IN LANGUAGE LEARNING

Developing learning autonomy can be a complex process that both student and teacher will have to face. There are many challenges to overcome, but the end result will be worth it, because in today's age, when the modern world constantly demands uninterrupted education, the ability to build your own learning path will play into the hands of the modern person.

The study of language learner autonomy has been the focus of research by many scholars in the field of language education, including: David Little, Leni Dam, Phil Benson, Alison Stewart, Holec and Brejoux, Carol Griffiths, Barfield and Brown, Dick Allwright, Anita Wenden, Sarah Mercer. These scholars have made significant contributions to the understanding of language learner autonomy.

In simple terms, autonomy is the freedom of self-direction. That is the ability of people to take control of their lives. The concept of «learning autonomy» was introduced in 1981 by Henri Holec, who described it as learner's ability to take charge of his or her own learning [5]. According to David Little learner autonomy is essentially a matter of the learner's psychological relation to the process and content of learning [6]. For Benson learner autonomy is about people taking more control over the purposes for which they learn languages and the ways in which they learn

them [3]. Learning autonomy provides greater freedom in choosing resources, methods and strategies for learning a foreign language, taking into account individual interests and capabilities, while requiring personal control over the content, process and results of learning [1]. And it all has one thing in common, the pupil is taking over his or her own studies.

We start from an empty field because the student who used to go in a more traditional way of learning, teacher-centered, is used to relying on the teacher. This is where the first challenge comes in: cultural expectations. Students are expected to rely on teacher authority, following teacher's directions etc. Particularly in our Ukrainian educational system and culture, when we were just beginning our journey towards a student-centered approach, learning autonomy seems like something terrifying to the student, so the teacher's task is to gradually hand over control of the learning process to the student. This is what leads to support from teachers and other students. Learning autonomy should not be placed on the shoulders of one child, learners ought to take responsibility for their learning, learners need to work in partnership with the teacher and other students [2].

Project-based learning is a good approach for combining students' autonomy and collaboration, students produce ideas for projects together, share knowledge, then work on production individually and then evaluate the final result. This raises productivity, support, autonomy work as well as motivation. There are also other ways of fostering autonomy beyond the classroom such as self-access, CALL, distance learning, tandem learning, studying abroad, out-of-class learning, self-instruction. Motivation is an important part of autonomy. Autonomy and motivation were found to be correlated, which means the more motivated they get, the more autonomous they will be or vice versa [4]. Some students simply do not have the motivation to take control of their studies because they are used to passive learning, where they do not actually exert much effort. So good motivation has to be present, and the teacher and his or her influence can help, because learner autonomy consists of 50% of a student's ability to organize the learning process and 50% of a teacher's

ability to create an environment to support learner autonomy [2]. Students can set a goal to motivate themselves in autonomy learning. The lack of time and resources is also a big challenge. In some educational settings, there may be limited time available to devote to developing learner autonomy, particularly if there is pressure to cover a lot of material within a set timeframe. Students may need access to certain resources, such as technology or learning materials, in order to take control of their learning. If these resources are not available, it can be challenging to foster learner autonomy. It may take time and effort to overcome these challenges, but with the help of both teaching and learning practices, students will develop their learner autonomy.

In conclusion, the idea of being autonomous in language learning is developing through challenges that learners face, achieve success, independence and even partnership. Language learning autonomy represents a shift away from traditional classroom models and towards a more learner-centered approach that empowers learners to take control of their own learning journey.

References

1. Лось О. В., & Гагіна Н. В. *Дослідження готовності здобувачів освіти першого рівня до автономії у вивченні іноземної мови. Академічні студії. Серія "Педагогіка"*, 2(4), 2022. р. 30-35.
2. Северіна Т. *Learner autonomy: навчальний посібник з методики навчання англійської мови для студентів 1 курсу спеціальності 014 Середня освіта (Мова і зарубіжна література) (англійська)*. Хмельницький, 2023. 33 с.
3. Benson P. *Autonomy in Language Learning*. 2006.
4. Günes S. & Alagözlü N. *The Interrelationship between Learner Autonomy, Motivation and Academic Success in Asynchronous Distance Learning and Blended Learning Environments*. Novitas-ROYAL (Research on Youth and Language) 14 (2), 1-15, 2020.
5. Holec H. *Autonomy in Foreign Language Learning*, Oxford: Pergamon, pp. 3. 1981.

6. Little D. *Autonomy in Second Language Learning*. Muenchen: Hueber. 1999.

Козярук Альона,
магістрантка групи МФА-51
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Северіна Тетяна,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ

В повсякденному житті є ми сприймаємо і дізнаємось більшість інформації через слух: новини, фільми, освітньо-розважальні телепрограми, відео. Взагалі, вміння слухати виявляє нас як особистість і є основним критерієм комунікабельності. А в навчальному процесі аудіювання вважається основним джерелом мовних знань і невід'ємною складовою для оволодіння іншими видами мовленнєвої діяльності. Неможливо розвинути навички аудіювання лише прослуховуванням текстів та виконанням вправ, які лише покращують наші фонетичні здібності, як і говоріння та читання воно вимагає застосування підходів, які сприяють досягненню базового рівня аудитивних навичок.

Мета статті – проаналізувати сучасні методи навчання аудіювання.

Підхід – це один з можливих шляхів викладання та навчання. В основі будь-якого підходу до викладання мови лежить теоретичний погляд на те, що таке мова і як її можна вивчати. В межах підходу існує метод, спосіб викладання чогось, який використовує аудиторні заняття або прийоми, що допомагають учням здобувати знання [1, с. 14].

Проблеми навчання аудіювання у методиці викладання активно досліджується у роботах П. Гальперіна, Є. Голобородько, М. Жинкіна, О.

Заболотської, І. Зимньої, В. Костомарова, Т. Ладиженської, О. Митрофанової, С. Ніколаєвої, Є. Пасова та ін. Науковець С. Ніколаєва відзначає, що на сучасному етапі розвитку методичної науки аудіювання розглядається як фундаментальне вміння, оволодіння яким є важливою умовою навчання іноземної мови в цілому [3, с. 7].

Дослідники стверджують, що під час слухання, рецепієнти використовують висхідні або низхідні процеси для розуміння мовлення [2, с.11]. Перший відбувається тоді, коли використовуються здобуті раніше знання, щоб зрозуміти повідомлення. Як правило, учні можуть апелювати на подану тему, опираючись на фонові знання. У 1970 році психолог Річард Грегорі ввів поняття низхідний підхід (*top-down approach*). Він стверджував, що сприйняття є конструктивним. Коли ми щось сприймаємо, ми повинні покладатися на контекст і наші знання високого рівня, щоб правильно інтерпретувати сприйняття [9].

З іншого боку, вчителі вдаються до використання висхідного підходу (*bottom-up approach*) для розрізнення та націленого сприймання звуків, окремих слів, не вдаючись в повній мірі до фонових знань. Вперше даний термін був вжитий психологом Елеонором Гібсоном, який мав зовсім інше уявлення про процес сприймання. Психолог вважав, що замість того, щоб залежати від навчання в контексті, варто знати, що сприйняття – це те, що ви бачите, і те, що ви отримуєте в процесі [8].

Будь-який підхід не є універсальним для всіх учнів та для всіх типів навчальних матеріалів. Тому, здебільшого вдаються до поєднання двох чи більше підходів з метою розвитку усіх навичок, які включає процес аудіювання. Для позначення такої тенденції використовують поняття «еклектичний підхід». Кумар зазначає, що «еклектичний підхід – це поєднання різних методів викладання та підходів до навчання». Він також передбачає використання різноманітних видів мовленнєвої діяльності, які здебільшого відрізняються за

своїми характеристиками і можуть бути мотивовані різними базовими припущеннями викладання мови [6, с. 56].

Сучасне покоління потребує нових підходів. Одним з найсучасніших підходів до навчання вважається інтерактивний. Слово «інтерактив» залучене з англійської мови («*interact*», де «*inter*» – взаємний і «*act*» – діяти). Таким чином, «інтерактивний» – здатний до взаємодії, діалогу. Теоретичні аспекти, пов'язані з визначенням сутності інтерактивних методів, їх класифікації, визначенням найбільш поширених і придатних їх видів для розв'язання навчальних завдань набули висвітлення в працях О. Коротаєва, Г. Мітіна, Г. Шевченко, М. Скрипник, Л. Пироженко, О. Пометун та ін. учених, які обґрунтовують доцільність застосування інтерактивних методів для підвищення ефективності процесу навчання [5, с. 7].

Новим самостійним етапом у розвитку методик і технологій ігрового навчання став едьютейнмент (*edutainment*). Сам термін виник із схрещування двох англійських слів: *education* (навчання) і *entertainment* (розвага). Даний термін використав Роберт Хейман (Robert Heyman) в 1973 при створенні серії документальних фільмів. В останньому десятилітті ХХ століття термін періодично став з'являтися на сторінках газет, що було пов'язано з бурхливим розвитком бізнес-освіти [2].

Не випадково серед західних вчених немає єдиної думки про сутність, доданків і механізми едьютейнмент (*edutainment*). Для одних це «ефективний баланс між інформацією, мультимедійними продуктами, психологічними прийомами і сучасними технологіями» (Ш. Де Варі). Для інших – «представлення досвіду і розваг через творення» з'єднання соціального замовлення з розважальним механізмом» (Р. Донован). Для Роба Донована (Rob Donovan), едьютейнмент (*edutainment*) – це «навмисне поєднання соціального замовлення з розважальним механізмом» задля швидкого досягнення певних цілей, які визначені соціумом». Автор вважає, що це ефективний для отримання більшої кількості інформації більшою кількістю людей за короткий період часу.

При цьому ознайомлення зі складними темами проходить в несерйозній манері, що дозволяє створити доброзичливу атмосферу і зняти емоційне напруження учнів [2].

В межах технології едьютейнмент (*edutainment*) застосовуються різні матеріали для розвитку навичок аудіювання: подкасти, фільми, анімаційні стрічки, телепередачі. Також ряд досліджень доводить ефективність використання освітньо-розважальних анімацій для розвитку навичок аудіювання. Анімації були обрані завдяки їх доступності та простоті використання, а також завдяки їхній здатності покращувати навчальний процес. Переваги використання аудіовізуальних продуктів у викладанні мови були визнані в кількох дослідженнях. Вони показують, як вплив візуальних і звукових елементів у фільмах, подкастах та інших видах навчальних аудіо-матеріалів допомагає учням розширити словниковий запас, поліпшити вимову, швидше сприймати потік інформації.

Питанням використання відеофільмів на уроках займалася велика кількість вчених. І одні з них це Д. Хаймз (D. Haimz), А. Холлідей (Adrian Holliday). Вони займалися технологією використання відео на уроках англійської мови. Ними було доведено, що застосування візуалізації є необхідною умовою успішного набуття навичок аудіювання, оскільки це підвищує ефективність заняття, пожвавлює навчальний процес, збуджує ініціативу та мислення, привчає студентів до аналізу та узагальнення. Дослідженню ефективності використання аудіоматеріалів на уроках англійської також присвятили свої праці такі вітчизняні педагоги: А. Вербицький, Н. Бровко, О. Зубченко [1, с.14].

Однією з методик впровадження технології едьютейнмент (*edutainment*) на заняттях англійської мови професійного спрямування є подкастинг. Подкастинг – це відносно нова технологія, і викладачі в усьому світі все ще вивчають її можливості. Подкасти можна використовувати як доповнення до онлайн та очних занять, дозволяючи студентам персоналізувати своє навчання,

а викладачам – спробувати більш інтерактивні та розважальні методи викладання [7, с. 549].

Також в межах даного підходу виділяють роботу з музикою. Цей вид діяльності використовується не лише для розширення культурного кругозору учнів, а й розвитку аудіювання. Під час такого виду діяльності збільшується словниковий запас, закарбовується правильна вимова слів, несвідомо запам'ятовуються цілі граматичні конструкції. Одним з недоліком використання пісень на уроках, це те, що часто можна помітити помилки, які допускаються задля рими чи коректної інтонації.

Ще одним актуальним підходом навчання аудіювання вважається кінотехнологія. Дана технологія включає використання фрагментів з фільмів, з подальшим розбором лексичних одиниць і граматичних конструкцій. Часто, в межах даного підходу вдаються до власного створення кінороликів, що також сприяє розвитку навичкам аудіювання, за умови, що ролик створюється в команді. До того ж, це значно поживляє інтерес учнів до навчання і сприяє їх цифровій компетентності. В результаті, заняття є дуже емоційними, жвавими та спонукають студентів до спонтанного слухання [6, с. 55].

Отже, підсумовуючи зазначимо, що існує велика кількість доступних та результативних методів для застосування з метою розвитку навичок аудіювання. Аналіз досліджень продемонстрував, що перелічені сучасні методи навчання досить позитивно впливають на успішність учнів. Низхідний та висхідний підходи вважаються базою, яку варто застосовувати з учнями старших класів. Крім того, для розвитку аудитивних навичок рекомендують застосувати ігри та інтерактивний підхід, який комбінує усі види мовленнєвої діяльності. Такі сучасні аудіо-матеріали як подкасти, фільми, анімації можуть бути використані в межах технології едьютейнмент (*edutainment*), метою якої є збільшити учнівський інтерес, їх залученість в навчальний процес та з допомогою розважального елемента покращити фонетичні навички. Ми переконані, що не існує підходу обов'язкового для застосування на уроках, так

само як не існує єдиного універсального. Експерименти та поєднання підходів мають місце в навчальному процесі лише за умови дотримання усіх методичних вимог та вибору найбільш відповідного методу.

Список використаних джерел

1. Зозуля І.Є., Стадній А. С., Слободянюк А.А. Аудіовізуальні засоби навчання в процесі формування іншомовної комунікативної компетентності. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. Харків, 2022. № 40. С. 12-28.

2. Ігрове навчання. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F (дата звернення: 05.02.23).

3. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): навч. посіб. Київ : Ленвіт, 2008. 285 с.

4. Остапчук Д., Мирончук Н.М. Інтерактивні методи навчання у вищих навчальних закладах. *Модернізація вищої освіти в Україні та за кордоном* : збірник наукових праць. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 140-143.

5. Пометун І. О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібник / за ред. І. О. Пометун. Київ: А.С.К., 2004. 192 с.

6. Dr. David Sani Mwanza. The Eclectic Approach to Language Teaching: Its Conceptualisation and Misconceptions. *International Journal of Humanities Social Sciences and Education*. Zambia. 2017. № 4. P. 53-67.

7. Howard H., Sungmin P. Educational usages of podcasting. *British Journal of educational technology*. №3. 2008. P. 548-551.

8. How bottom up processing works. URL: <https://www.verywellmind.com/bottom-up-processing-and-perception> (дата звернення 05.02.2023)

9. What is top-down processing? URL: <https://www.thoughtco.com/top-down-processing-definition-4691802> (дата звернення 05.02.2023).

Kondratiuk Dariia

the student of PHIL-21e group,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical academy

Anishchenko Iryna,

the teacher of Foreign Languages Department,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical academy

DEVELOPING STUDENTS` AUTONOMY IN LISTENING

Language learning achievement depends on student engagement that is at the center of attention these days. To assist students to become autonomous and independent learners, providing a social and supportive context is beneficial through autonomy-supportive and interaction. When learners are given the freedom to make choices about their education, they are likely to feel more enthusiastic and engaged. Moreover, learners' listening practices are largely influenced by educators, who play a major role as social agents and the function of the educators as the most dominant figures is the cornerstone of the language classroom. Frustrations among teachers dealing with unmotivated students have been on the rise in recent years, particularly with accountability pressures for helping all students reach learning standards in both high and low performing schools. What teachers may not know is how important the connection is between student motivation and self-determination [2, p.152]. Research has shown that motivation is related to whether or not students have opportunities to be autonomous and to make important academic choices. Having choices allows children through young adults to feel empowered that they have control or ownership over their own learning. This, in turn, helps them develop a sense of responsibility and self-motivation. The good news is that curriculum resources and assessment tools for reaching these students in personalized ways are

emerging with the advent of increased uses of technology in schools. Teachers can focus on creating responsible and autonomous learners through the use of appropriate student choices. Providing opportunities to choose topics of interest stimulates students' natural curiosity and eagerness to learn. However, providing choices is most effective in contexts where students are individually supported by others in caring and challenging learning communities. In these cultures and climates for learning, students are more likely to develop diverse competencies needed to be successful lifelong learners. Stimulating curiosity is fostered when students are encouraged to work collaboratively with their teachers and peers in finding answers to their questions in inquiry-based learning environments. Having choices allows even young children to learn ways to take control or ownership over their own learning. This, in turn, helps students develop a sense of responsibility and self-motivation. Learner autonomy is frequently debated among English language teachers and scholars around the world. Since 1970 many studies have been done on how teachers can promote learner autonomy and increase learner independence. Holec (1981), who is considered a father of autonomous learning, defines it as "the ability to take charge of one's learning". Similarly, Little is of the opinion that autonomous learners are cast in a new perspective, have a capacity for detachment, critical reflection, and decision-making, take independent actions and are expected to assume greater responsibility for and take charge of their own learning [1, p. 257]. According to Harmer "What may feel appropriate from the teacher's point of view may not seem so appropriate for students. What is appropriate for one student may not be appropriate for all". He further states that it is possible that some learners will be keen to take the responsibility for what they do. When teachers train the learners to be autonomous, they need to offer them choices in learning strategies [5, p. 17]. Finally, Scharle and Szabo (2000) suggest that it is very important to find out students' level of knowledge and attitudes, their level of motivation, the learning strategies the students use and to get students to think about their own learning style. They believe that

becoming an autonomous learner is a process that is divided into three stages: Raising student awareness, changing attitudes, and transferring roles [1, p. 176].

Strategies usually are classified as cognitive (reasoning, analysis, note-taking, summarizing, synthesizing, outlining), metacognitive (being able to describe one's learning and problem-solving), memory-related (rhyming, creating an association or a mental picture), compensatory (avoidance, guessing), and social strategies (sharing the strategies, asking for clarification). All of them are important for the development of listening skills. While cognitive strategies help better understanding, metacognitive strategies help learners to identify and choose their preferred cognitive strategies better, as metacognition refers to learner's preferences, needs for second language planning, gathering and organizing materials, monitoring mistakes, evaluating task success and type of learning strategy [1, p. 456].

Memory-related strategies help to memorize the material, to connect one concept to another, they help to retrieve the information, sounds, images or their combinations, use total physical response movements, visual aids – flashcards, etc. They are very useful in foreign language learning. Compensatory strategies are the ones that help the learner to make up the missing knowledge and make guesses from the context. Affective strategies are connected with the learner's mood or anxiety and may involve negative or positive feelings towards language learning. They are also associated with the self-efficacy levels of a learner in the foreign language learning. Social strategies are needed for verification and clarification, asking for help in doing language tasks, talking with a native speaker and dealing with cultural and social norms, and helping the learner to work with others. Based on ideas expressed by about learner autonomy, it is possible to say that learner autonomy in the development of listening skills involves students' actions in the following areas:

- Setting the goals for developing one's own listening skills;

- Setting the goals for developing particular sub-skills (components of listening skills);
- Initiating practicing listening initiative;
- Realizing one's difficulties in listening;
- Planning one's pre-, while- and post-listening practice;
- Choosing listening comprehension strategies that are the most efficient for the particular learner;
- Improving one's listening skills by mastering such strategies that fit each particular listening activity;
- While practicing listening, setting the objectives for each particular listening activity without teacher intervention;
- Monitoring and evaluating one's own listening skills development;
- Making records on one's own progress and language details important for self-development;
- Assessing oneself and planning the further cycle for the improvement of listening skills [4, p.10].

Correspondingly, in order to achieve student autonomy in connection with the development of their listening skills, the teacher has to:

1. Increase student awareness of listening difficulties and ways to overcome them;
2. Explain to students how important it is that each of them is involved in pair, group (to share the strategies and background knowledge) and individual (do select the strategies effective for the particular student) work;
3. Monitor students' individual work and help / provide feedback as soon as it necessary;
4. Provide a choice of activities and listening materials on a variety of topics;
5. Provide independent listening tasks for in-class and out-of-class activities.

6. Enhance student peer and self-assessment, their reflection over effective strategies and activities [4, p.26].

Learner autonomy is an absolute necessity in the contemporary, fast-changing world in order to provide students with the capacity of continuous learning. Listening skills are the basis for English as a foreign language teaching, this is why it is especially important to start developing learner autonomy in connection with it. As teachers, we may be the most important factor in influencing our students' autonomy in listening development, which is a key element in the language acquisition process.

References

1. Barbara McCombs. *Developing Responsible and Autonomous Learners: A Key to Motivating Students*. University of Denver. 2010. 844 p.
2. Brikena Xhaferi and Gezim Xhaferi. *Developing Learner Autonomy in Higher Education in Macedonia*. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 2011. #11. P.150–154
3. Makan Sacko, Youssouf Haidara. *Developing autonomous listening learning materials for TOEFL preparation*. *LingTera*. 2018. #5 (2). P.170-178.
4. Martina Šindelářová Skupeňová. *Listening for language learning: (re)discovering students' autonomy*. *Zeszyty Glottodydaktyczne*. 2020. #10.
5. Nanuli Chitashvili. *Developing Student Autonomy While Teaching Listening in English as a Foreign Language (EFL)*. *Interantional Journal of Sciences: Basic and Applied Research*. 2021. #1. 22 p.

Korol Dariia
the student of PHIL-21e group,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy
Anishchenko Iryna,
the teacher of Foreign Languages Department,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy

MOBILE APPLICATIONS FOR TEACHING SPEAKING

Mobile applications for teaching speaking have become increasingly popular and useful in language lessons, as they can enhance and supplement traditional teaching methods. Here are a few reasons why:

1. Convenience and accessibility.

Mobile apps allow learners to practice speaking anytime, anywhere, and at their own pace. This provides learners with a convenient and accessible way to practice their speaking skills.

2. Engaging and interactive.

Many mobile apps incorporate gamification and interactive features, which can make language learning more engaging and enjoyable. This can help to motivate learners and keep them interested in practicing their speaking skills.

3. Instant feedback.

These applications often provide learners with instant feedback on their pronunciation and grammar, allowing learners to correct their mistakes and improve their speaking skills more efficiently.

4. Personalization.

Some mobile apps allow learners to customize their learning experience by setting goals and choosing their own learning path. This can help to cater to individual learning needs and preferences.

The problem of mobile applications for teaching speaking has been studied by Mohammadamin Erfanmanesh and Habibollah Nader [2, p.150].

The purpose of using mobile applications for teaching speaking is to provide learners with an opportunity to practice their speaking skills in an interactive and engaging way. Mobile applications offer a variety of speaking activities, such as role-plays, voice recording, and conversation simulations, which allow learners to practice speaking in a safe and low-pressure environment.

These apps are designed to provide language learners with a range of opportunities to practice speaking and listening, from interactive exercises to connect language learners with native speakers of the language they are learning, providing them with the opportunity to practice speaking with a real person and get feedback on their pronunciation and grammar. Here are a few examples (pic 1):

Picture 1

1. Duolingo.

It is a language learning app that allows users to practice speaking by listening to and repeating words and phrases. It also has a feature that uses speech recognition technology to evaluate users' pronunciation.

2. HelloTalk.

It is a language exchange app that connects users with native speakers of the language they are learning. Users can chat with their language partners using voice messages, which helps them practice their speaking skills.

3. Rosetta Stone.

It uses interactive lessons and speech recognition technology to help pupils improve their speaking skills. It also has a feature that allows users to practice their pronunciation by comparing their voice to that of a native speaker.

4. Busuu.

It is a language learning app that offers interactive lessons, vocabulary exercises, and speaking practice, allows students to record themselves speaking and receive feedback from native speakers [1].

Mobile applications for speaking can be a valuable tool for teachers to incorporate into their lessons. Here are some ways teachers can use these apps during class:

1. Practice Pronunciation.

Teachers can use mobile apps to help students practice pronunciation in a fun and interactive way. Many apps offer voice recognition technology that can detect and correct students' pronunciation mistakes in real-time, giving them immediate feedback.

2. Conversation Practice.

Mobile apps can provide opportunities for students to practice having conversations with each other. Teachers can assign conversation topics and have students use the app to record and listen to their conversations, allowing for reflection and improvement.

3. Language Learning.

Mobile apps designed for language learning can be a valuable addition to language classes. Teachers can use these apps to supplement their lessons, providing students with a fun and engaging way to practice vocabulary, grammar, and sentence structure.

4. Speech Impairment Support.

Mobile apps designed for individuals with speech impairments can be used by teachers to support students who may struggle with speaking. These apps provide

speech therapy exercises and tools to help students improve their communication skills [4, p.15].

To sum up, these apps provide a variety of benefits, including helping pupils learn new languages, improving communication skills and providing teachers with a variety of tools to enhance their lessons and support their students' language learning. By incorporating these apps into their teaching strategies, teachers can create a more engaging and effective learning environment for their students. Mobile applications for speaking have become increasingly popular over the past few years. With the rapid advancements in technology, mobile applications have become more sophisticated and accessible, making it easier for users to engage with them anytime, anywhere. Additionally, the availability of diverse features like real-time translation, speech recognition, and interactive games has made these apps more engaging and user-friendly. So, mobile applications for speaking have revolutionized the way people learn and communicate, and their increasing popularity is a testament to their effectiveness and convenience.

References

1. Adamczak Sylwia. Mobile Apps for Language Learning: A Literature Review. The University of Warsaw. URL: https://www.researchgate.net/publication/321759929_Mobile_Apps_for_Language_Learning_A_Literature_Review (date of application: 01.04.2023)
2. Erfanmanesh Mohammadamin, Habibollah Naderi. The Effect of Mobile Applications on English Language Learning: A Systematic Review. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 2019. #14(24). P. 141-154.
3. Kamarul Kabilan Muhammad, Masputeriah Hamzah. Mobile-Assisted Language Learning: A Literature Review. *International Journal of Instruction*. 2014. URL: https://www.researchgate.net/publication/269735889_Mobile-Assisted_Language_Learning_A_Literature_Review (date of application: 31.03.2023)

4. Quinn Clark. The Limits of Mobile Learning. *eLearn Magazine*. 2013.
URL: <https://elearnmag.acm.org/archive.cfm?aid=2462590> (date of application:
01.04.2023)

Kosovych Olga,
Doctor of Philology,
Habilitation Doctor in Linguistics,
Professor, Head of the Department of
Romance and Germanic Philology,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University

ANALYSIS OF THE BENEFITS OF USING TECHNOLOGY IN LANGUAGE EDUCATION AT THE PRESENT STAGE

A language education system is an association of certain social institutions whose aim is to teach foreign languages to the rising generation. Quality language education is characterised by an integrated approach to the learning process, the presence of a unified curriculum and the use of progressive language teaching methods. The most progressive ones are built on the principles of developmental learning and problem solving [1].

What distinguishes a person who speaks a foreign language: absence of problems with communication when getting to another country; acquisition of new knowledge about another culture; improved knowledge of their native language; opportunity for career advancement; non-verbal communication skills.

There are different forms of foreign language learning. It can be a distance form as well as a full-time form within a university, a course, etc. Let's talk about them in more detail and examine their advantages.

Some of the technologies of learning a foreign language that we will focus on are: immersion in a language environment; language portfolio technology; distance courses; multimedia technologies.

Let's take a closer look at these methods of learning a foreign language; let's talk about their advantages and disadvantages.

Let's start with one of the most effective methods of learning a foreign language – language immersion. Language immersion is one of the most popular language learning methods. It is understood as immersion in the natural language environment of native speakers (a trip abroad to learn a foreign language). It is usually available in two formats: study abroad; intensive language courses with native speakers.

The first format is available to learners who can afford it. Studying in a foreign university is prestigious, but not available to everyone. It is generally agreed that a particularly effective way of learning English is to participate in various international language programmes. Summer language courses are said to be the best option for many reasons, as you can immerse yourself in an English-speaking environment.

The main advantages of the immersion method are: one learns basic conversational phrases while in a new country. By immersing oneself in a natural language environment, the learner easily picks up basic conversational patterns, which, however, does not ensure acquisition of the language system. In shops and petrol stations, the locals speak a colloquial and simple language; correct pronunciation of the foreign language; unrestricted communication with native speakers; immersion in the cultural environment of another country - expanding knowledge of the world; active leisure; having a diploma from a course abroad, which is a passport to many prestigious jobs.

Indeed, from the point of view of the speed of learning a new language, immersion is the best option. However, as with every system, there are disadvantages to language immersion. Let us list them: inability to learn the structure of a foreign language in depth, which does not allow for conscious use, leading to a dilution of the skills already acquired, the conversational skill remains unstable; problems with composing complex constructions in the mother tongue; forgetting some difficult words in the mother tongue.

However, if a person stays about a month a year in a language environment and the rest of the time they are in contact with native speakers, the above disadvantages are hardly noticeable.

Learning a foreign language with the help of the Language portfolio technology. One of the effective technologies of teaching a foreign language is the technology “Language portfolio” [2; p. 200]. The language portfolio technology combines the pupil's personal growth and the development of new language skills. Personal growth is a productive property of this technology, as it contributes to the development of a person as a personality and helps to acquire new knowledge in the field of language and culture acquisition. This technology also makes it possible to visualise how quickly a learner is acquiring language and what progress is being made.

The language portfolio includes: a passport; a language biography of the learner; and a personal dossier. At the end of the learning period, each learner goes out and presents his or her personal results in the form of a presentation.

The language portfolio technology has proven its advantages in practice since: is based on competition within the team (within the study group); contributes to the discovery of each student's inner potential; it is designed to provide new knowledge not only about the foreign language, but also about the cultural specificities of the country (for example, if it is English, the student learns about the history of England).

Foreign language learning is also possible at a quality level in foreign language courses. Quality is usually ensured by modern methods, advanced technology, pedagogical innovations and author's methods. It is also worth paying attention to what certificates are issued by the courses and whether the courses are prepared for international examinations. Before you decide on a particular English language courses, you need to have a clear idea of what you want to achieve by the end of the course. There are the following types of courses where they teach: conversational language; business language; technical (highly specialized) language; literary language.

A programme for acquiring a spoken language will be very different from a programme for learning a technical language. The difference will also be noticeable in the teaching methodology.

Let us list the advantages of learning a foreign language in a course format: competition between learners. It occurs in any team of more than three people. The student secretly wants to be better than the others, so he spends quite a lot of time studying; the opportunity to communicate in a foreign language with different course participants; group listening; choice of convenient timetable (can be found on weekends as well as on weekdays); choice of favourite teacher; payment for the lessons before the course begins. When choosing a course it is worth paying attention to: the professional background of the teachers. They should have diplomas confirming their competence; the content of the textbooks and teaching materials, preferably if they are based on authentic material; the teaching approach; the number of people in the group; the distance from the place of residence; the total cost of the programme.

Learning a foreign language in a course format is recognized as one of the most effective compared to other ways of mastering new material, thanks to a combination of modern techniques, group and individual activities, a focus on results.

The students progress sequentially through one level first, then move on to the second, and so on. Levels are also an advantage of the courses as you can start at the level of communication competence that you have.

Distance learning refers to the possibility of receiving language training by oneself or remotely with the help of teachers via the Internet. It is very efficient when the person concerned has certain personal qualities: willingness to learn a foreign language in a given amount of time; responsibility; punctuality; the ability to work independently with complex information; self-organisation.

A learner who possesses these personal qualities is assured of success in learning a foreign language.

Learning a language remotely requires a number of prerequisites: internet network; skype software; registration on a website offering a distance course (e.g. *lingualeo*); availability of foreign dictionaries, phrasebooks and other aids; taking an online test to determine your language level [3].

The advantages of distance learning include: individual learning mode – the learner can choose his/her own schedule; the possibility to study with the help of learning tools and programmes which are understandable and enjoyable; mobility; technology; the ability to use their creative potential; equality: every individual (regardless of his or her financial situation and social status) has the same opportunities to learn a language.

A multimedia course can be another option for quality language learning. Multimedia courses are included in many existing paper versions of textbooks as support materials for self-study as well as for self-monitoring of learning progress. Examples include the *Face2face* multimedia course in English and many others.

The systematicity and interactivity of multimedia courses should be noted. They combine all the useful qualities of modern methods of teaching foreign languages: interactivity (tasks are designed so that the learner can check himself/herself); the orientation towards personal progress (the possibility of monitoring one's own successes and failures and of planning one's own activities in the course) and the use of the *Course Navigator* function, which allows the student to find the right exercise for their level of ability; audio and video options with follow-up exercises – something that is lacking in textbooks; levels (the course ensures that the level is appropriate and that the student does not encounter material that is too easy or too difficult); the existence of a pass-fail assessment system; the software automatically recognises and records words and whole sentences that are spoken into the microphone. This technology is also used to control the memorisation of active vocabulary in lessons; availability of interesting idioms and authentic English texts; availability of translation of all materials into Russian - very important at the initial stages of learning English.

Multimedia courses include universal pedagogical mechanisms, allowing from any level to independently build their own foreign language learning strategy without loss of quality. Therefore, the independent user is provided with a quality product, which, however, does not solve the problem of live communication.

We have looked at the advantages and disadvantages of different possibilities for learning foreign languages and at some of the modern methods of obtaining quality language education. Each of them has its advantages and certain disadvantages. It is worth noting that: any quality education should be systematic; innovative methods of learning a foreign language have already proven to be effective; those who have mastered a foreign language become truly valuable human resources.

References:

1. Загнітко А. Сучасний лінгвістичний словник. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 920 с.
2. Babaniyazova N., Kalimbetova K. Usage of Information and Communication Technologies in Teaching English. *Ilkogretim Online – Elementary Education Online*, 2021; 20 (3): pp. 1723-1729.
3. Hismanoğlu M. The integration of information and communication technology into current ELT coursebooks: a critical analysis. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. Volume 15, 2011, Pages 37-45.

Kryvnychuk Oleksandra,
the student of PHIL-21e group.
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical academy
Anishchenko Iryna,
the teacher of Foreign Languages Department,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical academy

TEACHING DESCRIPTIVE WRITING

In today's world, effective communication is essential, and the ability to write descriptively is a critical component of effective writing. Whether writing creatively, academically, or in the workplace, the ability to paint a picture with words can greatly enhance a writer's ability to engage their audience. Teaching descriptive writing is therefore a crucial skill for educators to impart to their students. However, it can be a challenging task to teach students to convey their ideas and emotions in a way that resonates with readers.

The problem of teaching descriptive writing has been studied by numerous researchers such as Nelly Kristiana, Wisma Yunita, Sitti Hajar, Asfah Rahman and others.

The purpose of the paper is to identify what descriptive writing is, learn benefits of descriptive writing, explore different teaching methods, resources, and strategies that can help teachers improve their students' writing skills.

Descriptive writing helps the reader visualize the person, place, thing, or situation being described. When a text conjures a vivid, sensory impression in the reader's mind, not only does it make the writing more interesting to read; it helps the reader understand the text better and recognize the author's intention more clearly [1, p.39].

Descriptive writing often employs the use of figurative language such as metaphors and similes, as well as adjectives and adverbs to create a strong mental image in the reader's mind. It can be used in a variety of contexts, such as in creative

writing, journalism, or technical writing, to help readers better understand and connect with the subject matter.

Descriptive writing gives the reader the sense they can visualize what the writer is writing about. Students “show and not tell” in their writing. Writers close their eyes and envision what they hear, smell, see, feel, and taste. They use sensory details using the five senses to help write the description. Teachers encourage students to take a mental snapshot of what they are describing.

What are the Benefits of Descriptive Writing?

There are a multitude of benefits of utilizing descriptive writing. This type of writing allows teachers and students to be creative. It enhances and promotes language, new vocabulary, and encourages students to learn about things they are unfamiliar with. It allows students to think outside of the box and expand on their thoughts.

Descriptive writing allows students autonomy in what they choose to write about. Students may want to write more if they are given freedom and possess a different energy. They are driven by an inner goal and have more joy regarding the assignment. This is intrinsic motivation, and they have a degree of control over what they are learning. Providing this opportunity also increases the possibility for other higher-level thinking skills such as conducting research [3].

There are a variety of teaching methods, resources, and strategies available to educators that can help them effectively teach descriptive writing to their students:

1) Modeling Writing

If students don't know what good descriptive writing looks like, it will be very hard for them to produce it. Share good examples of descriptive writing from literature, pointing out the techniques that make it effective. Ask students to identify ways the writer is descriptive. Before giving a descriptive writing assignment, choose a topic to write about together as a class, modeling your organization and word choice so that students get comfortable with the strategies.

2) Descriptive and Figurative Language

Good descriptive writing requires precise language. Help students to replace passive verbs and vague adjectives (such as nice or good) with more exact wording. Teach students how to incorporate the five senses in their description, explaining how the subject looks, sounds, feels, tastes, etc. Teach students to identify figurative language, such as similes, metaphors and analogies. Once students can recognize figurative language, they can begin incorporating it into their own writing.

3) Organization

Students will need to learn how to organize their descriptive writing. Some common organization frameworks for descriptive writing are chronological, spatial and by order of importance. For example, an essay describing a historical event could be organized chronologically. A place can be described using spatial organization. When writing about people, organizing by order of importance makes sense. Students should read examples of each method of organization and practice identifying which works best in various instances. You can then have students write descriptively using each organizational framework.

4) Writing Prompts

Ideas for descriptive writing prompts abound. Students can describe a room, a picture, a photograph or a piece of artwork. Or, they can write descriptive restaurant menus. For fun, younger students might enjoy describing an object in the room, reading their description to the class and having them guess what the object is. Students might enjoy describing their favorite place, researching and describing a place they'd like to visit, or describing their pet, a family member, a favorite celebrity or a hero. The more the prompt has personal relevance to students, the more likely they are to enjoy writing about it [4, p. 8].

Other creative strategies for teaching descriptive writing can include activities such as "painting with words," "descriptive walks," and "writing with the five senses." These activities can help students develop their descriptive writing skills while also promoting their creativity and engagement with the material.

In addition to these teaching methods and strategies, educators can also utilize resources such as prompts, writing contests, and peer editing and feedback sessions to help students generate ideas and improve their descriptive writing skills over time.

To sum up, teaching descriptive writing is a complex task that requires educators to use a variety of methods, resources, and strategies to help students develop their observation skills, use of sensory language, and understanding of figurative language. However, by utilizing creative strategies such as "painting with words," "descriptive walks," and "writing with the five senses," educators can engage students and promote their descriptive writing skills in a way that is both effective and enjoyable.

Furthermore, providing students with feedback and opportunities for revision can help them develop their writing skills over time, while the use of prompts, writing contests, and peer editing and feedback sessions can help students generate ideas and improve their writing skills.

References

1. Akerson, V. L., & Young, T.A, Science the 'write' way, Science and Children, 2005. 38-41p
2. Amanda Werner, How to Teach Descriptive Writing, 2021
URL: <https://www.teachwriting.org/612th/2021/9/22/teaching-descriptive-writing> (accessed 01.04.2023)
3. Dr. Selena Kiser, Using Descriptive Writing in your Class, 2020.
URL: <https://www.teachhub.com/classroom-activities/2020/09/using-descriptive-writing-in-your-class> (accessed 01.04.2023)
4. Jenny Lewis, Descriptive Writing Strategies, 2017.
URL: <https://classroom.synonym.com/descriptive-writing-strategies-1780.html> (accessed 01.04.2023)
5. Nelly Kristiana, Wisma Yunita, Students' Difficulties' in writing descriptive text at the seventh of smr sunt carolus Bengkulu, 2021. 10p

Krupelnytska Andriana
the student of PHIL-21e group
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy
Anishchenko Iryna,
the teacher of Foreign Languages Department,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy

ROLE-PLAYS IN TEACHING SPEAKING SKILLS

Nowadays, English Language plays an important role in education. Speaking skill is one of the basic skills in learning English which is important to be learned. Speaking skill becomes an important part in the curriculum which is applied in language teaching. Many students have difficulties in mastering the speaking skill because they do not practice it frequently. Sometimes, the teacher only asks the students to read the dialogue whereas they need an interesting technique to stimulate them to speak in English. Besides, the students do not feel confident to speak in English. There are a lot of different techniques of teaching speaking skills, but one of the most effective - is role-plays.

The problem of importance of role plays in teaching speaking skills was studied by Blatner, Jack C. Richards, Keith Johnson, Gillian, Jane Willis, Herbert Puchta and Michaela C. Thoma.

The purpose of a paper is to explore the effectiveness of this teaching method in improving students' ability to communicate orally in a second language, to offer practical guidance on how teachers can effectively incorporate this strategy into their language teaching practice.

Role play is a valuable teaching technique that can greatly enhance students' speaking skills. It is a simulated activity that involves students taking on different roles and acting out scenarios, often based on real-life situations. Through role play, students can develop their language skills by practicing how to communicate effectively in various situations, while also improving their confidence and creativity.

Benefits of Role Play in Teaching Speaking Skills:

1. **Provides a Real-World Context:** Role play provides students with a real-world context for practicing their speaking skills. By acting out scenarios that they may encounter in their daily lives, students are able to develop their language skills in a meaningful and relevant way.
2. **Promotes Active Participation:** Role play encourages students to actively participate in the learning process. This is because it requires them to take an active role in the conversation and to use their language skills to communicate effectively.
3. **Builds Confidence:** Role play can help to build students' confidence in using the language. This is because it provides a safe and supportive environment for them to practice their skills without the fear of making mistakes.
4. **Improves Pronunciation:** Role play can also help to improve students' pronunciation. By listening to and imitating their classmates' speech, students can develop a better understanding of how to pronounce words and use intonation correctly.

Blatner sees role playing as a methodology derived from sociodrama that may be used to help students understand the more subtle aspect of literature, socio studies, and even some aspect of science or mathematics. Furthermore, it can help them become more interested and involved, not only learning about the material, but learning also to integrate the knowledge in action, by addressing problems, exploring alternatives, and seeking novel creative solutions. Role playing is the best way to develop the skills of initiative, communication, problem-solving, self-awareness, and working cooperatively in teams [3].

How to Implement Role-play Effectively

To implement role-play effectively, there are several steps that teachers can follow:

1. **Choose a relevant topic:** Select a topic that is relevant to your students' interests and level of English proficiency. This will help to engage students and make the activity more meaningful.

2. Prepare the scenario: Create a scenario or situation that students can role-play. This could be a simple conversation between two people, or a more complex scenario involving several people.

3. Provide clear instructions: Give students clear instructions on what they are expected to do during the role-play. This should include their roles, the situation, and any specific language or expressions they should use.

4. Monitor and provide feedback: Observe students during the role-play and provide feedback on their language use and communication skills. This can help students to identify areas they need to work on and improve their performance in future role-play activities.

Gillian explained that there are several types of role. *The first is* the role which correspond to a real need in the students' lives. In this category, it involves such roles as doctors dealing with 6 patients, or salesman traveling abroad. *The second type* of role is the students play themselves in variety of situation which may or may not have direct experience. The example which include in this category is a customer complaining or a passenger asking for information. *The third type is the type* that few students will ever experience directly themselves, but it is easy to play because the teachers have such vast indirect experience of them. The television journalist is a good example of this type and it is very useful kind of role taken from real life. *The last type is* fantasy roles, which are fictitious, imaginary, and possible even absurd [3].

Examples of Role-play Activities

Here are some examples of role-play activities that can be used to teach speaking skills:

1. Job interview: Students role-play a job interview, with one student as the interviewer and the other as the interviewee.

2. Restaurant conversation: Students role-play a conversation between a customer and a waiter in a restaurant, ordering food and drinks and asking for the bill.

3. Travel agent and customer: Students role-play a conversation between a travel agent and a customer, discussing travel options and booking a trip.

4. Police and suspect: Students role-play a conversation between a police officer and a suspect, investigating a crime and asking questions.

In conclusion, role plays are an effective way to teach speaking skills in language classrooms. Through role plays, students are able to practice real-life situations in a safe and supportive environment, improving their confidence and ability to communicate effectively. Role plays also allow for opportunities to practice different types of speaking skills such as negotiating, problem-solving, and persuasive speaking.

To maximize the effectiveness of role plays, it is important for teachers to carefully select topics and roles that are relevant and engaging to the students, provide clear instructions and expectations, and offer feedback and opportunities for reflection.

Overall, incorporating role plays into language teaching can lead to more engaging and dynamic classes, and better prepare students for real-life communication situations.

References

1. Arham R, Abdul Hakim Yassi, Burhanudin Arafah. The Use of Role Play to Improve Teaching Speaking. March 2016. URL: <https://www.ijsrp.org/research-paper-0316/ijsrp-p5141.pdf> (date of application: 01.04.2023)

2. Dela Octavia Ayuningtias, Wulandari, Yana. The Use of Role Play to Improve Students' Speaking Skill. May 2019. URL: file:///C:/Users/ARINA/Downloads/THE_USE_OF_ROLE_PLAY_TO_IMPROVE_STUDENTS_SPEAKING.pdf (date of application: 01.04.2023)

3. Solliyah Purnamawati, Sofian, Luwandi Suhartono. The Use of Role Play in Teaching Speaking. URL: [file:///C:/Users/ARINA/Downloads/11241-35436-1-PB%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/ARINA/Downloads/11241-35436-1-PB%20(1).pdf)

Kurta Oksana,
the student of PHIL-11e group
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy
Severina Tetiana,
Associate Professor of Foreign Languages department,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy

HARMFUL AND HELPFUL AFFECTIVE FACTORS IN LANGUAGE LEARNING

Through time, affective factors in language learning gain more and more importance in language learning and nowadays, this problem has become one of the most important. In this paper we consider a brief analysis of seven of the most important factors.

The problem was studied by Albert Bandura, Nathaniel Branden, Zoltan Dornyei, Carol Dweck, Robert Gardner, Elaine Horwitz, Stephen Krashen, Abraham Maslow, Fernando Rubio, Richard Schmidt, Penny Ur, etc.

The purpose of this paper is to analyze affective factors that influence language learning and categorize them according to their influence on language learning.

In 1997, Dulay and Burt first claimed that affect factors can filter language input. In the 1980s, Stephen Krashen proposed the «Affective filter hypothesis» and explained that affective factors are the emotional or social factors which are influencing the learning of students [4]. In his theory S. Krashen demonstrated these factors as main in language learning: motivation, attitude, anxiety and self-esteem. These factors may have a negative and positive effect on language learning. Through years a lot of scientists were studying affective factors in language learning, e.g. «Language Learning Motivation: Pathways to the New Century» edited by Rebecca L. Oxford presented all aspects of motivation including social. Affective factors in language learning is an important theme to learn, since they influence people's emotion during learning of language and their progress.

1. *Self-esteem*. According to Nathaniel Branden, «self-esteem is the disposition to experience oneself as competent to cope with the basic challenges of life and as worthy of happiness» [4, p. 40].

Scientists distinguished 3 types of self-esteem: high, proportional and low. Learners who have low self-esteem may be anxious towards producing target language. Student's low self-esteem may be formidable barrier for them to participate in classroom activities and produce second language as they do not want to take necessary risks [2; 5].

Learners who have proportional or high self-esteem are less anxious and more motivated to their learning, they will be more active in class and make efforts to seize each opportunity to apply and learn language, as they may take possible risks and [1, 5].

2. *Attitude*. Attitude refers to assessing a person, a task, a course or a process [1]. There are three types of attitude in language learning – positive, neutral and negative. Positive attitude may be presented as a helpful affective factor because of the positive effect on language learning.

Positive attitude plays the role of helpful affective filter, when students have positive attitude to the subject, teacher or course, they show enthusiasm, curiosity and engagement during lesson and demonstrate better results in language learning than students with negative or neutral attitude [9].

Neutral attitude. Students with neutral attitude participate in language without enthusiasm and do not feel a lot of interest in the subject or course [9].

Negative attitude may be presented as a harmful affective factor because of its effect on people's learning. Students that have negative attitude towards learning may have lower grades than students with positive or neutral attitude because they lack of motivation, feel themselves uninterested in learning, and do not engage in learning process because of negative feelings to the subject, course or to the teacher [9].

3. *Anxiety*. «Anxiety is the subjective feeling of tension, apprehension, nervousness, and worry associated with an arousal of the autonomic nervous system»

[1, p. 1]. There are two types of anxiety – harmful and helpful. Harmful anxiety is associated with negative feelings such as uneasiness, frustration, self-doubt, apprehension and tension [7]. When the students have harmful anxiety, the effect of their learning will be low, it affects their self-esteem, confidence, communicative competence, as a consequence, the student behaves shyly in class, is afraid of making mistakes in reading, listening, speaking. Students who have anxiety are nervous and fearful as a result they have performance issues that affect their academic performance [7].

Helpful anxiety creates a little nervousness and fear, as a consequence students try harder in learning and prepare everything before producing the language [1, p.11].

4. *Inhibition*. According to Ur P., inhibition is the condition in which students worry about making mistakes, fearful of criticism or losing face, or simply shy of the attention their speech attracts. Inhibition has a negative influence on learners' memory as a result, the progress may decrease. Besides, students may be afraid to talk in order not to make a mistake and not to be criticized [6, p. 121].

5. *Empathy*. According to Stephen Krashen, «empathy is the ability to put oneself in another's shoes, which means to understand the situation of a person» [8, p. 23]. There are 3 levels of empathy which have opposite effects on language learning. They are: high, low and middle.

High and middle empathy are helpful affective factors in learning. People with high and middle empathy frequently become good communicators as they can understand nuances of other cultures and languages and may listen carefully as a result they develop listening skills fast [8].

Low empathy may have a negative effect on the process of learning. People with low empathy are not able to understand nuances of other languages so students with low empathy learn language more slowly [8].

6. *Affective filter*. The term «affective filter» was created by Stephen Krashen, who described it as a number of affective variables that contribute to second language acquisition and learning [7]. Affective filter is called a harmful affective factor

because of its negative effect on language learning. Affective filter can be created if a student is unmotivated, lacks confidence, or concerned with failure. When the filter is high, then more likely language learning will be impeded. Students that have a high filter, may have problems with developing speaking, writing and listening skills [10].

7. *Motivation*. Motivation is a condition that encourages students to reach learning goals [1]. Motivation is a helpful affective factor in language learning. There are four types of motivation – integrative, instrumental, intrinsic, extrinsic.

Integrative motivation has the purpose to know more about the culture of a country, to learn language in order to be able to move abroad or to know the language of close people [1].

Instrumental motivation has the purpose to obtain benefits from knowing language such as higher salary or promotion on work [1].

Extrinsic motivation goes from forcing, people with this motivation are not interested in learning language however do this in order to obtain some rewards or to not be punished. In future, people with this motivation may have negative feelings to subject.

Intrinsic motivation goes from the interest of the person and his/her desire, usually people like that love get new knowledge and learn from their mistakes.

To conclude, affective factors play a significant role in language learning and acquisition. It is important to know factors that influence language learning to understand the process of learning, how to make it more effective and prevent negative effects of harmful affective factors. One of the most important researches in this subject is to conduct research to learn more about the impact of factors on learning and to develop more methods to reduce their negative impact.

References

1. Северіна Тетяна. *Psychological factors in language learning*: навчальний посібник з методики навчання англійської мови для студентів 1 курсу

спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)).
Хмельницький, 2022. Частина 1. 35 с.

2. Abdumalikova F. Role of self-esteem in second language oral and written performance. *International Journal of Innovations in Engineering Research and Technology*. 2020. vol. 7, no. 12.

3. Bao Y. and Liu S. The Influence of Affective Factors in Second Language Acquisition on Foreign Language Teaching. *Open Journal of Social Sciences*. 2021. 9, 463-470. Doi: 10.4236/jss.2021.93030.

4. Branden N. *The Six Pillars of self-esteem*. Bantam, 2011. 319 p.

5. Du X. The affective filter in second language teaching. *Asian Social Science*. 2009. Vol. 5. P. 162–165.

6. Hu L., Wang N. Anxiety in Foreign Language Learning. International Conference on Global Economy, *Commerce and Service Science*. 2014. P. 1.

7. Krashen S. D. *Second Language Acquisition and Second Language Learning*. Prentice Hall, 1988. 194 p.

8. Ur P. *A course in language teaching Practice and theory*. Cambridge : Cambridge University Press, 2009. 375 p.

9. Shows Positive Attitude toward Learning. *Conquering Kindergarten*. *Conquering Kindergarten: educate, engage, excel*. URL: <https://conqueringkindergarten.org/skills-toolkit/shows-positive-attitude-toward-learning/> (date of access: 24.04.2023).

10. What is the Affective Filter in Language Learning? The TEFL Academy. The TEFL Academy. URL: <https://www.theteflacademy.com/blog/what-is-the-affective-filter-in-language-learning/> (date of access: 24.04.2023).

Ліщук Надія,
магістрантка групи ЗМФА-51
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Долинський Євген,
доктор педагогічних наук,
професор кафедри германської філології
та перекладознавства
Хмельницького національного університету

ДІАЛОГІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНИХ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

Важливе місце серед мовних компетенцій учня займають навички говоріння. Оскільки учень має бути готовий до спілкування з іноземцями, такі умови іншомовного спілкування необхідно створити в класі. Достатній рівень комунікації – це вже майже достатній рівень володіння англійською мовою. Здатність говорити англійською, розуміти співрозмовника та вести результативну комунікацію – це вміння, які можна розвинути за допомогою процесу діалогізації.

Діалогічне мовлення – це ефективний спосіб розширити знання та навички, які допоможуть учням старших класів зануритися у різноманітні ситуації, які є максимально наближеними до реалій спілкування з іноземцями. Учні під час ведення діалогу спільно вирішують проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації, перетворюючи репродуктивне навчання на цікавий життєвий процес активного діалогу учителя з учнем, учня з іншим учнем [4].

Застосовуючи цей спосіб формування іншомовних комунікативних умінь учнів старших класів, вчитель може стикнутися з такими проблемами, як-от: мовець говорить не те, що насправді думає; мовець формулює думки таким

чином, аби потім можна було легко відмовитися; мовець соромиться говорити відверто; мовець уникає відповіді на поставлене запитання тощо.

Вирішити їх, або ще краще – оминати, можна за допомогою створення оптимальних умов для навчання на уроці (мотивація й актуалізація кожної теми уроку; проблемність викладу навчального матеріалу; надання переваги груповим формам роботи; використання зразків діалогічного тексту позитивно налаштованого характеру; урізноманітнення ситуацій спілкування тощо [1, с. 4]).

Вміння вести діалог англійською мовою дозволяє розвивати такі навички, як-от:

- здатність почати розмову, використовуючи відповідні ініціативні конструкції у формі інформації, заохочення, запитання;
- уміння швидко реагувати на підказки за допомогою інших реплік з різними комунікативними функціями;
- уміння підтримувати розмову, додаючи свої відповіді до відповідей співрозмовника;
- стимулювати вміння співрозмовника говорити, виражаючи його зацікавленість за допомогою речень оцінного характеру;
- здатність генерувати різні типи діалогу;
- уміння продукувати діалоги різних функціональних типів на основі запропонованих навчальних комунікативних ситуацій (в межах тематики, мовного і мовленнєвого матеріалу, визначених чинною програмою для певного класу і типу школи);
- уміння в разі необхідності (нерозуміння репліки співрозмовника чи затруднення при висловлюванні своєї думки) ввічливо перервати розмову і звернутися за допомогою до партнера або навіть до довідника (розмовника, словника) [5].

У розвитку діалогічного мовлення на уроці англійської мови можна виокремити два підходи. Перший з них – це спосіб «зверху-вниз». Він означає, що спочатку учні слухають відповідний діалог, що є зразком, потім вони пробують відтворити його, але не дослівно, а у своїх варіаціях. Другий спосіб – «знизу-вверх». Він полягає в тому, що спочатку учні створюють елементи діалогу, тобто окремі репліки. А потім – самостійно будують цілісний діалог на основі певного завдання, тобто запропонованої ситуації [2, с. 181].

Допоміжними інструментами вчителя для розвитку діалогічного мовлення старшокласників є використання штучних опор (спеціально створені вчителем з певною навчальною метою роздаткові матеріали) та природних опор (матеріали, що оточують учнів у дійсності, наприклад, фотографії, листівки, комікси, афіші, меню, художні фільми, теле- і радіопередачі тощо).

Використання цих та інших опор дозволяє урізноманітнити заняття та зробити їх цікавішими. Також варто розглянути емоційну сторону процесу діалогізації. Кожен діалог має свою емоційну забарвленість, яка певним чином занурює учнів в атмосферу змісту діалогу, і якої учасник діалогу має дотримуватися під час його здійснення. Емоційна забарвленість – це емоції, переживання, почуття, настрої, які має кожен з учасників діалогу. Мовець за допомогою діалогу показує свій емоційний стан та висловлює своє ставлення до того про що йдеться в діалозі. Це відображається в пунктуації, швидкості мовлення, інтонаційному оформленні, жестах тощо.

Іншою визначальною рисою діалогічного мовлення є його спонтанність. Адже поведінка учасника діалогу зумовлена поведінкою другого учасника, тобто партнера по діалогу [2, с. 184]. Такий процес неможливо спланувати і учасникам доводиться імпровізувати, тим самим мислити, підбирати постійно лексику, яка буде зображати і передавати почуття та емоції особи. Ця непередбачуваність залучає в процесі ведення діалогу ресурси комунікації школяра і він імпровізує, при цьому пробує дотримуватися всіх правил, згадуючи лексику.

Однією з важливих вимог до розвитку діалогічного мовлення є ознака ситуативності, тобто все відбувається в умовах певної вигаданої ситуації (покупка в магазині, екскурсія до зоопарку). Така ситуативність допомагає збагачувати словниковий запас учнів старшої школи, виробляє певний шаблонний алгоритм побудови питань, відповідей на них, уточнюючих питань. Під час залучення учнів до таких діалогових процесів, на перший погляд, не відбувається запам'ятовування ними самих обставин і того як вони можуть відповідати. Але насправді це не так. У момент діалогового мовлення розуміння цих обставин може бути відсутнім, але на підсвідомому рівні вони з'являються і запам'ятовуються.

Ще одним позитивним аспектом ведення діалогів на уроках англійської мови в учнями старших класів є те, що вони можуть бути в різних ролях. Коли учень розпочинає свою репліку, то має роль «мовця», а інший роль «слухача». Потім слухач обдумує інформацію і в найкоротші строки дає відповідь. Тоді змінюються ролі [2, с. 178].

Тобто, якщо проаналізувати вище викладене, можна зрозуміти, що обмін репліками – це процес мислення і активного слухання, адже без цього введення діалогу неможливе. Розвиток діалогічного мовлення – це процес, який може протікати у декількох формах. Перша форма – це діалог-обговорення. Він полягає в тому, що двоє учнів розмовляють на якусь тему, обговорюючи всі деталі, емоції та обставини ситуації. Друга форма діалогу – діалог-обмін враженнями. По-суті, він схожий на перший, але в першому триває дискусія, тоді як другий – це просто обмін думками. Третя форма – діалог-розпитування. Суть його полягає в тому, що один із учасників має на меті розпитати деталі справи, ситуації, речі, явища чи чогось іншого, що його цікавить. І остання форма – діалог-домовленість. Він полягає в тому, що учасники домовляються про певні обставини [3]. Найскладнішим в іншомовному спілкуванні є діалог-дискусія (обговорення), під час якого співрозмовник намагається прийняти

певне рішення, зробити певний висновок, змусити іншу сторону в щось повірити.

Завершуючи аналіз діалогізації процесу навчання іноземної мови як однієї з важливих умов формування іншомовних комунікативних вмінь учнів старших класів, можна зробити висновок, що діалог відіграє провідну роль у процесі вивчення англійської мови, сприяє виникненню мовних стимулів, активізації процесу навчання та засвоєння словниково-граматичного матеріалу.

Список використаних джерел

1. Голуб Н.Б. Діалогізація процесу навчання української мови учнів основної школи. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Психологія і педагогіка». Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. Вип.29. С. 3-8.

2. Наконечна А. О., Ординська І. Я. Особливості навчання діалогічного мовлення при вивченні англійської мови. *Збірник наукових праць національної академії державної прикордонної служби України серія: педагогічні науки*. 2015. №2. С. 175-189.

3. Тучина Н. Комунікативні вправи і завдання. *Англ. мова та літ-ра*. № 22-23. С. 38-39.

4. Gammidge Mike. *Speaking Extra*. Cambridge University Press, 2004. 128 p.

5. How Interactive English Classes Promote Language Learning. URL: <https://www.alidallas.edu/how-interactive-english-classes-promote-languagelearning/> (дата звернення 21.04.2023 р.)

РЕАЛІЗАЦІЯ ТЕОРІЇ МНОЖИННОГО ІНТЕЛЕКТУ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ.

Анотація

У статті розглядаються шляхи реалізації теорії множинного інтелекту в процесі навчання іноземних мов в середній школі. Доведено евристичність даної теорії для здійснення індивідуалізації навчального процесу. Запропоновано інноваційні методи та форми взаємодії учасників освітнього процесу.

Вступ. В сучасній системі освіти відбуваються докорінні концептуальні, методологічні, структурні зміни, зумовлені новими суспільними викликами. Виникає необхідність переорієнтації освітнього процесу на створення умов для становлення особистості, здатної навчатися впродовж життя, критично мислити, вільно спілкуватися в мультикультурному середовищі. Тому на сьогодні особливо значимими стають навички іншомовного спілкування.

В Концепції Нової української школи в якості однієї з компетентостей визначено спілкування іноземними мовами, яка передбачає: уміння належно розуміти висловлене іноземною мовою, усно і письмово висловлювати і тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди у широкому діапазоні соціальних і культурних контекстів, уміння посередницької діяльності та міжкультурного спілкування.

Змінюються, також, і способи здобуття освіти. Якщо традиційна знаннева парадигма освіти передбачала озброєння учнів готовою сумою незаперечних істин, то сьогодні переважає дослідницький, самостійний, автономний спосіб здобуття знань, які стають особистісно значимими, актуалізується проблема індивідуалізації освітнього процесу, зокрема і навчання іноземних мов.

Евристичною в процесі індивідуалізації є теорія множинного інтелекту Г. Гарднера. Застосування теорії множинного інтелекту у навчанні іноземної мови ґрунтується на врахуванні різноманіття індивідуальних психологічних відмінностей учнів та створенні відповідних шляхів для їх актуалізації в умовах навчально-пізнавальної діяльності, що обумовлює актуальність обраної теми.

У сучасному науковому дискурсі дана тема розкривається в працях: Л. Гриневич, О. Елькіна, С. Калашнікової, І. Коберник, О. Макаренко, Г. Гарднера, Н. Доронкіної, та ін.

Особливого значення набуває індивідуалізація процесу навчання іноземних мов на середньому ступені. Адже середній ступінь є завершальним етапом щодо створення бази для активного оволодіння навчальним іншомовним матеріалом. На цьому ступені розвиваються усі види мовленнєвої діяльності, серед яких переважає мовлення. Комунікативний розвиток учнів цього періоду характеризується удосконаленням механізму відбору мовних засобів, способів вираження думки. Також, зростає роль самостійної роботи учнів, збільшується питома вага індивідуальних та парних форм роботи.

Важливою особливістю учнів даної вікової категорії є розвиток складних психічних процесів, зокрема: критичного мислення, самостійності, свідомості.

Теорія множинного інтелекту має значний методологічний потенціал для використання у навчанні іноземних мов на середньому ступені. На думку Г. Гарднера, кожен індивід має не єдиний, "загальний інтелект", а низку інтелектуальних здібностей, кожна з яких має свою структуру, функції, мову і тому є особливим потенціалом для розвитку.

На думку Г. Гарднера, інтелект – це "зумовлена біологічними і психологічними чинниками здатність до оброблення інформації, яку можна активізувати в певному культурному середовищі для вирішення проблем або створення продуктів" .

Вчений зазначає, що інтелект є "потенціалом, наявність якого дозволяє індивіду використовувати форми мислення, адекватні конкретним типам контексту" [1].

Теорія множинного інтелекту заснована на припущенні щодо наявності в кожної особистості різних можливостей або знань, що визначають способи взаємодії з навколишнім світом. Гарднер наголошував, що різні типи інтелекту є взаємодоповнюючими. Розглянемо особливості кожного з 9 типів інтелекту:

1) Візуально-просторовий – визначає здатність точно сприймати візуально-просторовий світ та модифікувати попередні образи або маніпулювати ними. Зорові сприйняття комбінуються з наявними в індивіда знаннями, досвідом, емоціями й образами, що дозволяє створювати нове бачення реальності. Люди з даним типом інтелекту переносять свої уявні образи на створювані або змінювані ними предмети, вони здатні тонко сприймати кольори, лінії, форми та взаємозв'язки, що існують між цими елементами [1].

2) Кінестетичний – визначає здатність контролювати рухи власного тіла та оперувати фізичними предметами. Даний тип інтелекту створює можливість контролювати й інтерпретувати різноманітні рухи: танець, біг, стрибки, жести та ін. На перший план виступають такі якості, як координація, баланс, спритність, сила, гнучкість, тактильні здібності [1].

3) Музичний – визначає здатність до створення й сприйняття ритму, висоти тону й тембру, розрізнення музичних форм. Людям з даним типом інтелекту властиве підсилене відчуття звуку й емоційна здатність реагувати на нього. Розвиток даного типу інтелекту відбувається тоді, коли люди створюють варіації музичних зразків, оволодівають грою на музичних інструментах і вокальним мистецтвом. Даний тип представлений вмінням сприймати, розпізнавати, трансформувати й виражати музичні композиції [1].

4) Міжособистісний – передбачає здатність ідентифікувати настрої, темпераменти, мотивації й наміри інших людей та відповідним чином на них

реагувати. Людям з даним типом інтелекту властива сприйнятливність до виразу обличчя, до голосу й жестів, здатність розпізнавати безліч різних міжособистісних сигналів і вміння точно реагувати на ці сигнали з точки зору прагматики. Міжособистісний інтелект включає уміння вербальної та невербальної комунікації, навички спільної роботи, уміння злагоджувати конфліктні ситуації, досягати консенсусу, здатність довіряти, поважати, керувати та мотивувати інших до досягнення взаємовигідної мети [1].

5) Внутрішньоособистісний – передбачає знання власних почуттів, сильних сторін і недоліків, намірів та здатність керуватися цим знанням для визначення власної поведінки. Людина, з таким типом інтелекту, обмірковує свої дії та вчинки, здійснює самооцінку та рефлексію, усвідомлює свій внутрішній настрій, мотивації, темперамент і бажання. Навички самоаналізу визначають особистісну спрямованість даного типу інтелекту [1].

6) Логіко-математичний – характеризується здатністю розрізняти логічні або числові моделі та розуміти й вибудовувати висновки, використовувати різноманітні способи мислення, розуміти взаємозалежності концепцій, ідей і речей, ставити запитання, експериментувати, підраховувати тощо [2].

7) Вербально-лінгвістичний – передбачає чутливість до звуків, ритмів і значення слів; вміння розпізнавати різні функції мови, здатність ефективно застосовувати слова в усній або в письмовій формі. Люди з даним типом інтелекту багато читають, пишуть, розповідають історії та ін. [3].

8) Натуралістичний – визначається здатністю розуміти та розрізняти явища навколишнього світу, розуміти природу. Натуралістичний інтелект передбачає здатність навчатися на основі спостережень за природою.

Люди з даним типом інтелекту можуть аналізувати навколишні явища, мають дар відчувати та розуміти природу, передбачати та розпізнавати закономірності у природі, яка нас оточує [1].

9) Екзистенціальний інтелект – визначається як здатність філософствувати, медитувати, вивчати історію, культуру, релігії. Це філософське пізнання світу, дослідження глобальних проблем буття, пошук відповідей на вічні питання, розуміння добра і зла, життя і смерті [3].

На думку Г. Гарднера, ступінь розвитку того чи іншого типу інтелекту залежить від життєвого досвіду індивіда. Чим частіше людина використовує той чи інший тип інтелекту, чим більше існує можливостей розвивати його в ході навчання, тим краще розвивається даний тип інтелекту. Усі дев'ять типів інтелекту можуть бути пов'язані між собою, але будь-який з цих видів учень може розвивати самостійно.

У процесі вивчення іноземної мови найчастіше задіяний вербально-лінгвістичний інтелект. Основне завдання вчителя полягає у реалізації умов для взаємодії вербально-лінгвістичного інтелекту з іншими типами, тим самим відкриваючи учням шлях до навчання, заснованого на розумінні й використанні індивідуальних способів і стилю навчання. Учні можуть розвивати власні здібності і навички різними способами, у різних видах діяльності.

Освітній процес повинен будуватись таким чином, аби дати можливість його учасникам набути досвід, що вимагав би залучення різних типів інтелекту. Сучасний вчитель іноземної мови повинен уміти працювати з учнями з різним рівнем знань, різним типом мислення, різним ставленням до навчання, вибудувавши індивідуальну лінію навчання для конкретного учня з урахуванням особливостей його інтелектуальних здібностей.

В процесі реалізації теорії множинного інтелекту на уроках іноземної мови в середній школі можуть бути використані методи та форми роботи, що передбачають взаємодію та спільну діяльність учасників освітнього процесу. Серед таких методів в сучасному методичному дискурсі можна визначити наступні: метод «мозкового штурму», „керована образність” (“guided imagery”); метод зворотного зв’язку (“giving and receiving feedback”); мовчазний метод (“silent reflection method”); метод „активної уяви”; рольова гра;

презентації, колективні проекти, індивідуальні проекти; креативне письмо; навчання як «адаптивна модифікація»; метод фокусування та концентрування (“focusing / concentration skills”); метод «дерева рішень»; метод «квадрат знань»; метод пантоміми (“gestures”); метод розповіді; імпровізована розповідь (“impromptu speaking”); сумісне навчання (“cooperative learning”); спілкування віч-на-віч (“person-to-person communication”); складання ментальної карти (“mind mapping”) тощо [6].

Висновки. Використання зазначених методів у навчанні іноземних мов на середньому ступені дозволить реалізувати індивідуальний підхід в освітньому процесі, а також, створити сприятливі умови для розвитку та взаємодії різних типів інтелекту.

Список використаних джерел та літератури

1. Gardner H. Seven Steps to Intelligence. URL: <http://www.newhorizons.org>
2. Gardner H. Multiple intelligences and education. URL: <http://www.infed.org/thinkers/gardner.htm>
3. Gardner H. Multiple Intelligences. URL: <http://www.businessballs.com/howardgardnermultipleintelligences.htm>
4. Ворон М. Множинний інтелект: від теорії до практики. URL: <http://osvita.ua/school/theory/1740>
5. Гарднер Г. Множинні інтелекти. Теорія у практиці: хрестоматія. Київ: Мегатайп, 2004. 288 с.
6. Гусак М. Г. Теорія множинного інтелекту як підстава особистісно зорієнтованого навчання. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2011. № 3 (13). С. 12

Мудрик Діна,
магістрантка групи МФА-51
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Гандабура Оксана,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

ЕФЕКТИВНА ВЗАЄМОДІЯ ЯК УМОВА УСПІШНОГО ОВОЛОДІННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

Закономірності мовленнєвої діяльності, механізм і здійснення говоріння, аудіювання, читання, письма є психолінгвістичними засадами методики навчання іноземних мов. Знання процесів створення і сприйняття людиною мовленнєвих повідомлень, закономірностей усного та писемного мовлення, зв'язків внутрішнього і зовнішнього мовлення допомагають учителеві сформулювати уявлення про механізми оволодіння іноземною мовою. Свідома діяльність здобувачів вищої освіти щодо пізнання власних особистісних якостей у процесі вивчення іноземної мови вимагає від них інтенсивної психічної активності і передбачає найбільш повне застосування внутрішнього потенціалу, здібностей.

Розвиток освіти України спрямований на формування покоління, здатного «навчатися протягом життя». Інтеграція України у світову спільноту потребує досконалого володіння іноземними мовами, тому використання інноваційних технологій визначене як один з пріоритетних напрямів реформування освіти. Однією з важливих та необхідних умов для успішного розвитку сучасної освіти є пошук нових форм та методів навчання, які можуть сприяти досягненню більш ефективного рівня навчальної діяльності учнів.

Тому однією з проблем методики навчання іноземних мов є відбір та організація матеріалів, які відповідають швидко змінним тенденціям сучасної науки, що особливо важливо при роботі з підлітками. Теми та методи, які

здаються їм неактуальними, застарілими, знижують їх мотивацію. Як досягти добре сформованих комунікативних навичок у навчанні за допомогою сучасних британських та американських фільмів та серіалів, блогів, проєктів – ця проблема все частіше приваблює сучасних методистів.

Метою нашого дослідження є теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка ефективності технологій керування класом для покращення взаємодії на уроці англійської мови у старшій школі. Для досягнення мети ми виокремили такі завдання, як теоретичне обґрунтування підходів до вивчення іноземної мови у старшій школі/у закладі фахової передвищої освіти; характеристика ефективної взаємодії як умови успішного оволодіння англійською мовою у старшій школі/у закладі фахової передвищої освіти; аналіз технологій керування класом для ефективної взаємодії на уроці англійської мови; дослідження умов реалізації технологій керування класом для покращення взаємодії на уроці англійської мови у старшій школі/у закладі фахової передвищої освіти та розробка методичних рекомендацій щодо використання технологій керування класом для покращення взаємодії на уроці англійської мови у старшій школі/у закладі фахової передвищої освіти.

У вивченні англійської мови взаємодія вчителя і учня – це складний і багатогранний процес, що в першу чергу ґрунтується на співпраці. На уроках англійської мови активно розвиваються увага, уява, мислення та сприймання, що безпосередньо впливає на соціалізацію особистості [1, с. 34].

Основні форми навчальної роботи проходять в умовах спілкування. Це – обмін інформацією та організація вчителем взаємодії та взаєморозуміння з учнями за допомогою різноманітних інноваційних методів. Серед методів дослідження виділяємо: зіставлення, систематизацію, класифікацію, узагальнення, експеримент.

Ще нещодавно навчання іноземних мов базувалося на традиційному підході. Вчитель не завжди мав можливість приділити належну увагу кожному учню, саме тому багато з них втрачають мотивацію і зацікавленість до

навчання, що призводить до суттєвого зниження рівня їхніх знань, умінь та навичок.

Модель взаємодії є способом пізнання, який здійснюється за допомогою спільної діяльності учнів на уроках англійської мови. Дуже важливим є факт взаємодії всіх учасників освітнього процесу, постійного обміну інформацією, вирішення проблем, що виникають, спільного моделювання ситуацій, оцінювання дій як однокласників, так і власної поведінки та внеску, занурення в реальну атмосферу іншомовного спілкування для спільного вирішення проблем [2, с. 94].

Як відомо, взаємодія на уроках англійської мови опосередковано спілкуванням, що призводить до наступного висновку: взаємодія у спілкуванні, або інтеракція, є системою взаємно обумовлених дій студентів, їх взаємовпливів, спрямованих на взаємні зміни їх думок, емоцій, установок, переваг і цілому поведінки та навчальної діяльності на уроках англійської мови, цілях забезпечення результативного спілкування та вироблення єдиної стратегії [3, с. 58].

Практика вітчизняних та зарубіжних вчителів-практиків показує, що застосування інтерактивних методів та прийомів на уроках англійської мови знімає нервову напругу, дозволяє змінювати форми діяльності, перемикає увагу на ключові питання теми уроку. Зрештою, значно підвищується якість подачі матеріалу та ефективність його засвоєння, а, отже, і мотивація до вивчення англійської мови з боку учнів вищої школи.

На підставі вищевикладеного ми дійшли висновку, що формування іншомовної комунікативної компетенції як стратегічної мети навчання англійської мови учнів старших класів та у закладах фахової передвищої освіти знаходиться у прямому взаємозв'язку із загальною готовністю і здатністю до комунікації та взаємодії. Крім цього, важливим компонентом є «особлива культурна самосвідомість, реалістична самооцінка, емпатія інокультурного

індивіда, толерантність, емоційна стабільність, впевненість у собі, вміння долати суперечливість та уникати конфліктів» [4, с. 7].

Сучасний вчитель англійської мови – це педагог, який постійно прагне прищепити своїм вихованцям інтерес до вивчення мови і всіма силами намагається розкрити творчий потенціал учнів [3, с. 161]. Використання технологій, які є ефективними і перспективними у процесі навчання, значно впливають на форми і методи навчання, характер взаємодії між вчителем і учнем.

Список використаних джерел

1. Бех П.О., Л.В.Биркун Л.В. Концепція викладання іноземних мов в Україні. Іноземні мови. 2006. №. 2. С. 31-84
2. Бекреньова І.І. Використовуємо сучасні підходи у викладанні англійської мови. Видавнича група «Основа», 2007. 96 с.
3. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ: Академвидав, 2006. 354 с.
4. Сидоренко І.М. Соціокультурна компетенція в контексті формування комунікативної культури студентів. Київ, 2011. С. 5–7.

Nashchubska Uliana
the student of PHIL-11e group,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy

TEACHER AS A FACITATOR IN LANGUAGE LEARNING

There are many teachers who follow a traditional approach to teaching. However, the peculiarity of today's children is that learning for them must begin with surprise. To get children's attention, we have to surprise them with a fact or event, and then tie the topic of the lesson to it. The teacher's help is not to tell on which page

to open the textbook, but to motivate to search for information and improve their skills.

A facilitator is a person who helps a group of people achieve goals, but without his intervention. That is, the teacher must control the activities of students, give students the opportunity to show creativity. Everyone is responsible for the learning process – students, teachers, and parents. The teacher must create a favorable educational environment for everyone.

The key in facilitating the educational process:

- organization of the educational process
- involving and assistance the development of the potential of each student
- supporting students in the implementation of educational goals.

The center of the educational process is the student, but an important function of the teacher is to support the student in his activities.

Facilitator:

1. Organizes the process, involves students and structures the work of the group to achieve the goal together using the full potential
2. Creates an environment and adjusts the process of interaction between students, but is not necessarily a source of knowledge
3. Monitors tasks, students' feelings and relationships
4. Believes that students can achieve the desired result.

In order to be a facilitator, the teacher must know the difference from the traditional approach [3].

The difference between traditional and facilitation approaches

Traditional approach	Facilitation approach
Those who think faster and express themselves more actively take up most of the time	Everyone in the group participates
Questions are perceived as challenges, as if the student has said or done something wrong	Questions are the basis of interest, students encourage each other to explain the content of the message
Students interrupt each other	Each student can express his opinion
Differences in opinion are perceived as conflicts	Opposing opinions are not silenced, complex issues need everyone's opinion
Participants do not listen and do not understand each other's opinion, because they are busy formulating their own	Participants listen to each other, because they know that they will be heard
The problem is considered solved as soon as the fastest answers are given	The problem is solved when everyone concerned understood the reasoning

Pedagogical facilitation enables students to be more productive in their creative process thanks to creative thinking and finding solutions. However, it is a motivational tool due to the full involvement of the individual in the process of independent decision-making. The priority task of the facilitator is to convey to the student the idea that the main result of teaching is the ability to competently search for knowledge; facilitating and at the same time stimulating the learning process for the learner, that is, the ability to create an appropriate intellectual and emotional atmosphere, as well as an atmosphere of psychological support in the group. The teacher takes the position of an assistant and helps the student independently find

answers to questions, form new skills, does not express his own opinion, but listens to each student [2].

To master the technology of facilitation, it is necessary to have a sufficient level of development of such teacher qualities as empathy, tolerance, leadership and communication.

The key methods and techniques of facilitation are:

- respect and positive perception of the student as an individual capable of self-development and self-improvement;
- manifestation of pedagogical tact based on trust
- ease of communication
- influence without suppression of independence
- respectful address to the student [1].

Facilitation will lead to the preparation of an active student capable of independent analysis and making non-standard decisions. The most important functions of a teacher-facilitator are to support the student in his educational activities: to facilitate problem solving, to help master large amounts of information, to realize one's own abilities.

References

1. Гончарова-Тисялятка А.Ю. Фасилітація у професійній діяльності педагога позашкільного навчального закладу. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/01004dxu-95e5.docx.html> (дата звернення: 05.06.2023).

2. Маріанна Швардак. Впровадження педагогічної фасилітації у процесі професійної підготовки майбутнього фахівця. URL: https://www.researchgate.net/publication/349290543_realizacia_pedagogicnoi_fasilitacii_u_procesi_fahovoi_pidgotovki_majbutnogo_fahivca (дата звернення: 06.05.2023).

3. Що таке фасилітація і як вона може допомогти вчителю на уроці. Новий український шкільний веб-ресурс НУШ. URL: <https://nus.org.ua/articles/shho-take-fasylytatsiya-i-yak-vona-mozhe-dopomogty-vchytelyu-v-klasi/> (дата звернення: 06.05.2023).

Panochyshena Diana,
the student of PHIL-21e group
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy

TEACHING ARGUMENTATIVE WRITING

In today's world, where information is readily available and spreads quickly, being able to argue your point of view and put it convincingly on paper is an important part of success in your personal and professional life. Argumentative writing allows people to freely express their thoughts and views, to convince others of their rightness, and helps to express their thoughts clearly and logically. We learn this skill in school from childhood. Teaching children to write arguments is an important part of their educational development process. It is very important to learn to write argumentatively from childhood. It helps to develop your creative imagination and ability to analyze and express your thoughts. Teaching argumentative writing also helps children develop logical thinking and the ability to support their opinions with evidence and arguments.

These theses will consider such issues as: what is argumentative writing and effective methods and techniques of teaching children argumentative writing, which will help prepare them for future successful communication and development in personal and professional life, the issue of developing the skills of text structuring and planning, the use of evidence and arguments to support claims, and evaluating and correcting written text.

I. What is argumentative writing?

Argumentative writing is a type of written speech in which the author asserts his position on a certain issue and tries to convince readers of the correctness of his arguments. Argumentative writing requires the author to deeply analyze and justify his position, using various evidence, facts, examples, quotations and other means of persuasion. Argumentative writing can take many forms, from essays and discussion articles to research papers and business proposals [1].

II. Effective methods and techniques of teaching children argumentative writing

George Hillocks Jr. argues that argumentative writing should be taught as a specific genre with its own conventions and strategies. In his book, *Teaching Argument Writing, Grades 6-12*, Hillocks teaches students the key elements of arguments such as arguments, evidence, and rebuttals in order to effectively develop persuasive arguments [2, p. 13].

Here are some specific strategies for teaching these elements of reasoning:

- Assertions:

Teaching students to make strong, clear, and specific claims, or claims supported by evidence. Encouraging them to think critically about the evidence they use to support their claims and avoid logical fallacies and unproven generalizations.

- Evidence:

It teaches students how to identify and evaluate different types of evidence, including statistics, expert testimony, and anecdotal evidence. Encourage them to use different types of evidence to support their claims and explain how the evidence supports their claims.

- Counterarguments:

Teaching students to recognize and respond to objections and objections. Anticipating opposing views and encouraging them to consider different perspectives on the issues they argue.

- Refutations:

Teaching students how to effectively refute or rebut objections. It uses evidence and reasoning to refute opposing arguments and encourages incorporating multiple perspectives into the argument.

Additionally, Hillocks emphasizes the importance of teaching students how to use certain structures and strategies in argumentative writing, such as: B. Toulmin Argument Model or Classical Argument Structure. These structures give students a clear framework to organize their arguments and help develop more persuasive and effective arguments [2, p. 99].

Overall, teaching argumentative writing as a specific genre with its own conventions and strategies will equip students with the skills and knowledge, they need to effectively communicate their ideas and persuade others. Helps you put it on.

Also, by using cooperative learning, teacher can achievement more productive result of teaching argumentative writing.

Cooperative learning is an educational approach in which students work together in groups to achieve a common goal or task. In the context of discursive writing, cooperative learning strategies can be used to support students' development of discursive skills and improve their ability to give and receive feedback on their writing.

Reviews and feedback are an important part of collaborative learning when writing discussions. Students can work in pairs or small groups to check each other's work and provide feedback. This process will help you identify the strengths and weaknesses of your arguments and develop strategies to improve your writing.

Group discussions and debates are also effective collaborative learning strategies for argumentative writing. Through these activities, students can learn to effectively present their arguments, respond to counterarguments, and engage in constructive criticism of their peers' arguments. Group discussions and debates also provide opportunities for students to practice their critical thinking and communication skills.

Overall, collaborative learning is an effective way to support argumentative writing. By working together in groups, students can learn from each other, develop their argumentation skills, and receive feedback on their writing that can help them become better writers and critical thinkers.

One more important part in teaching argumentative writing is evidence. It plays an important role in supporting the author's arguments and persuading the audience. To write convincing and effective arguments, students must understand the importance of evidence, how to select it, and how to use it effectively.

According to Gillocks, students should be taught to select relevant and reliable evidence to support their arguments. This means that students should carefully analyze the evidence they include in their arguments, and make sure that it is directly related to their thesis and convincingly supports their claim. In addition, they should evaluate the credibility of the source, considering the authority of the author, the date of publication and the relevance of the claim [2, p. 99].

Once you have selected your evidence, you also need to know how to use it effectively to convince your audience. This involves not only presenting evidence, but also explaining how it supports your argument, why it is relevant to the overall argument. You must also be able to anticipate counterarguments and respond to them with evidence that supports your position.

In general, emphasizing the importance of evidence in argumentation helps students develop critical thinking skills and become more effective communicators. Effective selection and use of evidence allows students to write persuasive and persuasive arguments based on sound reasoning and supported by credible evidence.

In summary, we can say that teaching students to write arguments is an important component of developing critical thinking and communication skills. To succeed in argumentation, students must learn to analyze complex issues, formulate strong arguments, and persuade an audience through the effective use of evidence, rhetorical strategies, and language. By emphasizing the importance of evidence, collaborative learning, and teaching rhetorical strategies, teachers can help students

Перейма Ольга,
магістрантка групи ЗМФІЛ-51(А)
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Гандабура Оксана,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов,
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

РОЛЬ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Згідно з Європейськими рекомендаціями з мовної освіти, навчання іноземної мови передбачає паралельне формування мовленнєвих навичок (фонетичних, лексичних і граматичних) і вмінь (у говорінні, письмі, аудіюванні й читанні). Реалізація таких рекомендацій вимагає поєднання декількох сенсорних систем сприйняття інформації, що, у свою чергу, активізує посилення ролі мультимедійних технологій навчання [2, с. 29].

Термін «мультимедіа» (від лат. *multum* – багато та англ. *medium* – засіб, спосіб) трактується як інформаційна технологія, що поєднує в одному програмному продукті різноманітні види інформації: тексти, ілюстрації, аудіо і відеоінформацію [1, с. 31].

Доцільність використання мультимедійних технологій у навчанні зумовлена об'єктивними законами фізіології вищої нервової діяльності та заснованої на них психології особистого сприйняття. Дані фізіології та психології свідчать, що в процесі засвоєння знань в людини переважає той чи інший орган відчуття (візуальний, аудіальний і кінестетичний). Особливо важливу роль у сприйнятті інформації, запам'ятовуванні належить візуальному та аудіальному (слуховому) аналізаторові. Так, за даними вчених, людина запам'ятовує лише 10% прочитаного, 20% – почутого, 30% – побаченого. Якщо людина чує та бачить, рівень запам'ятовування підвищується до 50%, а якщо чує, бачить, а потім обговорює, то й до 70% [3, с. 193].

В умовах стрімкого зростання інформаційних потоків і збільшення дефіциту навчального часу мультимедійні технології навчання дозволяють за один і той же термін часу викласти і засвоїти значно більший обсяг навчальних знань. Мультимедіа забезпечує сприйняття матеріалу, інформації з підключенням розбіжних видів пам'яті – зорової, слухової, емоційної. При цьому якість інформації, що засвоюється учнями, підвищується за рахунок принципу унаочнення матеріалу як основного збудника асоціативного мислення. Переваги полягають у тому, що мультимедіа-середовище вельми вище за інформаційною щільністю. Якщо одна сторінка тексту включає інформацію, яку вчитель промовляє орієнтовно за 1 – 2 хвилини, то за цей самий період часу повноекранне відео несе інформації у десятки разів більше [6, с. 183].

На думку більшості дослідників, основним педагогічними завданнями використання мультимедійних технологій у навчанні є [6, с. 116]:

- Повідомлення учням найбільш повної і точної інформації про явища, об'єкти або предмети матеріального світу, які вивчаються.
- Забезпечення наочності з усіх каналів процесу сприйняття.
- Загальної доступності навчання, а також створення умов, за яких недоступний або малодоступний матеріал стає для учнів посильним та доступним.
- Інтенсивності передачі навчальної інформації.
- Задоволення інтелектуальних запитів та допитливості учнів.
- Полегшення праці учителя при навчанні та праці учнів у навчанні.
- Сприяння вирішення провідних педагогічних завдань виховної роботи, яка забезпечує єдність навчання та виховання.

Проте використання мультимедійних технологій у навчальному процесі обмежується лише розв'язанням зазначених педагогічних завдань, а й має значні дидактичні можливості для активізації пізнавальної діяльності школярів на уроках. Науковцями виділено групу найважливіших чинників

активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, ефективність яких може бути підсилена за рахунок застосування в навчальному процесі мультимедійних технологій: розвиток мотивації, посилення інтересу до навчання, у тому числі до способів одержання знань; індивідуалізація та диференціація навчання; розвиток самостійності; підвищення наочності навчання; опанування сучасних методів наукового пізнання, пов'язаних із застосуванням комп'ютерів; спрощення та збільшення швидкості доступу до навчальної та наукової інформації через мережу Інтернет [1, с. 35].

Разом з перевагами існують й недоліки використання мультимедійних технологій в освітньому процесі:

- кожному школяреві (класу) необхідний доступ до комп'ютера;
- потрібне спеціальне обладнання для роботи мультимедійних програм;
- розробка занять може вимагати значних затрат часу;
- Інтернет надає надлишок інформації, яка може збивати учнів;
- мультимедійні технології представляють дуже насичене інформацією середовище і для того, щоб експлуатувати їх у повному обсязі, потрібний добір значної кількості матеріалів;
- невисока якість Інтернет-зв'язку в Україні;
- для деяких учнів важко сприймати інформацію з екрана;
- не достатньо розроблена методика використання мультимедійних технологій в освіті [5, с. 15].

Основним правилом у побудові нового освітнього середовища можна вважати дотримання принципу педагогічної доцільності застосування мультимедійних технологій. Із погляду педагогічної доцільності це означає, що мультимедійні технології передбачається розглядати як інструмент, засіб підвищення ефективності й подальшої оптимізації процесу навчання, а не його мета, якої, за всяку ціну, повинно бути досягнуто.

Використання мультимедійних технологій навчання в освітньому процесі має базуватися на психолого-педагогічних та гігієнічних вимогах до організації технічних засобів навчання.

По-перше, усі елементи навчального процесу повинні бути орієнтовані на можливості й особливості учня, тобто адаптуватися до індивідуальних особливостей учня за формою, обсягом й темпом надання інформації. Способи використання мультимедіа у навчанні повинні визначатися віковими, фізіологічними, розумовими можливостями школярів.

По-друге, застосування мультимедійних навчальних систем повинно доповнювати, а не заперечувати традиційні форми навчання. Надмірне навантаження на будь-який з аналізаторних каналів викликає функціональні порушення головного мозку з дестабілізацією механізмів компенсації і регуляції центральної нервової системи. На підставі цього, наприклад, американські школи прийшли до використання мультимедіа на уроках як доповнення до інформації, даної вчителем, отриманої з підручників, таблиць, друкарських машинок і калькуляторів [4, с. 20].

Однак, незважаючи на певні перепони використання мультимедійних технологій в навчальному процесі, їх використання дозволяє істотно оптимізувати процес навчання, реалізувати його творчий характер, організувати гнучке управління навчальною діяльністю, інтенсифікувати й активізувати навчання, розвивати кмітливість й уяву школярів.

Отже, мультимедійні технології включають у себе звук, текст, зображення та відеоматеріали, що і робить процес навчання інтенсивним, творчим. Метою застосування мультимедіа в освітньому процесі є забезпечення засобами унаочнення навчального матеріалу, які можуть бути використані як складові навчального середовища нового покоління. Використання мультимедійних технологій навчання надає навчально-методичній роботі з учнями більш насичений, динамічний, творчий та інтенсивний характер. Зважаючи на широкий спектр дидактичних можливостей мультимедійних

технологій навчання, вбачаємо доцільним використовувати їх на всіх етапах освітньої діяльності з вивчення англійської мови як іноземної.

Список використаних джерел

1. Васецька Л. Упровадження мультимедійних технологій у навчальний процес: проблеми і перспективи. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки.* 2019. Вип. 34. С. 30-40
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. С. Ю. Ніколаєва. Київ: Ленвіт, 2003. 273 с.
3. Костенко А.А. Полімодальне сприйняття як психофізіологічна передумова застосування мультимедійних технологій у процесі навчання іноземної мови. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах.* 2013. Вип. 28. С. 192-197
4. Морська Л. І. Підготовка вчителя іноземних мов до використання сучасних інформаційних технологій у професійній діяльності. *Іноземні мови.* 2005. № 4. С. 19–22.
5. Нечаюк І. О. Доцільність і особливості використання мультимедійних технологій у викладанні іноземних мов. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету.* Серія : Філологія. 2016. Вип. 20(1). С. 131-134.
6. Шемуда М. Застосування мультимедійних технологій у навчанні іноземних мов. *Теоретична і дидактична філологія.* Серія: Педагогіка. 2018. Вип. 28. С. 182-191.

Поляновська Інна,
вчитель англійської мови
Кузьминського ліцею Щиборівської сільської ради
Хмельницького району Хмельницької області

ТРЕНІНГОВІ ВПРАВИ ДЛЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Серйозним випробуванням для учасників освітнього процесу стали події, викликані збройною агресією росії. Це вплинуло на звичайний спосіб життя кожного українця. Навчитись в умовах війни - це наша реальність сьогодні.

Важливим завданням вчителя англійської мови є не лише виконувати навчальні програми, а й забезпечувати психологічний комфорт учнів. Працюючи з учнями молодшого та середнього шкільного віку, для вчителя важливо створювати такі умови, за яких вони можуть абстрагуватися від подій, пов'язаних із війною, відчутти себе у безпеці. Навчання буде продуктивним за умови, якщо учень навчається у дружньому та згуртованому колективі. Тому вчителю слід використовувати спеціальні комунікативні ігри, які сприятимуть покращенню соціалізації.

Пропонуємо добірку тренінгових вправ для молодших школярів, які допомагатимуть адаптуватись у нових умовах, подолати скутість та напругу.

1. Знайомство з однокласниками.

(молодші школярі 7-11 років)

Мета: згуртування дитячого колективу, створення атмосфери психологічного комфорту для кожної дитини, налаштування дітей на співпрацю.

Актуальність:

Часто діти, які приходять на консультацію до психолога, говорять про незадоволення психологічним кліматом у дитячому колективі, внаслідок чого дитина відчуває дискомфорт чи невпевненість в спілкуванні з однолітками. Це може призвести до замкнутості та скованості, посилити наявні комунікативні проблеми.

Завдання:

- ближче пізнати одне одного
- навчитися спілкуватися один з одним

Вправа 1 «Знайомство»

Мета: познайомити дітей один з одним

Хід роботи: пропонуємо дітям на окремому аркуші написати своє ім'я та намалювати свій символ. Після цього вони об'єднуються в пари і намагаються знайти щось спільне в своїх символах. Можна придумати історію, через яку ці символи можуть об'єднатися.

Вправа 2 «Передай емоцію»

Мета: розвивати соціальний інтелект, вчити розпізнавати емоції.

Хід роботи: група стоїть або сидить у колі, один учень починає і робить певний вираз обличчя, яким він дивиться на свого сусіда зліва. Тепер той повторює вираз обличчя і повертається в свою чергу до свого сусіда зліва і т. д. Гра триває допоки не охопить всіх гравців.

Вправа 3 «Малюнки на спині»

Мета: розвиток сприйняття

Хід роботи: учні сідають на підлогу в один ряд, один за одним. Вчитель на спині учня вказівним пальцем руки щось малює. Цей учень має «прочитати» своєю спиною малюнок і намалювати теж саме на спині того, хто сидить перед ним. І так далі. Потім кожен учень по черзі називає, що він «прочитав». (Малюнки мають бути не складними: коло, сонце, будинок, цифри, букви).

2. Згуртування класу

(молодші школярі 7-11 років)

Мета: досягти хороших міжособистісних відносин.

Вправа 1 «Посмішка»

Мета: створення комфортної психологічної атмосфери в класі.

Хід роботи: передати життєрадісну посмішку сусіду зліва та сусіду справа.

Вправа 2 «Крапки»

Мета: показати, що наша уява з простого матеріалу може створити дивовижні речі.

Хід роботи: візьміть аркуш паперу і поставте на ньому 20 крапок, розкидаючи їх по всьому аркушу (2-3 хв). Потім обміняйтеся аркушами і з'єднайте крапки лініями так, щоб виникло яке-небудь зображення людини, тварини, предмета (5 хв). В кінці гри кожен учень показує свій малюнок класу, учні мають здогадатись, що на ньому намальовано.

3. Storytelling «Дерева-Характери з казкового лісу»

(Молодші школярі 7-11 років)

Мета: розвиток навичок рефлексії метафоричного мислення та креативності.

Частина 1 «Малювання казки»

Хід роботи: «Сідайте зручніше. Очі можна закрити, але це зовсім не обов'язково. Уявіть собі все, що я зараз буду говорити. Нехай ваша уява малює яскраві картинки, а я розповім вам казку...»

Звучить «Казка про Дерева-Характери» (додаток 1). Коли казка закінчується, учні мають уявити і зобразити, як може виглядати їхнє персональне Дерево-Характер. Малювати можна олівцями або фарбами. За кілька хвилин до завершення роботи вчитель просить домалювати ще деякі деталі. Наприклад, зобразити того, хто міг би жити поблизу вашого Дерева, можливо не поблизу, а прямо в ньому самому, або на якій-небудь гілці. Додайте до свого малюнку зображення того чи тих, кого ви хочете. Після завершення малювання учні розповідають казку про свої Дерева-Характери.

Частина 2

Хід роботи: «Подивіться на малюнки інших учасників і виберіть той малюнок, який, як вам здається, схожий на ваш. Розкажіть, у чому ви бачите цю схожість».

Учні коротко пояснюють свій вибір. У них також є можливість поставити один одному запитання стосовно тих чи інших деталей. Учасники гри коментують свої малюнки.

Питання для обговорення:

1. Які спільні риси зустрічались в учнів?
2. Чи всі малюнки були очікуваними від їхніх авторів?
3. Які відчуття викликала робота?

4. Підготовка до канікул

(молодші школярі 7-11 років)

Мета: забезпечити психологічне розвантаження учнів.

Хід роботи:(Учні стають в коло).

Чи знаєте ви що таке англійський дощ? Давайте разом послухаємо, який він. По колу ланцюжком всі будете передавати мої рухи. Як тільки вони повернуться до мене, я передам наступні. Слідкуйте уважно!

- В Англії піднявся вітер (Вчитель потирає долоні)
- Починає капати дощ (Клацання пальцями)
- Дощ посилюється (Почергове плескання долонями по грудях)
- Починається справжня злива (Плескання по стегнах)
- А ось і град - справжня буря (Тупотіння ногами)
- Але що це? Буря стихає. (Плескання по стегнах)
- Дощ стихає (Плескання долонями по грудях)
- Краплини падають на землю (Клацання пальцями)
- Тихий шелест вітру (Потирання долоней)
- Сонце! (Руки вгору)

Такі вправи не тільки дозволяють досягнути поставленої педагогічної мети, але і дають можливість учням проявляти нові якості, розкрити себе,

підвищити самооцінку, розвинути комунікативні навички, формувати вміння відкритих відносин з іншими учнями, відчутти себе щасливим.

Додаток 1

Казка про Дерева-Характери

В одному казковому лісі, де співають свої дивні пісні незвичайні птахи, росли Дерева-Характери. Це були незвичайні дерева. Їхній зовнішній вигляд був відображенням характерів людей, які жили далеко-далеко за горами. У кожного Дерева-Характера від стовбура відходили чотири головні гілки, а від них - багато маленьких. Ці чотири гілки мали свої назви: Ставлення до людей, Ставлення до справи, Ставлення до себе, Ставлення до речей. У кожного Дерева-Характера ці гілки мали свою, не схожу на інших форму, свою характерну особливість. На одному Дереві-Характері гілка Ставлення до людей була пряма і спрямована вгору, тому що була гілкою Правди, а на іншому була викрочена кільцем Неправди. Десь гілка Ставлення до себе стирчала Самозакоханістю, десь прогиналась до землі від своєї Приниженості, а десь спокійно і впевнено підіймалась до сонця як втілення Гідності. Гілки Ставлення до речей на деяких Деревах-Характерах скрутились від Жадібності. Дуже різні Дерева-Характери росли в цьому казковому лісі. Під деякими Характерами тріскалася земля - такими вони були важкими, зате легкі Характери буквально ширяли в повітрі. Зустрічались Характери вкриті голками, і тому вони були дуже колючими. Були тверді Характери, нічим їх не розіб'єш, а були Характери м'які, гілля яких можна було м'яти як глину. Були серед них дуже гарні і потворні, високі та низькі, стрункі та ті, що стеляться по землі. Такими несхожими були Дерева-Характери, тому що росли вони у різному ґрунті, не однаково зігрівало їх сонце, по-іншому обдував вітер, не порівну давав вологи дощ. Адже у кожної людини в житті складається все по-різному. У кожної людини у цьому казковому лісі є його особисте Дерево-Характер, яке своїм виглядом відображає власний його характер. Багато людей

хотіли б побувати там, подивитись, як виглядає їхнє Дерево-Характер. Але потрапити в цей казковий ліс не може ніхто...

Список використаних джерел

1. Волобуєва Т.М. Тренінгові вправи в молодшій школі. Методичний портал 2018. URL:vseosvita.ua/Library/treningovi-vpravi-v-molodsij-skoli-38565.html
2. Деркач Ю., Чміль М. Storytelling як засіб розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи. Педагогічні науки. 2022. №9 С. 109. URL:<https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-9-109-16.pdf>
3. Ігри та вправи для тренінгів, 2018. URL:<https://www.gurt.org.ua/articles/43009>
4. Різниченко О.А. Тренінгове заняття для учнів. Освітній портал Урок-UA.2016. URL:urok-ua.com/treninhove-zanyattya-dlya-uchniv/

Поточняк Анастасія,
магістрантка групи МФА-51
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

Насьогодні опанування іноземним лексичним матеріалом у школі є важливим у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності, і водночас надзвичайно важким та відповідальним. Лексика є основою вивчення граматики та набуттям мовних навичок : говоріння, читання, письма та аудіювання. Складовою частиною комунікативної компетентності є лексична компетентність, без якої повноцінне спілкування неможливе.

Аналіз досліджень і публікацій даного питання свідчить, що вивчення лексичних одиниць і формування лексичної компетентності в цілому і лексичних навичок зокрема досліджувалося такими науковцями, як О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, С. Ю. Ніколаєва, В. Г. Редько. Етапи автоматизації та застосування нових лексичних одиниць досліджував С. П. Шатілов, а історію вітчизняної методики навчання іноземних мов – О. О. Миролубова. П. К. Бабинська зробила зіставний аналіз методичних підходів до навчання лексики. Пол Нейшен описав навчальні стратегії опанування лексики, Скотт Торнбері звернув увагу на стратегії, які повинні застосовувати вчителі під час викладання лексики. У свою чергу, Роберт Марзано створив просту методику із шести кроків, як потрібно працювати з новою лексикою. Опрацюванням цієї проблеми займалися й вітчизняні вчені, такі як Т.В.Смоліна, яка звертала увагу на лексичну компетентність з точки зору освітньої програми.

Словник української мови надає два тлумачення терміну компетентний:

- 1) який має достатні знання в якій-небудь галузі; який з чим-небудь добре обізнаний; тямущий;
- 2) який ґрунтується на знанні; кваліфікований [1].

Словник Merriam-Webster трактує термін компетентність як якість або стан володіння достатніми знаннями, судженнями, вміннями, які є необхідними для виконання певної дії, обов'язку відносно певної ситуації чи предмету [4].

Пол Натіон запропонував розглядати поняття іншомовна лексична компетентність як сукупність трьох типів знань, а саме:

- 1) форми (усна, письмова, частини слів);
- 2) значення (пряме і переносне);
- 3) використання слів (граматична функція, сполучення слів, обмеження щодо вживання тощо) [5].

Така характеристика дає змогу не тільки оцінити рівень розвиненості іншомовної лексичної компетентності, але й покращити ефективність методів навчання, які використовуються для розширення словникового запасу.

Аналіз численних праць з професійного формування іншомовної компетенції [7, с. 17] допомагає нам уточнити поняття «професійна іншомовна лексична компетенція», під якою ми розуміємо знання лексики досліджуваної мови, включаючи такі лексичні елементи, як загальний словниковий запас і професійна термінологія, а також уміння використовувати їх у мовленні.

Спільна взаємодія між учителем та учнем, які розуміють шляхи та важливість розвитку необхідного словникового запасу, – запорука формування англomовної лексичної компетенції. Для того, щоб така кооперація стала успішною, у ході вивчення іноземної мови варто зосередити увагу на різноманітних способах формування рецептивних (сприймання, розуміння, розпізнавання слів у тексті) та репродуктивних (використання слів у мовленні чи на письмі) лексичних навичок, що стануть основою для створення лексичних умінь (лексичної усвідомленості) – здатності учня не лише до запам'ятовування ЛО, але й до її активного (підсвідомого) використання у непередбачених чи передбачених актах мовлення залежно від ситуації [2, с. 233].

З цією метою у методиці викладання іноземних мов виділяють різноманітні види стратегій, які є ефективними на різних етапах засвоєння нового вокабуляру.

Одна із базових класифікацій запропонована доктором філософії, професором університету штату Алабама Р. Оксфорд [6, с. 12]. Вона поділяє стратегії на:

- когнітивні («маніпулювання» лексичним матеріалом шляхом міркувань, аналізу, конспектування, узагальнення, синтезу, структурування інформації для розробки схем, методів для тлумачення значень слова, практики вимови тощо);
- метакогнітивні (визначення власних потреб у навчанні, організація та планування вивчення лексики, збір необхідних матеріалів та організація

навчального простору, моніторинг помилок і оцінка успіху, а також оцінка успіху будь-якого типу стратегії навчання);

- стратегії, побудовані на можливостях пам'яті людини (вивчення і отримання інформації в ієрархічній, впорядкованій манері (скорочення), за допомогою звуків (вигадкування рими), зображень та схем (асоціації, keyword-метод), механічного обладнання (картки), організації місця (на сторінці зошита, на дошці) тощо);

- компенсаторні (подолання труднощів, пов'язаних із нестачею знань під час мовленнєвої чи письмової діяльності, заповнення пропусків тексту при аудіюванні і читанні;

- використання синонімів замість вивченої ЛО, здогадування слова виходячи із контексту тощо); емоційні (визначення свого настрою і рівня тривоги чи задоволення процесом навчання, розмова про почуття, пошук способів підняття настрою та мотивації до вивчення, винагорода за продуктивне навчання і використання позитивного самонавіювання і т.д.);

- соціальні (формулювання запитань для пояснення незрозумілої інформації, налагодження контакту зі співрозмовником у ході комунікації на різні теми) та стратегії активації (активне використання вивченої лексики у різних контекстах). [6, с. 12].

На думку вченої, у ході формування англомовної лексичної компетенції вчителю слід не лише детально проаналізувати стратегії вивчення лексичних одиниць, але й сформулювати власні комплексні ефективні методи для їх реалізації, що базуються як на необхідності розвитку чотирьох мовленнєвих навичок (говоріння, читання, письмо, аудіювання), так і на важливості врахування цільової аудиторії, різних типів особистостей, фізіологічних та психологічних особливостей учнів та інших факторів.

Вчені виділяють три основні етапи формування лексичної компетенції англійської мови [2, с. 232].

На першому етапі вирішуються рецептивні репродуктивні завдання на впізнавання, наслідування, називання лексичних одиниць. Доцільно використовувати некомунікативні, цілком посильні завдання з акустичними або візуальними типовими образами, які можуть натякати на тлумачення слова чи фрази, і таким чином сприяють як первинному закріпленню лексики, так і залучають інші аспекти мови (граматика, фонетика).

Завдання другого етапу спрямовані на відпрацювання функціонування лексичного навику: добір лексичної одиниці за ідеєю висловлювання, поєднання слів і словосполучень за семантикою, ситуативні заміни. Такі завдання є індивідуальними, умовно-комунікативними і певною мірою посильними, включають мовні завдання і ситуації, що забезпечують інтерактивність і вміння використовувати зорово-слухові семантичні опори.

На третьому етапі вдосконалюються лексичні навички. При достатній підготовці та успішному проходженні попередніх етапів виконуються вправи на включення лексики в прості та складні висловлювання, на забезпечення переходу від вдосконалення лексичних навичок до розвитку мовленнєвих навичок. Всі ці завдання комунікативні, з мінімумом управління, для загальної та індивідуальної роботи. Іншими словами, необхідно створити сприятливі умови для усвідомленого засвоєння англомовної лексики при виконанні простих «технічних» вправ професійного спрямування, використовуючи навчальні комунікації на основі трьох етапів формування лексичної компетенції за правилом « від простого до складного» та розвиваючі завдання, що стосуються кожного етапу навчання [2, с. 232].

У 10-11 класах мовленнєвий досвід, набутий на попередніх етапах, придатний для узагальнення та систематизації. Методи і різновиди навчального процесу ще більше наближені до реальних умов спілкування. Учні активно використовують творчі, групові, проектні, інтерактивні варіанти роботи. Зміст навчання обирається за відповідним профілем підготовки, з професійно спрямованим словниковим запасом, а активне формування пасивного

лексичного мінімуму продовжується під час самостійного читання. Збільшується обсяг самостійного вивчення нового лексичного матеріалу, удосконалюється навик користування словниками. Рівень володіння англійською мовою наприкінці одинадцятого класу має досягти рівня B1, відповідно до «Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання» [3].

Сучасні аспекти навчання англійської мови на різних етапах дозволяють урізноманітнити, опрацьовуючи завдання за допомогою вказівок учителя, традиційною автентичною літературою: словниками, посібниками, довідниками. Також доцільним є підготовка та впровадження в навчальний процес вправ на основі інтерактивних технологій (створення ментальних карт, тестів, презентацій тощо) та електронних ресурсів «E-learning» та «M-learning», списків відтворення, веб-сайтів, чатів, адрес електронної пошти, соціальних сайтів, тренінгових онлайн – порталів, YouTube відеопрезентації та електронні словники [3].

У результаті проведеного аналізу теоретичних джерел слід зазначити, що лексична компетенція є невід’ємною складовою англійської комунікативної компетенції, метою якої є формування вміння успішно розуміти та контактувати з носіями мови, відповідно до вимог культурних традицій у умови прямої чи опосередкованої взаємодії. На основі рівня володіння мовою відповідно до «Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання», ми вважаємо, що ефективний процес засвоєння словникового запасу та формування лексичної компетентності повинен бути послідовним, логічним та важливою складовою формування англійської комунікативної компетенції учнів.

Список використаних джерел

1. Академічний тлумачний словник української мови Webmezha, 2018. URL: <http://sum.in.ua/>. (дата звернення: 05.02.23).

2. Бігич О. Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : навч. посіб. для студ. клас., пед. і лінгвіст. унів /; за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с

3. Лексичні навички та їх місце у процесі навчання іноземної мови. URL: <http://sersc.org/journals/index.php/IJAST/article/view/10055> (дата звернення: 11.02.23)

4. Merriam-Webster's 11th Collegiate Dictionary [Electronic resource] / Merriam-Webster, Incorporated, 2020. URL: <https://www.merriam-webster.com/>. (дата звернення: 15.02.23)

5. Nation, I.S.P. Teaching and Learning Vocabulary in Another Language [Electronic resource] / Cambridge: Cambridge University Press, 2001. 477 p. URL: <http://catdir.loc.gov/catdir/samples/cam031/2001269892.pdf>. (дата звернення: 11.02.23).

6. Oxford R. Language Learning Styles and Strategies : an Overview / Rebecca L. Oxford // Generative Approach to Language Acquisition Conference. Utrecht : Utrecht University, 2003. 25 p

7. Waters, A., 2010. Review of Professional encounters Pedagogical Education and Science. # 6: 62-66 in TESOL: discourses of teachers in teaching. ISSN: 2072-2524.

Пригода Катерина,
магістрантка групи МФА-51
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Гандабура Оксана,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

СТРАТЕГІЇ НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ ТА РОЗВИТКУ АУДИТИВНОЇ НАВИЧКИ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

На вивчення іноземної мови та розвиток чотирьох основних мовних компетенцій впливає низка факторів, як зовнішніх, так і внутрішніх. Досліджуючи педагогічну сферу та особливості методики навчання, виділяють різні типи учнів відповідно до їх найбільш ефективного шляху сприйняття інформації. Серед них: візуали, аудіали та кінестетики. Виходячи з цього, ми розуміємо, що кожен учень потребує різних підходів до навчання, а тому вчителям, як і власне самим здобувачам освіти, варто застосовувати індивідуальні техніки та стратегії представлення та засвоєння навчального матеріалу. Опираючись на те що, учні старших класів мають вищий рівень знань і більше досвіду у вивченні та запам'ятовуванні, методисти виділяють більш варіативні стратегії покращення навички аудіювання. Це стосується набуття і вдосконалення усіх мовних вмінь (аудіювання, письма, читання та говоріння). Проте ми вважаємо за потрібне дослідити стратегії навчання саме аудіювання, так як досвід показує, що це є найбільш проблемною сферою мови.

Аудіювання – це процес сприйняття усного тексту та розуміння головної його ідеї без використання транскрипту, або ж інших допоміжних письмових засобів. Вміння розрізнити мовлення на слух є невід'ємною складовою будь-якого спілкування, адже це є процесом взаємодії комунікатора та реципієнта з

метою донесення певного змісту. Таким чином, важливою є не лише комунікативна компетенція, а й аудитивна.

Зважаючи на таку деталь, як сприйняття усного тексту на слух, без ознайомлення з його письмовим варіантом, навчання аудіювання та розвиток даної навички є дещо ускладненим. Саме тому, існують різні техніки і стратегії, що допомагають правильно підготуватись до сприйняття усного мовлення, коректно з ним працювати та правильно розподіляти свою увагу.

Навчальна платформа «BBC Learning English» рекомендує наступні кроки для покращення аудитивної навички: перегляд фільмів та відео в оригіналі (з опорою на наочність, за допомогою якої можна здогадатись значення невідомих слів), прослуховування музики та радіо англійською мовою (без опори на наочність), регулярна практика аудіювання і повторне відтворення звукозаписів для більш точного сприйняття та розуміння тексту [5]. Одним з досить корисних джерел для такої практики аудіювання є сайт «ESOL Courses», який пропонує низку англійських пісень та три види діяльності (слухання з метою ознайомлення і загального сприйняття, з метою виконання завдання, з метою інтенсивнішого опрацювання лексики) [6]. Пісні можна підібрати згідно з рівнем знань, вподобань, а також тематики. Окрім цього, важливим є аудіювання у більш шумних та несприятливих для нього умовах, адже таким чином учні навчаються краще концентруватись на усному мовленні, а також стають ближчими до реальної атмосфери під час ведення розмов.

Засвоюючи і удосконалюючи ту, чи іншу мовну навичку, учням необхідно володіти такою допоміжною компетенцією, як стратегічною. Стратегічна компетенція трактується як вміння компенсувати недостатню кількість знань у процесі продукування, або ж перцепції мовлення за допомогою власного досвіду [2, с. 8]. Звідси, стратегії навчання визначаються як варіанти розвитку лінгвістичної компетенції за допомогою вже набутих знань у певній сфері. Тобто стратегія навчання аудіювання – це цілеспрямоване

мислення і процес роботи з матеріалами для того, щоб краще сприймати, розуміти і запам'ятовувати нову інформацію [1, с. 121].

До аудитивних стратегій, які можна застосовувати під час живого спілкування відносять: відстрочування відповіді та уточнення. Це відбувається за допомогою так званих «засобів вагань» (hesitation devices), наприклад: “*ah*”, “*er*”, “*um*”, “*so*”, “*well*”. Для уточнення, а також виграшу додаткового часу на аналіз почутого та формулювання відповіді, можна застосовувати такі фрази: “*I suppose...*”, “*Could you repeat please?*”, “*What you're saying is..?*”, “*What do you mean by saying that?*” та інші. Під час виконання конкретних завдань на аудіювання використовують такі стратегії, як: аналіз, співвідношення знань та складності почутого тексту, письмова фіксація. Для учнів старших класів це не повинно бути складним процесом, адже вони уже володіють багажем знань, який слугує ключовим та опорним компонентом.

Окрім вище згаданих, досить поширених стратегій, методисти також приділяють увагу більш детальному їх поділу. Наприклад, методисти Л. Хюн та Т. Хю у своїй роботі «Дослідження стратегій аудіювання студентів, які вивчають англійську мову як іноземну, в умовах середньої школи» організовують їх у такі підгрупи:

- Стратегії пам'яті (прослуховування і повторення лексичних одиниць для їх розпізнавання у майбутньому, будовання семантичних зав'язків між словами та зображеннями, переказ);
- Когнітивні стратегії (структурування та аналіз мовлення, формулювання підсумків, інтерпретація);
- Мета когнітивні стратегії (організування аудитивної практики, зосередження на складніших завданнях, самоконтроль) [4, С. 24-25].

Також, так як серед внутрішніх та зовнішніх факторів впливу на навчання аудіюванню виокремлюють емоційну індивідуальну та соціальну сферу, варто зауважити, що до стратегій навчання даної мовної компетенції часто відносять непрямі стратегії [3]. До них можна віднести:

– емоційні (зниження тривожності та рівня стресу, підвищення мотивації, позитивне ставлення до процесу навчання та запропонованого вчителем завдання, володіння емоціями);

– соціальні (емпатія, співробітництво, перевірка інформації, розподіл ролей).

З метою уникнення стресу та негативної реакції учнів на завдання під час аудіювання, важливим є правильна організація даного процесу напередодні. Таким чином, вчителям слід попередньо представляти та опрацювати нову лексику з школярами, що зустрічатиметься в усному мовленні мовця. Таке «pre-listening» завдання можна спланувати у вигляді письмової роботи з новими словами (наприклад: підбір синонімів або ж визначень, співставлення слів в речення) або усного застосування у власному мовленні (наприклад: говоріння на задану тему – монолог або діалог, висловлення думки та ідей). Відповідно до таких видів діяльності учні запам'ятовують нововведену лексику, одразу ж навчаються правильно її застосовувати і, також, зможуть скооперуватись один з одним, що, в свою чергу, зробить атмосферу в класі більш легкою та сприятливою.

Таким чином, навчання та удосконалення аудитивної компетенції учнів старших класів не є надто складним процесом, так як здобувачі освіти уже мають базу знань, якою можуть компенсувати прогалини в нововведених граматичних чи лексичних одиницях. Для цього варто застосовувати найбільш ефективні стратегії, що включають: занотовування, з'ясування, переслуховування та повторення, аналіз, структурування та інтерпретацію тексту, кооперацію з однокласниками. Ресурсами для таких видів діяльності слугують оригінальні фільми, відео, радіо- або телепередачі, музика, які можна легко знайти в інтернет мережі. Також варто звертати більше уваги на емоційну складову стратегій навчання аудіювання, так як це створює загальну сприятливу атмосферу у класі. Дане питання потребує подальшого більш детального дослідження, так як кожен учень є індивідуальністю, а тому вартий

індивідуальних підходів і стратегій розвитку мовних компетенцій, зокрема, аудитивної.

Список використаних джерел

1. Малихін О. В., Галла А. О. Сутність феномену «стратегії навчання» у фаховій підготовці студентів філологічних спеціальностей. Педагогічні науки. 2016. № 113. С. 121.

2. Ніколаєва С. Ю. Зміст навчання іноземних мов і культур у середніх навчальних закладах. Іноземні мови. 2010. № 3. С. 8.

3. Cohen A. D. Strategies in learning and using a second language : підручник. 2-ге вид. New York : Pearson Education Limited, 2014. 417 с.

4. Huynh L., Huy T. An investigation into listening strategies of EFL students within the high school setting. *Asian journal of educational research*. 2015. Т. 3, № 4. С. 24–26.

5. BBC Learning English. Exam Skills: 4 tips for listening exams, 2017. YouTube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=5rWPB8qo9Y4&ab_channel=BBCLearningEnglish (дата звернення: 04.05.2023).

6. Learn English with songs. ESOL Courses. URL: <https://www.esolcourses.com/topics/learn-english-with-songs.html> (дата звернення: 04.05.2023).

Pukhtiar Anastasia,
the student of PHIL-21e group,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy

TEACHING DESCRIPTIVE WRITING

Descriptive writing does not come naturally to most of us. This is because when we tell stories orally, we often leave out the details (because we've forgotten

them in most cases). It takes effort, bravery and a lot practice to master the art of descriptive writing [1].

Descriptive writing is all about capturing detail—and its goal is to be so vivid and specific that the reader can't help but conjure up an image in his or her mind. The writing hums to life with copious adjectives and adverbs and metaphors and, ultimately, tends to evoke a much more emotional response from the reader [6].

Kids know a good story when they read or hear or watch one, but they can't necessarily pinpoint why. If the story has a lot of action or has awesome, relatable characters, then they like it. They just know it happens, and that they are hooked by a good story told well. However, when they try to write their own stories, they often gloss over the details or don't notice how an author uses description in a piece of literature.

It takes a lot of practice over and over again. Of course, this takes time, and you have tons of standards to make sure your writers understand. So, the real reason descriptive writing is so difficult to teach is that it takes time. However, just a few minutes of practice a few times a week will have students writing with more specific details [2].

The purpose of the article is to reveal the main material and give practical examples of TEACHING DESCRIPTIVE WRITING. In order to make it clear what exactly is the feature and main essence of the material.

Descriptive writing creates a clear image in the reader's head. It describes something or someone accurately and in a way that makes it come alive for the reader.

Practicing descriptive writing can not only enhance their writing and prepare them for future English endeavors, it can also be a tool for practicing the English language in a fun and creative way. Descriptive writing is a skill — and a craft — that takes instruction, practice, and time to learn [3].

Descriptive writing gives students lots of room for creativity while also getting them to think critically about a topic or story event. And it reinforces the idea that

when we write, we write for the reader – we want to paint a picture in the reader’s mind [5].

How do you start descriptive writing?

As with any piece of writing, descriptive writing should start in a way that captures the reader’s attention. Most commonly, this means a detailed description of a person or place. When describing something in the descriptive style, it can help to think about how it affects the senses.

So, to get your story off the mark, think about what your character might see, smell, taste, touch and hear as they navigate the world you’ve created. When done properly, opening sequences like this can go some way to making the reader feel like they’re part of what’s going on.

When you’ve outlined the setting for your story, you can then move on to introducing the main plot point. Usually, this is the first of a whole chain of events that forms the basis of your story [4].

How to Teach Descriptive Writing

Step 1: Mind Map

The first way to get students to improve description is to get them to mind map their description. You can start off with a bell ringer for students to list down something to describe specifically, like favorite places or food. Then, the writer chooses ONE item from their list to describe. For this example, You can use a favorite place. For students, you should demonstrate how you would mind map a place. Then, You can give students a mind map to follow that includes questions, like where? When (day or night?) (how long ago the experience was), what the place looked like, sounded like, felt like? These first mind maps will usually be pretty superficial, with details of objects in a place, but not any action or sensory details for the most part. Therefore, that brings you to the next step to teaching descriptive writing [2].

Step 2: Use Sensory Detail Word Lists

Another way to get students to improve description is by showing them how to use a sensory word list to add sensory details. For example, You can give students the sensory details list that breaks all the senses down and gives them hundreds of words to describe things using the 5 senses. First, you need to show students how the sensory word list is organized, and then demonstrate how to use the list to add details to mind map of a place. Then, writers add 2 sensory words to each object on their mind maps. From there, show students how you would organize mind map and where you would start writing, numbering off each potential sentence. They do the same. Finally, students write their descriptions and share them with each other [2].

Step 3: Action Verb Activities

The third way that writers improve description is by using action verbs. Now, this takes some practice because middle school students forget what verbs are and how they function in a sentence. Simple sentences illustrate the power of action verbs. Subject-action verb constructions create movement in a reader's mind. Show students how easy it is to create these power sentences by using these simple activities:

Subject- Action Verb lists. You can do this activity with your students several times throughout the school year. The activity is a simple list of subjects and action verbs that use the senses. You can use, for example "Fall is here" as the topic. Just ask students create a list of fall nouns and then showed them how to use action verbs to make these objects move, smell, taste, and sound.

Then, your writers created a poem out of their lists. They can add other words after their action verbs to add more to their descriptive poems. The power of this activity is that students begin to see that inanimate objects can seem to move, make sounds, or create a fragrance or flavor. For example, "turkeys roast" conjures multiple appeals to the senses – smell, taste, heat, flavor. All of this from two simple words [2].

What effective instruction in descriptive writing looks like:

1. Mentor texts. Reading aloud and analyzing high-quality mentor texts to help students understand how authors use descriptive writing to connect with readers.
2. Focus on the five senses. Helping students make the connection between sensory input (sight, sound, smell, taste, and touch) and descriptive writing.
3. Teacher modeling. Modeling different ways to generate descriptive writing.
4. Guided practice. Repeated, structured practice scaffolded to meet students' needs.
5. Feedback and revision. Cycles of constructive teacher and peer feedback followed by thoughtful revision [9].

In summary, we can say that description writing is a necessary skill for most writers. Whether we're writing an essay, a story, or a poem, we usually reach a point where we need to describe something. Descriptive writing is about using the power of words to excite the imagination, capture attention, and make a lasting impact on the reader's mind. The most effective way to encourage reluctant students to unleash the power of their imagination via the written word, is to provide them with a clear structure on which they can hang their words.

References

1. How to Teach Descriptive Writing. URL: <https://www.teachwriting.org/612th/2021/9/22/teaching-descriptive-writing> (date of application: April 25, 2023)
2. How to Teach Descriptive Writing. URL: <https://teach2write.com/how-to-teach-descriptive-writing/> (date of application: April 23, 2023)
3. Show, Don't Tell: 8 Delicious Activities for ESL Descriptive Writing Classes. URL: <https://www.fluentu.com/blog/educator-english/esl-descriptive-writing/> (date of application: May 2, 2023)
4. Descriptive Writing Prompts | Descriptive Language Meaning. URL: <https://www.twinkl.com/teaching-wiki/descriptive-writing> (date of application: April 20, 2023)

5. Teaching Descriptive Writing in the Upper Elementary Grades. URL: <https://alyssateaches.com/teaching-descriptive-writing-upper-elementary/> (date of application: April 29, 2022)

6. Descriptive Writing • JournalBuddies.com. URL: <https://www.journalbuddies.com/writing-2/descriptive-writing-prompts/> (date of application: May 3, 2023)

7. Descriptive Writing: Definition, Tips, Examples, and Exercises. URL: <https://penlighten.com/descriptive-writing> (date of application: April 27, 2023)

8. A Guide to Descriptive Writing. URL: <https://www.writingforward.com/creative-writing/what-is-descriptive-writing> (date of application: May 5, 2021)

9. Descriptive Writing | Classroom Strategies | Reading Rockets. URL: https://www.readingrockets.org/strategies/descriptive_writing (date of application: April 29, 2023)

Рибак Катерина,
магістрантка групи ЗМФА-51
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Закреницька Людмила,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

**ПРОЕКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ
АНГЛОМОВНОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ
СТАРШОКЛАСНИКІВ**

Постановка проблеми. В ході викладання англійської мови часто постає проблема розвитку монологічного мовлення, адже цей етап мовлення передбачає накопичення певної бази знань учнем, певний запас слів та уміння граматично вірно донести ціль висловлювання іншим. Хоча здавалося, що у

старшій школі учні уже уміють чітко структурувати свої висловлювання та мають певний запас лексики, однак ця проблема не втрачає своєї актуальності для вчителів в ході викладання іноземної мови. Одним із дієвих способів розвитку англomовного монологічного мовлення старшокласників є проектні технології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема навчання монологічного мовлення розглядається в працях багатьох методистів, таких як В.Л. Скалкін, Г.В. Рогова, І.Л. Бім, І.О. Зимня, Г.Я. Пассов, М.С. Балабайко, Д.Х. Баранник, І.В. Самойлюкевич, Н.І. Складенко та багатьох інших. Вивченню проектних технологій присвячені праці вітчизняних дослідників К. Баханова, І. Дичківської, І. Єрмакова, Г. Ісаєвої, О. Любарської, О. Пехоти, О. Пометун, а також зарубіжних науковців В. Barron, L. Darling-Hammond, Н. Thomas, J. Scarbrough та інших.

Виклад основного матеріалу. «Монолог – це форма мови, утворена в результаті активної мовленнєвої діяльності, розрахована на пасивне й опосередковане сприйняття і практично не пов'язана з відповідною промовою співрозмовника ні в змістовному, ні в структурному відношенні [1, с. 71].

Монологічне мовлення є складною формою усного мовлення, яке передбачає логічність мислення та повноту, чіткість і зв'язність тексту повідомлення. Його особливістю є підвищене навантаження на пам'ять, мислення і мовленнєвопродуковані механізми людини [2, с. 36-41].

На думку О. Селіванової, в монологічному мовленні важливим є «вміння мовця зосередити свою думку на головному, ... , водночас говорити емоційно, жваво, образно. У монологічному мовленні наочним є усвідомлення мовленнєвої дії [3]. Головним завданням монологу є вплинути на слухача, передати знання, у чомусь переконати.

Найважливішими ознаками монологу є певна тривалість у часі, розгорнутість, обмеженість паралінгвістичних засобів, підготовленість і

керованість мовленнєвими висловлюваннями, їх спланованість, однобічний характер висловлювання, не розрахований на негайну репліку співбесідника, наявність значних за обсягом уривків, які складаються з пов'язаних між собою повідомлень, що мають індивідуальну композиційну побудову й відносну смислову завершеність [4].

Загалом виокремлюють такі найбільш уживані види монологу: опис, розповідь, повідомлення, оцінка, роздум і доказ, які відрізняються структурою організації. Монологічне мовлення реалізуються також у формі лекції, доповіді, виступу на зборах, оголошення, наказу, різних усних та письмових повідомлень [5, с. 57].

Монологічне мовлення виконує різні комунікативні функції, зокрема інформативну (повідомлення інформації про предмети чи події навколишнього середовища, опис явищ, дій, стану), впливову (спонукання до дії чи попередження небажаної дії, переконання щодо справедливості чи несправедливості тих чи тих поглядів, думок, дій, переконань), експресивну (використання мовлення для опису стану, якому перебуває той, хто говорить), розважальну (виступ людини на сцені чи серед друзів для розваги слухачів), ритуально-культову (висловлювання під час будь-якого ритуального обряду) [6, с. 72–75].

Монологічне мовлення послуговується низкою мовних засобів, що допомагають розпочати, продовжити чи закінчити розповідь (to begin with; well; to continue; I would like to tell you this, therefore, that's why, because of that).

Цікавим методом розвитку монологічного мовлення у старшокласників є застосування проектних технологій. За визначенням Buck Institute for Education, проектне навчання – це метод, навчаючись за яким, учні, певний час досліджуючи і реагуючи на справжні, цікаві та складні питання, отримують потрібні знання та навички. Проектні технології надають учням можливість активно тренувати свої навички монологічного

мовлення. Такий формат навчання передбачає залучення учнів до систематизації та набування знань, **створення власних продуктів**. Він розвиває навички критичного мислення, співпраці, спілкування, міркування, синтезу та стійкості в умовах обмеженого часу та визначеної мети [7, с. 307-359].

Перевагою навчання монологічному мовленню з використанням проектних технологій є те, що «учні застосовують знання та навички для вирішення реалістичних проблем у реальному світі, підвищується рівень відповідальності учня за виконаний обсяг роботи, а вчителі виконують ролі тренерів та фасилітаторів дослідження, проводять рефлексії» [8, с. 11-71]. У підготовці навчальних проектів учні виходять за межі програми одного конкретного предмету, застосовуючи міждисциплінарні зв'язки.

Цей метод передбачає додаткову підготовку матеріалів та цікавих тем з боку викладача, а також підготовку проекту від учня (групи учнів). Учні переважно мають завдання, у процесі вирішення яких отримують практичні навички, непередбачені в теоретичній частині навчального процесу.

Н. Кочетурова виділяє такі особливості у проектах, які використовуються при викладанні іноземної мови:

- мова повинна використовуватись у таких обставинах, які будуть нагадувати учневі умови реального життя;
- необхідність самостійної діяльності учнів. Діяльність може бути індивідуальною або груповою;
- обрана тема повинна бути актуальною і цікавою для учнів;
- необхідність зв'язку між темою і умовами реального життя;
- вибір матеріалу і завдань має відповідати обраній темі проекту;

- представлений результат має бути наочним [9].

Висновки. Отже, використання проектних технологій у навчанні монологічному мовленню старшокласників дає можливість учителю зацікавити учнів вивчати англійську мову, спонукати їх до активної мовленнєвої діяльності, оскільки, готуючи проект, учні самостійно шукають інформацію, доцільну на їх погляд, та презентують його у власне структурованій формі.

Список використаних джерел

1. Герета Н. М. Діалог як складник чужого мовлення. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова* : збірник наукових праць. [відп. ред. А. П. Грищенко]. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2006. С. 71-77.
2. Скалкин В. Л. Обучение монологическому высказыванию. Київ : Радянська школа, 1983. 119 с.
3. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.
4. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2009. 374 с.
5. Баранник Д. Х. Усний монолог: загальні особливості мовної культури. Дніпропетровськ : ВДУ, 1969. 144 с.
6. Бевзенко С. П., Литвин Л.П., Семеренко Г.В. Сучасна українська мова. Синтаксис. Київ : Вища школа, 2005. 270 с.
7. Barron, B. When Smart Groups Fail. *The Journal of the Learning Sciences*. Issue 12. 2003. P. 307-359.
8. Barron, B., & Darling-Hammond, L. Teaching for meaningful learning: A review of research on inquiry-based and cooperative learning. *Powerful Learning: What We Know About Teaching for Understanding*. San Francisco, CA: Jossey-Bass. 2008. P. 11-71. (288 p.)

9. Кочетунова М. Метод проектів у навчанні мови: теорія і практика [Електронний ресурс]. URL: <http://www.itlt.edu.nstu.ru/article4.php>

Ruda Iryna,
студентка групи ФІЛ-11а
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

CATERING FOR DIFFERENT LEARNING STYLES IN LANGUAGE LEARNING

Every person on the Earth is unique. Even twins are not the same. We all have different brains, types of thinking and certain distinguishing features. So, it is not surprising that we all learn, experience and receive the information from this world in different ways too. Some people learn with their ears, some people learn with their eyes and others learn with their hands. Of course, the learner diversity is not an easy task for teachers, because it is pretty challenging to provide an effective way of learning English for each type of learner. That`s why the problem of catering for different learning styles in language learning is still to be actual nowadays.

The importance of catering for learner diversity is almost universally recognized [1]. To make classroom teaching effective, teachers have to abandon the illusion that there exists some “one-size-fits-all” approach to teaching. Instead, they need to be responsive to the individual differences among students in terms of ability, readiness, interests, and so on, and appropriately address these diversities by adjusting their teaching content, instructional strategies, and assessment schemes [1].

Learning styles and preferences take on a variety of forms—and not all people fit neatly into one category. But generally speaking, these are the most common types of learners: visual, auditory and kinesthetic [2].

Visual learners prefer the use of images, maps, and graphic organizers to access and understand new information [3]. Visual learners often need more time to process learning materials and visual cues [4]. These people will use phrases such as

‘show me’, ‘let’s have a look at that’ and will be best able to perform a new task after reading the instructions or watching someone else do it first. These are the people who will work from lists and written directions and instructions. To boost knowledge and support this type of learner, teacher should:

- Use maps, flow charts, or webs to organize materials;
- Highlight and color code books/notes to organize and relate material;
- Have students pick out key words and ideas in their own writing and highlight them in different colors to clearly reveal organizational patterns;
- Write out checklists of needed formulas, commonly misspelled words, etc;
- Write out and use flash cards for review of material;
- Draw pictures or cartoons of concepts;
- Write down material on slips of paper and move them around into proper sequence. (Can be done on PC too);
- Use the chalkboard (them and you) to note important information;
- If using the computer, have the student experiment with different font sizes and styles to enhance readability [5].

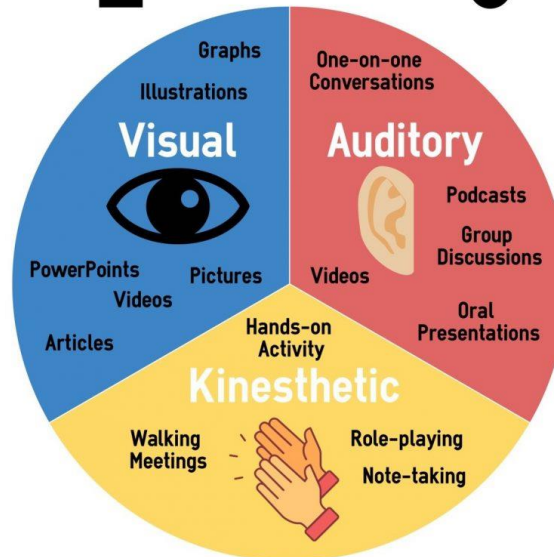
Auditory learners best understand new content through listening and speaking in situations such as lectures and group discussions. Aural learners use repetition as a study technique and benefit from the use of mnemonic devices [3]. They don’t like silent work environments and don’t respond well to long-winded instructions over email. But they’re often good at writing responses and putting reports together – they just need to talk things through first. To help auditory learners absorb new information faster, teacher should encourage group-learning activities and team discussions where they can bounce ideas off others. In addition, it will be great to allow them to listen to music while they work and learn. For online training, they can use voice-over videos, audio-recordings and uploaded in-house training recordings that they can rewind and listen to again as needed [4]. There are also some other ideas of appropriate tasks for this type of learners:

- Engage the student in conversation about the subject matter;
- Question students about the material;
- Ask for oral summaries of material;
- Have them tape lectures and review them with you;
- Have them tape themselves reviewing material and listen to it together;
- Read material aloud to them;
- Use a talking calculator;
- Have them put material to a rhythm or tune and rehearse it aloud [5].

Students who are kinesthetic learners best understand information through tactile representations of information. These students are hands-on learners and learn best through figuring things out by hand (i.e. understanding how a clock works by putting one together) [3]. They thrive when mimicking real-life situations, solve problems through a trial-error method, or touch and handle objects. All this adds up to them having the hardest time sitting through conventional, theory-based training in boardrooms [4]. These people will use phrases such as ‘let me try’, ‘how do you feel?’ and will be best able to perform a new task by going ahead and trying it out, learning as they go. These are the people who like to experiment, hands-on, and never look at the instructions first! For catering kinesthetic type of learners, teacher also can:

- Write out checklists of materials to be learned or looked for;
- Trace words and diagrams on paper;
- Use textured paper and experiment with different sizes of pens, pencils, and crayons to write down information;
- Use role play or dramatize concepts. Students can move objects around to dramatize a concept or act out the concept themselves;
- Ask the student to envision a scene in which the material to be learned is being used or acted out somehow. For example: a student could imagine being a character in a novel;

LEARNING STYLES

- Have the student take notes (on paper, word processor, in textbooks) while reading or listening;
- Use some form of body movement (snapping fingers, pacing, mouthing ideas) while reciting material to be learned [5].

Learning styles [8]

There are many benefits associated with catering to different learning styles and multiple intelligences in the classroom setting. Children will have a better learning experience when they have multiple ways to access the content in the classroom. Also, by adjusting each lesson to meet the needs of the individual, every student in the classroom will be more engaged. It becomes a more effective learning environment for everyone [6]. Furthermore, catering for different learning styles develops language acquisition, what is very positive.

All in all, teachers should try to cater for different learning styles in language learning because it is very essential. By understanding what kind of learner the students are, teachers can gain a better perspective on how to implement these learning styles into his/her lesson plans and study techniques [3]. When learners are taught using a method that aligns with their learning style, they tend to understand the material better and retain the information for a longer period of time. This leads to better performance, increased motivation, better employee engagement, and higher confidence levels [7].

References

1. Hongbiao Yin, John Chi-Kin Lee, Zhonghua Zhang. Catering for Learner Diversity in Hong Kong Secondary Schools: Insights from the Relationships Between Students' Learning Styles and Approaches. *ECNU Review of Education*. 2020. P. 610–631. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/2096531120911800#bibr52-2096531120911800> (date of access: 05.05.2023).
2. 4 Types of Learning Styles: How to Accommodate a Diverse Group of. Rasmussen University. URL: <https://www.rasmussen.edu/degrees/education/blog/types-of-learning-styles/> (date of access: 05.05.2023).
3. Learning Styles. CORP-MAT1 (TEACH). URL: <https://teach.com/what/teachers-know/learning-styles/> (date of access: 05.05.2023).
4. Learning Styles. CORP-MAT1 (TEACH). URL: <https://teach.com/what/teachers-know/learning-styles/> (date of access: 05.05.2023).
5. VAK Learning Styles Self Assessment Questionnaire – BusinessBalls.com. BusinessBalls. URL: <https://www.businessballs.com/self-awareness/vak-learning-styles/> (date of access: 05.05.2023).
6. Knowing Your Child's Learning Style: Why Does It Matter - OWIS Singapore. One World International School - Singapore. URL: <https://owis.org/sg/blog/knowing-your-childs-learning-style-why-does-it-matter/> (date of access: 05.05.2023).
7. Learning styles: why they're important in learning and development | EdApp LMS Technology. The Mobile Learning Management System | EdApp: The Mobile LMS. URL: <https://www.edapp.com/blog/why-learning-styles-are-important/> (date of access: 05.05.2023).
8. Weiterleitungshinweis. Google. URL: <https://www.google.com.ua/url?sa=i&url=https://kingscollege.edu.my/archives/>

7911&psig=AOvVaw3F-

J1NpetQh60bOrNEWEDo&ust=1683385735716000&source=images&am
p;cd=vfe&ved=0CBEQjRxqFwoTCIjhsNi63v4CFQAAAAAdAAAAABAE

(date of access: 05.05.2023).

Semenchuk Daryna,
a student of PHIL-11a group,
Khmelnyskyi Humanitarian-Pedagogical Academy

HELPFUL/HARMFUL AFFECTIVE FACTORS IN LANGUAGE LEARNING

Affective factors play an important role in language learning, both positive and negative. Helpful factors such as motivation, self-efficacy, positive attitudes, and coping with anxiety can greatly facilitate language learning by encouraging engagement, enjoyment, and persistence in the learning process. On the other hand, harmful factors such as fear, lack of motivation, negative attitudes and low self-efficacy can hinder language learning, leading to frustration, withdrawal and lack of progress. Teachers and language learners need to be aware of these factors and work to create a positive emotional environment that supports language learning success. By recognizing and addressing these influencing factors, language learners can become more effective and confident in their language learning journey.

There are many affective factors that can impact language learning, both positively and negatively. Some helpful factors include:

Motivation: Students who are motivated to learn a language are more likely to succeed. Motivation can come from internal factors, such as a personal interest in the language or culture, or external factors, such as the desire to pass an exam or communicate with a friend [1].

Self-efficacy: Students who believe in their own ability to learn a language are more likely to succeed. This can be reinforced through positive feedback and encouragement from teachers and peers [2].

Positive attitude: Students with a positive attitude towards the language and the learning process are more likely to enjoy learning and persist in their studies.

Anxiety: Language learning can be stressful, but students who can manage their anxiety are more likely to succeed. Techniques such as deep breathing, visualization, and positive self-talk can help reduce anxiety.

On the other hand, some harmful factors are:

Anxiety: While a certain level of stress can be motivating, excessive anxiety can hinder language learning. Students who are afraid of making mistakes, of speaking in front of others, or of not understanding the material may avoid class or study altogether.

Lack of motivation: Students who lack motivation to learn a language may have difficulty finding the time or energy to study, and may not see the value in learning a language.

Negative attitude: A negative attitude towards the language or the learning process can lead to a lack of interest and motivation.

Low self-efficacy: Students who doubt their ability to learn a language may give up easily or not put in the effort needed to succeed. Negative feedback or criticism from teachers or peers can further weaken self-efficacy.

Affective factors relate to the learner's emotional state and attitude toward the target language. Research on affect in language learning is still strongly influenced by Bloom's taxonomy, which describes the affective levels of receiving, responding, valuing, organization, and self-characterization through one's value system. It has also been informed in recent years by research in neurobiology and neurolinguistics [3].

Along with the development of humanistic psychology, the affective factors in education are gaining more and more importance. The paper introduces three major

affective factors in second language acquisition, which are self-esteem, motivation and anxiety. With the expectation to play the positive role of affective factors in second language acquisition and diminish its negative influences on education, and exert the intuitive subjectivity to study, this paper analyses its application on teaching from the perspective of teachers, as well as its implication on studying from the students' perspective. For years, second language learners have been influenced by numerous factors while studying the second language, like age, society, environment and so on, among which, affective factors are of great significance. The budding field of affective factors eagerly made connections between psychological personality constructs and second language acquisition (SLA), and offered fruitful implications and applications to classroom teaching methodology . Affect means emotion or feeling. Affective factors include the learners' individual factors, the affect between the learners and that between the learners and the teachers. As for the learners' individual factors, it consists of self-esteem, inhibition, anxiety, personality, motivation, attitude, and so on. It is undoubted that the learners are limited by these complex psychological factors. In the 1980s, Krashen proposed "Affective Filter Hypothesis" (Krashen, 1985), which demonstrates the learner's motivation, attitude, anxiety and self-esteem are the major affective factors which influence SLA. These factors, like a filter, can promote or impede language input. If the second language learner has strong self-esteem, clear study purpose and moderate anxiety, they will have much more language input, which means the "affective filter" plays a weaker role [4].

Attribution theory (Weiner, 1980, 1992) is probably the most influential contemporary theory with implications for academic motivation. It incorporates behavior modification in the sense that it emphasizes the idea that learners are strongly motivated by the pleasant outcome of being able to feel good about themselves. It incorporates self-efficacy theory in the sense that it emphasizes that learners' current self-perceptions will strongly influence the ways in which they will

interpret the success or failure of their current efforts and hence their future tendency to perform these same behaviors [5].

In conclusion, affective factors can have a significant impact on language learning outcomes. Positive affective factors such as motivation, self-efficacy, positive attitude, and anxiety management can greatly enhance language learning and promote success. Conversely, harmful affective factors such as anxiety, lack of motivation, negative attitude, and low self-efficacy can impede language learning and lead to frustration, disengagement, and a lack of progress.

It is important for language learners and teachers to recognize the role of affective factors in language learning and to work to cultivate a positive affective environment. This can be done by encouraging and reinforcing positive attitudes and self-efficacy beliefs, providing opportunities for language learners to succeed and receive positive feedback, and implementing strategies to manage anxiety and stress.

Furthermore, it is important to acknowledge that affective factors are complex and can vary between individuals and contexts. Therefore, language teachers should consider the individual needs of their students and adapt their teaching methods to create a supportive and engaging learning environment. By taking into account the affective factors that impact language learning, language learners can become more effective and confident in their language learning journey, and ultimately achieve greater success in acquiring and using a new language.

References

1. Affect in Language Learning: Motivation. Nada's Island. URL: <https://nadabs.tripod.com/motivation/> (date of access: 05.05.2023).
2. Cherry K. How Self Efficacy Helps You Achieve Your Goals. Verywell Mind. URL: <https://www.verywellmind.com/what-is-self-efficacy-2795954> (date of access: 05.05.2023).

3. Second language acquisition. *Elt World Wiki*. URL: https://elt.fandom.com/wiki/Second_language_acquisition (date of access: 05.05.2023).

4. Bao Y., Liu S. The Influence of Affective Factors in Second Language Acquisition on Foreign Language Teaching. *SCIRP Open Access*. URL: <https://www.scirp.org/journal/paperinformation.aspx?paperid=108151> (date of access: 04.05.2023).

5. NETSHISAULU M. AFFECTIVE FACTORS IN SECOND LANGUAGE ACQUISITION. *Academia.edu – Share research*. URL: https://www.academia.edu/27962046/AFFECTIVE_FACTORS_IN_SECOND_LANGUAGE_ACQUISITION (date of access: 04.05.2023).

Severina Tetiana,

Associate Professor of Foreign Languages Department,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical academy

CONTENT LANGUAGE INTEGRATED LEARNING IN TEACHING ENGLISH TO UNIVERSITY STUDENTS

Content and Language Integrated Learning, or CLIL, is an approach to teaching a foreign language that has gained increasing popularity over the years. Through CLIL, students not only learn a second language but also learn about a topic totally new to them. Therefore the success of this approach relies on the integration of the new language and the new learning content.

There have been several recent studies on CLIL, focusing on various aspects of this teaching approach: on the effect of CLIL on language achievement (Admiraal W., Westhoff G., and de Bot K. [5], Dalton-Puffer C. [6], Roquet H., and Pérez-Vidal C. [4]); on implementation of CLIL (Maldonado-García M. I. [3]); on the impact of technology in CLIL on students' collaboration and communication (Coyle D., Hood

Ph., March D. [1]); on the effectiveness of CLIL in promoting language and content learning in primary and secondary education (De Graaff R. [2]).

The present study sets out to examine the potential benefits of applying CLIL in teaching English to students of pedagogical institutions.

Content and Language Integrated Learning involves the integration of language learning with the teaching of content subjects such as mathematics, science, history, geography, etc [1]. The goal of CLIL is to create an immersive learning experience where students not only learn a foreign language but also acquire knowledge in a specific discipline [2].

In Dorothy Zemach's point of view, a successful CLIL program depends on the cooperation between language teachers and content teachers. Each is an expert in his or her own field, so they need to share both their respective principles and information [8]. A content teacher is someone who teaches a subject – for example, music, architecture, or biology. However, using CLIL as an approach is more than just switching to English to teach another subject. Content teachers are not normally experts in language acquisition or pedagogy. Therefore, to teach their subjects, content teachers usually require some amount of training and might also use both their students' native language and English, a technique known as translanguaging. They'll also depend on the support of the language teacher.

The language teacher is primarily responsible for teaching English (or another language), but in CLIL methodology, he or she also supports the content teacher by introducing relevant vocabulary and functional language related to a given subject (history or biology, for example) and by emphasizing critical thinking.

For instance, the content teacher explains the water cycle through pictures, demonstrations, English, and if necessary, the students' first language (or L1). In tandem, the English teacher might cover language for explaining sequences and processes (first, next, then, after that), language for cause and effect (because of, due to, results in), and word forms (vapor, evaporate, evaporation).

On the institutional level, a successful CLIL program needs a cooperative organizational structure, which means there has to be a way for the content teacher and the language teacher to work with each other, such as a set place and time to meet and coordinate lessons. This is helped by a supportive school administration that is willing to provide comprehensive CLIL training, appropriate materials, adequate funding, and time.

Finally, the program will depend on willing students and parents who understand the program's methods and goals. Students might need to work in new and unfamiliar ways, so it's important that they and their families trust the teachers and the program.

Klimova B. pointed out some benefits of using CLIL in teaching English to university students [7]. Firstly, CLIL allows students to acquire a deeper understanding of the subject matter. When students learn a language through content, they are more likely to remember and understand the concepts being taught. They are also able to see how the language is used in context and how it relates to the real world.

Secondly, CLIL helps students to develop their language skills more effectively. Learning a language through content means that students are exposed to a range of vocabulary and grammar structures in a meaningful context. They are also more likely to use the language in a communicative way, as they are required to use the language to discuss and analyze the subject matter.

Thirdly, CLIL helps students to develop their critical thinking skills. When learning a subject through a language that is not their own, students are forced to think about the subject matter in a different way. They are also required to analyze and interpret information, which can help them to develop their critical thinking skills.

Finally, CLIL helps students to develop their intercultural competence. When learning a subject through a foreign language, students are exposed to different

cultural perspectives. This can help them to develop an understanding and appreciation of different cultures, which is essential in today's globalized world.

There are many examples of how CLIL can be used in teaching English to university students. One example is to use literature as a means of teaching the language. In this approach, students read and analyze literary texts in English. Through this process, they are exposed to a range of language structures and vocabulary, and they also develop their critical thinking skills.

Another example is to use science as a means of teaching the language. In this approach, students learn about scientific concepts in English. They are exposed to a range of scientific vocabulary and grammar structures, and they also learn how to use the language in a communicative way to discuss and analyze scientific concepts.

A third example is to use history as a means of teaching the language. In this approach, students learn about historical events and concepts in English. They are exposed to a range of historical vocabulary and grammar structures, and they also learn how to use the language in a communicative way to discuss and analyze historical events and concepts.

Implementing CLIL in teaching English to university students requires careful planning and preparation. Firstly, teachers need to select appropriate content subjects that are relevant and interesting to the students. Secondly, teachers need to design materials and activities that are suitable for the students' level of English proficiency and knowledge of the content subject. Thirdly, teachers need to provide students with ample opportunities to practice using the language in a communicative way.

Therefore, CLIL is an effective approach to teaching English to university students. It allows students to acquire knowledge in a specific discipline while developing their language skills. CLIL also helps students to develop their critical thinking skills and intercultural competence. There are many ways to implement CLIL in teaching English, and teachers need to carefully plan and prepare to ensure its success. With proper implementation, CLIL can be a powerful tool for language learning and academic achievement.

References

1. Coyle D., Hood Ph., March D. CLIL: Content and Language Integrated Learning. Cambridge, Cambridge University Press, 2020. 170 p.
2. De Graaff R. An Observation Tool for Effective L2 Pedagogy in Content and Language Integrated Learning (CLIL). *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*. 2019. №10/5, P. 603-624.
3. Maldonado-García M. I. Improving university students' writing skills in Pakistan. *The European Educational Researcher*. 2018. №1, P. 1–16.
4. Roquet H., and Pérez-Vidal C. Do productive skills improve in content and language integrated learning contexts? The case of writing. *Applied Linguistics*. 2017. №38, P. 489–511.
5. Admiraal W., Westhoff G., and de Bot K. Evaluation of bilingual secondary education in the Netherlands: students' language proficiency in English. URL: https://www.researchgate.net/publication/27696878_Evaluation_of_bilingual_secondary_education_in_the_Netherlands_Students'_language_proficiency_in_English (date of access: 08.05.2023).
6. Dalton-Puffer C. Discourse in Content and Language Integrated Learning (CLIL) Classrooms. Amsterdam: John Benjamins. 2007. DOI: <https://doi.org/10.1075/lllt.20>. Klimova B. CLIL and the teaching of foreign languages URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/82042269.pdf> (date of access: 09.05.2023).
7. Klimova B. CLIL and the teaching of foreign languages URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/82042269.pdf>. (date of access: 09.05.2023).
8. Zemach D. What Is CLIL? The Global Trend in Bilingual Education. URL: <https://bridge.edu/tefl/blog/what-is-clil/> (date of access: 09.05.2023).

Соблова Світлана,
вчитель англійської мови,
Новоселицький ліцей Полонської ОТГ

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Входження нашої держави до європейського освітнього простору, міжнародна інтеграція всіх аспектів суспільного життя вимагає вільного володіння іноземною мовою, необхідною в будь-яких сферах людської діяльності. Мовленнєва компетенція стає вагомим фактором суспільно-економічного та культурного розвитку суспільства, в якому особистість вільно володіє іноземною мовою й може запровадити її в життя. Це сприяє підвищенню мовного статусу в умовах шкільної середньої освіти, підвищенню рівня її викладання, а також спонукає до пошуку нових підходів під час навчально-виховного процесу, зокрема, формуванню мовленнєвої компетенції учнів.

Вирішення цих питань скеровується в русло практичної діяльності, а саме допомогти учням усвідомити свою мовленнєву практику, розвивати мовленнєву інтуїцію, формувати в них навички самодіагностики при побудові зв'язних висловлювань.

Учні, щоб стати ефективними користувачами мови, повинні не тільки здобувати знання (наприклад, знати граматичні, лексичні та фонетичні форми), а й розвивати навички та вміння використання мовних форм для реальних комунікативних цілей. В учнів має бути розвинуте розуміння того, як відповідна мова використовується для спілкування. Окрім того, вміння в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі широко розвиваються за допомогою широкого набору реалістичних видів навчальних завдань, які забезпечують максимум практичних можливостей для використання мови, що вивчається.

Цей підхід вимагає відкритої атмосфери співпраці й активної участі учнів у процесі їх навчання на уроці:

- в учнів стимулюються когнітивні процеси
- учні беруть активну участь у процесі навчання
- учнів заохочують висловлювати свої думки, виражати почуття і використовувати свій досвід
- учні беруть участь в навчальній діяльності, яка імітує або створює реальні чи реалістичні ситуації
- учнів заохочують працювати разом
- учитель виконує різні ролі – інформант (informer), консультант (resource consultant), спостерігач (monitor) [2].

Ураховуючи специфіку англійської мови, перше місце займають інтерактивні технології навчання. Такі технології забезпечують потрібні умови для активізації пізнавальної та мовленнєвої діяльності школяра для формування необхідних навичок та вмінь. З цією метою застосовуються інтерактивні методи.

Інтерактивні методи – це форма навчання, у процесі якого учні і вчитель перебувають у режимі бесіди, діалогу між собою. Це співпраця, «взаємонавчання»: вчитель – учень, учень – учень. Це спільне навчання, взаємне навчання, де і учень і учитель мають рівні права, та є рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять [1].

Інтерактивна взаємодія виключає домінування конкретного учасника навчального процесу над іншим, однієї думки над іншою. Під час такого спілкування учні вчаться бути ліберальними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, ухвалювати обґрунтовані рішення. Науковці стверджують, що отримання знань, формування вмінь і навичок, розвиток особистісних якостей, набуття певних компетентностей особистості учня є

найефективнішими. Якщо в освітньому процесі використовують інтерактивні форми і методи [1].

Найефективніші інтерактивні методи навчання, які використовуються для формування комунікативної компетентності на уроках англійської мови : робота в парах, в групах, інтерактивні презентації, рольові ігри, аналіз фільмів та мультфільмів, історій і ситуацій.

Для того, щоб учні могли висловлюватися англійською мовою на уроці їх потрібно зацікавити в цьому та створити можливості для ефективного спілкування їх між собою і учителем. Учнів потрібно заохочувати ставити численні запитання і експериментувати з мовою. Матеріал навчання повинен представляти інтерес, відповідати їхньому віку і служити підставою для вирішення мовленнєвих завдань шляхом залучення учнів до обговорення змісту текстів і проблем спілкування.

Наприклад, при вивченні теми «Іграшки» в початковій школі для закріплення лексики та структури “have got/has got” учні по черзі називають, яку іграшку вони мають, взявши флеш картку або іграшку “ I have got a train”. Інший учень має сказати, яку іграшку має його однокласник “He has got a train” і т. д. Гра «Відгадай»: вчитель або учень ховає іграшку, а учні відгадують “Have you got a teddy?”

Вправа «Чи є в тебе в рюкзаку?» Учні отримують аркуші зі списком речей англійською: яблуко, олівець, булка, книжка тощо. Усі працюють в парах і опитують одне одного: “Is there/Are there... in your bag?”

Рольова гра “I went shopping yesterday”. За допомогою малюнків та мовленнєвого зразка учні працюють в парах . Кожен отримує набір карток з назвами продуктів:

- What did you buy?
- I bought bread, cheese and oranges.
- How much bread did you buy?
- I bought one loaf of bread.

- How many oranges did you buy?

- I bought 5 oranges.

Вивчаючи Present Perfect учням пропонується обговорити життєві ситуації.

Можна використати картки із запитаннями:

- Have you ever lost your keys? How did you lose them? Did you get them back?
How did you get them back?

- Have you ever been late for something? What were you late for? Why were you late?

- Have you ever had an argument? What did you fight about?

- Have ever fallen asleep during the day? Why did you fall asleep? Where did you fall asleep?

Отже, розвиток мовленнєвої компетенції на уроках англійської мови є однією з умов вільного володіння іноземною мовою. Виконуючи вправи та завдання, що формують мовленнєву компетенцію, учні розвивають пізнавальну діяльність, вчаться самостійно мислити – і вчитель лише керує навчальним процесом. Різноманітність мовленнєвих ситуацій, які можуть бути створені в класі, сприяють формуванню в учнів стійкого інтересу до вивчення іноземної мови, внутрішньої мотивації до опанування іноземною мовою. Також активізується творча діяльність школярів, розвивається культура комунікативної компетенції, учні вчаться створювати власні повідомлення, пропонувати шляхи вирішення проблем, систематизувати та порівнювати.

Список використаних джерел

1. Грицк О. І. Практичне використання інтерактивних методів навчання на уроках у початковій школі. No 27. 2011. С. 2-19.

2. Комунікативні методи та матеріали для викладання англійської мови: ознайомлювальна брошура для українських учителів англійської мови/перекл., адаптовано Л.В. Биркун. Oxford University Press, 1998. С. 7-8.

PRAISING AND CORRECTING STUDENTS WISELY

One of the key responsibilities of teachers is to praise and correct students in a manner that encourages them to learn and improve. However, it is essential that such feedback is provided in a wise and constructive manner, as it can have a significant impact on a student's motivation, self-esteem, and overall academic performance.

Praising students is an important aspect of teaching as it can help to reinforce positive behaviours and motivate students to continue making progress. However, it is important to praise students wisely to ensure that the praise is effective and does not unintentionally reinforce negative behaviours or lead to an overinflated sense of self-esteem.

There are three main types of praise that teachers most often use: *personal praise*, *effort-based praise*, and *behaviour-specific praise*. Two of these three are found to be more effective than the other.

Personal praise – this type of praise tends to focus on natural talents or skills that come easily to students, rather than the effort they put in or the techniques they use. For example, a teacher might say to a student, “You have such a beautiful singing voice!” Research has shown that this kind of praise may backfire. When students feel their abilities are outside of their control and just part of who they are, they may think they don’t have the ability to improve. This is especially true of struggling learners who aren’t as confident in their abilities and skills. Personal praise can make students less willing to risk trying new things for fear of revealing just how little talent they think they have. Instead, *focus on...*

Effort-based praise – this type of praise emphasises what students can control. Think back to the student with the beautiful singing voice. The student likely worked

hard to learn the difficult key changes in a song or to memorise the lyrics. The time spent and the strategies used are within the student's control. That's why effort-based praise, such as "I am so impressed at how hard you worked to sing that song without the music and lyrics in front of you," is more empowering than "You have such a beautiful singing voice!" The first community app for parents and caregivers of children who learn and think differently. Wunder is a place to safely connect with others while being supported by leading experts – all for free.

Behaviour-specific praise – this type of praise shows students what they did right. This is an evidence-based instructional management strategy that focuses on providing specific feedback describing your agreement with student behaviour. Provide behaviour-specific praise that clearly tells students what they did right. For example, if you have a student who is having trouble organising, you might say, "Get your homework out of your homework folder first thing this morning." Praise based on performance and specific behaviours both truly recognize the efforts and achievements of your students. When your students feel that you are genuinely expressing your recognition and telling them they are doing a good job, they are more likely to keep trying and find effective strategies to overcome obstacles [1].

The study analysed the use of praise and its impact on student engagement. A qualitative approach was employed in this study. The data obtained were analysed using Conolly et al's (1995) theory of effective praise and Jones' (2009) theory of characteristics of student engagement. The data for this study were obtained from classroom observations. The results indicated that teachers' praise of students was consistent with the theory of effective praise. Teachers observed in this study praised students in four steps: appropriate behaviour description, rationale, approval request, and positive consequence.

The results of this study also indicated positive engagement by the students after receiving praise from the teacher. The five characteristics of student engagement that emerged during classroom observations were positive body language, consistent focus, verbal participation, student confidence, and enjoyment and excitement. In

conclusion, praise, if given appropriately, will impact positive student engagement [2].

Reward is one of the teaching tools that can improve students' motivation in learning something. Rewards can be categorised into intrinsic and extrinsic rewards. The examples of external reward are tangible, verbal like praise, informational and controlling. Praise is a form of reward that can be verbal or written. Kamal and Gallahue (1980) proclaim that praise and criticism are used at a large scale to urge the wished behaviours and to transmit information.

Teachers, parents, and other educators use praise and rewards to help teach students new behaviours and to maintain or strengthen existing ones. There are other important reasons, however, to use praise and rewards (Bear, 2010, 2013; Brophy, 1981). In part, they help to build positive relationships between students and others using and receiving praise and rewards, whether in the classroom or at home. The most effective teachers and parents use praise often – and rewards more occasionally – to demonstrate warmth, care, and support. For example, a teacher may compliment a student for being kind to his peers, while a parent may surprise her daughter with a special treat after she completes her homework [3].

Correcting students wisely is so important in learning because we should teach, but not hurt, students need to feel safe and feel a friendly atmosphere, then learning process will be comfortable and effective. Every rude correction can be an emotional injury for students and students' affective factors become high, that have an influence on self-esteem and general sense of self.

Therefore, the conclusion is that praise and correction are important tools for teaching and developing students. Praise can be motivating and increase interest in learning, while correction can help students understand their mistakes and improve their skills. It is important to use both tools according to the needs and abilities of the students to promote their development and achieve success.

References

1. Morin A. The Power of Praise: A Guide for Teachers | Understood.
URL:<https://www.understood.org/en/articles/the-power-of-effective-praise-a-guide-for-teachers> (date of access: 08.05.2023).
2. National Association of School Psychologists (NASP). URL:
<https://www.nasponline.org/x55109.xml> (дата звернення: 08.05.2023).
3. Portal Jurnal Universitas Pendidikan Indonesia. URL:
<https://ejournal.upi.edu/index.php/L-E/article/download/4761/3320> (дата звернення: 08.05.2023).

Tarchevska Vira,
a student of PHIL-21e group,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy

THE WAYS TO ENGAGE STUDENTS TO EXTENSIVE READING

Extensive reading is a language learning technique that involves reading a large amount of text for pleasure and general understanding. The focus of extensive reading is on reading as much as possible, rather than analyzing every word or sentence for its meaning. It is an effective method of improving language skills, as it helps learners to develop a sense of the language and its usage, as well as build vocabulary, improve comprehension, and enhance overall reading proficiency [1].

Extensive reading can be done with any material that interests the reader, including novels, newspapers, magazines, blogs, or any other type of text. The key is to choose material that is appropriate for your level of language proficiency, as well as interesting and engaging enough to keep you motivated. Reading material that is too difficult can lead to frustration and discouragement, while material that is too easy may not provide enough challenge for learning. By choosing reading material that is interesting and engaging, learners can develop their language skills in a natural

and enjoyable way, while also expanding their knowledge and reducing stress. If you are looking for a way to improve your language skills, give extensive reading a try – you might be surprised at how much progress you can make [1].

The purpose of the article is to provide teachers and educators with practical strategies and tips for promoting extensive reading among students. The article aims to highlight the importance of extensive reading in language learning and outline the benefits of this approach. It will offer a range of ideas and techniques that teachers can use to motivate and encourage students to engage in extensive reading, including strategies for selecting appropriate reading material, creating a supportive reading environment, and integrating reading activities into the curriculum.

First of all, let`s look through some benefits of extensive reading [2].

- ✓ Extensive reading develops learner autonomy;

There is no cheaper or more effective way to develop learner autonomy. Reading is, by its very nature, a private, individual activity. It can be done anywhere, at any time of day. Readers can start and stop at will, and read at the speed they are comfortable with. They can visualise and interpret what they read in their own way. They can ask themselves questions (explicit or implicit), notice things about the language, or simply let the story carry them along [2].

- ✓ Extensive reading offers Comprehensible Input;

Reading is the most readily available form of comprehensible input, especially in places where there is hardly any contact with the target language. If carefully chosen to suit learners' level, it offers them repeated encounters with language items they have already met. This helps them to consolidate what they already know and to extend it. There is no way any learner will meet new language enough times to learn it in the limited number of hours in class. The only reliable way to learn a language is through massive and repeated exposure to it in context: precisely what ER provides [2].

- ✓ Extensive reading enhances general language competence;

In ways we so far do not fully understand, the benefits of ER extend beyond reading. There is ‘a spread of effect from reading competence to other language skills ~ writing, speaking and control over syntax.’ (Elley 1991) The same phenomenon is noted by Day and Bamford (1998: 32-39) but they even note evidence of improvements in the spoken language. So reading copiously seems to benefit all language skills, not just reading [2].

- ✓ Extensive reading helps develop general, world knowledge;

Many, if not most, students have a rather limited experience and knowledge of the world they inhabit both cognitively and affectively. ER opens windows on the world seen through different eyes. This educational function of ER cannot be emphasised enough [2].

- ✓ Extensive reading extends, consolidates and sustains vocabulary growth;

Vocabulary is not learned by a single exposure. ER allows for multiple encounters with words and phrases in context thus making possible the progressive accretion of meanings to them. By presenting items in context, it also makes the deduction of meaning of unknown items easier. There have been many studies of vocabulary acquisition from ER (Day et al 1991, Nation and Wang 1999, Pigada and Schmitt, 2006). Michael Hoey’s theory of ‘lexical priming’ (Hoey 1991, 2005) also gives powerful support to the effect of multiple exposure to language items in context [2].

- ✓ Extensive reading helps improve writing;

There is a well-established link between reading and writing. Basically, the more we read, the better we write. Exactly how this happens is still not understood (Kroll 2003) but the fact that it happens is well-documented (Hafiz and Tudor 1989) Common sense would indicate that as we meet more language, more often, through reading, our language acquisition mechanism is primed to produce it in writing or speech when it is needed. (Hoey 2005) [2].

- ✓ Extensive reading creates and sustains motivation to read more;

The virtuous circle - success leading to success - ensures that, as we read successfully in the foreign language, so we are encouraged to read more. The effect on self-esteem and motivation of reading one's first book in the foreign language is undeniable. It is what Krashen calls a 'home run' book : 'my first'! This relates back to the point at the beginning of the need to find 'compelling', not merely interesting, reading material. It is this that fuels the compulsion to read the next Harry Potter. It also explains the relatively new trend in graded readers toward original and more compelling subject matter [2].

The ability to read extensively is an important skill for students to develop. It not only enhances their literacy and comprehension skills but also helps them expand their knowledge and improve their overall cognitive abilities. However, getting students to engage in extensive reading can be a challenging task. Many students tend to view reading as a chore and lack the motivation to do it. To overcome this challenge, teachers and educators need to adopt effective strategies that can engage students in extensive reading [3].

Here are some ways to do that:

➤ **Create a reading culture in the classroom;**

Creating a reading culture in the classroom can go a long way in encouraging students to read extensively. Teachers can create a classroom library and stock it with a variety of books that cater to different interests and reading levels. They can also allocate regular reading time in the classroom and encourage students to read silently. By making reading a regular part of the classroom routine, students are more likely to view it as a normal and enjoyable activity [3].

➤ **Use technology to enhance reading;**

Incorporating technology into the reading experience can help make it more engaging and interactive for students. Teachers can use e-books, audiobooks, and digital reading platforms to provide students with access to a variety of reading materials. They can also use technology to create interactive reading activities such as

online book clubs, quizzes, and games. By making reading fun and interactive, students are more likely to be motivated to read extensively [3].

➤ **Let students choose their reading materials;**

Giving students the freedom to choose their own reading materials can help them feel more invested in the reading experience. Teachers can provide students with a list of recommended books or allow them to choose their own books based on their interests and reading level. This can help students feel more connected to the reading material and motivate them to read more extensively [3].

➤ **Integrate reading into other subjects;**

Integrating reading into other subjects can help students see the relevance and importance of reading. Teachers can incorporate reading assignments into other subjects such as social studies, science, or math. For example, students can be assigned to read biographies of famous scientists or mathematicians. This can help students see how reading can help them better understand other subjects and motivate them to read more extensively [3].

➤ **Make reading a social activity;**

Encourage students to participate in book clubs or reading circles, where they can discuss their reading with peers and share their opinions and insights with others. This can help to create a sense of community around reading and make it a more enjoyable and engaging activity. Teachers can also facilitate group discussions or debates around a particular book or topic, and encourage students to share their thoughts and perspectives [3].

➤ **Connect reading to real-life experiences;**

To make reading more relevant and meaningful to students, teachers can help them make connections between what they are reading and their own lives. For example, students could read books or articles about different careers or industries, and then research and present on a career they find interesting. Teachers could also use literature to explore social and cultural issues, and encourage students to reflect on their own experiences and beliefs. By connecting reading to real-life experiences,

teachers can help students see the value and relevance of reading, and inspire them to continue reading on their own [3].

➤ **Celebrate reading achievements;**

Recognizing and celebrating reading achievements can help motivate students to read more extensively. Teachers can create reading goals for students and reward them when they reach their goals. For example, students can be rewarded with certificates, stickers, or bookmarks for reading a certain number of books. Celebrating reading achievements can help students feel proud of their reading accomplishments and encourage them to read more extensively [3].

Conclusion

To sum up, implementing these strategies can make a significant difference in promoting extensive reading and instilling a love of reading in students. By offering a variety of reading materials, creating a supportive reading environment, setting achievable reading goals, integrating reading into the curriculum, using technology, making reading a social activity, and connecting reading to real-life experiences, teachers can inspire students to read more and develop strong reading skills.

Engaging in extensive reading has numerous benefits, including improving language proficiency, increasing vocabulary, enhancing comprehension, and developing critical thinking and analytical skills. Furthermore, it promotes creativity, imagination, empathy, and cultural awareness, all of which are important for personal growth and academic success.

In today's fast-paced digital world, where distractions abound, it is crucial to cultivate a love of reading in students. By making reading enjoyable and relevant, teachers can help students discover the joy and power of reading and equip them with a valuable lifelong skill.

References

1. Bamford, Julian and Richard Day. (2004) Extensive Reading Activities for Teaching Language. Cambridge: Cambridge University Press.

2. Hafiz, F.M and Tudor, I. (1989) ‘Extensive reading and the development of language skills.’ *ELT Journal* 43 (1) 4-13. (дата звернення: 22.04.2023).

3. Prowse, Philip. ‘What is the secret of extensive reading?’ URL: http://www.cambridge.org/servlet/file/store7/item620590/version1/CER_LALL_ART_PhilipProwseExtensiveReading.pdf. (дата звернення: 22.04.2023).

4. Extensive reading: why it is good for our students and for us. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/knowing-subject/articles/extensive-reading-why-it-good-our>. (дата звернення: 22.04.2023).

Umantsiv Margaryta,
a student of PHIL-11e group,
Khmelnyskyi Humanitarian-Pedagogical Academy

CHALLENGES FOR DEVELOPING LEARNER AUTONOMY IN LANGUAGE LEARNING

Developing learner autonomy in language learning can be a challenging task, as it requires learners to take responsibility for their own learning and become self-directed. The relevance of this problem lies in the fact that with the change and expansion of the purpose of learning foreign languages in educational institutions, there is a need to get acquainted with innovative technologies and methods of teaching the discipline in the course of specialized language training. Therefore, providing students with knowledge and skills that enable them to effectively independently regulate their studies becomes one of the goals of education. For this purpose, teachers should use such learning technologies that would give students the opportunity to master the most convenient and effective learning strategies for each of them and use them both in the classroom and in independent work on languages, which in turn would create favorable conditions for the formation of their ability for autonomous learning, since the learning process should motivate students to active learning activities, to conscious assessment of their speech behavior.

Developing learner autonomy in language learning is a crucial aspect of language education that requires learners to take an active role in their learning process. However, developing autonomy in language learning can be a challenging task for both learners and teachers.

One of the significant challenges in developing learner autonomy is the lack of motivation. Many learners may not have a clear idea of why they want to learn a language, or they may find the learning process tedious and uninteresting. Learners who lack motivation may struggle to take responsibility for their learning and become self-directed. To address this challenge, teachers can create a motivating and engaging learning environment that inspires learners to take ownership of their learning process. Teachers can also help learners identify their personal reasons for learning the language and relate the learning goals to their future academic and professional aspirations.

Another significant challenge in developing learner autonomy is the limited language proficiency of learners. Learners with limited language proficiency may struggle to apply the strategies necessary for autonomous learning. Learners who are still in the early stages of language learning may not have enough knowledge or confidence to use resources such as dictionaries, grammar books, and online resources effectively. Teachers can help learners overcome this challenge by providing guidance on how to use these resources and by gradually introducing new strategies as learners become more proficient in the language.

Limited access to resources is another significant challenge in developing learner autonomy in language learning. Learners who do not have access to a variety of resources, such as textbooks, online resources, or native speakers, may find it difficult to develop their language skills independently. To address this challenge, teachers can provide learners with a range of resources that cater to different learning styles and encourage them to explore and find additional resources that are suitable for their needs. Teachers can also create a collaborative learning environment that encourages learners to work together and learn from each other.

Another challenge in developing learner autonomy is the lack of guidance and support. Without guidance and support from teachers or other language experts, learners may struggle to identify appropriate resources and strategies for autonomous learning. Teachers can provide learners with guidance on how to set achievable goals, monitor their progress, and identify appropriate resources for their learning needs. Teachers can also provide feedback and support as learners work towards their goals, providing guidance and advice to help learners overcome obstacles and stay motivated.

Cultural and personal factors can also impact the development of learner autonomy. Different learning styles, values, and beliefs about language learning can affect learners' ability to take ownership of their learning process. Teachers can address these factors by providing a variety of learning activities that cater to different learning styles and by encouraging learners to reflect on their learning experiences and identify strategies that work best for them.

The formation of autonomy is a long process, it cannot be solved artificially. Careful, systematic work is required in each lesson, where students receive an impulse that will help them continue the process of learning the topic offline. Therefore, such issues as forms of work that would unite the teacher and students in one creative team, increase the role of independent activity of students in the entire process of educational work, the use of Internet technologies in the system of autonomous learning of a professionally oriented foreign language by students of non-linguistic specialties need further study, namely: distance learning, Internet search, computer technologies. Developing learner autonomy in language learning is a challenging task that requires a collaborative effort from learners and teachers. Addressing the challenges of developing learner autonomy requires creating a supportive and engaging learning environment, providing access to appropriate resources, and providing guidance and support to learners as they work towards their learning goals. With the right approach and support, learners can become self-

directed and confident language learners who can apply their language skills effectively in academic and professional settings.

References

1. Резнік В.Г., Лобачова С.В. Проблеми організації автономного навчання іноземних мов студентів вищої школи: сучасні методи та стратегії. «Молодий вчений». 2017. № 12.1. С. 76–78. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/12.1/18.pdf> (дата звернення: 08.05.2023).

2. Боднар С. В. Проблеми автономного навчання іноземної мови у навчальному процесі вищої школи. 2012. URL: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN20/12bsvpvs.pdf> (дата звернення: 08.05.2023).

Шковронська Наталія,
вчитель англійської мови
Дашковецького ліцею Віньковецької ОТГ

НАВЧАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Освіта нашого століття – це освіта, в першу чергу, для розвитку учня, як в подальшому перспективної, всебічно–розвиненої особистості, спроможної розвиватися та удосконалюватися протягом усього свого життя. Завдання сучасної школи - це виховання компетентної особистості, яка володіє не тільки знаннями, професіоналізмом, високими моральними якостями, але й уміє діяти адекватно у відповідних ситуаціях спілкування, застосовуючи свої знання, досвід і беручи на себе відповідальність за дану діяльність.

Із початком повномасштабного вторгнення РФ на території нашої держави ми лише зайвий раз переконалися, на скільки важливо володіти іноземними мовами. Високий рівень освіченості та вміння хоча б на

елементарному рівні розмовляти іншою мовою сприяє забезпеченню кращих умов життя, перебуваючи за кордоном, можливість успішного працевлаштування та проживання. Знання іноземної мови – це ключ, який відкриває безліч дверей у світ високоцивілізованого суспільства.

Впровадження в практику навчання іноземних мов комунікативно-орієнтованого підходу було здійснено з метою збереження і збагачення багатоймовної і культурної спадщини різних народів, для інтенсивного обміну науково-технічною інформацією, досягненнями в галузі культури, підвищення мобільності людей. Визначальним принципом цього підходу є орієнтація на оволодіння мовою як засобом спілкування в реальних життєвих ситуаціях, актуальних саме для учнів, а не для вчителів та авторів підручників. Комунікативна мовна компетенція учнів виконує вирішальну роль в реалізації практичної мети навчання іноземної мови. Виконуючи свою функцію як головного засобу спілкування, комунікативна компетенція в той же час сприяє формуванню інших видів мовленнєвої діяльності, прийомів і операцій інтелектуальної діяльності.

Актуальність досвіду полягає в тому, що змінюється сама філософія освіти та її акценти. Прагнення України вступити до Євросоюзу, входження нашої країни до Ради Європи у 1996 році стали поштовхом до зміни пріоритетів сучасної освіти: перетворення учня з носія академічних знань у людину активну, компетентну, соціально пристосовану, налаштовану не лише на спілкування щодо обміну інформацією, а й соціалізацію в суспільстві з метою практичного використання здобутих знань. Згідно з рекомендаціями Ради Європи, Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, Концепції навчання іноземних мов у середній загальноосвітній 12-річній школі та навчальних програм з іноземних мов слід виховувати творчу, інтелектуально розвинену, толерантну особистість, підготовлену та пристосовану до умов гуманізації і демократизації суспільства.

Основна ідея досвіду: розвиток комунікативної компетенції учнів (а саме діалогічного мовлення) на уроках англійської мови, занурення дітей у різноманітні ситуації, близькі до життєвих реалій; спільне вирішення проблем на основі аналізу обставин та відповідної ситуації; перетворення репродуктивного навчання на цікавий життєвий процес активного діалогу учителя з учнем, учня з іншим учнем, учня з учителем та реагування на свого співрозмовника.

Головна мета досвіду: навчити учнів коректно використовувати граматичні/ лексичні структури англійської мови в комунікативно-зорієнтованих ситуаціях, активізувати навички усного мовлення для автентичного спілкування з носіями мови, виховувати компетентну особистість, гідного громадянина демократичного суспільства.

Говоріння як вид мовленнєвої діяльності функціонує у двох формах – діалогічній і монологічній. Для правильної організації навчального процесу треба враховувати їх фактичну взаємозалежність. Я хочу більше зупинитись на розвитку діалогічного мовлення.

У своїй роботі я намагаюсь застосовувати такі прийоми навчання, які сприяють підтриманню інтересу учнів до іноземної мови, допомагають залучити всіх учнів до мовленнєвої діяльності, підвищують ефективність уроку. Наприклад, у 4 класі для вживання в мовленні питальних речень пропоную їм розпитати мене про моє улюблене заняття у вільний час, згодом пропоную запитати своїх сусідів по парті різного типу запитання, які стосуються теми уроку і т.д..

Позитивний ефект під час навчання діалогічного мовлення дає і навчальна ситуація. Використання навчальної ситуації на уроці може слугувати різним цілям навчання: розвивати навички діалогічного та монологічного мовлення, допомогти засвоєнню лексичного та граматичного матеріалу. Хотілося б нагадати про ті вимоги, які висуваються перед навчальною ситуацією. Вона має бути адекватною реальній ситуації спілкування;

виховувати уважне ставлення учнів до однокласників, почуття дружби, ініціативності, поваги до віросповідання тощо; має стимулювати мотивацію навчання; викликати в учнів інтерес до завдання, бажання добре його виконати.

Ефективною також є робота в малих групах. Це один з інтерактивних методів навчання. Учасники, розділені на маленькі групи, обговорюють проблему, а потім представляють результати всім учасникам. Тоді виникає своєрідний діалог між учасниками всіх груп.

Під час роботи над темою у “Books in our life” можна організувати дискусію в групах на тему “What is better: watching TV, reading books or searching the Internet?”

Етапи навчання діалогічного мовлення засобами рольової гри. Учні оволодівають різними типами діалогів на основі складної системи мовленнєвих навичок і вмінь, зумовлених лінгвістичними та психологічними особливостями діалогічного мовлення. Навички і вміння формуються поетапно в процесі виконання учнями системи вправ. Створюючи систему вправ з використанням рольової гри, слід виходити з того, що у навчанні діалогічного мовлення виділяють три етапи:

- 1) засвоєння учнями діалогових єдностей;
- 2) засвоєння мікродіалогів;
- 3) самостійне складання учнями власних діалогів .

Відповідно до зазначених етапів в системі вправ для навчання діалогічного мовлення розрізняють три послідовні групи:

I група – вправи на засвоєння діалогічних єдностей;

II група – вправи на оволодіння мікродіалогами на основі засвоєних діалогічних єдностей;

III група – вправи на складання учнями власних діалогів різних функціональних типів.

В усіх трьох групах вправ може застосовуватися рольова гра.

Дуже важливо організувати попереднє прослуховування діалогів різних функціональних типів. Це дасть змогу продемонструвати учням той рівень мовлення, якого вони мають досягти, або до якого наблизяться в процесі роботи над темою, побачити кінцевий результат. Тут багато залежить від уміння вчителя дати правильну настанову, зорієнтувати учнів на адекватне сприймання діалогів. Аудіювання діалогів рекомендовано проводити на перших уроках циклу, відведених для навчання власне діалогічного мовлення; за тривалістю воно займає не більше двох хвилин .

До кожної теми (або підтеми) відбираються певні діалогічні єдності, мікродіалоги-зразки та навчально-мовленнєві ситуації, на основі яких можливе складання учнями різних функціональних типів діалогу. Так, наприклад, в межах теми «Театр. Кіно. Концерт» учні оволодівають двома типами діалогів: діалогом – обміном враженнями та діалогом-домовленістю; у межах теми «Подорож» - діалогом-домовленістю; теми «Зовнішність» - діалогом-розпитуванням тощо.

Отже, освіченість, інтелект особистості, здатність постійно самовдосконалюватись, прагнути творчого підходу до вирішення проблем стають значною передумовою успіху нашого суспільства, процесу цивілізації в цілому.

Список використаних джерел

1. Місюра Т.В. Розвиток діалогічно-спонтанного мовлення на уроках англійської мови. URL: http://denyshi.at.ua/111111111/rozvitok_spontannogo_movlennja_na_urokakh_anglij_sk.pdf (дата звернення 10.03.2023)

Юзюк Наталія,
магістрантка групи МФА-51
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Федорова Олеся,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УЧНІВ

Емоційний інтелект – це здатність розуміти, усвідомлювати і управляти власними емоціями, своєю мотивацією, думками і поведінкою, регулювати свій емоційний стан, а також це вміння управляти емоційними станами інших людей, помічати їхні актуальні потреби, співпереживати і розвивати їхні сильні сторони. Розвиваючи свій емоційний інтелект, ми стаємо уважніші до себе, своїх відчуттів, бажань і потреб, водночас, це дозволяє нам краще розуміти інших людей, відчувати їхні потреби, мотиви, поведінку.

Пітер Саловей, один з засновників теорії емоційного інтелекту, вирізнив п'ять базових складових EQ:

1. Усвідомлювати свої емоції (самопізнання), тобто могли назвати те, що ми відчуваємо, ідентифікація свого емоційного стану, настрою. Вміння помічати свої емоції дозволяє краще пізнати нас самих, чому ті чи інші емоції виникають в певний момент, про що вони сигналізують, яка їхня функція в конкретний момент. Люди, котрі краще розуміють свої почуття, приймають швидкі рішення, менше вагаються, готові чути свої істинні потреби і бажання, легше досягають бажаного.

2. Управляти своїми емоціями (саморегуляція) – тобто володіти собою в певних ситуаціях, вміти при потребі визначити рамки свого впливу, заспокоїти себе, справитися з тривогою чи гнівом. Таке вміння розвиває адаптивність і стресостійкість, що дозволяє простіше проживати життєві виклики, труднощі.

3. Самомотивація – вміння управляти власними імпульсами, тобто при потребі, відкладати задоволення і приборкувати моментні бажання, щоб досягнути більшого в майбутньому. Це вміння самостійно себе надихати, знаходити особисті сенси, ставити досяжні цілі і поступово рухатися до їхньої реалізації.

4. Емпатія, розпізнавання емоцій інших людей – здатність враховувати почуття інших людей при прийнятті рішень, навик слухати і чути, дивитися і бачити емоційні стани, потреби інших людей. Таке вміння дозволяє ефективно впливати на команди, управляти персоналом, співпереживати і підтримувати.

5. Управління стосунками (соціальні навички) – побудова здорових стосунків, вміння зацікавити людей, привабити їх на свою сторону, працювати в команді, вирішувати конфлікти, бачити сильні сторони людей і допомагати їм у реалізації цілей і планів, вміння створити в команді атмосферу довіри, вислухати, прийняти різні точки зору, знайти спільні точки дотику, вміння будувати довготривалі, здорові стосунки в парі [4].

С. Могиляста визначає емоційний інтелект як структурний феномен, що містить такі компоненти: когнітивний (уявлення про емоції, сприймання та розуміння емоцій), емоційний (почуття і прагнення), адаптаційний (адаптаційні здібності) та регулятивний (вольова саморегуляція, управління емоціями).

Д. Гоулман серед невід'ємних складових емоційного інтелекту, які супроводжують учнів на шляху до успіху у дорослому житті, виділяє самосвідомість, самоконтроль, соціальну свідомість і вміння налагоджувати стосунки. Здатність використовувати та розвивати ці вміння у реальному спілкуванні забезпечує оволодіння емоційною компетентністю й формування емоційної стійкості. Емоційну стійкість визначають як врівноваженість людини в умовах емоціогенної ситуації, або здатність особи завдяки вольовим зусиллям контролювати власні емоційні прояви. Під час спілкування з іншими людьми емоційна стійкість може проявлятися у здатності особи контролювати засоби експресії емоцій і почуттів, а саме інтонацію, тембр і модуляцію голосу,

вираз обличчя, міміку, рухи й позу. До емоційного інтелекту ми також вважаємо доцільним віднести такі м'які навички, як толерантність, здатність до діалогу і кооперації [2, с. 354].

Оскільки сучасні діти зростають у суспільстві глобалізації, постмодернізму та інформаційних війн, то їх мозок природньо захищається від великого об'єму інформації, в результаті чого виникають новоутворення й абсолютно змінюється спосіб мислення.

Особливостями цього покоління можна назвати такі, як:

1. Багатозадачність та вміння робити усе швидко, але одночасне невміння концентруватись на чомусь конкретному та заглибитись у щось.
2. Креативність і творчість у виконанні складних завдань.
3. «Клипове мислення», наслідками якого є сприйняття людиною світу не цілісно, а як послідовність майже не пов'язаних між собою подій.
4. Ослаблення почуття співпереживання, відповідальності.
5. Піддатливість до маніпуляцій і впливу тощо.

Щоденні новини про вбивства, насилля, грабування та війни підвищують чутливість до переживань інших, проте ці переживання є лише короткочасними, адже сприймаються, як повсякденна рутинна. починають

Більше того, сучасні діти заплутались у вираженні власних емоцій, адже відтепер можна просто надіслати «смайлики» замість живого сміху, сліз, тривоги чи страху [3,с.114].

Проблема емоційного інтелекту активно обговорюється і висвітлюється у працях 1. Андрєвої, Н. Білик, А. Богосвятської, В. Зарицької, Т. Лапшиної та ін.

Всесвітній економічний форум у Давосі в 2016 році запам'ятався його учасникам особливою увагою до питань освіти й розвитку як запоруки розв'язання гуманітарних проблем, які є сьогодні і виникатимуть надалі. Для порівняння аналітики Форуму представили таблицю, що демонструє, які

навички були актуальні для успішної кар'єри в 2015 році і які будуть важливими у 2020-му (табл. 1) :

Актуальні навички для успішної кар'єри

2015	2020
1) Комплексне розв'язання проблем	1) Комплексне розв'язання проблем
2) Координація дій з іншими	2) Критичне мислення
3) Управління людьми	3) Креативність
4) Критичне мислення	4) Управління людьми
5) Взаємодія, ведення перемовин	5) Координація дій з іншими
6) Контроль якості	6) Емоційний інтелект
7) Сервіс-орієнтування	7) Складання суджень і ухвалення рішень
8) Складання суджень і ухвалення рішень	8) Сервіс-орієнтування
9) Активне слухання	9) Взаємодія, ведення перемовин
10) Креативність	10) Когнітивна гнучкість

Як бачимо, серед 10 навичок для успішної кар'єри 2020 року названо й емоційний інтелект, що досить особливо важливо для старшокласників, які йдуть у самостійне професійне життя. Постановка завдання вимагає розгляду літературного компоненту у науковій картині світу та образі світу старшокласника як умови формування емоційного інтелекту [1, с. 161].

Список використаних джерел

1. Білик Н.І. Літературний компонент у науковій картині світу та образі світу старшокласника як умова формування емоційного інтелекту. *Електронний збірник наукових праць Всеукраїнського круглого столу «Інтеграція змісту освіти в профільній школі»*. Полтава, 2019. Вип.11.

2. Іванова Р.О. Роль емоційного інтелекту формування іншомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи. Комплексний підхід до модернізації науки: методи, моделі та мультидисциплінарність: *матеріали II Міжнародної наукової конференції, Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця : Європейська наукова платформа Чернівці 26 серпня, 2022. С. 354-356.*

3. Козир М.В. Бречко А.О. Розвиток емоційного інтелекту майбутніх педагогів (на матеріалі творів В.О. *Серія:Педагогічні науки. Сухомлинського*). Київ, 2018. Вип.172.

4. Що таке емоційний інтелект та як його розвивати. URL: <https://www.sens.lviv.ua/shho-take-emoczijnyj-intelekt-ta-yak-jogo-rozvyvaty/> (дата звернення: 02.02.2023).

Yavorska Bohdana,
a student of PHIL-11e group,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy

INTERNET RESOURCES FOR TEACHING SPELLING

With the growing importance of online learning and the need to improve spelling skills, it is important to explore and evaluate the online resources available for teaching spelling.

In today's digital age, online learning has become the norm, and the COVID-19 pandemic has accelerated the transition to online education. As a result, the need for effective online resources for teaching spelling is more pressing than ever. Poor spelling skills can negatively affect communication, writing skills, and overall academic performance. Therefore, it is very important to identify and evaluate the online resources available for teaching spelling.

Researchers have studied the effectiveness of various online resources for teaching spelling. For example, a study by Gentry and Gilles (2017) evaluated the effectiveness of a web-based spelling intervention for poor spellers in grades 3–5. The study found that the intervention led to significant improvements in spelling skills. Another study by Chen and colleagues (2018) evaluated the effectiveness of an online spelling program and found that it was effective in improving spelling skills in second grade students [1].

The purpose of these theses is to provide important information about online resources for teaching spelling, to provide examples of such resources and their effectiveness in improving spelling skills. It can also help teachers and parents make decisions when choosing online resources for learning.

Online resources for teaching spelling are important for several reasons:

1. Accessibility: Online resources for teaching spelling are easily accessible from anywhere in the world, as long as you have an internet connection. This means that students who are unable to attend traditional classes due to location or other reasons can still benefit from quality spelling instruction.

2. Cost-effective: Online resources for teaching spelling are often free or low-cost, which makes them an affordable option for teachers and students who may not have the budget for expensive textbooks or other learning materials.

3. Variety: Online resources provide a wide range of spelling exercises and activities, which can cater to the different learning styles and needs of students. Teachers can choose from a variety of online resources to supplement their lessons and provide a more engaging and interactive learning experience for their students.

4. Convenience: Online resources can be accessed at any time and from any place, making it convenient for students to practice their spelling skills in their own time and at their own pace.

5. Feedback: Many online spelling resources provide immediate feedback to students, which allows them to learn from their mistakes and improve their spelling skills more

We suggest you consider some Internet resources using examples of phone applications effectively.

iPad Apps for Learning Spelling

1- Gappy's First Words

Gappy's First Words is a good adventure for pint-sized learners just beginning to read. Spell words to close the gaps and get Gappy home while earning the parts to redesign his colorful house. From a cozy cabin to castle with a gingerbread roof, there are over 700 creative combinations to build in the fun game that gives little learners a big start on reading.

2- Simplex Spelling

Simplex Spelling improves English spelling and reading skills by using a powerful combination of phonics lessons, spelling/word patterns, our unique “reverse phonics” approach and contextually relevant spelling rules.

3- Spell with Pip

Spell with Pip is the new spelling game from Oxford University Press which combines practice with arcade-style gameplay, and bright, beautiful graphics.

4- Alpha Writer

Utilizing fun and unique illustrations, your child will practice writing and reading, in a series of self-directed and engaging activities. Start with phonetics and then proceed to phonograms!

5- Endless Alphabet

Set the stage for reading success with this delightfully interactive educational app. Kids will have a blast learning their ABC's and building vocabulary with the

adorable monsters in Endless Alphabet. Each word features an interactive puzzle game with talking letters and a short animation illustrating the definition.

6- Pogg

Pogg is a fun educational game for young children, as well as a proven useful tool in kids' language development. It stars Pogg, a little green alien who can do all sorts of things.

7- A to Z First Words with Phonics

"First Words with Phonics" introduces a unique way of assisting children to learn reading through Synthetic Phonics, by linking the individual letter and letter combinations with its appropriate sound and effectively demonstrating the blending of sounds to achieve word pronunciation.

8- Licking Letters

Spell words by helping Hoppy lick letters as they float across the screen. Each correct spelling earns you Leapin' Loot coins that you can use to get tons of awesome clothing to dress your frog Transform your ordinary frog into the most stylish amphibian around [2].

In conclusion, online resources are an indispensable tool in the study of spelling. They provide accessibility and convenience, allowing students to learn from anywhere in the world and at their own pace. Online resources are also diverse and beneficial, allowing teachers to select effective materials for their lessons that help students learn spelling faster and improve their skills. With online resources, students can learn to spell regardless of their location or other limitations. Teachers can use various online resources to supplement their lessons and make them more interesting and effective. Therefore, online resources are an important tool in the study of spelling, which helps students take significant steps in their development and success in this area of knowledge.

References

1. J. Richard Gentry. Current Research on Spelling Instruction.12p. URL: https://www.zanerbloser.com/products/pdfs/Current_Research_on_Spelling_Instruction.pdf (дата звернення :08.05.2023)
2. 25 Ipad Apps for Learning Spelling. 2014. URL:<https://www.educatorstechnology.com/2014/02/25-ipad-apps-for-learning-spelling.html> (дата звернення :08.05.2023)
3. Steve Graham. Spelling Research and Practice. Arizona State University, 1979.16 p. (дата звернення :08.05.2023)

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Мазуренок Надія,
старший викладач кафедри іноземних мов
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ ПЕДАГОГІКИ СПІВРОБІТНИЦТВА ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У сучасному суспільстві іноземна мова є життєвою необхідністю, що відкриває великі можливості вибору професії, кар'єрного зростання, спілкування, вільного користування Інтернетом, роботи за кордоном, подорожування. Усвідомлення необхідності володіння іноземною мовою набуває все більшої актуальності. Майбутньому фахівцеві, якщо він хоче досягти успіху в професійній діяльності, знання іноземної мови є надзвичайно важливим.

Однією з визначальних основ компетентної підготовки майбутніх фахівців, важливою умовою формування позитивної мотивації вивчення

іноземної мови здобувачів вищої освіти є утвердження педагогіки співробітництва. Вона спрямована на демократизацію взаємовідносин між суб'єктами освітнього процесу, партнерську взаємодію, створення доброзичливої атмосфери, зменшення частки монологічного викладу іншомовного матеріалу та перехід до діалогічного спілкування, інтенсифікацію впровадження інноваційних методів навчання.

Ідея навчання у співпраці була детально розроблена трьома групами американських педагогів з університету Джона Хопкінса (Р. Славін), університету штату Міннесота (Роджер Джонсон і Девід Джонсон), групою Дж. Аронсона університету штату Каліфорнія. Їхні думки, наукові положення отримали свій розвиток у багатьох країнах світу, тому що сама ідея навчання у співпраці надзвичайно гуманна за своєю суттю. Значний внесок у дослідження цієї проблеми, реалізації в освітньому процесі ідей педагогіки співробітництва зробили Ш. Амонашвілі, В. Сухомлинський, В. Шаталов, В. Калашин та ін. Науковці акцентували увагу на тому, що саме педагогічне співробітництво створює сприятливі передумови для суб'єкт-суб'єктних взаємин в освітньому процесі, формування та розвитку мотивів та мотивації як навчально-пізнавальної, так і професійної діяльності [2, с. 48].

Педагогіка співробітництва є способом педагогічного мислення і практичної діяльності, який спрямований на демократизацію й гуманізацію освітнього процесу, це спільна діяльність педагога і здобувачів вищої освіти, що ґрунтується на взаєморозумінні й підтримці, на єдності їхніх інтересів і прагнень, метою якої є особистісний розвиток майбутніх фахівців [1, с. 243].

З метою формування у здобувачів вищої освіти позитивної мотивації вивчення іноземної мови необхідно реалізовувати на заняттях основні ідеї педагогіки співробітництва. Однією із провідних є ідея гуманного, чуйного, доброзичливого ставлення педагога до студентів, поваги їхніх думок та інтересів, використання ефективних стимулів навчання, викликаючи у них

емоції радості, успіху, розвитку, забезпечуючи віру в подоланні труднощів під час засвоєння складних іншомовних знань.

Однією з основних ідей педагогічного співробітництва, яку необхідно враховувати на заняттях з іноземної мови, є навчання без примушування, коли успіх, результат залежить не від оцінювання, а від багаторазового повторення лексичних одиниць, іншомовних фраз, виразів у різних граматичних конструкціях, активне вживання їх у діалогічному та монологічному мовленні [2, с. 48-49].

У педагогіці співробітництві важливою є ідея вільного вибору, яка полягає в наданні права обирати завдання, тему твору, розповіді, форму тематичного звіту (презентація, усне чи письмове повідомлення та ін.), брати участь у складанні завдань для однокласників тощо. Необхідно, щоб студенти почували себе партнерами педагога в навчанні.

У навчанні іноземної мови потрібно враховувати ідею модульного (блокового) вивчення тем та випередження, включаючи більш складний матеріал задля перспективи якісного опанування теми наступного заняття. Це дає змогу встановити логічні зв'язки, визначити головну думку, сформулювати і вирішити навчальну проблему.

Формуванню взаємин співпраці, співробітництва на занятті іноземної мови сприяє дотримання таких вимог: використання чітких, зрозумілих для учнів колективних навчальних завдань, які супроводжуються перспективою (близькою, середньою, далекою) навчальної праці; раціональна організація навчальної роботи, що спрямована на спільне розв'язання поставлених завдань; зосередження уваги студентів на досягненнях і недоліках під час виконання завдань, а також на взаєминах, що склалися під час іншомовного спілкування [3, с. 54].

Педагогіка співробітництва передбачає створення умов для самоаналізу, колективного аналізу та оцінювання діяльності кожного здобувача освіти. Коли студенти знають, що їхня праця буде оцінена не тільки педагогом, але й

колективом, вони працюють набагато старанніше. Організовуючи навчальне співробітництво студентів один з одним на заняттях з іноземної мови, викладач має враховувати загальні психологічні характеристики спільної навчальної діяльності. Єдність та взаємозв'язок змісту діяльності, структури позицій і сукупності взаємодій визначають конкретну форму і тип організації навчального співробітництва. Найпростіший тип організації спільної учбової роботи може бути створений за умови, коли спільний для групи предмет або процес навчальної діяльності розподілений на частини, а кожен студент виконує індивідуально свою частинку загальногрупового процесу разом чи окремо. Завдання формулюється так, що загальний правильний результат отримується лише тоді, якщо кожен вірно виконує свої функції. Складнішими ситуаціями є такі, за умовами яких необхідно виділити одного з учасників, який повинен передати іншим зразок чи змоделювати його за правилом, а інші повинні виконувати дії за зразком. Викладач підсумовує роботу, оцінює загальний результат, а студенти рефлексують внесок кожного [4].

У педагогічному співробітництві важливим є не лише інтелектуальний фон групи, а й виявлення, розкриття загальних життєвих цілей та цінностей кожної особистості. Для цього необхідно розвивати здібності, інтереси кожного студента в іншомовній діяльності, забезпечувати умови для розвитку його творчого потенціалу, креативності. Іншомовна мовленнєва діяльність є процесом формування та формулювання думки. Тому предмет думки повинен бути цікавим, зрозумілим і доступним для обговорення. Намагаючись сформулювати свою думку або зрозуміти чужу, студент шукає засоби і способи її вираження. Саме у цей момент на допомогу повинен прийти педагог. За таких умов заняття буде організоване як безперервне вирішення комунікативно-пізнавальних вправ. Викладач і студент разом вирішують завдання, у цьому полягає мета співробітництва [2, с. 50].

Співробітництво на заняттях з іноземної мови закладає основи мовного спілкування за допомогою моделювання реальних життєвих ситуацій. З

навчальною метою можна використовувати вправи, пояснення правил, представлення правильних зразків та конструкцій, які найкраще виражають думки і сприяють вирішенню комунікативних завдань.

Великого значення для реалізації ідей педагогіки співробітництва набуває врахування психологічних закономірностей формування позитивної мотивації. Викладач має опиратися на реальні пізнавальні інтереси та бажання студентів спілкуватися іноземною мовою, що є обов'язковою передумовою іншомовної мовленнєвої діяльності. У більшості з них такої потреби немає через відсутність мовного середовища. Однак, позитивну мотивацію у майбутніх фахівців можна розвивати за рахунок використання широкого контексту загальних пізнавальних і соціальних мотивів. Також педагог може використовувати власне навчальну мотивацію – бажання студентів дати правильну відповідь, висловити свою думку, продемонструвати свої здібності. У цьому випадку викладач опирається на позитивні емоції, які обумовлені схвальним відгуком, заохоченням високою оцінкою. Певні успіхи додають здобувачам освіти впевненості у своїх силах та сприяють формуванню потреби в іншомовному спілкуванні [2, с. 51].

У науково-методичній літературі особливий акцент робиться на позитивний вплив групового співробітництва у контексті формування позитивної мотивації щодо вивчення іноземної мови, його результативність, інтелектуальний розвиток особистості. Це все досягається завдяки компетентним діям, професійності педагога. У ситуації реалізації ідей педагогіки співробітництва розвиваються дії контролю (самоконтролю), оцінки (самооцінки). Навчальне співробітництво сприяє повноцінному формуванню індивідуальних навчальних дій в єдності всіх компонентів. Виховний ефект співробітництва обумовлює формування у ситуації спільної роботи позитивної мотивації до вивчення іноземної мови. Вона проявляється у бажанні долати труднощі в процесі засвоєння іншомовного матеріалу, розвитку умінь аудіювання, спілкування, читання та письма [4].

У творчому доробку педагогів значне місце займає реалізація ідей педагогіки співробітництва. Їхня професійна діяльність переконливо свідчить, що майбутні фахівці, які мають високі досягнення в опануванні іноземної мови, на заняттях можуть не тільки активно самостійно працювати, а й надавати індивідуальну допомогу слабшим і невпевненим студентам.

Отже, реалізація ідей педагогіки співробітництва є важливою умовою формування у здобувачів вищої освіти позитивної мотивації вивчення іноземних мов. Цілеспрямована діяльність у співпраці підвищує інтерес до навчання, значною мірою збільшує час мовленнєвої практики кожного студента, сприяє організації на заняттях високо інтелектуальної й емоційно насиченої навчальної діяльності, створює позитивний мікроклімат, формує високий рівень внутрішньої мотивації, оптимізує освітній процес.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 366 с.
2. Калошин В.Ф., Гоменюк Д.В. Педагогіка співробітництва: необхідність, сутність, практика. *Управління школою*. 2018. №13-15. С.46-63.
3. Клепанчук О.Ю. Основні напрямки педагогічного співробітництва в сучасних реаліях. *Педагогічне співробітництво як запорука розвитку вищої школи*: матеріали круглого столу за участю порадників академічних груп та викладачів факультету управління фінансами та бізнесу. Львів: ФУФБ, 2020. С.53-57. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/1_Kruhlyu-stil-2020.pdf
4. Педагогіка співробітництва: сутність, ключові ідеї, форми та методи. URL: https://osvita.ua/school/lessons_summary/upbring/31097

Мельник Руслана,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

АКТИВІЗАЦІЯ І МОТИВАЦІЯ НА СУЧАСНОМУ ЗАНЯТТІ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У сучасному глобалізованому світі знання іноземної мови стає обов'язковим компонентом професійної діяльності та забезпечує більш повноцінне дозвілля. Звідси й посилення відповідальності викладача за рівень знань іноземної мови. Соціально-афективні фактори, такі як установка, спрямованість, мотивація і активізація є важливими під час вивчення іноземної мови. Емоції тих, хто вивчає іноземну мову, відіграють ключову роль на шляху до успішного навчання. Без позитивних емоцій дуже важко говорити про успішне навчання, адже кожна навчальна поведінка є найбільш успішною тоді, коли присутні позитивні почуття учнів. Високий рівень мотивації сприяє більшій готовності до вивчення та інтенсивного використання іноземної мови. Мотивація тих, хто вивчає іноземну мову, тісно пов'язана з показниками їх пам'яті, вона вивільняє емоції і веде до розвитку інтересів, критичного мислення гарантує, що навчальна мета досягається з радістю. Вивільнені емоції в свою чергу контролюють процеси уваги, тобто впливають на свідомість і тим самим активізують когнітивні процеси. Можна сказати, що мотивація запускає самопідсилювальний цикл у процесі навчання. Сьогодні поширена думка, що відсутність мотивації у викладанні іноземної мови завжди призводить до невдоволення процесом навчання як зі сторони учнів, так і вчителів [1; 2].

Поступова диджиталізація сучасних підручників, з одного боку, і нове розуміння процесу вивчення мови, з іншого, призводять до захоплюючих імпульсів для майбутнього організації процесу викладання іноземних мов. Активізація учнів і мотивація їх до вивчення іноземної мови в

довгостроковій перспективі є провідними факторами для успішного оволодіння іншомовною комунікативною компетентністю. Мотивацію учнів необхідно стимулювати, роблячи зміст і форму занять з іноземної мови мотивуючими, тобто педагогу необхідно поєднувати все – компетенції, компетентності, наскрізні лінії, сучасні підходи і методики навчання, інноваційні форми роботи. Проте мотивація також багато в чому залежить від того, наскільки активні учні у формуванні навчального процесу. Тому мотивуюче заняття має бути активним, що свідомо надає учню активну роль і залучає його якомога більше до іншомовної комунікації [2]. Незважаючи на те, що вчитель/викладач/ментор важливі в цьому контексті, активізація учнів не може бути лише їх завданням. Важливими є і навчальні матеріали, які використовуються для навчання, і активізаційні дидактичні стратегії. Отже, розглянемо деякі з них.

Персоналізація вивчення мови. З огляду на різноманітність багатьох навчальних груп, перш за все, мається на увазі те, що учасники освітнього процесу з більшою ймовірністю братимуть активну участь у занятті, якщо їх сприймають і включають як особистість у довірливу навчальну атмосферу. Згідно з дослідженнями мозку, успішне оволодіння мовою відбувається через взаємодію з соціальним середовищем. Цей принцип також застосовується на заняттях, на яких вчитель сприяє розвитку інтегративного партнерства в навчанні за допомогою особистих «я-повідомлень», складних запитань.

Створення вибору. Один із способів віддати належне різним уподобанням у навчанні – це запропонувати справи, які дозволяють учасникам самостійно вибирати. Майже 100% навчального матеріалу заздалегідь визначено. Тому тим важливіше дати своїм учням певну свободу: поставити різні завдання та дозволити учням вибрати їх самостійно або заохотити кожного до особистого підключення до завдання, наприклад: з предметом, принесеним з дому, особистою історією, створенням шаблону інтерв'ю,

написанням звіту на запропоновану тему тощо. Це значно підвищить їх внутрішню мотивацію.

Вивчення мови – зрозумілий процес. Давно відомо, що успішні учні відрізняються від менш успішних тим, що вони використовують методи навчання, які найкраще підходять для них, і не шукають обхідних шляхів. Розкриття та усвідомлення цих шляхів навчання тими, хто вивчає мову, допомагає розпізнати індивідуальні проблеми навчання. Навчальні поради та різні стратегії навчання для окремих мовних галузей забезпечують більшу прозорість процесу навчання та усунення неефективних шляхів навчання [2]. Таким чином учасники отримують когнітивне уявлення про свій власний стиль навчання та запропоновані рішення можливих проблем.

Використання цифрових технологій для більшої інтеракції. Досягнення в галузі цифрових технологій дозволяють досягти певної автентичності та актуальності в оформленні освітнього процесу. Цифрові програми перетворюють аудиторію на вікторину: з такими програмами, як Kahoot, Quizlet тощо учні самі стають частиною рішення, а ігровий компонент забезпечує взаємодію та більше соціального навчання. Програми з новими методологічними перспективами стають частиною планування уроків: короткі, напівавтентичні відеоряди, які можна використовувати в будь-який час без будь-яких технічних зусиль, підвищують увагу учасників, а також створюють природні можливості для розмови; реалістичні робочі завдання поглиблюють мовні навички безпосередньо там, де це необхідно.

Feedback. Практика зворотного зв'язку є центральним елементом активізації учасників навчального процесу чи то в класі, чи у формі блогів/форумів тощо. Регулярний зворотний зв'язок між учителем та учасниками, а також між самими учасниками розширює спектр навчання. Викладання мови змінюється на більш незалежне проектування процесу навчання самими учасниками.

Похвала виконаної роботи, а не лише результату. Для деяких учнів навіть найменші досягнення мають велику цінність, навіть якщо результат на папері не відповідає очікуваному рівню досягнень. Необхідно хвалити своїх учнів завжди, коли видно, що вони докладають зусиль і справді захоплюються матеріалом.

Пояснення щодо вивчення певної теми. У навчальній програмі є багато тем, які постійно змінюються. Перш ніж розпочати нову тему, необхідно встановити зв'язок з темами, які вже були розглянуті (активізація попередніх знань) або просто пояснити, чому ця тема важлива. Таким чином учні швидше побачать значення наступних завдань.

Включення імен учнів у завдання. Аудиторія набагато уважніше стежить за завданнями, якщо замінити в них імена іменами своїх учнів. Активізується візуальний рівень навчання, тому що під час вирішення завдання учасники освітнього процесу завжди мають на увазі своїх однокласників/одногрупників, що також сприяє згуртованості колективу.

Отже, сьогодні не можна ігнорувати важливість мотивації у вивченні іноземної мови. Мотивація та навчання іноземної мови пов'язані на шляху до успіху в навчанні. Мотивація та активізація мають сильний стимулюючий вплив на процес вивчення іноземної мови, закликають учасників освітнього процесу до напористості, креативного мислення, рефлексії. Мотивацію учнів необхідно стимулювати, використовуючи новітні досягнення у галузі методики навчання іноземних мов, педагогіки, психології та ін. наук, роблячи зміст і форму занять з іноземної мови мотивуючими.

Список використаних джерел

1. Холмакова Ю. В. Мотивація до вивчення іноземних мов як феномен сучасної науки та практики. *«Young Scientist»*. 2016. № 4.1 (31.1). С. 103-105.
2. İşigüzel B. Die Motivation: das Hormon des Fremdsprachenunterrichts. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*. 2018. Vol. 7. P. 29-41.

Сікора Катерина,
магістрантка групи ЗМФА-51
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Фаненштель Наталія,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ

Актуальність проблеми формування іншомовної комунікативної компетентності в майбутніх вчителів початкової школи зумовлена як реформуванням початкової освіти загалом, так і новими підходами до підготовки вчителя англійської мови початкової школи.

Сучасна підготовка фахівців у будь-якій сфері здійснюється на новій концептуальній основі в межах компетентнісного, діяльнісного та особистісно-орієнтовного підходів. Однією з основних характеристик компетентнісного підходу є орієнтація на формування компетентностей, важливою серед яких є комунікативна. Від рівня сформованості комунікативної компетентності залежить наскільки успішно студент або фахівець зможуть взаємодіяти у своєму суспільстві, а успіх комунікації залежить від сформованості у співрозмовників мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей [3, с. 21].

У сучасній компетентнісній освіті чільне місце належить організації навчання на основі контексту, у якому студент виявляє свою обізнаність. Базується цей важливий процес на функціональних, життєвих ситуаціях, навчальних завданнях які, як вважає Н. Бібік, «передбачають способи діяльності залежно від предметної специфіки; за умов ситуацій, у яких учні або

студенти набувають досвіду вирішення практичних проблем і мотивованого ставлення до процесу й результату пізнання» [1].

Результатом впровадження ефективних завдань, педагогічних технологій, зміни форм та методів навчання стане підвищення рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності. Важливо зазначити, що стосовно засвоєння компетентностей науковці виділяють різні рівні її засвоєння, наприклад, мінімальний, просунутий, високий. Досягнення певного рівня засвоєння компетентностей вказує на те, які знання та навички здобув майбутній фахівець.

При поглибленому ознайомленні з роботами вітчизняних та зарубіжних науковців із проблеми формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів англійської мови, ми з'ясували, що переважна частина праць стосується визначення понять «іншомовна комунікативна компетентність», «професійна компетентність», визначення змісту та структури іншомовної комунікативної компетентності або загальних питань професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Так, поняттям «комунікативна компетентність» у науково-педагогічній літературі позначають інтегральну властивість індивіда здійснювати функціонально-спрямоване мовленнєве спілкування, тобто досягати успіху в комунікації в середовищі іншомовної культури. У структурі комунікативної компетентності виокремлюють мовний, мовленнєвий та соціокультурний компоненти, кожен із яких містить низку компетентностей. Наприклад, мовленнєвий компонент включає здатність здійснювати комунікацію в чотирьох видах мовленнєвої діяльності (читання, письмо, говоріння, аудіювання). Мовний – передбачає знання системи мови (фонетичного, граматичного, лексичного матеріалу) й правил її застосування під час здійснення іншомовної комунікації [2, с. 77].

Незважаючи на наявність значної кількості досліджень із проблеми формування професійної компетентності майбутніх учителів англійської мови в

початкових класах, подальшої розробки, на нашу думку, потребує питання сучасних підходів формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів англійської мови в початковій школі в контексті Нової української школи.

В результаті аналізу науково-методичної літератури, ми з'ясували, що деякі вчені виокремлюють певні умови, які б забезпечували формування іншомовної комунікативної компетентності фахівців, а саме: посилення особистісної зацікавленості до ефективного англійського спілкування у професійній діяльності; моделювання групових комунікаційних заходів із використанням обов'язкового зворотного зв'язку «викладач-студент»; залучення майбутніх учителів початкової школи до міжнародного англійського комунікаційного середовища [4].

До прикладу, дослідниця О. Чорна впевнена, що з метою «формування іншомовної комунікативної компетентності варто впроваджувати певні форми та напрямки навчання, спрямовані на професійну діяльність студентів: започаткування практики коротких інформаційних повідомлень іноземною мовою на заняттях з професійної підготовки; створення бази аудіоматеріалів з іноземної мови у форматі MP3 для використання студентами аудіозаписів під час самостійних занять; використання ресурсів центрів самостійної мовної підготовки та інших технічних засобів навчання іноземних мов; використання ресурсів Інтернет із метою адаптації слухачів до віртуального іншомовного середовища; використання ресурсів дистанційного навчання іноземних мов, створення електронних підручників з іноземних мов та мовного тестування» [5, с. 236].

Варто зазначити, що систематична робота над покращенням вимови і словникового запасу, міжпредметні зв'язки з основними дисциплінами, використання Інтернету, газет та журналів з іноземної мови також сприяють оволодінню студентами мовним компонентом комунікативної компетентності в навчальному процесі.

Викладене вище дає підстави стверджувати, що важливе значення для формування іншомовної комунікативної компетентності вчителя англійської мови в початковій школі відіграє не тільки освоєння здобувачами освіти базових компетентностей, що потрібні для ефективної іншомовної комунікації, але й усвідомлена комунікативно-компетентна позиція студентів, що сприяє їхньому подальшому професійному розвитку та самовдосконаленню.

Список використаних джерел:

1. Бібік Н. М. Переваги і ризики запровадження компетентнісного підходу в освіті. URL: http://lib.iitta.gov.ua/9772/1/10-35-1-PB_%20%281%29.pdf (Дата звернення 30.04. 2023)
2. Другов М. С., Максименко К. О. Сучасні підходи до формування методичної компетентності майбутніх учителів англійської мови початкової школи. *Інноваційна педагогіка: Теорія та методика навчання (з галузей знань)*. Спецвипуск 2019. С. 75-78.
3. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти. *Іноземні мови в навчальних закладах*. Педагогічна преса, 2003.
4. Кравцова Т. О. Формування професійної компетентності майбутніх молодших медичних працівників засобами проблемно-модульного навчання. *Наукові записки КДПУ ім. Винниченка: Серія: Педагогічні науки*. 2013. Вип. 120. С. 208-211.
5. Чорна О. О. Особливості та практика формування іншомовної комунікативної компетентності студентів технічних спеціальностей. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти*. 2013. № 22. С. 230-237.

Яцишина Віталія,
старший викладач кафедри іноземних мов
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

СТИЛЬ УЧІННЯ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЧИННИК ЕФЕКТИВНОСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Метою навчального процесу у вищій школі є не стільки передача інформації, скільки формування здатності особистості до самостійного здобуття знань. «Навчити вчитися!» - таким має бути лейтмотив діяльності педагогів та вихованців. Підготовка спеціалістів, в традиційному розумінні, є процесом формування професійної компетенції, яка, разом з предметними знаннями, включає в себе психологічну та соціально-психологічну готовність особистості до майбутньої діяльності.

Для кожного, хто вивчає іноземну мову, навчитись вчитися означає з'ясувати, за яких зовнішніх та внутрішніх психологічних умов індивідуальний процес пізнання є найбільш оптимальним, а також актуалізувати дані умови, у тому числі шляхом адаптації або перебудови зовнішніх факторів середовища та внутрішніх особистісних диспозицій. Індивідуальний стиль учіння (пізнання) є інтегральним утворенням, зміст якого відображає специфічні (внутрішні) індивідуальні реакції суб'єкта учіння на конкретні (зовнішні) умови педагогічного середовища, що позначаються на успішності процесу пізнання.

Розробка теорій індивідуальних стилів учіння розпочалася у 1970-х рр. і продовжилася в 1980-х рр., не втративши своєї актуальності і сьогодні, на початку 21 століття. Даний феномен вивчався в рамках розробки низки когнітивних моделей [3, 6], обґрунтування концепцій множинного інтелекту [4], автономного навчання [7], в контексті дослідження проблем учіння впродовж життя [5].

Стиль учіння особистості може виявляти набагато більший вплив на її життєдіяльність, ніж це часто сприймається. Стиль учіння не лише визначає те, як ви здобуваєте нові знання, він також детермінує спосіб, у який ви репрезентуєте свій досвід, те, як ви відображаєте інформацію, і навіть те, які вербальні засоби ви обираєте у процесі спілкування. На сьогодні існує ціла низка відомих анкетних і тестових методик, які дозволяють із значним ступенем ймовірності об'єктивно визначити стиль учіння особистості. При цьому багато з таких діагностичних процедур можливо здійснити в он-лайн режимі. Важко не визнати той факт, що кожна людина віддає перевагу окремим стилям і прийомам учіння, тобто ми володіємо набором або “репертуаром” стилів учіння, які актуалізуються у відповідних контекстах учіння.

Більшість класифікацій стилів учіння ґрунтуються на аналізі домінуючих тенденцій значної вибірки суб'єктів пізнання. Наступна розгорнута класифікація стилів учіння базується на таких п'яти системах пізнання:

1. слухання / читання (пізнання відбувається переважно через слуховий канал);
2. зорове сприйняття / візуалізація (домінує візуальний спосіб пізнання);
3. пізнання через практичний досвід / практичне пізнання (суб'єкт пізнання належить до кінетичного типу);
4. відчуття / належність (домінує спосіб учіння через соціальне / емоційне включення);
5. відбиття / оцінювання (мета когнітивні суб'єкти учіння).

Зважаючи на специфіку іноземної мови як навчальної дисципліни та враховуючи особливості структури лінгводидактичної діяльності, доречним було б запропонувати окрему класифікацію стилів учіння, що мала б не лише теоретичне, але й операційне значення. Відтак, на підставі аналізу літературних джерел та (само)спостереження вважаємо за можливе запропонувати таку класифікацію стилів учіння іноземної мови.

Аналітичний стиль учіння – перевага надається сприйняттю та осмисленню навчальної інформації, переважно стосовно структури мови. Представники даного типу учіння виявляють значний інтерес до граматики мови, успішно засвоюють матеріал за умови використання схем, класифікацій, таблиць, які структурують та узагальнюють дидактичний матеріал. Водночас у таких студентів (учнів) часто спостерігається своєрідна мовна інфантильність, невираженість комунікативної потреби. Відтак, ці суб'єкти учіння зазвичай надають перевагу індивідуальній роботі, зокрема письмовим завданням, виконанням мовних тестів.

Мнемічний стиль учіння – активно використовуються різні типи пам'яті для засвоєння змісту навчального матеріалу та для його відтворення в усній та письмовій формі, часто без його глибинного осмислення. Такі суб'єкти учіння здатні запам'ятати та відтворити значні масиви інформації в заздалегідь заданих контекстах, але не завжди виявляють гнучкість у використанні завчених структур у спонтанних комунікативних ситуаціях.

Рецептивний стиль учіння – відбувається сприйняття навчальної інформації через домінуючий (слуховий / зоровий) канал з її повним або частковим осмисленням. Такі суб'єкти учіння характеризуються низьким рівнем включення в спільну діяльність учасників педагогічного середовища, часто володіють пасивним вокабуляром та знаннями, які не знаходять вербального вираження в навчальній діяльності, але можуть стати засобом регуляції власної життєдіяльності.

Інтерактивний стиль учіння – у діяльності вивчення іноземної мови виявляє потребу до соціального та емоційного включення, актуалізовану комунікативну потребу. Саме на представників даної категорії суб'єктів учіння викладачі в основному покладаються у своїх намаганнях створити в аудиторії комунікативне мікросередовище. Виявляють мовленнєву активність як за фронтальної форми аудиторної роботи, так і особливо під час виконання проєктів, спільного розв'язання творчих завдань. Водночас, акцентуючись на

реалізації власної комунікативної та вузько соціальної потреби, представники інтерактивного типу учіння не завжди точні у виборі мовленнєвих засобів вираження, мають в арсеналі та застосовують обмежену кількість граматичних структур.

Звісно, як і будь-яка інша класифікація, запропонований вище перелік стилів вивчення іноземної мови ґрунтується на гіпертрофованому вираженні окремих тенденцій і не може бути абсолютизованим. Як не існує єдиного найкращого стилю викладання, так само не існує найбільш ефективного стилю учіння. Водночас запропоновані окремі характеристики суб'єктів різного типу окреслюють перспективні шляхи максимальної реалізації їхнього пізнавального потенціалу.

Список використаних джерел

1. Занюк С.С. Психологія мотивації: навчальний посібник. К.: Либідь, 2002. 304с.
2. Новий тлумачний словник української мови: у трьох томах. Т.1. Київ: «АКОНІТ», 2001. 926 с.
3. Dunn, R. Learning styles: Theory, research and practice. National Forum of Applied Educational Research Journal, 2000. 13, (1), pp. 3-22.
4. Gardner, H. Frames of mind: The theory of multiple intelligence. New York: Basic Books Inc, 1995. 525 p.
5. Hadley A.O. Teaching Language in Context. 2nd ed. Heinle & Heinle Publishers, 1993. 526 p.
6. Jacson, C.J. An applied neuropsychological model of functional and dysfunctional learning: Applications for business, education, training and clinical psychology. Cymeon: Australia, 2005.
7. Stevic, Earl W. Success with Foreign Languages: Seven Who Achieved it and What worked for Them. Englewood Cliffs, NJ: prentice Hall, 1989. 310 p.

БАЗОВА ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Абрамова Мар'яна,
студентка групи ФІЛ-33н
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В БАЗОВІЙ СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

Пошук оптимального шляху вирішення проблем в галузі іншомовної освіти висуває на перші позиції ідею про доцільність та ефективність використання методів, які б сприяли прискореному засвоєнню мовленнєвих одиниць, зниженню мовного бар'єру та розвитку іншомовної комунікативної компетентності. Тому сьогодні педагогікою, психологією та методикою навчання іноземних мов розглядаються й аналізуються різні методи, способи й організаційні форми навчання, як варіанти педагогічного спілкування й взаємодії між вчителем та учнями в процесі заняття [2, с. 170], адже навчання – це і є взаємодія того, хто навчає, з тим, кого навчають, з метою передачі одним і засвоєння іншим соціального досвіду [1, с. 14].

У сучасній методиці навчання іноземних мов поняття «метод» має різні тлумачення. У широкому сенсі «метод» означає шлях до поставленої мети. У вузькому сенсі метод – упорядкована діяльність вчителя на шляху до досягнення певних цілей; єдність мети, змісту, способів і засобів навчання іноземних мов [1]. Необхідною умовою вибору того чи іншого методу навчання, що підходить і вчителю, і учням, є знання інноваційних технологій навчання. Основне завдання сучасного вчителя – вибрати методи і форми організації навчальної діяльності учнів, що найкраще відповідають рівню розвитку кожного учня.

На уроках німецької мови варто використовувати методи, що стимулюють учнів до творчої, продуктивної праці, викликають прагнення до

активних дій, спілкування і висловлювання власних думок німецькою мовою. Означеним вимогам найкраще відповідають інтерактивні методи навчання. Інтерація у розумінні педагогічних методик передбачає навчання у співпраці, коли і слухачі, і педагог є суб'єктами навчання.

Найпоширенішим та дієвим методом викладання та навчання іноземних мов, безперечно, є комунікативно-орієнтований, який максимально наближений до реальних умов іншомовного середовища. Одним із засобів реалізації цього методу є активне застосування комп'ютерних технологій, тому що саме вони відкривають доступ до нових джерел інформації, активізують навчально-пізнавальну діяльність учнів, скорочують час вивчення мови, дають нові можливості для розвитку мовленнєвих навичок та їх вдосконалення, значно підвищують ефективність самостійної роботи, а також допомагають реалізувати нові методи та форми навчання [5, с. 11].

Німецькі дослідники виявили, що активність учнів віком від 14 до 19 років досягає 100% в Інтернеті, до 57% дітей віком 6–13 років також проводять більшість вільного часу в Інтернеті. Інтерес учнів до ресурсів мережі Інтернет можна використати під час організації освітнього процесу, що буде впливати на підвищення рівня мотивації до вивчення німецької мови. Саме тому серед інших методів стають досить популярними дигітальні технології. Це насамперед, – електронні технології, які працюють завдяки цифровим кодам. Вони включають в себе: підручники з цифровими додатками; інтерактивні онлайн-вправи; онлайн-журнали, статті, рекламні ролики, інтерв'ю, фільми тощо.

Готуючись до будь-якого уроку з використанням дигітальних технологій, вчитель ретельно переробляє різноманітного роду матеріали, завдяки чому відбувається творчий процес, який дозволяє інтегрувати знання в інноваційному форматі, а видовищність, яскравість, новизна комп'ютерних елементів уроку в поєднанні з іншими методичними прийомами роблять урок

незвичайним, захоплюючим, підвищують престиж вчителя серед учнів [6, с. 5–6].

З огляду на вікові особливості, окрему увагу варто приділити ігровим методам. Їх можна розділити на дві великі групи. Перша – граматичні, лексичні, фонетичні та орфографічні ігри, які сприяють формуванню мовних навичок. Звідси її назва «підготовчі гри». Оволодіння граматичним матеріалом, перш за все, створює можливість для переходу до активної мови учнів. Друга – «творчі ігри». Їх основна перспектива – можливість проявити самостійність у вирішенні мовленнєвих завдань, швидка реакція в спілкуванні, максимальна мобілізація мовних вмінь та навичок [3, с. 2].

Особливої уваги у контексті функціонального оволодіння іноземною мовою та принципу інтегрованості набуває методика предметно-мовного інтегрованого навчання (Content and Language Integrated Learning – CLIL), яка є на сьогодні досить відомою та використовується майже в усьому світі. Предметно-мовно інтегроване навчання розглядається як освітній підхід для підтримки мовного розмаїття та потужний інструмент, здатний здійснити сильний вплив на вивчення іноземних мов, адже CLIL як інноваційний підхід у навчанні, передбачає створення цілісного динамічного і мотивуючого середовища для вивчення німецької мови [4, с. 4–5]. Найбільш поширеним на сьогодні є наступне визначення CLIL – дидактична методика, яка дозволяє сформувати в учнів лінгвістичні та комунікативні компетенції нерідною мовою в тому ж навчальному контексті, в якому у них відбувається формування і розвиток загально-навчальних знань і умінь. Метод CLIL по праву вважається одним з найуспішніших сучасних методів викладання, оскільки він дозволяє поєднати вивчення відразу двох предметів, одним із яких є іноземна мова [4, с. 13]. Сьогоднішнім підліткам нецікаво вивчати іноземну мову абстрактно в межах класної кімнати у відриві від реального життя, їм потрібно конкретно знати, для чого їм стане в нагоді мова, і де її можна застосувати в житті. Ключові принципи підходу предметно-мовного інтегрованого навчання

базуються на двох основних поняттях – «мова» та «інтеграція». В ході заняття за методикою CLIL учні досліджують географію, фізику, хімію, біологію, літературу та навіть спортивні ігри за допомогою іноземної мови [4, с. 17].

Отож, варто відзначити, що сучасна методика викладання німецької мови в базовій середній школі має в своєму ресурсі велику кількість перспективних та уже перевірених досвідом методів вивчення іноземної мови, які забезпечують ефективне засвоєння учнями набутих навичок та їх використання у подальших студіях чи повсякденності.

Список використаних джерел

1. Бойко Н.В. Шкільний курс німецької мови з методикою викладання. Кам'янець-Подільський, 2008. 169 с.
2. Бойко Х. Сучасні форми роботи на уроках німецької мови. *Методика навчання іноземних мов.* №1 (16), 2019. С. 169–173. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/18955/1/49_Voiko1.pdf
3. Використання ігрових елементів на уроках німецької мови. URL: <http://znz81.zp.ua/images/metod/robota4.pdf>
4. Нагорна Н.В. Застосування стратегій методики CLIL у викладанні німецької мови. Лубни, 2022. 56 с. URL: https://ed.poippo.pl.ua/bitstream/022518134/1223/1/%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BA%D0%B0_%D0%9D%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B0.pdf
5. Терещенко О.В, Бойчук О.Ю. Планування заняття з використанням інтерактивних засобів на уроках німецької мови на середньому ступені навчання в школі. «Молодий вчений». № 4 (104). Педагогічні науки, 2022. С. 10–13. URL: <https://molodyivchenyi.ua/php/journal/article/view/4420/4346>
6. Яременко Д.С. Використання дигітальних технологій на уроках з німецької мови. 2017. 20 с. URL:

<https://docs.google.com/document/d/19VkvoB29UYd-W6LPu2ur-Vw3rEpNRU1kzFthZq06Nfw/preview?hgd=1>

Єрмоленко Катерина,
магістрантка групи СОА-22
Хмельницького національного університету
Лисак Галина,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
іншомовної освіти та міжкультурної комунікації
Хмельницького національного університету

РОЗВИТОК ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 5-6 КЛАСІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ МЕТОДУ ПОВНОГО ФІЗИЧНОГО РЕАГУВАННЯ (TPR)

Формування та розвиток лексичної компетентності є однією з ключових складових успішного вивчення іноземної мови. Актуальність проблеми формування лексичної компетентності учнів 5-6 класів зумовлюється необхідністю забезпечення активної участі школярів у процесі вивчення лексики та одночасного розвитку їхньої мовленнєвої компетенції, що часто постає викликом для педагогів. Однак існує метод, який може забезпечити ефективний механізм дій задля розвитку лексичної компетентності учнів - метод повного фізичного реагування (Total Physical Response, TPR).

Вирішенням проблеми навчання іншомовної лексики та методики формування лексичної компетентності за допомогою методу TPR займалися низка українських та зарубіжних науковців (І. Захарченко, О. Іванченко, Дж. Ешер, С. Крашен, Р. Оксфорд Н. Прабху та інші).

Мета нашого дослідження полягає у теоретичному аналізі поняття лексичної компетентності та висвітленні практичного досвіду й доцільності впровадження методу повного фізичного реагування (TPR) для формування

іншомовної лексичної компетентності учнів 5-6 класів загальноосвітньої школи.

Вважаємо за потрібне надати загальну характеристику терміну лексичної компетентності та її трактування вченими. У Загальноєвропейських рекомендаціях із мовної освіти лексична компетентність трактується як «знання та вміння користуватися словниковим запасом певної мови» [3, с. 149].

В низку методів ефективного розвитку лексичної компетентності учнів входить TPR (скорочено від повної назви методу англійською мовою «Total Physical Response») – це метод навчання іноземної мови, який був розроблений професором Джеймсом Ешером у 1960-х роках [1], [2]. Лексична компетентність при використанні цього метода опановується через використання фізичних рухів як реакції на усні стимули, команди, інструкції [4, с. 83]. Це дозволяє створити асоціації між словами та діями, що сприяє кращому запам'ятовуванню та розумінню лексики.

Вважаємо за потрібне навести класифікацію вправ на основі методу повного фізичного реагування, які буде доцільно застосовувати на уроці англійської мови з метою розвитку лексичної компетентності учнів 5-6 класів:

1. Вправи на розуміння команд: вчитель дає команди, які учні виконують фізично, наприклад: "Stand up", "Sit down", "Jump", "Turn around", "Touch your nose", тощо. Це допомагає учням розуміти та виконувати команди іноземною мовою.

2. Вправи на імітацію: вчитель демонструє різні дії або ситуації, а учні повторюють їх. Наприклад, вчитель може імітувати прийом їжі, пиття, читання книги, катання на велосипеді, плавання тощо, а учні наслідують його рухи та дії.

3. Вправи на розуміння інструкцій: вчитель дає інструкції, які учні повинні виконати, наприклад: "Touch your head and then clap your hands", "Walk to the door and then turn around", "Pick up the pen and give it to your partner". Учні слухають інструкції та виконують їх.

4. Вправи на відтворення дій: вчитель створює короткі розповіді або ситуації, а учні відтворюють їх. Наприклад, під час розповіді про подорож, учні повинні діяти так, наче вони керують машиною або летять в літаку.

5. Вправи на створення ситуацій: вчитель пропонує учням розігрувати певні ситуації або рольові ігри. Наприклад, учні можуть грати роль продавця та покупця, замовляти їжу в ресторані, запитувати котра година та інше.

Всі вищенаведені способи дозволяють використовувати мову в контексті та розвивати лексичні навички. Вони мають певну кількість переваг. По-перше, ці активності стимулюють моторні навички учнів, покращують їхню координацію та рухову активність. По-друге, такі вправи сприяють розвитку аудіативного сприйняття та розуміння мови. Учні, під дією рухів, відчують більшу впевненість у розумінні мови та лексичних одиниць. По-третє, TPR сприяє запам'ятовуванню слів та виразів завдяки їхньому активному використанню у контексті реальних дій.

Результати досліджень показують, що використання методу TPR має позитивний вплив на розвиток лексичної компетентності учнів 5-6 класів. Цей метод активізує їхню участь у навчальному процесі та забезпечує більш глибоке розуміння лексики. Учні, які використовують метод TPR, проявляють більшу мотивацію до вивчення мови та виявляють більшу впевненість у своїх знаннях.

Однак, важливо враховувати обмеження методу TPR. Він найбільш ефективний для початкового етапу вивчення мови та розвитку базової лексики. Для досягнення кращих результатів викладачам слід ретельно планувати уроки із залученням даного методу і створювати контекстуалізовані ситуації, в яких учні зможуть активно взаємодіяти з мовою. Крім того, важливо розуміти, що метод TPR є лише одним зі складників комплексного підходу до вивчення лексики та мови загалом.

Отже, наше дослідження показало, що використання методу повного фізичного реагування є ефективним засобом для розвитку лексичної

компетентності учнів 5-6 класів. Цей метод сприяє кращому запам'ятовуванню та розумінню лексики, стимулює моторні навички, поліпшує аудіативне сприйняття та розвиває впевненість учнів у використанні мови.

Список використаних джерел

1. Asher, J. J. (1965). The Total Physical Response: Learning to Listen with the Whole Body. *Modern Language Journal*, 49(1), 7-12.
2. Asher, J. J. (2003). *Learning Another Language through Actions* (6th edition). Los Gatos, CA: Sky Oaks Productions, Inc.
3. Council of Europe. *A Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Cambridge, 2001. 273p.
4. Лобода О.В. *Методика навчання англійської мови дітей дошкільного віку: навч.-метод. посіб.* Київ : Ун-т ім.. Б. Грінченка, 2013. 100 с.

Ірина Захаренко

магістрантка групи ЗМФА-51

Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Наталія Фаненштель,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземних мов

Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ДИДАКТИЧНІ УМОВИ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СТАРШИХ КЛАСАХ

В умовах сучасних викликів, пов'язаних спочатку з карантинними обмеженнями, а зараз – з воєнним станом в Україні, здобувачі освіти засвоюють навчальний матеріал, переважно комбінуючи очну та дистанційну форму навчання. Відтак, володіння методикою застосування різних моделей змішаного навчання (*blending-learning*) на сьогодні є першочерговим завданням педагогів.

Еволюція змішаного навчання на практиці вітчизняних та іноземних колег дає змогу зрозуміти, які фактори напряду впливають на результативність та розуміння здобувачами освіти інформації, яка необхідна їм для комфортного перебування у соціумі та для подальшого навчання [3]. Проаналізувавши різні підходи до умов впровадження змішаного навчання в освітній процес, ми виокремили такі спільні ключові складники, як-от: адміністративний, організаційний, технічний, педагогічний. У нашому дослідженні ми зосередили увагу на організаційно-педагогічних умовах впровадження та ефективного функціонування змішаної форми навчання старшокласників, які залежать безпосередньо від вчителя іноземної мови, а саме: значна автономія педагогів, професійний розвиток вчителя, вибір форми змішаного навчання, прозорість планування та навчальних очікувань, зрозуміла система оцінювання, співпраця з батьками, час для живого діалогу, здійснення навчально діяльності за допомогою цифрових інтерактивних систем, застосування електронних освітніх ресурсів.

Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання, яке є частиною змішаної форми навчання здійснюється відповідно до вимог законодавства з питань освіти, які встановлюються міністерством, а також захисту персональних даних (перевірка на академічну доброчесність). Правила та норми щодо формування навчального плану, тривалість рухової активності (фізкультхвилинки), вправи для очей, позакласні завдання для самопідготовки також важливі для коректного формування учнів, оскільки задачею вчителя є також фізичне здоров'я учнів [4]. У період підготовки до здачі тестів на учнів 9 й 11 класів посилюється навантаження та рівень стресу, тому необхідно забезпечити розвантаження нервової системи та контроль за цим процесом. До прикладу, в навчальних закладах Хмельницької області проводять відео-фізкульт-перерви. Це допомагає замінити розумову працю на фізичну, що в свою чергу провокує вплив викиду гормонів.

У проєкті Міністерства Освіти України, відповідно до наказу щодо дистанційної форми навчання, учням було надано привілей у самостійному визначенні використання синхронної чи асинхронної моделі навчальних курсів. Проте, необхідно дотримуватися норми, відповідно до якої не менше 50% навчального плану учні мають засвоювати в очній формі. Так, у школах м. Хмельницького було запроваджено систему навчання по тижнях. Наприклад, учні Хмельницької гімназії ім. В. Красицького 2 тижні навчаються в очній формі, а наступні 2 – дистанційно.

Реалізація змішаної форми навчання неможлива без коректного застосування електронного інформаційно-освітнього середовища, оскільки інформації на інтернет ресурсах безліч, проте селектувати її можуть лише педагоги, які володіють матеріалом для вивчення, та поняттям його актуальності, а також необхідного об'єму інформації для учнів [2].

Синхронний режим вимагає відповідної технічної підготовки як педагога, так і учнів. Тому заклади середньої освіти повинні забезпечити педагогів відповідними курсами підвищення кваліфікації щодо питань розвитку навичок роботи в синхронному режимі [4]. Окремі учні все ще ризикують отримати технічний збій під час виконання завдань, оскільки по Східній Україні наразі ведуться активні бойові дії, що провокують аварійне вимкнення світла та інтернет-мережі. Тому всі події синхронізації слід записувати у відео-файл і зберігати.

Асинхронний режим більш гнучкий у застосуванні, Проте, його об'єктивність нижча, оскільки учні можуть виконувати завдання у різний час. Щоб зменшити ризик упередженого оцінювання, варто встановити опцію проходження тесту з часовими рамками задля виконання завдання. Учні мають звикати до такого режиму навчання, оскільки без контролю може стрімко знизитись рівень підготовки здобувачів середньої освіти [4].

Застосування комунікації між педагогами та учнями при опрацюванні відео-лекцій також відіграє важливу роль. Адже під час самостійного

опрацювання відео-уроку учень має змогу призупинити відео, здійснити розширений пошук або ж вписати запитання, які він буде в змозі обговорити з вчителем на консультації.

Моделей для застосування і реалізації змішаної форми навчання існує безліч. Учням старших класів набагато легше пристосуватися до цієї форми навчання через набагато вищий рівень самоорганізації та розуміння важливості ретельного освоєння матеріалу, порівняно з учнями початкових та середніх класів [3]. Результативність при змішаній формі навчання залежить від роботи тандему – учнів та вчителів, оскільки система без забезпечення якісного навчання та контролю неможлива.

Необхідність розвитку, вдосконалення та впровадження технології змішаного навчання є питанням, яке не потребує обговорення. Ми як педагоги зобов'язані в цей непростий час надати учням всі можливі варіанти засвоєння знань, умінь та навичок, оскільки є велика необхідність в їхньому застосуванні для відбудови нашої країни.

Список використаних джерел:

1. Воротникова І. П. Інформаційно-освітнє середовище для реалізації різних форм навчання у сучасній школі. *Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах*. 2014. № 6. С. 3–10.
2. Методичні рекомендації щодо організації роботи сайту закладу освіти (із фокусом на повагу прав людини в онлайн-просторі). Громко Г., Мельник О., Сокол І., Черних О., Київ: ВАІТЕ, 2020. 20 с.
3. Сікора Я. Б. Реалізація змішаного навчання у вищому навчальному закладі. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2016. Випуск 2 (39). С. 236-238.
4. Purnima V. Blended Learning Models // Published: August 2002. P. 1. URL: <http://www.learningcircuits.org/2002/aug2002/valiathan.html> (дата звернення 31.03.2023 р.)

Кикилик Аліна,
викладач кафедри української мови та літератури
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

МЕРЕЖЕВІ ПЛАТФОРМИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО КОНТЕНТУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Сучасний шкільний навчальний процес не є статичним. Він зазнає реформування, оптимізації, модернізації з метою відповідності запитам суспільства. Освітні реформи покликані забезпечити підвищення рівня навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти.

Саме тому сьогодні зміщуються акценти зі знанневої складової на практичні уміння та навички, а саме компетентності. У закладах загальної середньої освіти впроваджується компетентнісний підхід, у центрі навчального процесу особистість кожного учня та її інтереси, усі учасники едукативного процесу активно взаємодіють між собою, застосовуються інноваційні методи та прийоми, оновлюються дидактичні засоби навчання, покращується фізичне середовище.

Сучасний урок української мови має бути синкретичним: по-перше, компетентнісно зорієнтованим, спрямованим на формування ключових життєвих компетентностей з огляду на виклики сьогодення, спрямовані на формування здатності до самореалізації в соціумі, по-друге, інноваційним із огляду на використання цифрових технологій, без яких сьогодні цивілізований простір просто не існує, по-третє, обов'язково текстоцентричним із глибоким зануренням у природу художнього чи наукового тексту, який і є головним об'єктом вивчення на уроці мови. Усі три умови підпорядковані загальній концепції – дитиноцентризму, коли епіцентром уроку є сама дитина. Дотримання цих трьох умов є запорукою ефективного уроку.

Усі ці процеси впроваджуються завдяки ідеям та концептам Нової української школи. Мета таких змін полягає у тому, щоб кожен школяр навчався у комфортній атмосфері, отримував метагнотивні знання, розкривав свій потенціал та резерви для розвитку, прагнув самовдосконалюватися, свідомо та критично оцінював явища й події, грамотно висловлював свої думки в усній та письмовій формі, переконливо обґрунтовував свої думки, творчо мислив тощо.

Збільшення інформації, інтенсивний розвиток засобів масової комунікації, інформаційно-комунікаційних технологій, інформатизація освіти та інтенсивний розвиток дистанційного навчання спричинили нові підходи до навчального процесу.

Активна модель навчання передбачає застосування методів, які стимулюють пізнавальну активність і самостійність учнів. Учень виступає «суб'єктом» навчання, виконує творчі завдання, вступає в діалог з учителем. Основні методи: самостійна робота, проблемні та творчі завдання (часто домашні), запитання від учня до вчителя і навпаки, що розвивають творче мислення.

Застосування мережевих платформ для створення навчального контенту на уроках української мови у 5–9 класах передбачає інтенсифікацію навчання, поглиблення знань, розвиток креативного мислення, формування вмінь адаптуватися до будь-якої ситуації спілкування.

Очевидно, що учителі-словесники повинні створювати навчальний контент для уроків української мови у 5–9 класах. Зазначимо алгоритм створення навчального контенту: збір інформації, аналіз цільової аудиторії, створення плану тексту, створення заголовків і підзаголовків, вибір виду контенту, вибір програми чи платформи для його створення, редагування і вичитування.

Учителі-філологи можуть використовувати в роботі електронні бібліотеки: <http://www.ae-lib.org.ua/> ; <http://lib.com.ua/> ; <http://www.chtyvo.org.ua/>

У процесі вивчення української літератури при підготовці мультимедійних уроків варто використовувати й сучасні можливості Інтернету, наприклад, сайти, рекомендовані Міністерством освіти і наук України:

www.poetryclub.com.ua/ – сучасна поезія світу, критичні матеріали про літераторів;

<http://poetry.uazone.net/> – українська поезія та фольклор, тексти сучасних пісень, переклади світової поетичної класики;

www.lib.proza.com.ua/ – твори сучасних українських і зарубіжних авторів;

www.nbuv.gov.ua/tb/ukr.html – зібрання творів українського письменства від найдавніших часів до початку ХХ століття та інші.

Широкого застосування набули візуальні та звукові фрагменти уроку (кіно, мультфільми, буктрейлери, відеоролики та інше). На файлообміннику YouTube можна знайти безліч цікавих відеосюжетів, які стосуються як окремих персоналій української літератури, так і художніх творів. Відеофрагменти можна підготувати (завантажити) завчасно або переглянути прямо на уроці в режимі он-лайн. Узагалі їх може зробити кожен учитель, якщо він уміє працювати в програмі Mave Maker чи Pinnacle Studio, необхідно лише знайти потрібний текстовий матеріал: книги, путівники, картинки, фотографії, відео, іншу інформацію в Інтернеті.

Мультимедіа є ефективною освітньою технологією завдяки властивим їй якостям інтерактивності, гнучкості, інтеграції інформації цифрового характеру (тексти, графіка, анімація), візуального зображення (відео, фотокартки, картинки), звуку (мова, музика). Імітаційне моделювання з аудіовізуальним зображенням допомагає замість абстрактного опису дати адекватне уявлення про реальні чи, навіть, уявні речі. Для створення дистанційного та переверненого навчання доречним буде використання сервісу для створення електронної стіни Padlet (<https://padlet.com/>).

Вивчення української мови має свої особливості: у кожному класі потрібно застосовувати певні електронні ресурси. Наприклад, для 5 класу найкраще підходить використання ребусів, кросвордів, цікавих завдань. Для цього можна використовувати <http://puzzlecup.com/crosswordru>. Цей сервіс допоможе без особливих старань скласти свій кросворд.

У старших класах можна ускладнювати завдання і, відповідно, застосовувати складніші програми і сервіси :

- інтерактивні вправи у SmartNotebook;
- створення презентацій в Power Point, Prezi тощо;
- створення схематичної наочності з VideoScribe;
- створення ряду інтерактивних вправ, завдань, відповідно до теми, що вивчається (використання дошки оголошень Padlet);
- створення відео в Movie Maker;
- створення асоціативних рядів за допомогою ресурсу Tagul.

Звертаємо увагу, що незважаючи на досить велику кількість освітніх ресурсів у мережі найбільш ефективними саме для учнів є ресурси, максимально наближені до потреб учнів, тобто ті, що створюються та підтримуються на рівні навчального закладу, навчального предмета, утворюючи додатковий зв'язок між учнями та вчителем, учнем й учнями, учнями та суспільством. Таким ресурсом може стати персональний сайт учителя.

Таким чином, персональний веб-сайт учителя може виконувати наступні функції створення навчального міні-середовища; поширення власного педагогічного досвіду; підвищення власного фахового рівня; підвищення рівня володіння засобами ІКТ; можливість зробити навчально-виховний процес гнучкішим за рахунок більш мобільного управління; розміщення навчальних матеріалів (програм, планів, контрольних запитань до заліку та тематичного оцінювання); допомога учням у самостійній роботі та підготовці домашнього

завдання; можливість для учнів на відстані отримувати навчальний матеріал; спілкування учнів з однокласниками та безпосередньо з учителем.

Рекомендуємо для консультування учнів, а також поглибленого вивчення окремих тем, проведення вебінарів. Він буде успішним, якщо під час його проведення будуть використовувати нові факти, пропонуватимуться для обговорення проблемні питання та ситуації з реального життя.

Вважаємо, що систематичне використання електронних засобів навчання допоможе вчителям реалізувати такі завдання: урізноманітнити форми подання інформації; різноманітними видами навчальних завдань; допомогти учням «зануритися» в художній простір твору; забезпечити зворотний зв'язок, який може бути реалізований завдяки діалогічній взаємодії учень – учитель; розширити можливості самостійної діяльності; забезпечити індивідуалізацію навчального процесу; використовувати ігрові прийоми навчання; застосувати різні види навчальної діяльності предметно-змістовного, предметно-операційного та рефлексивного спрямування; урізноманітнити етапи уроку, зокрема етапи мотивації навчальної діяльності, узагальнення навчального матеріалу, підсумки уроку.

Таким чином, можемо зробити висновок, що сьогодні існує значна кількість мережевих платформ, які допоможуть учителям-словесникам створити ефективний навчальний контент для уроків української мови та літератури у 5–9 класах. Їхнє використання внесе істотні зміни у діяльність педагога та розвиток учня як особистості, покращить навчальні досягнення здобувачів освіти із предмета.

Список використаних джерел

1. Корицька Г. Сучасні мережеві педагогічні технології в навчанні учнів української мови: блог-технології. Теоретична і дидактична філологія. Вип.18. 2014. С.51–55
2. Мобільні технології в школі: посібник для вчителя. Київ: Освіта, 2019.

175 с.

3. Наукові вимоги до формування змісту освіти. URL: https://pidru4niki.com/17660522/pedagogika/naukovi_vimogi_formuvannya_zmistu_osviti

4. Сучасна освіта. URL: <https://osvita.ua/school/method/772/>

5. Топ-10 безкоштовних онлайн-платформ для ефективної взаємодії вчителя та учнів. URL: <https://op.ua/news/osvita-v-ukraini/1599138228688>

6. Українська мова: програма для загальноосвітніх навчальних закладів: 5–9 клас. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>

Кравець Олена,
English teacher of
Bohdaniv gymnasium, Volochysk TC

MODERN ENGLISH CLASS: THE PROJECT METHOD AS A TECHNIQUE AND TOOL FOR INTERACTION BETWEEN PARTICIPANTS IN THE EDUCATIONAL PROCESS

Annotation. The article discusses the method of project-based technologies that helps to successfully design English classes, not only in the classroom, but also in a new format for teachers - online. Learning English is always viewed from a communicative perspective and is intended to form an intellectually experienced and creative personality. The article provides examples of techniques that allow you to effectively solve language problems.

Key Words: Motivation, project technology, project method, competence, distance learning, online lesson.

Today, one of the main tasks of modern education is to unlock the potential of all participants in the educational process and provide them with opportunities to

express their creative abilities. Increasing student motivation, learning efficiency and involvement of all participants in the educational process is a pressing issue today. This issue requires a continuous search for solutions that can optimize the learning process.

In teaching foreign languages, however, as well as other subjects, the priority is a person-centered approach [2]. The technologies of this approach include collaborative learning. It is the introduction of project-based technologies that will allow us to solve the tasks described above.

The development of students' creative abilities is impossible without generalization of the experience of using English classes in the system of education and upbringing. The study of English, folk culture and life should be viewed not only as students' activities aimed at learning English, but also as one of the conditions that ensure the teaching of a foreign language and the development of students' creative abilities on specific life material.

Formation of creative abilities in teenagers is based on the development of creative thinking and especially such components as: analytical, emotional, creative; ability to predict the result, the desire to synthesize the best knowledge and skills in the activity, the choice of the most appropriate solution from possible options and the ability to justify the correctness of the choice.

The most expressive areas of students' creative activity are reflected in their hobbies. These hobbies can be used to activate their cognitive activity in foreign language classes. Today, English language classes widely use the project method, which involves students in research activities, develops their creativity, independence, originality of thinking. Project activities significantly expand and enrich their knowledge in the process of working on the project, teach them to interact with each other, master the ability to use the language, and develop general intellectual skills in working with information in English. In this case, students' minds are occupied with how to solve the problem, what rational solutions to choose, where to find convincing arguments that prove the correctness of the chosen path [1].

Having sufficient experience in working on projects, the following stages of work should be highlighted:

- Stages of project work: stimulation, presentation of situations that allow identifying one or more problems on the topic under discussion. In other words, to provoke students to project work: *I've got a new flat. Would you like to learn something about it? Ask me questions! And what about you? Perhaps you'll do a project about your flat.* (activating listening / speaking)

- Choose the topic of the project. Brainstorming hypotheses for solving the identified problem. Discussion and justification of each hypothesis. At this stage, the whole audience is involved, students express their wishes, argue, and suggest something (forms of discussion).

- Practising Language skills. The teacher helps students with the selection of vocabulary (asking questions, indirect speech).

- Designing the written material. Discussion of methods of testing the accepted hypotheses in small groups (each group has a hypothesis), discussion of possible sources of information to test the hypothesis. Discussion of the presentation of the results.

- Students work in groups, composing questions, surveys to cover the topic of the project (writing, speaking)

- Collecting information through questionnaires, surveys (speaking / writing + reading / listening).

- Information processing. In this case, students can work individually and in groups, draw diagrams, schemes, summarize the information received.

- Defense of projects (hypotheses for solving the problem) of each of the groups with feedback from all those present.

- Organization and display of the material: combining all the material into a single whole and getting the final product. This can be a wall newspaper, a city (district, apartment) guide, a clamshell book, a small presentation, a conference, a magazine, etc.

This is the general format for working on a project in a classroom setting. But today we are in a situation where we are forced to switch to distance education and conduct online lessons. How do we organize such work in the conditions that life dictates? [5].

At first it seems that distance or online learning is a form of educational process that is not very effective and poses even more difficult tasks for the teacher. But on the other hand, as practice has shown, it's not so bad. After all, distance learning also has its advantages and opens up new horizons and opportunities for all participants in the educational process.

What can be offered in online learning to students:

✓ virtual diary:

students can record an audio report about their day in the chat room (My daily routine, Past Simple, Present Simple), make a video of a room tour (show your room and comment, but the main thing is to keep it within 1 minute, like in stories), make a product advertisement using Instagram as an example (it can be any subject studied in the section);

- virtual travel: with the help of virtual world maps, you can "visit" any country in the world without leaving your room;
- post a comment: we create our own closed group on a social network with a group and ask students to take a photo on the topic being studied, to sign it, to make a hashtag (working on keyword search skills), and then other students have to comment, for example, using certain vocabulary.
- Online Master Chef - a cookery project in which students make videos of themselves cooking their favorite dish, or they tell the recipe in a video while others cook. Or if a student shoots a video of himself cooking, and others write down the recipe, then we make a recipe book.
- Online shopping - creating your own online shop.

- Emoji Puzzle - using emoticons in chat, we can encrypt messages, movie or book titles, and pass secret messages to each other without others declassifying them.

There are many options for an interesting online class. The main thing is the creative spirit of the teacher, which should interest and ignite a spark in students.

Thus, comparing the project method with the traditional approach, it is worth noting its effectiveness: [3]

- is a comprehensive development of the individual: communication, research and creative skills;
- is an excellent basis for the development of communication competence in real-life situations;
- is an increase in student motivation and the involvement of all in the educational process (different levels of knowledge, different views, etc.);
- allows for a person-centered approach;
- is an opportunity for students to share their experiences and gain new ones, which helps to support self-realization and show that their opinion is important;
- helps to improve relations in the team or between the teacher and the student;
- students learn independently, discover something on their own, comprehend and apply it in life.

Basic requirements for using the project method:

1. The existence of a problem or task that is significant in research, creative terms and requires integrated knowledge and research to solve it.
2. Practical, theoretical significance of the expected results.
3. Independent (individual, pair, group) activity of students in the English language class.
4. Structuring the content of the project.

5. Use of research methods: defining the problem, the research tasks arising from it, putting forward a hypothesis of their solution, discussing research methods, drawing up the final results, analyzing the data obtained, summarizing, correcting, and concluding [4].

Using the project method in distance learning, you can get a good result, just like in a regular classroom. The tasks of the teacher in the online classroom do not change:

- consulting (in groups and individually);
- motivation of students' activities;
- drawing up a plan and support in the classroom for the preparation and defense of projects;
- commenting on students' performances;
- summarizing the results of the class;
- Analysing of students' work.

When working on projects, students are more actively involved in the activity.

Thus, from our experience, it can be noted that the projects we use in our work are independent work that is planned and implemented by students, in which language communication in a foreign language is woven into the intellectual and emotional context of another activity, namely, any game, imaginary trip or exhibition. In our opinion, the essence of the project-based methodology is that it allows students to construct the content of communication themselves, starting from the very first lesson. These classes are not limited to the acquisition of certain knowledge, skills, and abilities, but are aimed at practical actions of students, affect their emotional sphere, create a psychological environment, relaxed and natural behavior of students, and provide motivation for learning. In the classroom, the teacher provides students with opportunities to study within the framework of a given topic and independently find the necessary information not only from textbooks but also from other sources. In this case, the teacher acts as a facilitator in the classroom and becomes an equal

participant in the conversation. It is important that in this project work, the entire learning process is student-centered, taking into account their interests, life and language experience, erudition, and of course, individual abilities.

Using the project methodology in our work, we have come to the conclusion that this method is very effective in summarizing, consolidating, and repeating educational material, and especially in organizing its practical application. Particularly attractive is the fact that project-based learning actively affects the motivational sphere of the student. It is also very important that while working on the project, they learn to cooperate, and cooperative learning fosters such moral values as mutual assistance, the desire and ability to empathize; improves the overall culture of communication and social behavior in general, shapes their creativity and activity, that is, there is an inseparable process of learning and education, and leads students to practical proficiency in a foreign language.

Conclusions: The use of innovative technologies in teaching not only fuels motivation, makes lessons more diverse and interesting, but also promotes self-development. The project methodology is an effective innovative technology that provides:

1. a significant increase in the level of proficiency in language material and speaking as one of the types of speech activity;
2. increasing the level of intrinsic motivation;
3. increasing the level of independence, the level of team cohesion;
4. improving general intellectual development.

The project methodology is based on a personality-activity approach and contributes to the formation of a secondary linguistic personality, development and improvement of the primary linguistic personality, and thus to the improvement of students' foreign language communicative and intercultural competence in general.

References

1. Бегьом Ф. Проект на уроці іноземної мови. Київ: Основа, 2007. 45с.

2. Бех І.Д. Особистісно-орієнтоване виховання: посібник. Київ: ІЗМН, 2005
3. Гусельнікова Є.В. Метод проектів на уроках англійської мови з використанням Інтернет-технологій. URL: <http://www.festival/1September>
4. Дьоміна О. Метод проектів як засіб розвитку творчої особистості та ефективної співпраці учнів та учителя. Англійська мова та література, 2012
5. Подопригова Л.А. Використання Інтернет в проектній методиці: посібник. ІМВШ, 2008.

Крижановська Валерія,
магістрантка групи ЗМФА-51
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Фаненштель Наталія,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

РОЗВИТОК СПРИЙНЯТТЯ МОВИ НА СЛУХ В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ ДО ЗНО З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Зовнішнє незалежне оцінювання проводять з метою забезпечення прав осіб на рівний доступ до вищої освіти та оцінювання відповідності результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, державним вимогам. Об'єктами контролю ЗНО з англійської мови є розуміння мови на слух (аудіювання), читання і письмо як комунікативні уміння, а також лексичний і граматичний аспекти іншомовної комунікації [1, с. 4].

Ефективність складання ЗНО з англійської мови, як і більшості стандартизованих тестів, великою мірою залежить від обізнаності учнів зі стратегіями виконання різних типів завдань, з форматом і часовими обмеженнями тесту тощо. Однак, вирішальним в отриманні високих балів є

володіння учнями усіма видами мовленнєвої діяльності на рівні B1 або B2, якого неможливо досягти у короткі терміни.

До найбільш важких завдань ЗНО можна віднести завдання з аудіювання, пояснюючи це важкістю сприймання на слух текстів у певному темпі і з характерними особливостями. Аудіювання – це перша з чотирьох мовних навичок. На відміну від простого пасивного фізичного акту слухання, яке є вродженим вмінням і не вимагає жодних зусиль, аудіювання передбачає розуміння мови на слух, здатність інтерпретувати повідомлення та відповідати на нього, а отже – це активна навичка, над якою потрібно працювати [2].

До стратегій покращення навичок аудіювання можна віднести такі, як-от:

- Вправління у розумінні суті або головної мети почутого.
- Зменшення бар'єрів аудіювання.
- Розуміння конкретних деталей, наприклад проблеми.
- Розуміння упередженості спікера.
- Вправління у припущеннях та прогнозах.
- Розуміння різних акцентів.
- Аудіювання з шумом у фоновому режимі.
- Вправління у вмінні вислуховувати відповідь на поставлене питання.
- Вправління у підсумовуванні та перефразуванні.
- Вправління у вмінні розпізнавати паузи та фальстарту.
- Слухання музики, яка подобається [3].

Для розвитку навичок аудіювання учням недостатньо слухати лише вчителя, однокласників і навіть аудіозаписи з підручника. Також необхідно слухати реальних людей, які розмовляють справжньою англійською. Слухаючи природне мовлення носіїв, можна помітити, що:

- 1) Люди пов'язують слова разом. Наприклад: *turn off* > *tur-noff*
- 2) Деякі голосні зникають, коли їх вимовляють вголос. Вони стають

слабкими і майже відсутні. Наприклад: *Can I talk t[o] you?*

3) Деякі звуки і склади взагалі зникають. Наприклад: *What will [h]e do?*

4) Іноді люди скорочують або пропускають цілі слова. Наприклад: *Have you got a second? > Got a sec?* [2].

Важливо допомогти учням усвідомити, що саме спричиняє труднощі розуміння мови а слух, потім зменшити або усунути бар'єри, які вони можуть контролювати. З-поміж найпоширеніших бар'єрів можна виокремити такі, як-от: спікер говорить занадто швидко, спікер використовує розмовний стиль мовлення, фразеологізми, занадто складну лексику, незнайомий акцент, нечіткий аудіозапис, недостатньо гучний аудіозапис, учня не цікавить тема, учень не має базових знань з теми, в учня була сильна емоційна реакція на слово або думку, які він почув, учень не приділив спікеру (або запису) цілісної уваги, учень втомлений/голодний/нервує.

За наявності Інтернету і пристрою (комп'ютер, планшет, телефон) ніколи не забракне ресурсів для розвитку навички аудіювання. У ході підготовки учнів до ЗНО з англійської мови, вчитель може залучати такі ресурси, як-от: подкасти, онлайн-лабораторії та сайти з аудіювання, сайти, які спеціалізуються на новинах, музичні відео з субтитрами, мультфільми, відео з інструкціями, документальні фільми чи фільми, онлайн-лекції [3].

Окрім того, для успішного виконання завдань з аудіювання на ЗНО учню необхідно володіти достатнім лексичним запасом, опанувати стратегії та знати алгоритми виконання кожного завдання, постійно працювати із завданнями різного формату з метою розвитку критичного мислення та автоматизації навичок.

Список використаних джерел

1. Мартинюк А. П., Набокова І. Ю., Сverdлова І.О. Англійська мова. ЗНО 2021: збірник тестових завдань. Харків : Видавничий дім Весна, 2020. 136 с.

2. Listening Skills Guide. *English Club*: website. URL: <https://www.englishclub.com/listening/guide.php> (Last accessed: 23.04.2023)

3. Skills: Listening. *British Council*: website. URL: <https://learnenglish.britishcouncil.org/skills/reading> (Last accessed: 27.04.2023)

Іщук Тетяна,
старший викладач кафедри психології,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ «СТВОРЕННЯ СИТУАЦІЇ УСПІХУ» У РОБОТІ ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ

На шляху державотворення особливе місце, роль і значення належить освіті. Докорінна зміна підходів до неї та соціокультурної політики в цілому, яку переживає сучасний світ, акцентує увагу на розвитку і вихованні особистісних якостей людини. Інтеграція України у загальноєвропейський простір ставить у центр вітчизняної системи освіти пріоритет виховання особистості. Головна суть цих змін полягає в осмисленні та вивченні культуротворчого досвіду, в аналізі і рефлексії цілісного педагогічного процесу, причин труднощів та їх подолання, прогнозуванні результатів, наслідків рішень, що приймаються.

Для з'ясування філософських аспектів феномену успіху велике значення мають роботи Є. Головахи, І. Кона, Г. Тульчинського, Л. Сохань. Підхід до вивчення успіху в єдності відображуваного, мотиваційного, регуляторного аспектів ситуації успіху у навчальній діяльності окреслили такі відомі дослідники, як Б. Афананьєв, А. Бодальов, Л. Божович, Л. Виготський, О. Запорожець, О. Леонтєв, Б. Ломов, В. М'ясищев, К. Платонов. На правомірність включення ситуації успіху в навчально-виховний процес вказували І. Бех, В. Оніщук, О. Савченко. Про використання ситуації успіху в ході розв'язання завдань навчання та виховання учнів переконливо свідчать

дослідження О. Богданової, В. Басова, А. Лутошкіна, Н. Селіванової та ін. [2, с. 73].

Виникнення педагогічної технології «Створення ситуації успіху» було зумовлено самим життям. В її основу покладено особистісно орієнтований підхід процесу навчання та виховання. Ситуація успіху – це психічний стан задоволення наслідком фізичного або морального навантаження виконавця справи, творця явища.

Ситуація успіху досягається тоді, коли сама дитина визначає цей результат як успіх. Практичному психологу слід звернути увагу на цей постулат. Об'єктивна успішність діяльності школяра є зовнішнім успіхом, тому що якість результату оцінюється однокласниками. Усвідомлення ситуації успіху самим учнем, розуміння її значимості виникає у суб'єкта після подолання своєї боязкості, невміння, незнання, психологічного страху та інших видів труднощів [1, с. 6].

З педагогічної точки зору ситуація успіху – це таке цілеспрямоване, організоване поєднання умов, за яких створюється можливість досягти значних результатів у діяльності як окремо взятої особистості, так і колективу в цілому.

З психологічної точки зору успіх – це переживання стану радості, задоволення від того, що результат, до якого особистість прагнула в своїй діяльності, або співпав з її очікуваннями, або перевершив їх.

З соціально-психологічної точки зору успіх є оптимальним співвідношенням між очікуваннями оточуючих, особистості та результатами їх діяльності [4, с. 107].

У науково-психологічній літературі вчені визначають такі типи успіху:

1. Констатований успіх – школяр фіксує досягнення, радіє йому. Успіх відбувся, створив у дитини чудовий настрій, дав їй можливість пережити радість визнання, відчуття своїх можливостей, віри у завтрашній день.

2. Передбачений успіх – учень очікує на успіх, сподівається на нього. В основі такого очікування можуть бути і обґрунтовані надії.

3. Ситуація успіху – поєднання умов, які забезпечують успіх як результат цієї ситуації. Ситуація успіху – це те, що може зробити практичний психолог для успішного навчання учня і досягнення ним радості.

4. Стан неадекватного оптимізму, який проявляється у значній переоцінці своїх сил, можливостей. Основою такого стану може бути щире переконання учня в поєднанні потреб та можливостей.

5. Стан тривожного очікування – такий стан дитини, при якому вона перебуває в постійному стресі очікування події. Він виникає не миттєво, а формується поступово, підсвідомо, в результаті постійного нашарування будь-яких невдач, конфліктів, попередити або швидко ліквідувати які не вдається.

6. Узагальнюючий успіх – очікування успіху стає поступово стійкою потребою [3, с. 217].

Педагогічна технологія «Створення ситуації успіху» включає створення різноманітних видів радості, використання прийомів, за допомогою яких розгортається робота з різними категоріями дітей.

Категорія учнів «Надійні» – це школярі різного віку, які мають високий рівень розвитку здібностей, сумлінно ставляться до своїх обов'язків, активні в громадській роботі. Ці діти привчені до самостійності, впевнені в собі. У класі такі діти почуваються спокійно, впевнено, захищено. Взаємини в сім'ї, зазвичай, позитивні. Основа їх надійності в постійному переживанні радості, впевненості, задоволення. У роботі з учнями категорії «Надійні» спеціальної методики не потрібно.

У категорії учнів «Впевнені» здібності можуть бути і вищими, ніж у «надійних», але система їх роботи не настільки налагоджена. Періоди підйому, успіху змінюються розслабленням; при сумлінному ставленні до своїх обов'язків у таких школярів бувають періоди спаду. Діти дуже емоційно реагують і на досягнення, і на невдачі. В класі викликають симпатію і в однокласників, і у вчителів. Однак недоліками таких учнів є швидке звикання до успіхів, переростання впевненості в самовпевненість.

Учні третьої категорії «Невпевнені» є цілком успішними школярами, пізнавальні інтереси яких пов'язані, зазвичай, з навчанням. Мають добрі здібності і відповідально ставляться до справи. Головна їх розпізнавальна риса – невпевненість в своїх силах. Найбільш хворобливо такі діти реагують на несправедливість учителів. Вибір прийомів роботи психолога з учнем цієї категорії залежить і від особистості учня, і від взаємин, що склалися з учителем, і від конкретної ситуації.

Категорія учнів «Зневірені» – це переважно діти, які мають непогану підготовку, здібності, успіхи в навчанні. Однак після пережитої колись радості, спогадів, що здійснилися, з різних причин втратили її. Практичним психологам, які працюють з категорією дітей «Зневірені», потрібно знати, що чим менше у дитини надії на успіх, тим скоріше вона замикається в собі і проявляє щодалі психологічні захисти.

Практичні психологи в роботі з учнями можуть використовувати різні прийоми педагогічної технології. Одним з них є прийом «Здійснена радість». Надія на успіх живе в кожній дитині. Але, на жаль, не кожна надія справджується, тому що успіх гарантований лише для тих, хто прикладає до його здійснення власні зусилля. Для деяких учнів очікування успіху звичне, для деяких епізодичне, а для деяких зовсім одноразове. Шляхи створення такої ситуації різні та залежать від тих груп школярів, з якими працює психолог.

Прийом «Невтручання» передбачає максимальне надання самостійності у вирішенні проблем «надійним» учням. Краще залишити їх на деякий час у спокої і дати можливість розібратися в собі та ситуації, що склалася.

У роботі з учнями категорії «Впевнені» доречний прийом «Холодний душ». Психолог не поспішає зі схваленням, заохоченням, навпаки, дещо відтягує час.

Сутність прийому «Емоційне погладжування» – вселити дитині категорії «Невпевнені» віру в себе, похвалити за будь-що, навіть незначне; усмішкою,

поглядом дати зрозуміти учню, що наставник щирий і готовий піти на емоційний контакт.

У прийомі «Гидке каченя» для категорії учнів «Зневірені» важливо вчасно побачити, розпізнати таку дитину та створити всі можливі умови для її розвитку. Необхідно, щоб хтось повірив у неї, забажав допомогти особистості удосконалитися.

Велика роль психолога і в використанні прийому «Миша у сметані». Він ефективний для дітей, які потрапили в складну ситуацію, проте не перестають боротися до перемоги. Тому потрібно, щоб вчасно надійшла допомога як від дорослих, так і від однокласників. Потрібно підтримати прагнення школяра досягти успіху, вселити впевненість у власні сили, показати учню, що і психолог, і діти бачать у ньому особистість, яка здатна здолати труднощі.

«Неочікувана радість» – це психологічний стан задоволення від того, що результати діяльності школяра виявилися вищими від очікуваних. З психологічної точки зору неочікувана радість є результатом компетентної діяльності практичного психолога.

Суть прийому «Даю шанс» полягає в тому, що психологом підготовлена ситуація, за якої дитина має можливість неочікувано для самої себе розкрити власні можливості, здібності. Але якщо ситуація виникла поза планом, то його головне завдання – не пропустити такий шанс, правильно відреагувати, оцінити вчинок учня.

«Загальна радість», може бути підготовленою, може бути спонтанною, помітною, непомітною, висловленою, невисловленою. Загальною радістю можна вважати «ті реакції колективу, що дають можливість дитині відчувати себе задоволеною, стимулюють її зусилля, мають потрібні наслідки як для самої дитини, так і для оточуючих».

Ефективним є і прийом «Сімейна радість». Здебільшого батьки стоять на найбільш ідеальній з точки зору психології позиції: безпідставно або аргументовано, проте вірять у найкращі якості дитини. Сімейна радість

стимулюється не стільки зусиллями психолога, школярів, скільки здатністю батьків адекватно оцінювати можливості своїх дітей та їхні досягнення.

Забезпечує успіх використання прийому «Радість пізнання». Знання завжди були одним із джерел формування особистості. Дорослий, який сам переживає радість пізнання нового, завжди прагне розділити її з учнями, створити будь-якій дитині «ситуацію успіху», що дає змогу і йому відчувати цю саму радість пізнання [5, с. 133].

Мета діяльності практичного психолога полягає в тому, щоб створити ситуацію успіху для розвитку особистості дитини, дати можливість кожному відчувати радість успіху, усвідомити свої здібності, повірити у власні сили. Технологічне створення будь-якого типу ситуації успіху складається із послідовності наступних операцій: зняття страху; авансування успішного результату; приховане інструктування дитини в способах і формах здійснення діяльності; позитивна мотивація; індивідуалізація; мобілізація активності; висока оцінка.

Отже, організація роботи практичним психологом з використанням технології «Створення ситуації успіху» дає змогу розвивати індивідуальні пізнавальні здібності кожної дитини; допомагати учням пізнавати себе, самовизначатися, самореалізовуватися; формувати у дітей культуру життєдіяльності, виховувати колективізм, вміння працювати і спілкуватися в колективі.

Список використаних джерел

1. Бех І.Д. Педагогіка успіху: виховні втрати та їх подолання. *Педагогіка і психологія*. 2004. № 4. С.5–15.
2. Дмитрик І. С. Технологія виховного процесу в школі : [метод. посіб.]. Київ: Ранок, 1998. 160 с.
3. Лозова В.І. Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання. Харків: Вид. дім «ІНЖИР», 2002. 432 с.

4. Наволокова Н.П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій : [навч.- метод. посіб.]. Харків: Вид. група «Основа», 2010. 176 с.

5. Телячук В.П., Лесіна О.В. Інноваційні технології в початковій школі. Харків: Вид. група «Основа», 2007. 233 с.

Mazurenok Maryna,
Candidate of Pedagogical Sciences,
KiDS Club Manager at Al Qasr, Madinat Jumeirah, Dubai, UAE

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS OF THE ORGANIZATION OF WORK WITH CHILDREN IN OUT-OF-SCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS

An integral component of the education system, which is aimed at developing the abilities of children in the field of education, science, culture, sports, their acquisition of primary professional knowledge, the formation of abilities and skills necessary for their socialization, further self-realization, is extracurricular education. The main tasks of extracurricular education are the free development of the personality and the formation of its social and public experience; fostering respect for laws, human rights and freedoms, a sense of self-worth, responsibility for one's actions; fostering patriotism, love for one's country, respect for folk customs, traditions of other nations and peoples; fostering a respectful attitude towards the family and the elderly; creation of conditions for creative, intellectual, spiritual and physical development of children; development of an inclusive educational environment in out-of-school education institutions; formation of a conscious and responsible attitude to one's own health and the health of others, safe behavior skills; organization of children's leisure time, search for its new forms; fostering a conscious attitude to one's own safety and the safety of others; formation of a healthy lifestyle, etc. [4].

The main requirements for extracurricular work are the organization of collective interaction of children; involvement of a large number of participants in various events; creating a positive microclimate.

Features of extracurricular work are:

1. Voluntary nature of children's participation. They themselves decide on the issue of participation in certain types of work in accordance with their own interests and desires.

2. Absence of strict regulations regarding the time, place and form of the event. The place of work can be a park, kid's club, sports grounds, etc. The summary of the results of extracurricular work is carried out in the form of competitions, exhibitions of drawings, crafts, theme nights, concerts, publication of wall newspapers, photo exhibitions, etc.

3. Children's independence and initiative in completing assignments. In extracurricular work, more independence, ingenuity, and creativity are manifested both in the execution and organization of various activities, in the choice of forms of work that correspond to the interests of children of certain age groups, their abilities [5].

During extracurricular activities, children become more relaxed in completing tasks, can initiate various creative types of work. They behave casually, emotionally, resort to various methods of expressing their opinion. Another advantage of out-of-school education is undoubtedly the possibility of wider implementation of various forms of activity, the use of innovative pedagogical technologies.

Project technology is extremely relevant today, the feature and value of which is the opportunity for each child to participate in the implementation of a certain project both independently and collectively, demonstrating their own successes, abilities, imagination, creativity and activity. Project participants learn to plan their work, use various sources to obtain the necessary information, collect material, analyze it, work in a team, distribute responsibilities, make collective decisions,

interact with other participants, present the results of their activities, evaluate both their own work and the work of others [1, p. 137].

Effective in extracurricular work is the use of information technologies that activate cognitive interests, increase motivation and individualization of activities, develop creative abilities, and create a positive emotional environment. An important characteristic of information technologies is ensuring a high-quality transition from the game to the performance of educational exercises and tasks. The organization of extracurricular activities, based on the introduction of information technologies, provides flexibility, increases the effectiveness, quality of work, and with the help of computer visualization of the material activates the cognitive and creative activities of children [2].

An important place is occupied by game technologies, the use of which creates a positive psychological microclimate, makes the educational process as similar as possible to real communication conditions, helps children to reveal their physical, intellectual, creative potential, overcome the language barrier in a multicultural environment. The game, as a complex and fascinating activity, requires high concentration of attention, trains memory, develops thinking and speech, and contributes to the process of socialization of the individual. A significant advantage of this technology is its ability to involve even inactive participants in performing various exercises and tasks [3].

Work in out-of-school education institutions is defined as a system of educational activities that are heterogeneous in terms of content, purpose, and methodology, which go beyond mandatory programs. There are individual, group and mass forms of extracurricular work. This distribution is based on the quantitative coverage of participants.

Individual work is carried out continuously or episodically with the child in accordance with the opportunities, interests, inclinations, abilities, taking into account his wishes, age, psychophysical characteristics, health status. Competently organized

individual work contributes to the development of the child's physical, creative, intellectual potential, improvement of knowledge, abilities and skills [5].

The group form of extracurricular work has a clear organizational structure and a relatively constant composition of participants united by common interests and opportunities. Group classes can be organized in the form of combining groups for rehearsals, productions, show programs, concerts; excursions, expeditions; sports, tourist competitions, hikes, contests, promotions, exhibitions. A common form of group work is circles. Scientists recommend organizing sports, theater, language and choral groups of different ages. Combined circles, which combine different types of activities, for example, learning songs and preparing skits, extracurricular reading and watching movies with subsequent discussion of the watched, have proven themselves positively. Classes are usually held regularly.

Mass forms of extracurricular work do not have a clear organizational structure. These include thematic evenings, festivals, contests, carnivals, evenings of poetry, artistic amateur performances, holiday entertainment, etc. Such activities are recommended to be carried out sporadically.

It is advisable to involve children with disabilities in individual, group and mass work for the purpose of social adaptation in society, involving them in active creative activities.

According to the content, scientists distinguish the following forms of extracurricular work:

- 1) competitive (competition, game, Olympiad, quiz, etc.);
- 2) mass media (newspaper, announcement, bulletin, digest, exhibition-quiz, photo exhibition, etc.);
- 3) cultural and mass (holiday evening dedicated to the folk traditions of different countries; portrait evening dedicated to the life and activities of world-famous writers, poets, composers, actors, etc.; evening meeting with interesting people; evening chronicle in connection with famous events; the morning of fairy tales, etc.);

4) political and mass (forum, festival, press conference, solidarity fair, telecast)[5]

Particularly popular among children are the so-called «unifying forms of extracurricular work» (children's and youth clubs based on interests, museums, libraries, film studios, cinemas, clubs of fun and smart people, etc.), which involve holding interesting competitions, learning dances of different nations world, performing songs, poems, solving riddles, crosswords, puzzles, etc. They unite children of different ages and with different interests, create a wide space for communication, operate on the basis of self-government and become centers of extracurricular work. Clubs have their own names, emblems, logos, rules & regulations [3].

Therefore, competently planned and organized extracurricular work contributes to the active acquaintance of children of different age groups with the cultural and socio-economic life of the peoples of the world, fosters independence, a culture of communication, collectivism, responsibility for the assigned task, perseverance, helps to reveal the skills and abilities of children.

References

1. Intel® Learning for the Future. Kyiv: Nora-print Publishing House, 2006. 342p.

2. Spivakovska-Vandenberg E.O. The Use of Computer Technologies in the Development of Younger Schoolchildren. *Computer in school and family*. 2007. No 7. P. 35-40.

3. National Child Care Standards. First Publication 2009. URL: www.dwe.gov.ae

4. On Extracurricular Education. Law of Ukraine dated 05/22/2021 No 1841-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>.

5. Regulations on the procedure for organizing individual and group work in extracurricular educational institutions: approved by order of the Ministry of

Education and Science of Ukraine dated August 11, 2004. No 651. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1036-04#Text>

Nychyporenko Daryna,
a student of PHIL-21e group,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy

DEVELOPING STUDENTS' AUTONOMY IN LISTENING

Listening is a crucial skill in language learning, but it is often overlooked in language classrooms. The traditional approach to teaching listening has been characterized by a teacher-centered model, in which the teacher selects and controls the listening materials and activities. However, research has shown that promoting students' autonomy in listening can lead to more effective learning outcomes. This paper aims to explore the concept of autonomy in listening and provide practical strategies for developing students' autonomy in listening.

To develop students' autonomy in listening, language teachers should provide opportunities for students to select and evaluate listening materials, teach listening strategies, and create a supportive classroom environment that encourages active participation and reflection.

Autonomy is defined as "the capacity to take control of one's own learning" [5, p. 4]. In the context of listening, autonomy means that students are actively involved in the listening process, take responsibility for their learning, and make decisions about the listening materials and strategies they use.

Autonomous listening involves several key components, including selecting and evaluating listening materials, setting goals, using listening strategies, and reflecting on one's listening performance. These components are interconnected and contribute to the development of students' autonomy in listening.

Providing Opportunities for Students to Select and Evaluate Listening Materials

Giving students the freedom to select their own listening materials can promote their motivation and engagement in the listening process. Teachers can encourage students to choose materials that are relevant to their interests, goals, and learning styles. Teachers can also provide guidance on how to evaluate the quality and difficulty of listening materials.

Developing Autonomy in Listening: One of the key strategies for developing autonomy in listening is goal setting. Students should be encouraged to set goals for their listening skills and regularly assess their progress towards these goals [2, p. 17-20]. Self-assessment is another important strategy for developing autonomy in listening. Students can evaluate their listening skills through various techniques such as keeping a learning diary or reflecting on their learning experiences [6, p. 194-197].

Using authentic materials can also help develop students' autonomy in listening. Authentic materials provide students with exposure to real-world language use and help them develop their listening skills in context. Teachers can encourage students to use a variety of authentic materials such as podcasts, videos, and news articles [3, p. 15-29].

Technology can be an effective tool in developing autonomy in listening. Online resources and applications, such as language learning apps, can provide students with opportunities to practice listening skills in an interactive and engaging way [4, p. 190-205].

Teachers can also incorporate technology into their lessons by using digital tools such as videos, audio recordings, and online exercises

Explicitly teaching listening strategies can help students become more effective and confident listeners. Teachers can introduce a range of strategies, such as predicting, monitoring, and summarizing, and provide opportunities for students to practice using them in a variety of contexts. Teachers can also encourage students to reflect on their use of strategies and evaluate their effectiveness.

Creating a supportive classroom environment can encourage students to take risks and participate actively in the listening process. Teachers can establish a positive and non-judgmental atmosphere, encourage peer interaction and collaboration, and provide opportunities for students to reflect on their learning [1, p. 73-89].

The Role of Teachers: Teachers play a crucial role in developing students' autonomy in listening. They can create an autonomous learning environment by providing opportunities for students to work independently and collaboratively. Teachers can also provide effective feedback to help students develop their listening skills.

In conclusion, promoting autonomy in listening is an important aspect of language teaching and learning. By providing opportunities for students to select and evaluate listening materials, teaching listening strategies, and creating a supportive classroom environment, teachers can help students become more active and effective listeners. Encouraging autonomy in listening can also promote students' motivation, engagement, and long-term learning outcomes.

References

1. Dickinson, L. Self-instruction in language learning. Cambridge: Cambridge University Press. 1987. 73-89 p.
2. Oxford, R., & Shearin, J. Language learning motivation: Expanding the theoretical framework. *Modern Language Journal*, 78(1), 12-28. 1994 pp. 17-20 p.
3. Vandergrift, L., & Goh, C. C. Teaching and learning second language listening: Metacognition in action. New York: Routledge. 2012. 15-29 p.
4. Goh, C. C. M. Enhancing autonomy in language learning through technology. In M. Thomas & H. Reinders (Eds.), *Contemporary task-based language teaching in Asia* 2017. [pp. 190-205]. New York: Bloomsbury Publishing. 192-197 p.
5. Little, D. *Learner autonomy 1: Definitions, issues and problems*. Dublin: Authentik. 1991. 4-7 p.

6. Nunan, D. Designing and adapting materials to encourage learner autonomy. In P. Benson & P. Voller (Eds.), *Autonomy and independence in language learning* 1997. pp. 192-203. London: Longman. pp. 194-197 p.

Poperechna Olga,
a student of PHIL-11e group,
Khmelnysky Humanitarian-Pedagogical Academy

CLASSROOM MANAGEMENT, EQUIPMENT, AND DÉCOR

The classroom environment is a critical component of successful learning. A well-managed classroom, equipped with appropriate technology and materials and aesthetically appealing decor, can increase student motivation, engagement, and academic achievement. This article explores the key factors that contribute to a successful classroom environment and discusses effective strategies for classroom management, equipment, and decor.

Classroom Management. Effective classroom management is critical to creating a safe and positive learning environment that promotes academic and social-emotional growth. Classroom management includes establishing clear expectations and routines, providing feedback to students, and responding appropriately to student behavior [5].

According to Emmer and Sabornie, effective classroom management strategies increase student engagement and improve academic performance, potentially reduced is disruptive behaviors [2].

One effective classroom management strategy is the use of positive reinforcement. Praising and recognizing student effort and achievement motivates students to continue positive behavior. In addition, clear consequences can be set for negative behavior, such as loss of privileges or time-out. Collaborative problem solving is another strategy that can be used to address challenging behavior and involve students in finding solutions to problems that arise in the classroom.

Equipment. Having the right equipment in the classroom is essential to ensure that students have access to the resources they need to learn effectively. Technology, such as computers and interactive whiteboards, can motivate students and provide opportunities for collaborative learning; according to Drent and Meelissen, technology in the classroom can improve student achievement, increase motivation, and enhance critical enhance critical thinking skills [1].

Teachers should also ensure that classrooms are equipped with the necessary materials, such as textbooks, writing materials, and manipulatives. The physical layout of the classroom should also be considered to ensure that the environment is conducive to learning. Furniture should be arranged to maximize space, avoid distractions, and promote interaction among students [6].

Décor. Attractive decorations in the classroom can stimulate students' curiosity, creativity, and motivation. Teachers can use visual aids such as bulletin boards and posters to create a visually appealing environment that promotes learning. They can also create a sense of ownership and pride among students by displaying student work in the classroom, such as art projects and assigned readings [3]. The use of color in the classroom can also influence mood, behavior, and motivation. Warm colors such as red and orange increase energy levels, while cool colors such as blue and green promote relaxation and concentration [2]. Teachers should consider the use of color in the classroom based on learning goals and student needs.

Conclusion. Creating a successful classroom environment requires effective management, appropriate equipment, and attractive decor. By setting clear expectations, providing necessary resources, and creating an aesthetically appealing environment, teachers can promote a positive and inclusive learning experience for all students. Effective classroom management strategies, technology integration, and attractive decor can significantly impact student motivation, behavior, and achievement.

References

1. Drent, M., & Meelissen, M. Which factors obstruct or stimulate teacher educators to use ICT innovatively? *Computers & Education*. 51(1). 2008. 187-199.
2. Emmer, E. T., & Sabornie, E. J Classroom management for elementary teachers (9th ed.). Pearson.Lohr, V. I., Pearson-Mims, C. H., & Goodwin, G. K. 1996. Interior plants may improve worker productivity and reduce stress in a windowless environment. *Journal of Environmental Horticulture*, 14(2). 97-100.
3. Peklaj, C., & Bajec, B. The effect of classroom environment on student learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 15. 3768-3772. 2011.
4. Simonsen, B., Fairbanks, S., Briesch, A., Myers, D., & Sugai, G. Evidence-based practices in classroom management: Considerations for research to practice. *Education and Treatment of Children*. 31(3). 351-380. 2008.
5. Impact of Classroom Environment on Student Academic Performance in Basic Science. Bachelor Thesis. 2016. URL: <https://www.grin.com/document/1011211> (date of application 01.05.2023).
6. Positive Classroom Environment: Why is it Important? Yussif. April 8. 2022. URL: <https://classroommanagementexpert.com/blog/positive-classroom-environment-why-is-it-important/> (date of application 01.05.2023).

Ягодзінська Катерина,
студентка групи МПО-71
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Дудчак Галина,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

**ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА
ПРОБЛЕМА В НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ**

У педагогічній науці на сучасному етапі формується окремий напрям – педагогіка партнерства, що включає систему методів і прийомів виховання і навчання на засадах гуманізму та творчого підходу до розвитку особистості. Методологічною основою педагогіки партнерства визначають гуманну педагогіку, розвиток якої бере початок з античності.

Розглянемо більш детально праці дослідників, розвідки яких були пов'язані з ідеями свободи й співпраці у навчанні та вихованні на засадах гуманізму та творчого підходу до розвитку особистості.

Основні твори американського філософа і педагога Джона Дьюї (1859-1952) присвячені дослідженню проблем суспільного розвитку, теорії людської природи, досвіду і пізнання, педагогіки й філософської логіки.

Дж. Дьюї визначив, що школа зобов'язана гнучко відгукуватися на зміни в суспільстві й повинна стати суспільством в мініатюрі та надавати дітям найбільші можливості для вироблення суспільного почуття співробітництва і навичок взаємодопомоги. Школа, представлена Дж. Дьюї має навчальне й виховне середовище та має на меті: спрощувати складні явища життя, подаючи їх дітям в доступному вигляді; обирати для вивчення найбільш поширені й важливі моменти з досвіду людства. Змістом освіти стає набутий досвід дитини, який збагачується в умовах освітнього середовища. Для учнів способом набуття досвіду було вирішення різних завдань: виготовлення макетів, пошук відповіді на запитання тощо, а набуття необхідних для цього знань пов'язувалося з інтересами дитини, які забезпечують її увагу і діяльність [3, с. 35].

Одним із представників нового виховання був Жан-Овід Декролі (1871-1932) бельгійський педагог-реформатор, психолог, лікар. Він вважав, що школа повинна бути поза політикоюю. Основна мета виховання – до життя, для життя, через життя. Центр педагогічного процесу – дитина, її внутрішній світ, потреби, інтереси, здібності. Педагог відіграє роль помічника і консультанта, важливий принцип – концентрація шкільної програми навколо центрів дитячих інтересів: «Дитина і її організм», «Дитина і суспільство», «Дитина і Всесвіт», «Дитина і

живопис» тощо. Виступав проти: формалізму в навчанні й вихованні; відірваності школи від життя; зубріння; ігнорування інтересів дітей [5, с. 22].

Один із засновників міжнародної ліги нового виховання був Адольф Фер'єр (1879-1960) – швейцарський педагог, теоретик нового виховання. А. Фер'єр є автором багатьох праць, які розвивають ідеї нового виховання. Був організатором навчальних закладів, що застосовували ці ідеї на практиці. Великого значення в його школах набули ідеї трудового виховання та підготовки учнів до трудової діяльності. Він вважав, що школа повинна сприяти природному розвитку дитини, формувати не інтелектуалів-ерудитів, а людей здатних застосовувати ці знання на практиці [2, с. 75].

Питання розвитку дитячої психології досліджував Анрі Валлон (1879-1962) – французький філософ, психолог, нейропсихіатр, педагог. Його вважають засновником паризької школи генетичної психології. Активно працюючи у галузі психології розвитку дитини, радив розвинути співпрацю у школі. Він наголошував на тому, що товариськості не можна навчити, нею треба жити, лише таки чином дитина пристосовується до реального життя, соціальної реальності [6, с. 39].

Особливий внесок у розвиток педагогічної думки вніс Селестен Френе (1896-1966) – видатний французький педагог-реформатор ХХ століття. Педагогіка С. Френе передбачала співробітництво не лише вчителя й учнів, а й учнів один з одним у класі, школі, з партнерами по листуванню, з батьками та іншими дорослими.

Працювати за системою С. Френе, означає зміну ролі для вчителя: від авторитарної через ту, яка стимулює – до ролі куратора і спостерігача, і далі – до ролі активного члена групи, який спрямовує. Учитель припиняє бути тим, хто вирішує, карає і має на все готові відповіді й такі засоби застосування влади, як позначки та покарання втрачають свою необхідність.

С. Френе розглядав можливість будівництва школи, зорієнтованої на дитину – члена суспільства, і основною умовою вважав створення середовища, здатного допомогти становленню особистості дитини [4, с. 86].

Шалва Амонашвілі (08.03.1931) – видатний грузинський педагог та психолог передбачає упровадження «педагогіки партнерства» в освітній процес. У працях він зазначає, що першочерговим завданням є наступне: «Зробити дитину нашим (дорослих – учителів, вихователів, батьків) добровільним соратником, співробітником, одноступенем у своєму ж вихованні, освіті, навчанні, становленні, зробити її рівноправним учасником педагогічного процесу, дбайливим і відповідальним за цей процес, за його результати» [1, с. 154]. Специфіка психолого-педагогічної праці при цьому має базуватися на тому, що вчителі в роботі постійно проектують прогнозований результат, орієнтуються на перспективу, адже виховують майбутнє держави.

На сучасному етапі розвитку педагогічної думки педагогіка партнерства визначається як простір дитинства, який будується на засадах рівності, діалогу, співпраці, прийняття. Вона є складовою концепції Нової української школи, спрямованої на те, щоб побудувати довіру між школою, дітьми, батьками та суспільством.

Питання педагогіки партнерства є надзвичайно актуальними та потребують подальшого теоретичного і практичного вивчення в умовах Нової української школи.

Список використаних джерел

1. Амонашвили Ш. А. Размышления о гуманной педагогике. Москва : Издательский Дом Шалвы Амонашвили, 1996. 496 с.
2. Коваленко Є. І., Белкіна Н. І. Історія зарубіжної педагогіки. Хрестоматія : навч. посіб. Київ : ЦНЛ, 2006. 664 с.
3. Ковальчук В. А. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя: навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2023. 100 с.

4. Кравчинська Т. С. Педагогіка партнерства: основні ідеї, принципи та сутність. *Підготовка керівних та педагогічних кадрів до реалізації Концепції Нової української школи* : зб. статей Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., м. Харків, 6 квітня 2017 р. Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2017. С. 85–88.

5. Самойленко Г. Е. Партнерська взаємодія учня і вчителя в освітньому процесі. *Партнерська взаємодія школи та сім'ї як фактор оновлення сучасної освіти* : наук.-метод. зб. Запоріжжя : СТАТУС. 2018. С. 21–26.

6. Чайка В. М. Основи дидактики: навч. посіб. Київ : Академвидав, 2011. 238 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ВОЄННИЙ ЧАС

Гончаренко Альона,
вчитель англійської мови,
Полонський ліцей №3 ім. М. Свінціцького

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Незважаючи на складну ситуацію в Україні, безперервна освіта є надзвичайно важливою. Організація навчання у воєнний час є унікальним викликом для всіх учасників навчального процесу. Сьогодні важливо організувати навчання максимально ефективно і безпечно. У зв'язку з цим вчителі мають проводити освітній процес у дистанційному режимі.

Дослідження в цій галузі проводили В. Ю. Биков, Н. Г. Сиротенко, В. М. Кухаренко, Б. І. Шуневич та ін. Аналіз цих публікацій показує, що науковці приділяють особливу увагу використанню дистанційних технологій у навчанні англійської мови учнів початкової школи. Проте навчальні онлайн платформи

систематично не досліджувалися і потребують детального вивчення. Метою статті є представити основні онлайн ресурси, які можна використовувати під час дистанційної форми навчання у воєнний час, щоб максимально результативно розвивати комунікативні навички молодших школярів.

Під час дистанційного навчання педагоги мають змогу впроваджувати інноваційні комп'ютерні технології, однак перед усіма учасниками навчального процесу постає ряд викликів, основні з яких це – низька вмотивованість учнів та недостатня самодисципліна. Саме тому обраний інтернет-ресурс повинен відповідати поставленим методичним цілям, щоб з його допомогою вчитель міг досягти очікуваних результатів навчання.

В основному організація навчання в дистанційному форматі відбувається з використанням платформи GoogleClassroom. На цій платформі учитель реєструє учнів на курс, завантажує матеріали для навчання (презентації, відеоматеріали, аудіо записи, покликання на різноманітні завдання) та створює покликання на онлайн уроки.

Онлайн-дошка Lino – це програмне забезпечення для візуальної комунікації та спільної роботи на віртуальній дошці. Вона дозволяє вчителям додавати тексти, зображення, відео, аудіо. Цей сервіс дає можливість створювати та редагувати навчальні матеріали, переміщувати їх, створювати списки завдань, нагадувань. Дошка дозволяє користувачам спільно працювати над проєктами, навчальними документами в режимі реального часу.

Padlet – це веб-сервіс для створення та спільної роботи з віртуальними дошками. Він дозволяє користувачам створювати дошки, додавати на них текст, зображення, відео, аудіо та інші матеріали. Завдяки своїм можливостям Padlet забезпечує ефективну комунікацію та взаємодію учнів з вчителем під час дистанційного навчання.

Canva – корисний інструмент для онлайн навчання. Цей сервіс надає безліч можливостей для створення інформативних та креативних дизайнів, які

можна використати в освітніх цілях. Canva містить багато шаблонів для створення навчальних презентацій, інфографік та анімацій.

Освітній сервіс Learningapps.org, платформа на якій можна знайти та створити цікаві комунікативні завдання. Інтерактивні вікторини, тести, ілюстровані вправи, навчальні ігри, які допомагають задіяти всі сенсомоторні аналізатори молодших школярів, а також підвищують мотивацію вивчення англійської мови.

LiveWorksheets – це інтерактивна платформа для створення онлайн вправ під час навчання в дистанційному форматі. Сайт дозволяє створювати тести, пазли, кросворди, які можна використовувати в режимі онлайн. Учні виконуючи інтерактивні вправи, взаємодіють з навчальним матеріалом та отримують миттєву зворотну оцінку своєї роботи.

Kahoot – програма, що складається з навчальних ігор. Учні навчаються граючи, а вчитель відслідковує їх навчальний прогрес. Це дозволяє залучити усіх школярів до вивчення предмету, роблячи сам процес цікавим та змістовним.

Inspiration – це програмне забезпечення допомагає візуалізувати навчальний процес. Вчитель разом з учнями має змогу створювати асоціативні карти, схеми, діаграми.

Таким чином, організація навчання англійської мови учнів початкової школи у воєнний час – складний процес, який потребує ретельної підготовки вчителя і використання найбільш оптимальних інтернет платформ, за допомогою яких можна досягнути очікуваних результатів навчання та розвивати комунікативні навички молодших школярів.

Список використаних джерел

1. Мазур М.П., Петровський С.С., Яновський М.Л. Особливості розробки віртуальних практичних інтерактивних засобів навчальних дисциплін для дистанційного навчання. Інформаційні технології в освіті. 2010. №. 7. С. 40–46.

2. Свеженцев О.О. Основні проблеми дистанційного навчання та можливі шляхи їхнього вирішення. Дистанційне навчання – старт із сьогодення в майбутнє : збірник науково-методичних праць І всеукр. 150 наук.-практ. конф., м. Харків, 14–15 травня 2015 р. Харків, 2015. С. 38–42.

Маховська Ольга,
вчитель англійської мови
Старокостянтинівського ліцею імені М. С. Рудяка

СУЧАСНА ОСВІТА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

“Школа має стати місцем, де виховується здорове та компетентне покоління...” Олена Зеленська.

Рік тому, все змінилось... Змінились учні, батьки, вчителі, змінилась уся Україна. Вже не було буденних справ, був лише страх, розгубленість, хвилювання.

Освіта в умовах воєнного стану потребує чітких, швидких та вчасних рішень, доступних роз'яснень, розробки нових нормативно-правових і законодавчих актів та внесення змін в наявні.

Не менш важлива чесна, вчасна й зрозуміла комунікація з учасниками освітнього процесу, виокремлення проблем та пропонування рішень для їх розв'язання. На підставі результатів опитувань учасників освітнього процесу, звернень до освітнього омбудсмена, моніторингу ЗМІ, ми виокремили ті проблеми, які потребують рішень на рівні органів центральної влади, органів місцевого самоврядування та органів управління освітою, закладів освіти [2].

Для розв'язання проблем у сфері освіти та для організації безпечного і якісного освітнього процесу в новому навчальному році, забезпечення прав учасників освітнього процесу, які знаходяться, як в Україні, так і за кордоном, Служба освітнього омбудсмена пропонує певне бачення ситуацій, проблем та пропозиції щодо їх вирішення. Щиро дякую працівникам відділу медіа та

аналітики за ініціативу та проведення опитування, підготовку аналітичних дописів та цих пропозицій [2].

Сфера освіти, як і всі сфери життя суспільства, зазнала сильних змін в умовах воєнного стану. Усі ми вчилися та продовжуємо вчитися жити в цих нових умовах: хтось – продовжувати здобувати освіту, а хтось – працювати [1].

Частина учасників освітнього процесу внаслідок загрози життю, бойових дій та тимчасової окупації окремих територій вимушено перемістилася в межах України або за кордон. Багато педагогів та здобувачів освіти все ще залишаються на тимчасово окупованих територіях та потребують особливої підтримки держави. Деякі заклади освіти були фізично зруйновані.

Переміщені за кордон батьки та здобувачі освіти потребували та все ще потребують державної й міжнародної підтримки для забезпечення можливості для продовження навчання дітей [1].

Уміння вчитися – одна з базових і ключових компетентностей, яка має сформуватися в дитини під час навчання. Утім, два роки карантинних обмежень та повномасштабна війна з майже тотальною «дистанційкою» оголили проблему з розвитком цієї компетентності. Державна служба якості освіти спільно з експертами ініціативи «Збереження доступу до шкільної освіти» пропонують поради вчителям, батькам і дітям для розвитку уміння вчитися. Уміння вчитися – одна з базових і ключових компетентностей, яка має сформуватися в дитини під час навчання. Утім, два роки карантинних обмежень та повномасштабна війна з майже тотальною «дистанційкою» оголили проблему з розвитком цієї компетентності. Державна служба якості освіти спільно з експертами ініціативи «Збереження доступу до шкільної освіти» пропонують поради вчителям, батькам і дітям для розвитку уміння вчитися [3].

Як навчити і навчатися вчити?

1. Навчити доводити справу до кінця – це про мотивацію та волю.
2. Давати і виконувати вправи на розвиток психічних процесів.

3. Виховувати самостійність, відповідальність та ініціативність.
4. Навчити здійснювати самоконтроль та самооцінювання [3].

Для того щоб діти почували себе в безпеці та не були в постійному емоційному напруженні потрібно встановити емоційний зв'язок з учнями – запитати, як минули вихідні, який у них настрій. На перервах обговорюємо плани, мрії на майбутнє – таким чином, у дітей з'явиться важливе позитивне підкріплення. На уроках повторюємо пройдений матеріал, разом виконуємо дихальні вправи – це допомагає учням сконцентруватися на новій інформації. Основну частину уроку англійської мови я проводжу інтерактивно, так щоб було цікаво для сприйняття. Проводжу фізичні вправи, ігри, обговорення. Обов'язково потрібно хвалити учнів та підтримувати їх.

Також, особливу увагу потрібно звернути на патріотичне виховання. Дітям шкільного віку потрібні герої. Крім того, щоб діти легше пережили стрес, інформацію про війну, їм важливо відчувати себе приналежними до того, що відбувається, пишатися своєю країною, тим, що вони — українці. І саме патріотичне виховання дозволяє нам це зробити.

Освіта в умовах воєнного стану повинна надавати можливості розвитку не лише пізнавальних процесів, але й креативності. Під час війни школа гуртує дітей, надає їм психологічну підтримку та дозволяє відчувати приналежність до спільноти. Ось чому на кожному уроці слід приділяти час дитячим емоціям, разом учитися їх розпізнавати та контролювати.

Список використаних джерел

1. Освітній омбудсмен України, електронний ресурс. «Освіта в умовах воєнного стану». URL: <https://eo.gov.ua/osvita-v-umovakh-voiennoho-stanu/2022/04/11/>
2. Освітній портал для учнів, батьків та вчителів «Знайшов». «Пропозиції щодо вирішення проблем організації освітнього процесу в умовах воєнного стану». URL: <https://znayshov.com>

3. Освітній науковий електронний журнал «Освіта.UA». «Як допомогти дітям в умовах війни»? URL: <https://osvita.ua/school/87969/>

Нич Віра,
студентка групи Філ-41а
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Мельник Руслана,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ВИКОРИСТАННЯ ІНОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Війна – це непередбачувана та складна ситуація, яка може суттєво ускладнити забезпечення якісної освіти, особливо з іноземної мови. Однією з найбільш значущих проблем є переміщення як студентів, так і викладачів, що ускладнює збереження безперервності в навчальному процесі. Постійні зміни та випробування, які зазнає професійно-технічна доуніверситетська освіта під час війни, висвітлено в останньому дослідженні [1]. Крім того, знищення освітньої інфраструктури, такої як школи та вищі навчальні заклади, є ще однією проблемою, яка впливає на забезпечення освіти під час війни [2]. Ці виклики змушують досліджувати альтернативні шляхи надання освіти, які можуть подолати ці перешкоди.

Серед провідних країн, які мають досвід надання освіти під час війни, можна назвати декілька. Наприклад, в Ізраїлі військові інструктори підтримують освіту молоді під час конфлікту. Навіть у непевні часи вони застосовують спеціалізовані навчальні програми і технології, щоб допомогти забезпечити якість освіти. Діти в зоні бойових дій у Сирії мають змогу продовжувати навчання за допомогою Інтернету та інформаційних технологій.

Тому ефективно використання сучасних технологій може мати вирішальне значення для надання освіти під час війни.

Іншою серйозною проблемою у забезпеченні освіти під час війни є обмежені ресурси та фінансування, доступні для освіти. Цифрові технології можуть бути корисним інструментом у вирішенні цієї проблеми. Використання додатків для обміну повідомленнями, таких як Viber, WhatsApp і Facebook Messenger, може допомогти підтримувати контакт між учителем і учнем навіть у ситуаціях, коли фізичні зустрічі неможливі [3]. Крім того, використання цифрових технологій може забезпечити доступ до ширшого спектру інформації та покращити якість освіти, як зазначено в останніх дослідженнях цифровізації освітнього процесу під час пандемії [4; 5]. Використання таких технологій також може допомогти подолати обмеження ідентифікації учнів під час контрольних заходів [3].

Використання онлайн-курсів та вебінарів є однією з найефективніших технологій викладання англійської мови під час війни. Завдяки використанню цих інструментів викладачі та студенти можуть спілкуватися, незважаючи на те, що вони географічно розділені. Добре відомо, що більшість країн, які пережили конфлікт, використовували ці інструменти для надання освіти. Наприклад, під час громадянської війни в Сирії були розроблені унікальні онлайн-курси англійської мови, які стали доступними для всіх студентів [3]. Не слід забувати використання мультимедійних ресурсів для покращення навчання та підтримання інтересу студентів і учнів до предмету також має вирішальне значення. Відеоуроки, ігри та інші онлайн-інструменти для вивчення англійської мови можуть бути дуже корисними в цій ситуації.

Саме тому, нижче наведено декілька прикладів сучасних технологій та програм, які можуть бути використані для забезпечення освіти під час війни [5]:

1. Google Classroom: це онлайн-платформа, яка дозволяє вчителям створювати класи та надсилати завдання та матеріали для учнів. Вчителі можуть використовувати Google Classroom для надання відео-уроків,

дистанційної підтримки учнів та взаємодії з ними, що може бути корисним для забезпечення освіти під час війни.

2. Khan Academy: це безкоштовна платформа для навчання, яка пропонує відео-уроки, вправи та тести для учнів з різних предметів. Khan Academy може бути корисним для забезпечення освіти під час війни, оскільки вона забезпечує доступ до навчальних матеріалів в будь-який час та в будь-якому місці.
3. Coursera: це платформа для онлайн-навчання, яка співпрацює з провідними університетами та організаціями для надання безкоштовного доступу до курсів та програм. Coursera може бути корисним для навчання вчителів та учнів під час війни, оскільки вона забезпечує доступ до курсів з різних тем, включаючи педагогіку, психологію та науку про конфлікти.
4. Zoom: це онлайн-платформа для відеоконференцій та віртуальних класів. Zoom може бути корисним для вчителів та учнів під час війни, оскільки вона забезпечує можливість взаємодії та дистанційного навчання в реальному часі. Саме ця програма найширше використовується у даному часі.
5. Minecraft: це комп'ютерна гра, яка може бути використана для навчання та розвитку креативності учнів та студентів. Minecraft може бути корисним для забезпечення освіти під час війни, оскільки вона може допомогти здобувачам освіти у вивченні історії та географії, а також розвивати навички співпраці та комунікації.
6. Duolingo: це безкоштовна платформа для вивчення іноземних мов, яка може бути корисною під час війни для навчання учнів, які можуть перебувати в евакуйованих місцях або в біженці.
7. TED-Ed: це безкоштовна платформа для навчання, яка дозволяє педагогам та їх учням створювати власні відео-уроки та вправи на основі відео з TED Talks. TED-Ed може бути корисним для забезпечення освіти

під час війни, оскільки вона надає можливість навчання та вивчення нових тем незалежно від місця перебування.

8. Edmodo: це соціальна мережа для навчання, яка дозволяє вчителям та учням спілкуватися, обмінюватися матеріалами та створювати групи для спільної роботи. Edmodo може бути корисним для забезпечення освіти під час війни, оскільки вона забезпечує можливість взаємодії та обміну інформацією в режимі реального часу.
9. ISLCollective є онлайн-платформою для педагогів іноземної мови, де можна знайти та завантажити безкоштовні матеріали для використання у класі. Ці матеріали включають в себе робочі зошити, презентації, ігри, тести та інші дидактичні матеріали, які можуть бути використані для розвитку навичок англійської мови освітян будь-якого рівня.

Наступним важливим аспектом є психологічний аспект освіти в умовах війни. Навчання в зоні бойових дій може супроводжуватися важкими емоційними переживаннями та стресом для учнів та педагогів. Тут технології також можуть допомогти, наприклад, за допомогою онлайн-консультування психологів та психотерапевтів.

Усі ці технології та програми можуть бути використані для забезпечення освіти під час війни, забезпечуючи доступ до навчальних матеріалів, підтримку вчителів та учнів, а також сприяючи взаємодії та комунікації. Такі рішення можуть бути особливо корисними під час війни, коли доступ до традиційних методів навчання може бути обмежений або обмежено[1]. Проте слід розуміти, що використання технологій в освіті під час війни має свої обмеження. Комп'ютери та інші електронні пристрої можуть не використовуватися в зоні конфлікту через відсутність електрики та доступу до інтернету, з чим абсолютно нещодавно українці мали справу. Справжнього педагога, який може забезпечити індивідуальний підхід до кожного вихованця і гарантувати, що навчальний процес буде адаптований до його потреб, не можна повністю замінити використанням технологій.

Таким образом, новітні технології можуть бути чудовим інструментом для забезпечення якості освіти під час війни. Вони можуть забезпечити академічні успіхи в умовах обману і хаосу, які часто супроводжують війну, надаючи доступ до навчальних матеріалів і підтримку своїм підопічним і педагогам, які опинилися в епіцентрі бойових дій.

Список використаних джерел

1. Академічні візії. Інноваційні, інформаційні й цифрові технології в освітньому процесі в реаліях масштабної військової агресії. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/download/284/263> (дата звернення: 2023-04-27)
2. Всеукраїнська науково-практична конференція «Системи управління освітою під час воєнного стану та перспективи оновлення освіти в повоєнну добу». URL: <https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/2022/vseukrajinska-naukovo-praktichna-konferentsiya-sistemi-upravlinnya-osvitoyu-pid-chas-voennogo-stanu-ta-perspektivi-onovlennya-osviti-v-povoennu-dobu> (дата звернення: 2023-04-27)
3. Горіховський М.В., Оганесян В.С., Гаймер С.А., Юрков С.І., Олійник Л.В. (2021). Особливості підготовки фахових молодших бакалаврів під час карантинних заходів у зв'язку із пандемією COVID-19. Інноваційна педагогіка, 42. Використання різних видів навчання. С. 204–207. URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/613/585> (дата звернення: 2023-04-27)
4. Conference: Фахова передвища і професійна освіта: теорія, методика, практика : збірник тез Всеукраїнської наукової конференції. Перспективи розвитку фахової передвищої освіти в умовах діджиталізації, 18 червня 2020 р. Київ : Науково-методичний центр ВФПО. URL: https://www.researchgate.net/publication/344690392_Perspektivi_rozvitku_fahovoi_peredvisoi_osviti_v_umovah_didzitalizacii (дата звернення: 2023-04-27)

5. Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти України: стан, проблеми, перспективи: Наукова доповідь загальним зборам НАПН України «Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти України: стан, проблеми, перспективи», 18-19 листопада 2022 р. URL: https://www.researchgate.net/publication/366717202_NAUKOVO-METODICNE_ZABEZPECENNA_CIFROVIZACII_OSVITI_UKRAINI_STAN_PROBLEMI_PERSPEKTIVI_Naukova_dopovid_zagalnim_zboram_NAPN_Ukraini_Naukovo-metodicne_zabezpecenna_cifrovizacii_osviti_Ukraini_stan_proble (дата звернення: 2023-04-27)

Суха Галина,
соціальний педагог Поповецької гімназії
Волочиської міської ради Хмельницької області

СУЧАСНА ОСВІТА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Оскільки світ турболентний, а війна – це вже катастрофічні переживання. Вона ставить під питання все, що ми знали до того. Людина захищає себе, близьких, Батьківщину. Коли є загроза для життя кожного, на перший план виходить потреба в безпеці. Але коли вона вже більш – менш задоволена, батьки одразу думають : а що ж далі? Що буде з моєю дитиною? І тоді, навіть у такі важкі часи, актуальним стає питання : як дати сину чи доньці якісну освіту.

Очевидно, що війна зробила різницю досвіду просто колосальною: навчалися діти очно, змішано, дистанційно чи кілька місяців взагалі не мали доступу до освітнього процесу. Українська школа ще довго матиме справу з дітьми з дуже різним досвідом. Оскільки учні змінилися , та й освіта вже ніколи не буде такою, як до війни. Якщо ігнорувати цю різницю, вона, руйнуватиме звичний освітній процес. Вже не можна намагатися уніфікувати знання й навички , вимагати однаковості. Треба саме спиратися на цю різницю. Що було до 24 лютого і що стало після.

Тому вже зовсім по – новому сприймається, наприклад, історія козаччини, і не сприймається російська література, рос. мова, музика і взагалі менталітет народу – агресора. Звичайно, що все це не передбачено держстандартами, і таких практик немає в жодних програмах. Але коли вони створювалися, не можна було передбачити, що станеться далі з країною. Тож сьогодні варто гнучко ставитися до навчання. Освіта – це не лише про передавання готових знань, а й випереджальна практика, що привносить щось у спільну базу знань.

Отже, критичне осмислення досвіду, турбота одне про одного, турбота про суспільство через досвід волонтерства : від плетіння сіток і збору продуктів до таких форм, як кіберфронт Кримське ІТ створили ігри, граючи в які можна було робити DDoS - атаки на російські сайти. У звичному середовищі вони приносять конкретну користь, отримують нові навички, також навчаються захищати кіберпростір нашої країни. Щодо користі учнів то по – перше спитатися на пережитий досвід - терапевтично, по – друге, у ході роботи розвивається soft skills. А ще матимемо не сподіваний приріст нестандартних навичок у школярів.

Життя українців змінилося. Хтось втратив близьких, хтось здоров'я, хтось оселю... Більше чверті населення живе не в звичних місцях, 12-15% населення знаходиться за кордонами держави. Зруйновано весь звичний світ, батьки не мають роботи, діти не можуть навчатися і своїх школах. Але якщо дорослі якось пристосовуються до нових умов, то дітям важче.

Найбільш серйозним викликом є ускладнення навчання. У східних та південних областях України зруйновано багато шкіл. Нажаль кількість пошкоджених об'єктів лише збільшилась.

Пошкодження інфраструктури України поставило ще одну проблему – ускладнення навчального процесу відсутністю електроенергії.

Навчання за кордоном має свої нюанси. У більшості країн Євросоюзу, США, та Канаді відвідування школи країни перебування є обов'язковим для

всіх. Бажає того дитина чи її батьки чи ні, немає значення. І тут на повний зріст постає проблема іншої мови, іншої ментальності, іншої шкільної програми.

Навіть коли навчання в іноземній школі не є обов'язковим, навчатися в українській школі теж не просто. Потрібна відповідна техніка, стабільний зв'язок, та й питання з отриманням посвідчення про проходження певного курсу навчального етапу освіти може бути ускладнено.

У нормальному режимі зараз працює небагато українських шкіл. Більшість з них змушена працювати у змішаному чи дистанційному режимі. Всі заняття чи їх частина ведуться віддалено. При цьому через аварійні та віялові відключення електроенергії, а також через повітряні тривоги процес навчання переривається. Але при сумлінному ставленні та ретельному виконанні завдань учні не мають проблем із засвоєнням шкільної програми, проходженням контролю знань та отриманням відповідних освітніх посвідок.

Дистанційна чи змішана форма навчання у воєнний час є, мабуть, найбільш доцільною. Частина занять учень відвідує безпосередньо (коли дозволяють обставини), частина проходить в онлайн – режимі. Якщо дитина знаходиться за кордоном, звичайно, всі заняття відбуваються в онлайн. Інші форми навчання під час воєнного стану – сімейна, екстернат, педагогічний патронаж – також використовується. При цьому варто звернути увагу, що педагогічний патронаж не завжди можливий, особливо в окупованих чи нещодавно деокупованих районах. А от екстернат може стати чудовою можливістю отримати свідоцтво про освіту навіть у тому випадку, коли дитина не могла відвідувати заняття чи навчалася і закордонній школі

НАШІ АВТОРИ

Абрамова Мар'яна, студентка групи ФІЛ-33н Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Аніщенко І. М., викладач кафедри іноземних мов Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Бабій Людмила, студентка групи ФІЛ-41а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Буднік Марія, студентка групи ФІЛ-11а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Вербицька Людмила, вчитель англійської мови Комунального закладу загальної середньої освіти «Початкова школа № 1 Хмельницької міської ради»

Вереш М. Т., доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Воротняк Л. І., доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Галка Дар'я, студентка групи ФІЛ-21а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Гандабура О. В., доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Глушок Л. М., доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Гончаренко А. І., вчитель англійської мови, Полонський ліцей №3 ім. М. Свінціцького

Дегтярєва Марина, магістрантка групи ЗМФІЛ-51(А) Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Долинський Є. В., професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри германської філології та перекладознавства Хмельницького національного університету

Доманська Альона, магістрантка групи ЗМФА-51 Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Драпата Анна, студентка групи ФІЛ-21а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Дудчак Галина, доцент кафедри педагогіки Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Задвірний Віктор, магістр групи ЗМФІЛ-51 (А) Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Закреницька Л. А., доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Захаренко Ірина, магістрантка групи ЗМФА-51 Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Зимна Ангеліна, студентка групи ФІЛ-11а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Зубар Анастасія, студентка групи ФІЛ-31а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Єрмоленко Катерина, магістрантка групи СОА-22 Хмельницького національного університету

Іщук Т. В., старший викладач кафедри психології, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

Каленіченко О. А., директор, вчитель англійської мови КЗ «Гімназія зі структурним підрозділом початкової школи № 32 Маріупольської міської ради Донецької області»

Кикилик Аліна, викладач кафедри української мови та літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Коваленко Андрій, магістрант групи МФА-51 Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Коваленко Катерина, студентка групи ФІЛ-21а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Ковбасюк Ольга, студентка групи ФІЛ-11а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Козярук Альона, магістрантка групи МФА-51 Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Колесніцька Валерія, сертифікований TEFL і TESOL викладач, тренер з підготовки до IELTS (Канада)

Кондратюк Дарія, студентка групи ФІЛ-21а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Король Дарія, студентка групи ФІЛ-21а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Косович О. В., доктор філологічних наук, доктор габілітований в галузі мовознавства, професор, завідувач кафедри романо-германської філології, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Кравець Олена, викладач англійської мови Богданівської гімназії Волочиської ОТГ

Кривинчук Олександра, студентка групи ФІЛ-21а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Крижановська Валерія, магістрантка групи ЗМФА-51 Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Крупельницька Андріана, студентка групи ФІЛ-21а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Курта Оксана, студентка групи ФІЛ-11а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії імені М. М. Дарманського

Ліщук Надія, магістрантка групи ЗМФА-51 Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Лисак Галина, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іншомовної освіти та міжкультурної комунікації Хмельницького національного університету

Мазуренок Марина, Candidate of Pedagogical Sciences, KiDS Club Manager at Al Qasr, Madinat Jumeirah, Dubai, UAE

Мазуренок Н. І., старший викладач кафедри іноземних мов Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Маховська Ольга, вчитель англійської мови Старокостянтинівського ліцею імені М. С. Рудяка

Мельник Р. М., доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Мерінова О. О., вчитель англійської мови Хмельницького НВО №5 імені Сергія Єфремова

Мудрик Діна, магістрантка групи МФА-51 Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Нащубська Уляна, студентка групи ФІЛ-11а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Нечипоренко Дарина, студентка групи ФІЛ-21 а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Нич Віра, студентка групи ФІЛ-41а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Паночишена Діана, студентка групи ФІЛ-21а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Перейма Ольга, магістрантка групи ЗМФІЛ-51(А) Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Поляновська Інна, вчитель англійської мови Кузьминського ліцею Щиборівської сільської ради Хмельницького району Хмельницької області

Поперечна Ольга, студентка групи ФІЛ-11а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Поточняк Анастасія, магістрантка групи МФА-51 Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Пригода Катерина, магістрантка групи МФА-51 Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Пухтяр Анастасія, студентка групи Філ-21 а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Рибак Катерина, магістрантка групи ЗМФА-51 Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Руда Ірина, студентка групи Філ-11а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Северіна Т. М., доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Семенчук Дарина, студентка групи Філ-11а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Сікора Катерина, магістрантка групи ЗМФА-51 Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Соблова С. А., вчитель англійської мови, Новоселицький ліцей Полонської ОТГ

Стременюк Соломія, студентка групи Філ-11а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Суха Галина, соціальний педагог Поповецької гімназії Волочиської міської ради Хмельницької області

Тарчевська Віра, студентка групи ФІЛ-21а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Троян Олександр, магістрант Хмельницького національного університету

Уманців Маргарита, студентка групи ФІЛ-11а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Фаненштель Н. В., доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Федорова О. В., доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Черевик Вікторія, магістрантка групи ЗМФА-51 Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Шковронська Наталія, вчитель англійської мови Дашковецького ліцею Віньковецької ОТГ

Юзюк Наталія, магістрантка групи МФА-51 Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Ягодзінська Катерина, студентка групи МПО-71 Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Яцишина В. М., старший викладач кафедри іноземних мов Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Яворська Богдана, студентка групи ФІЛ-21а Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Міністерство освіти і науки України
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Факультет початкової освіти та філології
Кафедра іноземних мов
Харківська гуманітарно-педагогічна академія
Muş Alparslan Üniversitesi (Туреччина)
Częstochowa ProfiLingua English Center (Польща)
Peace Corps

Наукове видання

Програма III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«Сучасні проблеми філології та методології викладання в умовах
євроінтеграції»

Відповідальна за випуск:

Шоробура І.М., ректор Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії,
заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент НАПН України,
доктор педагогічних наук, професор

Комп'ютерний набір: **Закреницька Л.А., Гандабура О.В.**
Комп'ютерна верстка: **Закреницька Л.А., Гандабура О.В.**

Підписано до друку: 30.06.2023 р.

Тираж 150 прим.

Факультет початкової освіти та філології
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Україна, 29013, м. Хмельницький, вул. Проскурівського підпілля, 139